

KALLELSE

Välfärdsnämnden

Datum
2019-01-16

Tid: kl. 13:00-19:00
Plats: Rådasjön

Ordförande

Maria Kornevik Jakobsson (C)

Ledamöter

Hans Larsson (M), vice ordförande
Siw Hallbert (S), 2:e vice ordförande
Evalotta Liljenzin (M)
Sven Karlsson (M)
Kristina Andrén (M)
Ing-Marie Rydén Höök (L)
Inger Axelsson (KD)
Birgitta Berntsson (S)
Jonas Andersson (S)
Inga-Lena Persson (MP)
Leo Welter (SD)
Boris Leimar (SD)

Ersättare

Jan Andersson (M)
Ulrika Nordenstam (M)
Katia Petkova (M)
Tommy Brundin (M)
Anita Anger (L)
Gun Wågsjö (C)
Elin Germgård (C)
Henrik Thyselius (SP)
Wiwiann Niklasson (S)
Oskar Sköld (S)
Kristin Arplöw (S)
Theodora Helander (MP)
Nina Sjöstedt (SD)

KALLELSE

Välfärdsnämnden

Datum

2019-01-16

1. Utbildning för välfärdsnämnden
2. Yttrande gällande adoption
3. Anmälan av ordförandebeslut 2019
2019VFN48
4. Anmälan av delegationsbeslut från sektorn för socialtjänst 2019
2019VFN47
5. Verksamhetsplan 2019-2021
2018VFN19
6. Delgivning av anteckningar från kommunstyrelsen
utbildningsutskott 2018
2018VFN28
7. Delgivningar från sektorn för utbildning och kultur 2019
2018VFN37
8. Anmälan av delegationsbeslut från sektorn för utbildning och kultur
2019
2018VFN36
9. Anmälan av delegationsbeslut från kommunledning och
funktionerna: Utveckling, Personal, Ekonomi och upphandling
2019
2019VFN44

Anmälan av ordförandebeslut 2019

3

2019VFN48

Datum 2019-01-14

Beslut – allmänt

Förteckning av ordförandebeslut som anmäls till välfärdsnämnden 2019-01-16:

Delegat	Befattning
Hans Larsson	Ordförande i sociala myndighetsnämnden

Punkt i delegationsordningen	Beslutsdatum	Beslut
A2	2018-12-05 2018-12-10	Omplacering enligt § 11 LVU Begränsa umgänge enligt 14 § 2 stycket 1,2 LVU
	2018-12-10	Begränsa umgänge enligt 14 § 2 stycket 1,2 LVU
	2018-12-22 – 2018-12-27	Omhändertagande enligt 6 § LVU Placering enligt 11§ LVU Hemlighållande av vistelseort enligt 14§ punkt 2 LVU Omplacering enligt 11§ LVU
	2018-12-21	Omhändertagande enligt 6 § LVU Placering i skyddat familjehem enligt 11§ LVU Hemlighållande av vistelseort enligt 14§ punkt 2 LVU

Anmälan av delegationsbeslut från sektorn för
socialtjänst 2019

4

2019VFN47

Datum 2019-01-14

Dnr 2019VFN47 002

Anmälan av delegationsbeslut till välfärdsnämnden 2019-01-16

Beslutsfattare	Beslut
Sektorn för socialtjänst	Delegationsbeslut för perioden 1-31 december 2018

Verksamhetsplan 2019-2021

5

2018VFN19

Välståndsnämnden

Datum
2018-12-07

Dnr
2018VFN19 040

Verksamhetsplan 2019-21

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade den 19 november 2018 § 190 beslut om budget/plan inklusive verksamhetsplan för perioden 2019-2021. Den fastställda verksamhetsplanen omfattar både kommunstyrelsens och välfärdsnämndens ansvarsområden.

I föreliggande plan redovisas, utöver gemensamma avsnitt, de verksamheter som välfärdsnämnden är ansvarig för i sin egenskap av verksamhetsnämnd.

De ekonomiska ramarna är villkorade av att kommunfullmäktige bekräftar justerad budget med anledning av att fritidsverksamheten organiseras tillsammans med kulturverksamheten.

Förslag till beslut

Välfärdsnämnden noterar verksamhetsplan åren 2019-2021.

Peter Lönn
Kommundirektör

Bo Ekström
Ekonomichef

Bilaga: Verksamhetsplan för välfärdsnämnden

Verksamhetsplan 2019-2021

Välfärdsnämnden

BUDGET OCH PLANER 2019-2023

FASTSTÄLLD AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2018-11-19

Innehållsförteckning

1 Kommungemensamt	3
1.1 Kommundirektören om budget/plan 2019-2021	3
1.2 Organisation.....	4
1.3 Styrmodell.....	5
1.4 Mål för god ekonomisk hushållning	6
1.5 Ekonomi.....	7
1.6 Personal.....	16
1.7 Kommunövergripande mål, inriktningar och uppdrag	16
2 Sektor för utbildning och kultur	21
2.2 Ledning	24
2.3 Förskola.....	25
2.4 Grundskola.....	27
2.5 Gymnasium.....	30
2.6 Vuxenutbildning	32
2.7 Kultur och fritid	34
2.8 Utveckling och flerspråkighet.....	38
3 Sektor för socialtjänst	39
3.2 Ledning	41
3.3 Vård och omsorg.....	42
3.4 Hälsa och bistånd	44
3.5 Funktionsstöd.....	47
3.6 Integration och arbetsmarknad.....	49
3.7 Barn och familj	52
4 Bilagor	55

1 *Kommungemensamt*

1.1 Kommundirektören om budget/plan 2019-2021

Budget- och verksamhetsplanearbetet inför perioden 2019-2021 har präglats av den pågående förändringen av kommunens politiska organisation och modell för styrning.

Kommunfullmäktige fattade i juni beslut om Budget för 2019-2021 i enlighet med förslaget från Alliansen och Sportpartiet. Budgetbeslutet har varit styrande för verksamhetsplanen.

I verksamhetsplanen beskrivs respektive verksamhets grunduppdrag och ekonomiska ramar. Dessutom beskrivs hur uppfyllande av politiska mål och inriktningar ska ske samt hur uppdrag kommer att genomföras.

Den politiska inriktningen i budgetbeslutet visar genom verksamhetsplanen på ett antal särskilt prioriterade verksamheter och utvecklingsområden. Det övergripande uppdraget är att kommunen ska vara en *serviceorganisation med myndighetsansvar*. Inom kärnverksamheterna lyfts ett antal prioriterade områden fram i planen.

Grundskolan prioriteras och målet är att långsiktigt vara *Sveriges bästa skola*. En långsiktig plan för byggande av nya skolor ska tas fram, en effekt av att befolkningen ökar.

Ett stort antal inriktningar och uppdrag tas om hand inom samhällsbyggnadsområdet. Högst prioriterat är planerings- och projektarbete för byggande av bostäder. Behovet av mark förberedd för verksamhetsetableringar är också stort. Kapaciteten gällande framtagande av detaljplaner ska öka genom att pröva och använda samtliga ”verktyg”, både nya och gamla. För att göra det möjligt med kommunens expansion måste tillgången till dricksvatten öka genom byggnation av vattenverket samt nya överföringsledningar.

Inom området fritid fokuseras på fler idrotts- och friluftsanläggningar för att skapa möjlighet för fler att utöva idrotter eller andra fritidssysselsättningar.

Utmaningar finns inom socialtjänstens verksamheter att nå en ekonomi i balans tillsammans med ett antal politiska inriktningar om bibehållen och förbättrad verksamhetskvalitet. Uppdraget att öka egenförsörjningen genom *Härryda Framtid* fortsätter.

Förvaltningen har också ett antal gemensamma utvecklingsområden att arbeta med, såsom kommunikativ organisation, Agenda 2030 och konkurrensutsättning av kommunal verksamhet. Samtliga verksamheter ska vara med och bidra i näringslivsarbetet med målet att bli *Sveriges bästa näringslivskommun*.

Härryda kommun

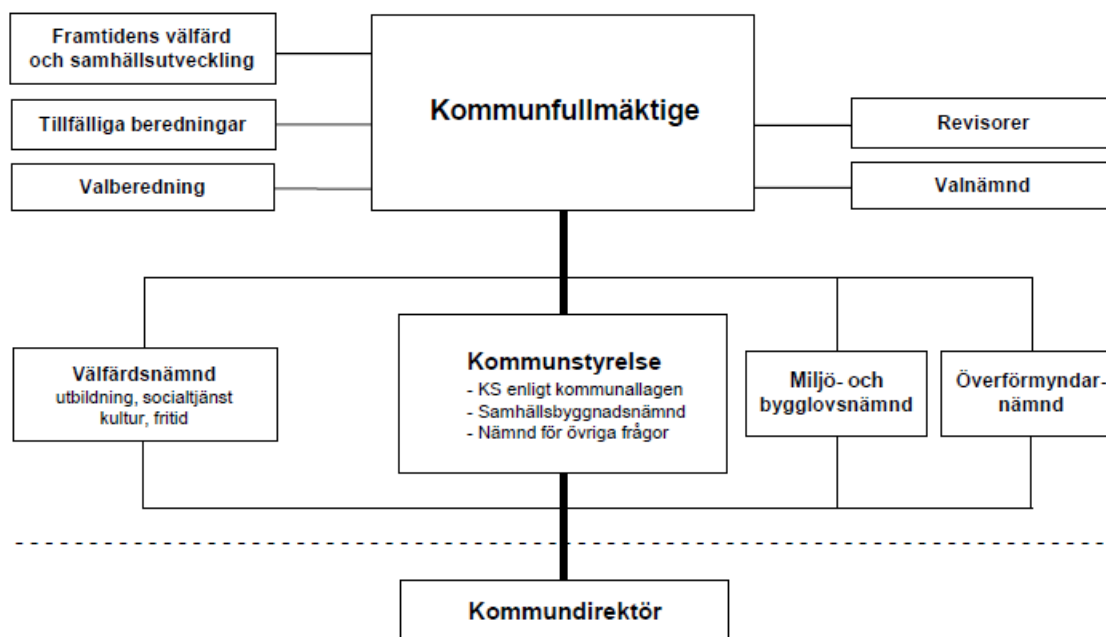
Peter Lönn

Kommundirektör

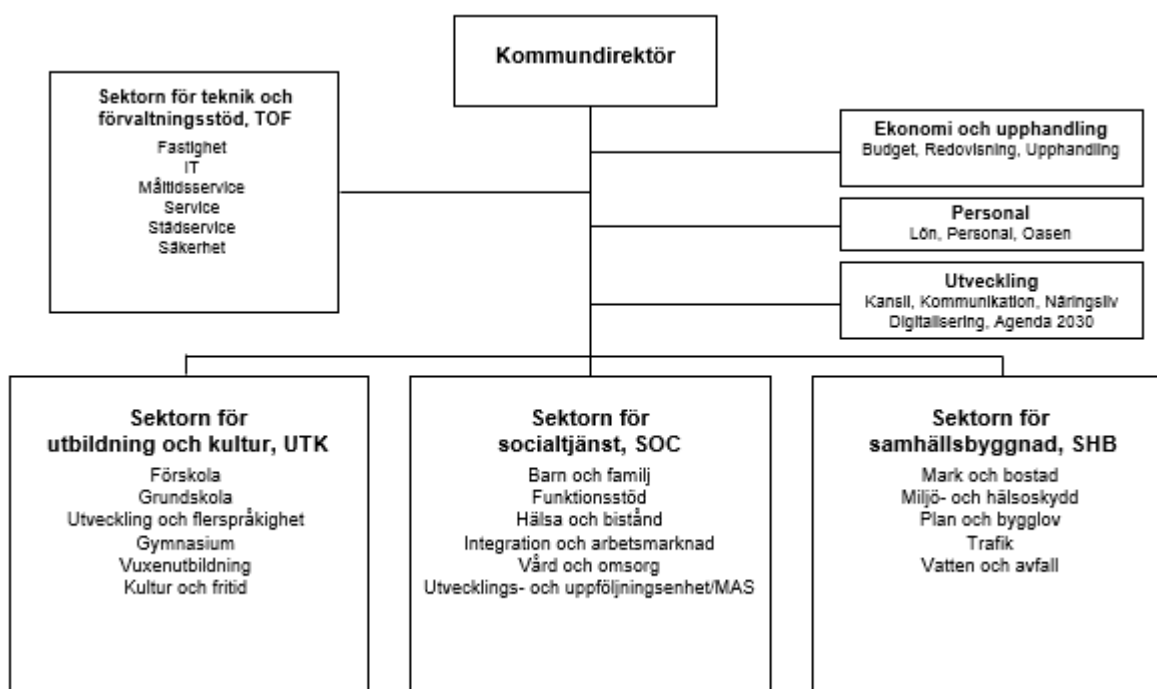
1.2 Organisation

Från år 2019 förändras den politiska organisationen bland annat från att kommunstyrelsen varit ensam nämnd för förvaltningen till att en välfärdsnämnd blir politiskt ansvarig för utbildning, socialtjänst, kultur och fritid. Förvaltningens organisation är till allra största delen oförändrad och kommundirektören är ensam förvaltningschef.

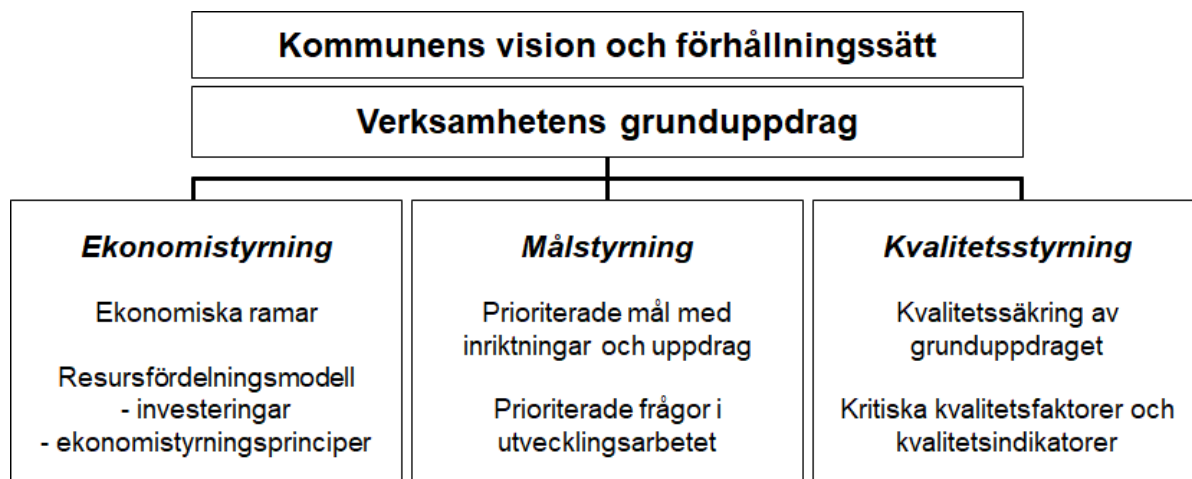
1.2.1 Politisk organisation

1.2.2 Förvaltningens organisation

1.3 Styrmodell

Under år 2017-2018 har, en av kommunfullmäktige tillsatt, demokratiberedning arbetat med att ta fram förslag till ny styrmodell för kommunen. Ovanstående bild redovisar översiktligt den modell som fastslagits av kommunfullmäktige efter demokratiberedningens förslag.

I arbetet med budget/plan 2019-23 har den tidigare modellen börjat fasa ut och den nya fasa in. År 2019 får ses som ett övergångsår där delar av båda modellerna ligger till grund för planering och uppföljning.

Arbetet med att ta fram kommunens vision och förhållningssätt inleds under hösten 2018 och beräknas kunna fastställas i anslutning till nästkommande års beslut om budget/plan.

Ekonomistyrningen framgår av gemensamma och sektorsspecifika ekonomiska sammanställningar.

De mål som beskrivs och som kommer att följas upp är de av kommunfullmäktige fastställda politiska inriktningsmålen, medan inriktningar och uppdrag i enlighet med majoritetens budgetdokument beskrivs på en kommunövergripande nivå avseende förvaltningsgemensamma uppdrag och inriktningar samt under respektive sektor.

Respektive verksamhet har beskrivit sitt grunduppdrag. Beskrivning av hur uppföljning och kvalitetssäkring ska göras, samt kvalitetsfaktorer och indikatorer sker i dokumentet "Sektorsplan" som ska redovisas för kommundirektören i januari.

Samtliga delar kommer att följas upp i samband med ordinarie uppföljningar under år 2019.

1.4 Mål för god ekonomisk hushållning

Målen för god ekonomisk hushållning i Härryda kommun ska medverka till att varje generation tar ansvar för sin konsumtion av kommunal verksamhet och efterlämnar miljömässiga, sociala och ekonomiska förutsättningar som är minst lika goda som vid övertagandet.

1.4.1 Finansiella mål

	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Soliditeten ökar med en procentenhet per år.	2	1	-1	-1	-2	-2
Resultatet är 2,5 procent av verksamhetens nettokostnader.	6,5	4,8	1,8	1,5	-0,5	-0,5

De finansiella målen nås inte för perioden. I bokslut 2017 var kommunens soliditet 29 procent vilket var en ökning med en procentenhet jämfört med föregående år. För år 2018 har soliditeten budgeterats till 28 procent vilket innebär en minskning med en procentenhet. Genomsnittsökningen 2016-2019 beräknas bli oförändrad. Orsaken till svårigheten att nå soliditetsmålet är den höga planerade investeringstakten och därmed ökande upplåning i kombination med svagare resultat.

Det finansiella målet avseende resultatets andel av verksamhetens nettokostnader kommer däremot att uppfyllas 2019 men från 2020 och framåt kommer inte heller detta mål nås med nuvarande resultatnivåer.

1.4.2 Verksamhetsmål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. Målen avser bostadsbyggande, förskoleverksamheten, grundskola och gymnasiet samt bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning. Nedan redovisas de fastställda verksamhetsmålen med utfallet per indikator.

Bostadsbyggandet utformas så att en befolkningsökning på lägst 1,5 % kan mötas med alla bostäder i alla ägande- och upplåtelseformer

Bostadsförsörjningsprogrammet upprättas med en genomförandetid på fem år och med en årlig revidering av programmet. Programmet är det planeringsverktyg som utgör grunden för befolkningstillväxten och ett planeringsunderlag för övriga sektorer. Genom exploateringsavtal med olika aktörer kan kommunen skapa ett varierat utbud av bostäder och utnyttja konkurrensen bland bostadsproducenterna.

Full behovstäckning inom förskoleverksamheten och föräldrar kan välja verksamhetsform

Förskolan lever upp till lagkravet att alla vårdnadshavare som är berättigade till och önskar förskoleplats erbjuds detta inom fyra månader. Alla vårdnadshavare kommer att kunna erbjudas den verksamhetsform man önskar för sitt barn.

Alla elever har efter slutförd grundskola eller gymnasieutbildning tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier

Slutbetyg från gymnasiet är den viktigaste variabeln för att unga ska få tillträde till arbete eller fortsatta studier. Behörighet till gymnasiets nationella program är en förutsättning för detta. I sektorn pågår ett arbete med att ytterligare utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på enhets-, verksamhets- och huvudmannanivå. Särskilt riktade statliga satsningar som Lågstadielyftet, Matematiklyftet och Läsllyftet bör på sikt ge möjlighet till ökad måluppfyllelse. Fler nyanlända barn och ungdomar gör att behoven av studiehandledning ökar.

Det finns bostäder av god kvalitet och god tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov

I förvaltningens arbete med lokalresursplaneringen (LRP) utformas planer för att tillgodose behov av särskilt boende för äldre enligt en modell som är baserad på kommunens befolkningsprognos. Antalet äldre i kommunen ökar kontinuerligt, vilket innebär krav på fler boenden. Under planperioden planeras ett nytt särskilt boende på 54 platser stå klart i Mölnlycke för att möta kommande behov. I utbyggnadsplanen för 2019-2023 finns även två nya Trygghetsboenden planerade, ett i Hindås samt ett i Mölnlycke.

Planeringen av nya bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning är mer individanpassad och utgår främst ifrån LSS-handläggarnas kännedom om stödsatser som kommunens invånare med funktionsnedsättning har. Informationen och den samlade bedömningen av behovet ligger till grund för lokalresursplaneringen och utbyggnad av bostäder i enlighet med LSS-lagstiftningens målsättning. Under perioden finns både servicebostäder och andra tillgänglighetsanpassade lägenheter fördelade på Landvetter och Mölnlycke inlagt i plan. För personer under 19 år köper kommunen platser av annan utförare.

1.5 Ekonomi

1.5.1 Finansiell utveckling

Resultatbudget

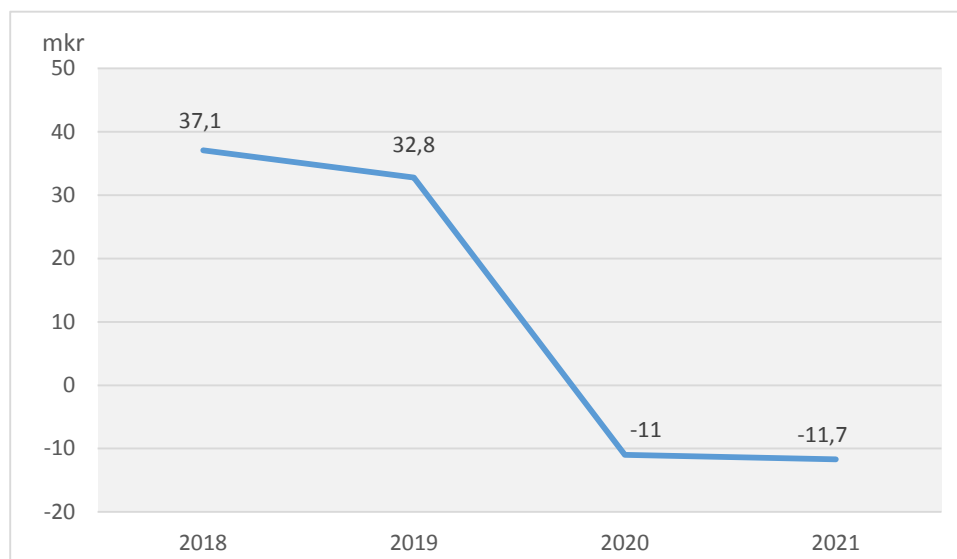
Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Verksamhetens nettokostnader exklusive avskrivningar	1 817,7	1 924,0	2 008,1	2 113,5	2 197,4
Avskrivningar	118,6	131,0	135,2	143,9	154,4
Verksamhetens nettokostnader	1 936,2	2 055,0	2 143,3	2 257,4	2 351,8
Skatteintäkter inklusive inkomstutjämning	1 925,5	1 994,4	2 050,7	2 121,3	2 216,2
Generella statsbidrag och utjämning	116,8	112,4	147,6	150,6	163,8
Utjämning, tillskott för flyktingsituationen som inte ingår i posten ovan.	8,2	9,1	6,5	3,9	0,0
Finansiella intäkter	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4
Finansiella kostnader	-6,4	-8,9	-9,4	-12,2	-15,2
Finansiella kostnader för pensioner	-17,7	-18,3	-22,7	-20,6	-28,1
Resultat	93,5	37,1	32,8	-11,0	-11,7

Balansbudget

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Materiella tillgångar	2 451,4	2 714,0	2 985,2	3 241,3	3 486,9
Finansiella tillgångar	73,7	73,6	73,6	73,6	73,6
Summa anläggningstillgångar	2 525,2	2 787,7	3 058,9	3 315,0	3 560,6
Tomtmark för försäljning, förråd och lager	90,5	90,5	100,6	110,6	120,6
Fordringar	154,6	154,6	154,6	154,6	154,6
Likvida medel	73,9	43,4	0,0	0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar	319,0	288,5	255,2	265,2	275,2
SUMMA TILLGÅNGAR	2 844,2	3 076,2	3 314,1	3 580,2	3 835,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	834,1	871,2	904,0	893,0	881,3
<i>varav årets resultat</i>	<i>93,5</i>	<i>37,1</i>	<i>32,8</i>	<i>-11,0</i>	<i>-11,7</i>
Skulder					
Avsättningar för pensioner	770,7	769,2	799,1	815,5	843,9
<i>varav avsättning pensionsskuld intjänat före 1998</i>	<i>609,5</i>	<i>603,9</i>	<i>591,2</i>	<i>579,7</i>	<i>573,3</i>
Långfristiga skulder	763,0	800,0	1 129,9	1 401,9	1 664,3
<i>varav anslutningsavgifter</i>	<i>121,8</i>	<i>105,0</i>	<i>125,0</i>	<i>130,0</i>	<i>135,0</i>
Kortfristiga skulder	476,4	635,8	481,1	469,7	446,3
SUMMA SKULDER	2 010,1	2 205,0	2 410,1	2 687,1	2 954,5
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	2 844,2	3 076,2	3 314,1	3 580,2	3 835,8
SOLIDITET	29 %	28 %	27 %	25 %	23 %

Resultat

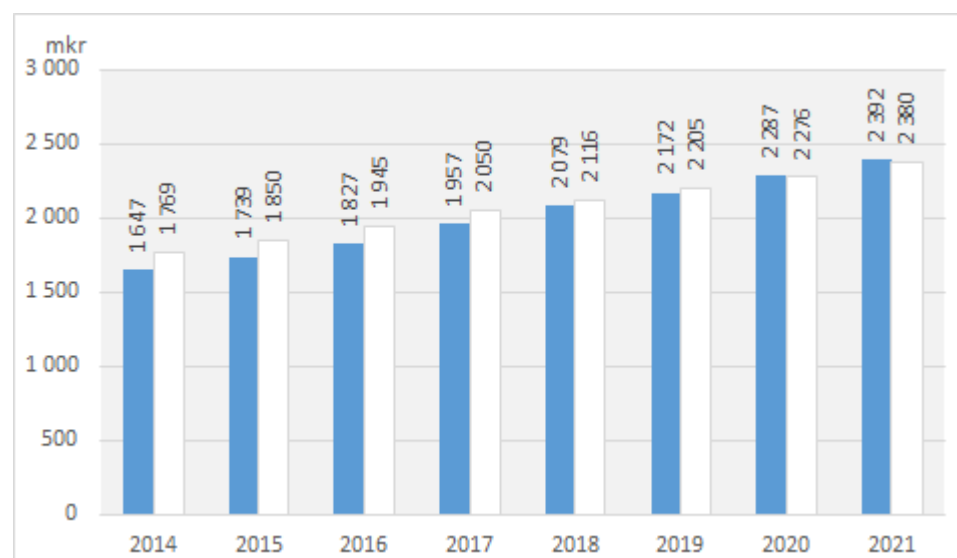
Resultaten för perioden är sjunkande. Se bild nedan.

Skatteintäkter och förändring av nettokostnader

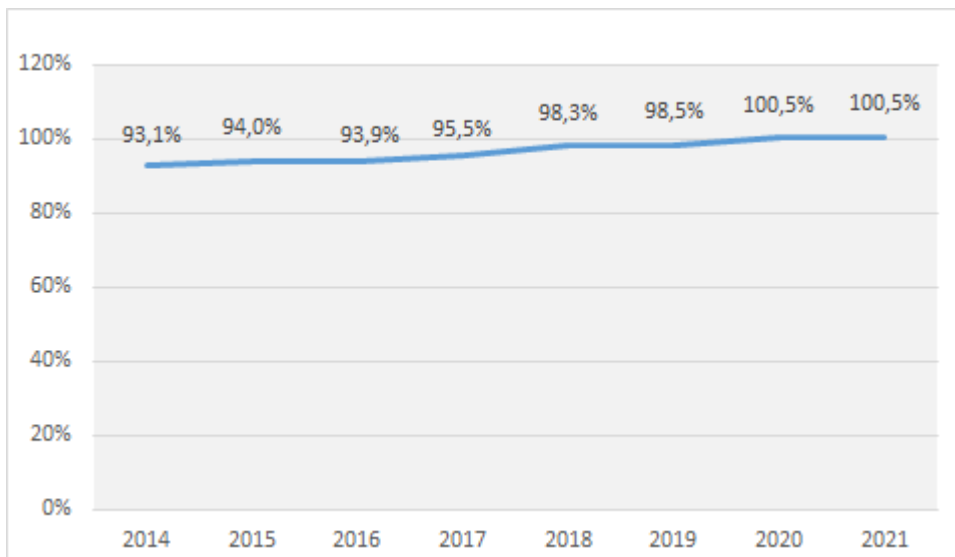
Skatteprognosen bygger på prognoser och uppgifter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) men hänsyn är också tagen till kommunens egen befolkningsprognos. Om inte befolkningsutvecklingen i Härryda kommun blir den planerade kommer intäkterna att förändras och justeringar i budgeten att bli nödvändiga. Skatteunderlagsprognosen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i augusti 2018 ökar för Härryda kommun med 3,5 procentenheter för år 2019 jämfört med 3,3 procentenheter för 2018. Skatteintäkterna ökar med 89 mkr mellan år 2018 och 2019. Ökningen ska finansiera lönehöjningar i befintlig verksamhet, inflation för övriga kostnader samt volym- och eventuella ambitionshöjningar.

Skatteintäkter och nettokostnader

Diagrammet redovisar verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto samt utvecklingen av skatteintäkter inklusive utjämningar. Vänster stapel visar nettokostnader och höger stapel visar skatteintäkter och utjämning.

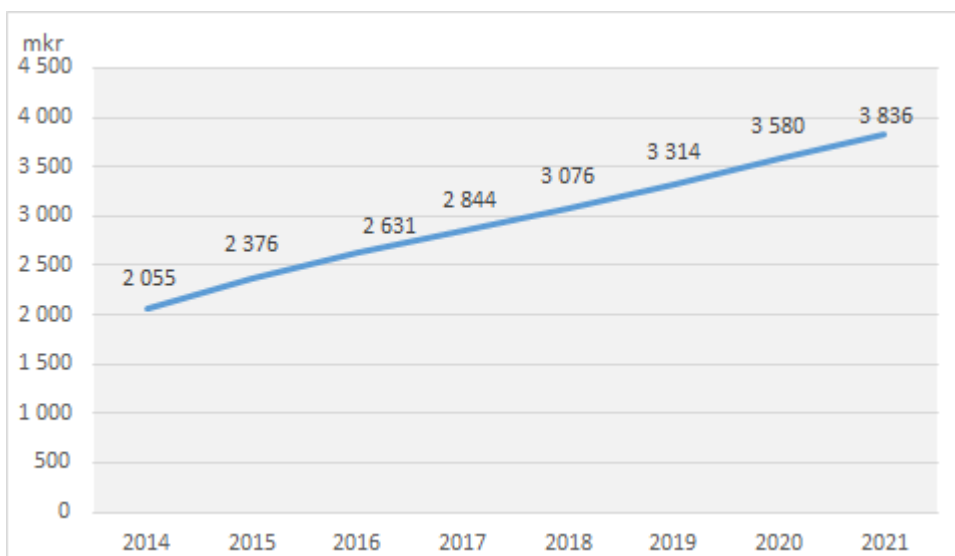
Nettokostnadsandel

Diagrammet redovisar nettokostnadernas andel av skatteintäkterna.

Tillgångar och investeringar

De totala tillgångarna har ökat de senaste åren och förväntas även göra det under perioden 2019-2020. De totala tillgångarna ökar till följd av att avskrivningarna är lägre än nyinvesteringarna under perioden.

Det bedömda investeringsbehovet för perioden 2019–2023 är 1 732 mkr, varav 303 mkr föreslås 2019. Med stor sannolikhet kommer dock ett flertal objekt som budgeterats för år 2018 att utföras under år 2019.

Maximal investeringsvolym är fastställd till 400 mkr. Verksamhetsförändringarna har reviderats i enlighet med lokalresursplanen och även andra projekt tidigareläggs respektive förskjuts framåt i tiden jämfört med tidigare plan. Av de budgeterade investeringarna beräknas en allt mindre del kunna finansieras via resultat och avskrivningar och det kommer att krävas fortsatt upplåning för att finansiera denna volym.

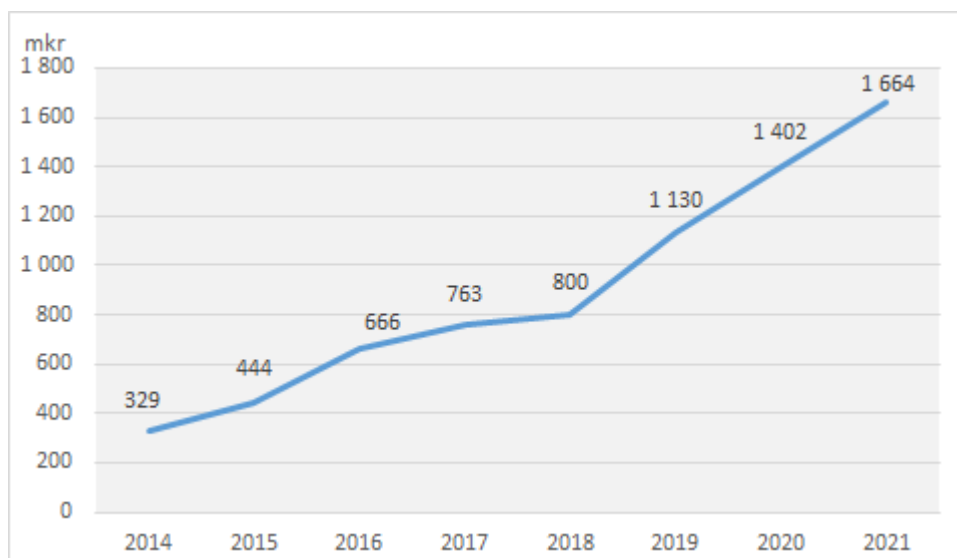
Pensionsskulden

Härryda kommun redovisar enligt fullfonderingsmodellen vilket innebär att hela pensionsåtagandet redovisas som en skuld. Modellen innebär en rättvisande bild av kommunens långsiktiga åtaganden. Det strider dock mot kommunal redovisningslag som anger att den sk blandmodellen ska tillämpas. En effekt av att tillämpa fullfonderingsmodellen är att soliditeten påverkas negativt jämfört med kommuner som redovisar enligt blandmodellen. Däremot är, sedan några år tillbaka, kostnaderna vid tillämpning av fullfonderingsmodellen lägre än vid blandmodellen. I slutet av perioden uppgår den totala avsättningen till drygt 840 mkr.

Ränta och basbeloppsuppräknig redovisas som en finansiell kostnad. Den totala kostnaden för pensionsskulden är budgeterad till 44 mkr 2019, 58 mkr för 2020 och 69 mkr för 2021.

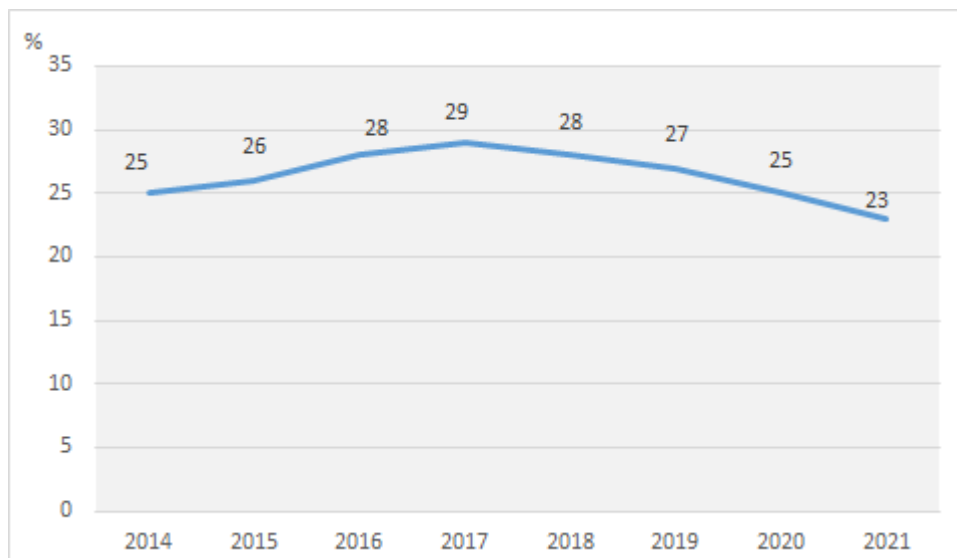
Långfristiga skulder

Skulden i bokslut 2017 uppgick till drygt 760 mkr varav 600 mkr i banklån och resterande 160 mkr avsåg anläggningsavgifter till VA-kollektivet, gatukostnadsersättning och investeringsbidrag. På grund av en ambitiös investeringsplan uppgår den budgeterade långfristiga upplåningen till 1 130 mkr för 2019 för att fram till 2021 öka till drygt 1 160 mkr.

Soliditetsutveckling

Soliditeten beskriver kommunens betalningsförmåga på lång sikt och visar på hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats via resultaten och samlats under eget kapital. Kommunen redovisar endast soliditet enligt fullfonderingsmodellen. Målsättningen är att soliditeten ska öka med en procentenhet per år i genomsnitt under en rullande fyraårsperiod. I bokslut 2017 var kommunens soliditet 29 procent, vilket var en ökning med en procentenhet jämfört med föregående år. För 2018 budgeteras soliditeten minska till 28 procent. För år 2021, som är det sista året i planperioden, beräknas soliditeten till 23 procent. Orsaken till svårigheten att nå soliditetsmålet är den höga planerade investeringstakten och därmed en ökande upplåning i kombination med ett svagare resultat.

Känslighetsanalys

Tabellen visar vilken effekt olika händelser har på Härryda kommuns ekonomi. Små förändringar innebär stora belopp, vilket visar hur viktigt det är med en marginal då budgeten fastställs.

Förändringar i känslighetsanalys, årseffekt för budgetår 2019	mkr
Löneökning med 1 procent inklusive sociala avgifter	+/- 16,0
Räntan höjs/sänks 1 procent, på ett års sikt	+/- 4,0
Inflationsförändring för övriga kostnader, 1 procent	+/- 9,0
Skatteunderlagsförändring rikets, 1 procent	+/- 20,1
Förändrad utdebitering med 10 öre	+/- 9,7

Informationsmått

	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal invånare per 31/12	37 412	37 916	38 324	38 947	39 674
Verksamhetens nettokostnad per invånare, kronor	51 752	54 198	55 926	57 961	59 275
Årets resultat per invånare, kronor	2 499	980	855	-282	-294
Summa anläggningstillgångar per invånare, kronor	67 497	73 523	79 816	85 115	89 746
Eget kapital per invånare, kronor	22 295	22 977	23 588	22 930	22 216
Pensionsskuld per invånare (inkl. löneskatt 24,26 %), kronor	22 557	20 327	20 071	20 518	20 555
Långfristiga skulder per invånare, kronor	20 395	21 099	29 483	35 995	41 947
Skattesats, procent	20,62	20,62	20,62	20,62	20,62
Skatteintäkt inkl. inkomstutjämning per invånare, kronor	54 807	55 805	57 530	58 434	59 988

1.5.2 Sammandrag av drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Politisk organisation	11 355	10 700	13 414	13 591	13 591
Kommunledning	88 940	103 576	108 470	110 565	111 800
Sektor för utbildning och kultur	1 103 531	1 156 141	1 227 992	1 248 918	1 286 383
Sektor för socialtjänst	638 374	643 737	660 656	680 868	688 848
Sektor för samhällsbyggnad	55 039	91 873	90 138	91 660	90 869
- Skattefinansierad verksamhet	59 644	97 873	90 138	91 660	90 869
- Avfallsverksamhet	-2 062	0	0	0	0
- Vattenverksamhet	-2 543	-6 000	0	0	0
Sektor för teknik och förvaltningsstöd	56 211	67 172	20 131	19 888	19 896
Verksamhetskostnader för finansförvaltningen	-33 543	-35 809	5 881	59 228	103 954
Pensionskostnad exklusive finansiell kostnad	16 242	17 585	16 631	32 687	36 353
Verksamhetens nettokostnader	1 936 148	2 054 975	2 143 313	2 257 405	2 351 694
Skatteintäkter, utjämning m.m.	-2 050 425	-2 115 911	-2 204 765	-2 275 820	-2 379 979
Finansiella kostnader och intäkter	3 044	5 475	5 964	8 830	11 803
Finansiella kostnader pensioner	17 734	18 320	22 733	20 574	28 144
Resultat	93 499	37 141	32 755	-10 989	-11 662

Fastställd budget/plan visar överskott 2019 med 33 mkr och underskott för åren 2020-2021 med 11 till 12 mkr per år. Resultatnivåerna innebär ett genomsnittresultat per år om drygt tre mkr vilket är för lågt för att uppfylla de finansiella målen under planperioden.

Ett anslag för strategisk personalsatsning i form av kompetensutveckling finns budgeterat under kommunledning med 5 mkr årligen. Däremot finns det ingen budgeterad reserv till kommunstyrelsens förfogande. Personalkostnadsökningar är budgeterade till 2,6 procent per år för hela perioden. Dessutom finns det särskilda lönesatsningar budgeterat med 0,4 procent per år för hela perioden.

Investeringsbudget

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Sektor för utbildning och kultur	14 470	18 111	12 610	15 080	17 500	16 470	11 810
Sektor för socialtjänst	4 461	10 269	2 100	2 300	2 500	2 100	2 100
Sektor för samhällsbyggnad	133 348	274 966	173 160	199 930	125 660	105 430	129 530
- Skattefinansierad verksamhet	14 115	138 279	60 260	61 260	74 860	62 960	60 060
- Vattenverksamhet	118 959	135 088	112 630	138 500	50 630	42 300	69 300
- Avfallsverksamhet	274	1 599	270	170	170	170	170
Sektor för teknik och förvaltningsstöd	146 926	191 436	113 130	332 770	328 191	97 244	34 241
Kommunledning	0	6 547	1 505	2 750	2 369	1 106	888
Summa investeringsutgifter	299 205	501 329	302 505	552 830	476 220	222 350	178 569

Under den närmaste femårsperioden uppgår investeringsvolymen till 1 732 mkr varav 303 mkr är budgeterade för år 2019. Av de budgeterade investeringarna kan en del finansieras via resultat och avskrivningar, men det kommer att krävas fortsatt upplåning för att finansiera investeringsvolymen, framförallt under 2020-2021 då resultaten är negativa. Självfinansieringsgraden sjunker från nivåer om 70 procent under 2016 och 2017 till 30 procent i slutet av perioden.

Det enskilt största projektet under planperioden är ett nytt vattenverk i Västra Nedsjön beräknat till 250 mkr. Projektet har blivit försenat men beräknas kunna tas i bruk under 2022. I samband med detta planeras för nya, och utbyte av gamla, överföringsledningar i framförallt kommunens östra delar. I Mölnlycke centrum kommer ett arbete med en dagvattenpark att färdigställas under perioden.

Fullmäktige beslutar om anslagsbindning för investeringsbudget på sektorsnivå. Kommunstyrelsen beslutar om anslagsbindning på projektnivå. Kommundirektör med vidaredelegation sektorschef beslutar om överskridande av enskilt investeringsanslag med maximalt tio procent inom ramen för sektorns sammanlagda investeringsbudget för innevarande år.

Slutredovisning av investeringsprojekt till kommunfullmäktige ska göras av väsentliga projekt och alltid om den sammanlagda investeringsbudgeten överskrider tio mkr. Undantaget är återkommande projekt som till exempel inventarier med mera.

1.6 Personal

1.6.1 Attraktiv arbetsgivare

För att kunna konkurrera om kompetent arbetskraft och därmed säkra den framtida personalförsörjningen är det av största vikt att vara en attraktiv arbetsgivare. Den fråga som står mest i fokus under 2019 är därför att utveckla och stärka Härryda kommuns arbetsgivarvarumärke. Det personalpolitiska programmet är en grundpelare i det arbetet och en viktig del i att bygga en gemensam stadig grund för alla medarbetare i kommunen. Andra viktiga delar som ingår i arbetet är bland annat kompetensförsörjning, kompetensutveckling, ledarskapsutveckling och ledarskapsförsörjning.

Kompetensförsörjning sticker ut som en viktig strategisk fråga eftersom det blir allt svårare att rekrytera och behålla behörig personal inom kommunens olika verksamheter. Att arbeta med införandet av alternativa kompetenser inom särskilt konkurrensutsatta verksamheter kommer vara en framgångsfaktor för en fortsatt god kompetensförsörjning i framtiden.

1.6.2 Personalpolitiska programmet (PPP)

Det personalpolitiska programmet beskriver de förhållningssätt som ska genomsyra organisationen. PPP är uppbyggt kring tre grundperspektiv; medarbetarskap, ledarskap och kommunikation och samverkan. Programmet ska vara levande, vilket innebär att det måste vara under ständig utveckling och få sin betydelse på varje enskild arbetsplats. Det är därför viktigt att alla deltar och engagerar sig i arbetet. De tre perspektiven bildar tillsammans en helhet där inget utav dem kan förverkligas utan stöd av de övriga två. Utifrån PPP sker ett löpande utvecklingsarbete inom olika personalpolitiska områden. PPP ska medverka till att Härryda kommun kan uppfylla målet att vara en bra arbetsgivare och att ytterligare stärka kommunens arbetsgivarvarumärke.

1.7 Kommunövergripande mål, inriktningar och uppdrag

I detta avsnitt finns de strategiska områden, politiska inriktningsmål samt övriga inriktningar och uppdrag som är gemensamma för hela förvaltningen.

1.7.1 Att utvecklas mot serviceorganisation med myndighetsansvar

En långsiktig prioritering är att kommunen ska gå från att vara en myndighet till en serviceorganisation med myndighetsansvar.

Härryda kommun har idag goda resultat i den serviceundersökning som görs samtidigt som den visar på förbättringsområden. För att ta ytterligare steg i att utveckla servicen i kommunen kommer att särskilt projekt att genomföras under året. En handlingsplan för förbättrad service ska utarbetas och policyer och riktlinjer ska ses över för att förstärka serviceperspektivet. Möjligheten att utforma särskilda utfästelser om servicenivåer ska prövas. Arbetet ska ske med bred förankring på alla nivåer i organisationen, service behöver sättas i fokus hos var och en som arbetar i kommunen.

Det krävs långsiktigt och kontinuerligt arbete för att skapa och upprätthålla hög servicenivå i organisationen varför projektet som nu genomförs får ses som en start på ett arbete som behöver pågå under lång tid framöver. Målbilden är att varje enskilt möte mellan invånare och medarbetare i kommunen ska präglas av service och kvalitet.

1.7.2 Sveriges bästa näringslivskommun

Inriktningsmål: Härryda kommun ska vara en ledande och attraktiv näringslivskommun

I kommunfullmäktiges beslut om budget för 2018 konkretiseras inriktningsmålet på följande sätt: "Härryda kommun är en mycket bra näringslivskommun som siktar högre och som vill utmana och gå före. Målet är att vara Sveriges bästa näringslivskommun." För 2019 kvarstår ambitionsnivån om att utvecklas mot målet att bli Sveriges nästa näringslivskommun.

Under 2018 har en resursförstärkning gjorts till näringslivsenheten i form av att företagslots, platsutvecklare och besöksnäringsutvecklare har rekryterats. Arbetet med att etablera och vidareutveckla nya arbetsformer via dessa nya resurser fortgår. Företagslotsens prioriterade områden är att i nära dialog med företagen i kommunen underlätta och förbättra kontakten med kommunen. Arbetet fokuserar på att kommunens befintliga näringsliv ska se Härryda kommun som Sveriges bästa näringslivskommun. Platsutvecklaren arbetar tillsammans med fastighetsägare, näringsidkare och förvaltningen med att säkerställa en positiv utveckling av kommunens kommersiella centrum. En långsiktig plan för både Mölnlycke och Landvetter centrum ska utarbetas. Besöksnäringsutvecklaren ansvarar för att utveckla Råda säteri till ett lokalt rekreationsområde med fokus på mat, upplevelser, park och natur samt ett mer attraktivt område för närturism.

Arbetet för att utvecklas mot att bli Sveriges bästa näringslivskommun behöver ske långsiktigt och uthålligt. Näringslivsfrågorna är hela kommunens angelägenhet och ska bedrivas på strategisk nivå och med tydlighet i mål, åtgärder och uppföljning. En handlingsplan är utarbetad utifrån resultaten i olika näringslivsundersökningar, åtgärder och aktiviteter planeras så väl på kort som lång sikt.

Kommunen ska attrahera nya företag samt stimulera entreprenörskap och tillväxt i befintligt näringsliv. Kommunen ska verka i regionala forum för att utveckla näringslivet och regionen. Göteborgs Stad har antagit ett näringslivsstrategiskt program för 2018-2035 som också är beslutat av Göteborgsregionen. Härryda kommun kommer att utarbeta ett handlingsprogram för att verka i enlighet med regionens riktning.

Den kommunala energi- och klimatrådgivningen finns tillgänglig för företag, organisationer och privatpersoner. Rådgivningen är oberoende och kostnadsfri och sträcker sig från ventilations- och uppvärmningssystem till energieffektivisering av exempelvis trycklufts- och kylanläggningar. Tjänsten är finansierad av Energimyndigheten.

1.7.3 Kommunikativ organisation

Kommunikation pekades ut som ett strategiskt och prioriterat område i budget och verksamhetsplan för 2018. Ambitionsnivå och inriktning förtydligades och viss resursförstärkning gjordes. Inför 2019 kvarstår kommunikation som ett långsiktigt prioriterat område.

Arbetet med att utveckla den kommunikativa organisationen fortgår. Kommunikation är ett strategiskt ledningsverktyg och det är viktigt att chefer i organisationen ser sin roll som bärare av kommunikationsperspektivet i alla frågor och processer. En satsning på utbildning för chefer kring kommunikativt ledarskap kommer att genomföras. Grundläggande styrdokument ska ses över, bland annat kommunikationspolicy, för att tydliggöra förhållningssätt och synsätt. Viktiga hörnstenar är transparens, dialog, delaktighet samt att kommunikation ska vara proaktiv, planerad och sammanhållen.

1.7.4 Agenda 2030

Arbetet med Agenda 2030 pekades redan 2018 ut som ett prioriterat område för Härryda kommun. En strategisk plan ska utarbetas för att ange inom vilka områden kommunens insatser ska koncentreras, inriktningen ska vara att arbeta med de områden där kommunen kan göra störst skillnad och där det är möjligt att följa upp insatserna.

I budget 2019 anges att arbetet med Agenda 2030 är ett långsiktigt prioriterat område. Arbetet pågår med den strategiska planen som ska beskriva hur kommunen ska arbeta med Agenda 2030. Planen beräknas kunna fastställas under 2018 och kommer att ange fokusområden för kommunens fortsatta arbete, bland annat genom att beskriva prioriterade områden inom t ex miljö, hälsa och internationella insatser. Arbetet utifrån den strategiska planen för Agenda 2030 ska genomsyra kommunens verksamheter och processer. För att planens intentioner ska kunna förverkligas blir organisering, förankring och bred delaktighet viktiga nyckelfrågor. Ett viktigt nästa steg i arbetet är också att söka samverkan och partnerskap med andra aktörer, så väl företagare som föreningar och civilsamhället.

Folkhälsa och ANDTS

Inriktningsmål: Alla Härrydabor har förutsättningar för en god hälsa på lika villkor, är delaktiga och lever ett tryggt liv

Arbetet för god hälsa, delaktighet och trygghet sker brett och i alla delar av förvaltningens verksamheter. En viktig del utgörs av det främjande och generella folkhälsoarbetet, bland annat via avtal och samverkan med hälso- och sjukvården. Fokusområden för 2019 är fullgjord skolgång, psykisk hälsa, främjande av fysisk aktivitet, ungdomars delaktighet och inflytande samt ANDTS-insatser. Folkhälsoinsatserna organiseras som en del av arbetet inom ramen för Agenda 2030.

Inriktningsmål: Skadligt och olagligt bruk av alkohol, narkotika, droger, tobak och spel har trängts tillbaka och ingen riskerar att hamna i beroende och utanförskap till följd av eget eller andras missbruk

Insatser för att förebygga tidig debut och skadligt bruk kommer kontinuerligt att genomföras genom föräldrastöd, opinionsbildning, tillsyn och tillgänglighetsbegränsning. Kraftkällan (en stödverksamhet under familjestödsenheten) arrangerar kontinuerligt stödgrupper och kurser för familjer i syfte att förebygga framtida utanförskap och att ge verktyg för att handskas med sin tillvaro.

Inriktningsmål: Alla barn, ungdomar och vuxna har goda kunskaper om skadeverkningarna kring alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

De kunskapshöjande åtgärderna sker i bred samverkan kontinuerligt genom opinionsbildning, informationsinsatser och genom ordinarie undervisning i grundskola och gymnasium. Exempel på insatser som kommer att ske är att idrottsprofiler tar ställning mot langning, föreningar erbjuds att delta i utbildningar och ett samarbete med Länsstyrelsen som avser gemensamma insatser mot langning av alkohol.

Stöd materialet "Aktiva föräldramöten" och "Verktyglådan ANDTS" kommer att utvärderas och revideras. Handlingsplanen "En drogfri miljö för barn och unga" revideras årligen och kommuniceras till elever, föräldrar och medarbetare på grundskolor och fritidsverksamhet.

Forskningsprojektet LORDIA (en longitudinell studie rörande ungas relationer, psykiska hälsa och droger) fortgår och bidrar till att stärka pedagogers kompetens kring området genom föreläsningar och workshoppar.

Inriktningsmål: Det finns ett brett utbud av miljöer fria från alkohol, narkotika, dopning, tobak och ett överdrivet spelande

För att det ska finnas ett brett utbud av miljöer arbetar kommunen i ordinarie arbete med tillsyn och tillstånd. I miljöer där barn och unga vistas är det särskilt angeläget. En viktig del i detta arbete är de aktiviteter som följer av Härryda kommuns och polisen i Storgöteborg Syds medborgarlöfte där ett särskilt fokus läggs på att förhindra narkotikahandel.

På Fritid Ungdoms mötesplatser erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter i en trygg och drogfri miljö. Fritid Ungdom erbjuder även aktiviteter under lov och högtider.

Samarbetet med SISU avseende föreningarnas hälsocertifiering fortgår. Kommunen planerar att utveckla samarbetet med föreningar i frågan.

Miljö och energi

Inriktningsmål: Kommunen skall arbeta för en långsiktigt hållbar, miljöanpassad, trygg och säker energiförsörjning

All kommunal planering ska sträva efter klimatsmarta energilösningar, både avseende egen verksamhet och övrig samhällsplanering. Vid markanvisning ska miljösmarta lösningar kunna vara ett kriterium.

Inriktningsmål: Härryda kommun arbetar strategiskt med de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030

En strategisk plan utarbetas för att peka ut de områden inom Agenda 2030 där kommunen kan göra störst skillnad i det fortsatta arbetet. Insatser inom miljöområdet genomsyras av mål och intentioner inom Agenda 2030. Strävan är att upprätthålla och utveckla hög miljömedvetenhet i all verksamhet och i alla beslut. Kommunen följer och bidrar i det regionala arbetet med Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland.

1.7.5 Konkurrensutsättning

Inriktningsmål: All kommunal verksamhet skall kunna konkurrensutsättas, med undantag för ren myndighetsutövning

Kommunen ska ha kontroll över total kostnadsbild och kvalitetsnivå på samtliga verksamheter för att kunna lämna underlag inför prövning av konkurrensutsättning av befintlig och tillkommande verksamhet. I de fall medborgare eller brukare kan ha möjlighet till ett aktivt val ska dessa verksamheter prioriteras vid prövning av konkurrensutsättning.

Inriktningsmål: Vid etablering av ny kommunal verksamhet inom vård, skola och omsorg skall konkurrensutsättning övervägas

En bedömning av möjlighet och lämpligheten för drift i alternativ regi ska alltid redovisas i samband med att ny verksamhet planeras.

Inriktningsmål: Vid konkurrensutsättning skall i upphandlingen kommunens policy för upphandling och inköp samt strategi för upphandling och inköp följas

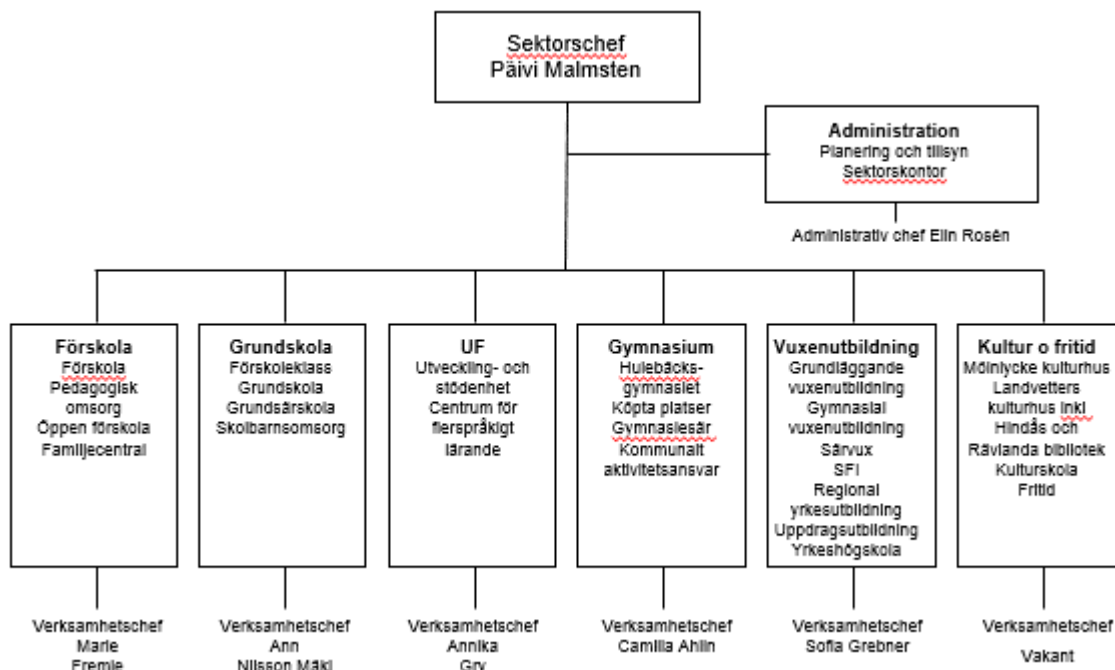
Ekonomi- och upphandlingsfunktionen ska alltid involveras vid bedömningen om en verksamhet ska konkurrensutsättas.

1.7.6 Förbättrade möjligheter till styrning och långsiktig planering för bostadsförsörjning och verksamhetslokaler

Förvaltningen kommer att, i dialog med politiken, redigera bostadsförsörjningsprogrammet och lokalresursplanen. Målet är bland annat att sambanden mellan planerna ska bli tydligare och att beskriva det politiska beslutsfattandet kopplat till planerna.

2 Sektor för utbildning och kultur

2.1.1 Sektorns organisation

Sektorn för utbildning och kultur har i uppdrag att skapa goda utbildningsmöjligheter från förskola till vuxenutbildning, god barnomsorg, ett rikt kultur- och föreningsliv och aktiviteter för ungdomar på högstadiet på kvällar och lov.

2.1.2 Gemensamma politiska inriktningar och uppdrag

Kommunfullmäktige har i budget 2019 gett förvaltningen sju inriktningar och uppdrag. De sektorsövergripande inriktningarna och uppdragen redovisas nedan. Verksamhetsspecifika uppdrag redovisas under respektive verksamhetsområde.

Förutom dessa inriktningar och mål, har kommunstyrelsen gett förvaltningen uppdrag utifrån arbetsgruppen för skolfrågor. Dessa uppdrag diskuteras i utbildningsutskotten under hösten 2018, där också redovisningen fastställs.

Förebygga och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga

För att förebygga och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga genomförs och planeras flera insatser för att höja kompetensen hos personalen. Sektorn för utbildning och kultur och sektorn för socialtjänst samverkar i detta arbete. Personal inom dessa båda sektorer, enheten fritid förening inom sektorn för teknik och förvaltningsstöd samt Mölnlycke vårdcentral och barn- och ungdomsmedicin inom Västra Götalandsregionen, får alla kompetensutveckling i främjande och förebyggande arbete för att tidigt kunna stötta barn och familjer. Olika former av föräldrastöd erbjuds t ex genom Nätverkslaget. Syftet med detta är bl a att familj, socialtjänst och skola gemensamt hittar vägar framåt och att psykisk ohälsa hos barn och unga ska förebyggas genom att vårdnadshavarna får stöd.

Personal inom sektorn för utbildning och kultur har även påbörjat ett arbete för att metodutbilda personalen inom psykisk hälsa och för att minska självmordshandlingar. Detta arbete fortsätter under 2019. Riktade insatser för att stötta elever med hög skolfrånvaro samt deras vårdnadshavare har startats och kommer att fortsätta. Ytterligare insatser planeras, som exempelvis ett projekt om våldspreventivt arbete riktat till de

yngre årskurserna samt deltagande i ett nationellt utvecklingsarbete med Socialstyrelsen och Skolverket om tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Sektorerna för socialtjänst och utbildning och kultur kommer att fortsätta följa upp arbetet och presentera resultat och effekter för välfärdsnämnden under 2019.

Insatser för barn och unga som far illa genom att de lever inom hedersrelaterade normer

Sektorn för utbildning och kultur och sektorn för socialtjänst kommer att ta fram en gemensam handlingsplan. Denna kommer innehålla kompetensutvecklingsinsatser samt rutiner för att tidigt kunna upptäcka, förebygga och åtgärda risker för barn och unga som riskerar att fara illa av hedersrelaterade normer.

Långsiktig plan för fler skolor i kommunen

Sektorn ser behovet av att:

- planera för nya grundskolor
- säkerställa att grundskolans lokaler är ändamålsenliga utifrån verksamhetens uppdrag

Planering av nya grundskolor sker genom LRP-processen. Sektorn kommer att förtydliga arbetsgången inom sektorn och ta fram en strategi kring organisation av grundskolor.

Sektorn för utbildning och kultur kommer tillsammans med sektorn för teknik och förvaltningsstöd att göra en kartläggning av befintliga lokaler under hösten utifrån två aspekter; möjlighet till utbyggnad och behovet av anpassning till mer ändamålsenliga lokaler.

Långsiktig plan för ytterligare en gymnasieskola i kommunen ska utredas ordentligt. Hänsyn ska tas till befolkningsprognoser, bostadsplaner samt omvärldsanalys vad gäller tillgång och efterfrågan på gymnasieplatser samt drift- och huvudmannaskap.

2.1.3 Sektorns ekonomi

Resultatbudget

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Taxor och avgifter	41 041	40 859	38 789	37 844	35 604
Hyror och arrenden	1 975	1 901	4 710	4 710	4 710
Bidrag	86 323	54 931	59 331	59 331	59 331
Försäljning av verksamhet och entreprenad	122 014	115 903	120 456	121 071	122 978
Övriga intäkter	2 644	1 035	1 035	1 035	1 035
Summa intäkter	253 997	214 629	224 321	223 991	223 658
Lönekostnader	801 308	826 241	844 694	845 780	853 060
Köp av huvudverksamhet	196 976	193 721	236 559	254 701	277 978
Lokalhyror och markhyror	112 789	117 661	123 035	124 080	131 241
Avskrivningar och internränta	14 078	15 150	15 937	16 383	16 833
Övriga kostnader	232 376	217 997	232 088	231 965	230 929
Summa kostnader	1 357 528	1 370 770	1 452 313	1 472 909	1 510 041
Nettokostnader	1 103 531	1 156 141	1 227 992	1 248 918	1 286 383

Under planperioden ökar budgeten med cirka 68 mkr och det som framförallt påverkar sektorns kostnader är befolkningsförändringar. Antalet elever i grundskole- och gymnasieålder ökar under planperioden. Mellan åren 2018 och 2021 väntas antalet öka med 500 elever. Antalet barn i förskoleålder sjunker kraftigt under planperioden och beräknas vara åter på 2018 års nivå först under 2023, vilket innebär stora utmaningar för verksamhetens organisation.

Till följd av elevökningen har grundskolan i Mölnlycke och Landvetter behov av ytterligare lokaler, vilket förhoppningsvis kan underlättas genom samverkan med förskoleverksamheten. En förutsättning för en ekonomi i balans är att lokalfrågan löses genom nyttjande av befintliga lokaler, och att statsbidraget för likvärdig skola kan erhållas. Den särskilda satsningen på fritidshem fasas ut under perioden, vilket innebär lägre kostnader per elev.

Gymnasieverksamhetens elevökning, tillsammans med höjda prisnivåer för köpta platser, innebär ökade kostnader under hela planperioden. Även antalet elever inom gymnasiesärskolan väntas öka, vilket även det påverkar kostnadsnivån. Utveckling och flerspråkighet (UF) får en förstärkt ram de kommande tre åren. Detta framförallt genom två generella statsbidrag som båda syftar till att stärka arbetet med nyanlända elever i grundskolan. Kultur och Vuxenutbildning har oförändrade anslag under planperioden.

Nytt för år 2019 är att verksamheten Kultur blir Kultur och Fritid. Där ingår Fritid ungdom, som tidigare tillhört UF (UFF) inom UTK samt Fritid förening som flyttas från sektorn för teknik och förvaltningsstöd (Tof). Ny verksamhetschef rekryteras.

Investeringsbudget

Verksamhet, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Inkomst	40	0	0	0	0	0	0
Utgift	14 510	18 111	12 610	15 080	17 500	16 470	11 810
Nettoutgift	14 470	18 111	12 610	15 080	17 500	16 470	11 810

Den sammanlagda investeringsvolymen under perioden uppgår till 73 mkr. Huvuddelen av investeringarna består av utbyte av inventarier men det finns några större projekt inom planperioden och det är framförallt inventarier till två nya skolor som planeras i Hindås och Mölnlycke.

2.2 Ledning

I sektorsledningen ingår förutom sektorschefen alla verksamhetschefer och den administrativa chefen. Sektorschefens uppgift är att kommunicera målen och skapa förutsättningar för verksamheterna att uppnå dessa. Sektorsledningen handlägger ärenden och motioner samt genomför utredningar och uppdrag till den politiska organisationen. Sektorskontoret samordnar sektorns kvalitetsarbeten, riskhantering och beredningsplanering, projektledning, IT-utveckling, information samt gemensam kompetensförsörjning. Övrig administration består av post-, diarie- och arkivhantering samt hantering av kommunstyrelse- och delegationsärenden. Planering och tillsyn ansvarar för befolkningsuppföljning och lokalresursplanering. Enheten arbetar även med verksamhetsstöd i form av administration, skolplaceringar, avgiftshantering samt rapportering och sammanställning av statistik. Planering och tillsyn har även kommunens uppdrag att följa upp barn och elever i fristående verksamhet eller i andra kommuners förskola eller skola. Enheten ansvarar för prövning av rätt till skolskjuts och utövar tillsyn över de fristående förskolor som finns i kommunen.

Ekonomi

Ledning, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	7	0	0	0	0
Kostnad	11 414	11 447	13 210	13 570	13 880
Netto	11 406	11 447	13 210	13 570	13 880

Anslaget till ledning ökar successivt den kommande planperioden. Personalstyrkan inom ledning och planering tillsyn är dock oförändrad och det är istället sektorsgemensamma kostnader för IT och lokalanpassningar som står för ökningen. Inför 2018 fick pedagoger tillgång till den kommungemensamma helpdesken och från och med 2019 finns kostnaden för detta med i budget, tillsammans med en egen systemförvaltare om totalt 1,1 mkr årligen.

2.3 Förskola

2.3.1 Grunduppdrag

Verksamheten bedrivs i form av förskola, pedagogisk omsorg/familjedaghem och öppen förskola. Styrdokument för förskolan är skollagen och läroplanen (Lpfö) för förskolan, samt de kommunala politiska målen för verksamheten. Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande och är det första steget i barnens utbildning. Förskolan vilar på demokratins grund och ska erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet.

I samarbete med hemmen ska barnens utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar främjas. Förskolan ska erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet och ska inspirera barnen att utforska världen. I förskolan ska barnen möta vuxna som ser varje barns möjligheter och som engagerar sig i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen (Skolverket, 98/16).

Alla som arbetar i verksamheterna ska bidra till att barn och unga utvecklar omtanke om sig själv, andra och sin omvärld. Verksamheten ska vara utmanande och stimulerande så att alla barn och unga kan lära och utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Lärmiljöerna ska vara trygga, kreativa och inspirera till nyfikenhet och lärande samt präglas av samarbete, delaktighet och inflytande för barn och unga. Barn och unga ska ges möjligheter att kommunicera och uttrycka sig på olika sätt och med många uttrycksmedel.

Informationsmått

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Invånare i kommunen, 1-5 år	2 693	2 621	2 545	2 525	2 598
Nettokostnad i tkr/inv, 1-5 år	109	115	115	115	115
Inskrivna barn förskola, egen regi	2 076	2 079	1 972	1 957	2 013
Inskrivna barn pedagogisk omsorg, egen regi	129	135	135	135	135
Köpta platser	277	280	280	285	295
Antal barn/vuxen i förskola, egen regi	4,8	4,8	5	5	5
Antal barn/vuxen i pedagogisk omsorg, egen regi	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Antal barn/grupp i förskola, egen regi	15,8	17,5	17,5	17,5	17,5

2.3.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Kommunens förskola, grundskola, gymnasieskola, särskola och fritidshem håller hög kvalitet, är konkurrenskraftiga och kreativa

Helhetsidén Rötter och Vingar är tänkt att bidra till en konkurrenskraftig verksamhet, t ex vid rekrytering. Verksamheten arbetar med relationell pedagogik som förhållningssätt. Detta innebär att verksamhetens vuxna förhåller sig till barnen genom pedagogiska relationer som emotionellt, kognitivt samt socialt stöd.

Tre nyckelbudskap till barnen enligt detta förhållningssätt är:

- Jag vet att du duger, att du kan
- Jag är här för att hjälpa dig förstå och använda dina resurser
- Vi ska göra det här tillsammans

För att hålla hög kvalitet har alla enheter i förskolan fått uppdraget att skapa en verksamhetsidé som visar på enhetens arbetssätt och ställningstaganden och som bygger på helhetsidén Rötter och Vingar. Alla enheter har också i uppdrag att arbeta för att utveckla verksamhetens lärmiljöer samt arbetet med pedagogiska relationer.

Ett utvecklingsområde är att barns lärmiljöer och undervisning i förskolan ska fortsätta att utvärderas och förbättras. Genom utbildning inom relationell pedagogik förväntas kvalitet och likvärdighet öka ytterligare. Förskolan ska stimulera och utmana barns utveckling och lärande med utgångspunkt i barnens intressen, erfarenheter, behov och åsikter.

Ytterligare ett utvecklingsområde är enheternas arbete med systematiskt kvalitetsarbete, för att synliggöra vad barnen får ut av verksamheten. Förskolans uppföljning, analys och dokumentation är ett led i detta och behandlar i vilken utsträckning verksamheten stimulerar och utmanar barns utveckling och lärande.

2.3.3 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	44 494	44 950	42 670	41 845	39 925
Kostnad	339 147	349 367	341 262	337 913	345 194
Netto	294 653	304 417	298 592	296 068	305 269

Befolkningsprognosen från mars 2018 som berör perioden 2019-2023 visar en kraftig minskning av antalet barn i åldrarna 1-5 år jämfört med föregående års prognos. Under planperioden är det också en faktisk minskning av antalet barn jämfört med innevarande år, och det är först år 2023 som barnantalet väntas vara uppe på samma nivå som år 2018.

Volymförändringen innebär en minskning av anslaget till förskoleverksamheten de kommande åren. Minskningen av antalet barn märks framförallt i Mölnlycke och Landvetter, vilket förutsätter att lokalfrågan ses över för att inte försämra personaltätheten. Förskoleverksamheten ser därför över möjligheterna att samverka med grundskoleverksamheten i lokalfrågan.

Inom sektorn för utbildning och kultur finns en rullande budget för inköp av IKT-pedagogiska verktyg. År 2019 skulle det vara förskolans tur igen men då behovet uppstod tidigarelades en del av satsningen till år 2018 medan resterande ligger kvar år 2019.

2.4 Grundskola

2.4.1 Grunduppdrag

Verksamheten bedrivs i form av grundskola, förskoleklass, fritidshem och grundsärskola. Styrdokumenterna är skollagen, grundskoleförordningen och läroplanen, Lgr 11 med sina kursplaner, samt de kommunala politiska målen för verksamheten.

Verksamhetens uppdrag är att främja lärande där eleven ska stödjas, stimuleras och utmanas att inhämta kunskaper för att nå gymnasiebehörighet. Verksamheten ska uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen samt arbeta för en hög och likvärdig kvalitet. I samarbete med hemmen ska verksamheten främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. Verksamheten ska präglas av omsorg om individen.

Verksamheten har i uppdrag att främja demokratiska värden och förbereda eleverna för att leva och verka i samhället. Eleverna ska utveckla sin förmåga att arbeta självständigt och tillsammans med andra. Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Verksamhetens uppdrag är att arbeta för att eleverna utvecklar sin förmåga till kritiskt tänkande och att kunna analysera ur olika perspektiv.

Alla som arbetar i verksamheterna ska bidra till att barn och unga utvecklar omtanke om sig själv, andra och sin omvärld. Verksamheten ska vara utmanande och stimulerande så att alla barn och unga kan lära och utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Lärmiljöerna ska vara trygga, kreativa och inspirera till nyfikenhet och lärande samt präglas av samarbete, delaktighet och inflytande för barn och unga. Barn och unga ska ges möjligheter att kommunicera och uttrycka sig på olika sätt och med många uttrycksmedel.

Informationsmätt

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Invånare i kommunen, 6-15 år	5 794	5 958	6 051	6 142	6 159
Nettokostnad i tkr/inv, 6-15 år	95	97	98	98	98
Elever i kommunal grundskola inkl förskoleklass	5 014	4 667	5 340	5 442	5 501
- varav sålda platser	96	73	95	89	88
Andel inskrivna elever i fritidshem i åk F- 3, %	93	93	93	93	93
Köpta platser, grundskola och förskoleklass	731	700	699	692	686
Elever mottagna i sarskola	44	47	51	53	51

2.4.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Elever i alla kommundelar erbjuds ett rikt och varierat kulturliv inom ramen för skolan

Grundskola planerar och genomför ett kulturprogram som når elever i alla årskurser. Detta samverkas med kommunens kulturverksamhet för att hålla hög kvalitet, anpassas efter elevers behov och vara varierat i sina uttryck. Alla resor inom programmet är kostnadsfria. Varje skola anordnar därutöver kulturaktiviteter utifrån elevernas behov och de områden man undervisar utifrån. För detta finns det medel att söka för transporter till och från kulturaktiviteter.

Inriktningsmål: Kommunens förskola, grundskola, gymnasieskola, särskola och fritidshem håller hög kvalitet, är konkurrenskraftiga och kreativa

Grundskolan håller en hög kvalitet genom god behörighet bland personalen, medveten och behovsstyrd kompetensutveckling samt ett ledarskap med goda förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap. Genom helhetsidén Rötter och Vingar är grundskolan konkurrenskraftig vid t.ex. rekrytering, då helhetsidén skapar sammanhang och riktning i arbetet.

Grundskolans förstelärare är en resurs både på den enskilda skolan och i det kommungemensamma utvecklingsarbetet och utmanas också i den egna professionsutvecklingen. Genom Tellus, för- och grundskolans resurs- och kompetenscentra inom naturvetenskap, teknik och matematik, erbjuds grundskolans elever lärmiljöer som stimulerar till ökat lärande och på sikt en ökad måluppfyllelse.

Fritidshemmets uppdrag har förstärkts i läroplanen och all personal har senaste året genomgått en grundläggande kompetensutveckling för att öka kvaliteten i verksamheten. Förstelärartjänster har tillsatts i fritidshemmet och är ett viktigt stöd i utvecklingsarbetet.

2.4.3 Övriga politiska inriktningar och uppdrag

Sveriges bästa grundskola - fortsatt förbättringsarbete med rektors roll i fokus

Sveriges bästa skola ger alla elever möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. För att nå dit behöver grundskolan utveckla att alla årskurser har fokus på att ge eleverna stöd, anpassningar och utmaningar i undervisningen, från förskoleklassen till åk 9, så att eleven kan lämna grundskolan med gymnasiebehörighet. Under flera år har elevernas genomsnittliga meritvärde ökat då de lämnat grundskolan, men det resultat som ger avsevärt störst effekt är att fler elever når gymnasiebehörighet. Detta kommer att påverka hur grundskolan fördelar sina resurser framöver samt ett ökat fokus på hur elevhälsans resurser används under rektors styrning och ledning.

En god samverkan mellan förvaltning och politik ger förutsättningar till en gemensam målbild och bättre underlag för planerade och beslutade strategier och satsningar. Tätare kontakt med välfärdsnämnden ger möjlighet till dialog mellan politiker och enskilda rektorer på ett mer planerat och återkommande sätt.

I möten med rektorer, både individuellt och i grupp, arbetas med att utveckla det pedagogiska ledarskapet för att kunna organisera, utmana och ge förutsättningar för en skolkultur där elevdelaktigheten är hög, likabehandlingsarbetet väl inarbetat och elevhälsoarbetet centralt. Som stöd i uppföljningen av detta arbete finns från och med höstterminen 2018 en planeringschef med ansvar för uppföljningen av skolans systematiska kvalitetsarbete. Alla rektorer går den statliga rektorsutbildningen och erbjuds även en fortsättningsutbildning efter några år.

Tidigt stöd för att klara skolan - förstärkt psykologisk kompetens i skolan

Grundskolan behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med att följa upp och uppmärksamma elevers behov av stöd och anpassningar av undervisningen i de tidiga årskurserna. Detta kommer att ske genom tydligare pedagogisk dokumentation i kammungemensamma dokumentationsverktyg på individnivå samt mer systematisk uppföljning av elevers måluppfyllelse på skolnivå inom ramen för systematiskt kvalitetsarbete. Elevhälsans kompetenser tillsammans med utvecklings- och stödenheten är viktiga för att kunna förebygga och stödja på både individ och gruppnivå. Förstärkt psykolog kompetens har gett skolorna bättre förutsättningar att möta elevers behov tidigare för att ge eleverna ökad måluppfyllelse och en fullgjord skolgång.

2.4.4 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	63 737	44 706	50 286	48 946	48 566
Kostnad	616 467	627 341	656 300	663 431	666 541
Netto	552 730	582 635	606 014	614 485	617 975

Antalet elever i grundskolan fortsätter att öka, främst på högstadiet. Grundskolornas organisation är mycket kostnadseffektiv, med stora klasser och få ytor för flexibla grupperingar. Undervisningskostnaden är en av de lägsta i landet, men resultatnivån är hög. Verksamheten är beroende av statsbidrag och den kommunala satsning som går under benämningen Grundskolepaketet. Både generella och riktade statsbidrag beräknas skapa utrymme för en del satsningar i början av planperioden, men på grund av det ekonomiska läget kommer besparingar vara nödvändiga mot slutet av perioden.

Antalet köpta grundskoleplatser beräknas sjunka, men inte i den takt som tidigare prognoser pekat på, vilket medför ökade kostnader. Även antalet elever inom särskolan med fritids/LSS skiljer sig mot tidigare plan och beräknas nu öka under planperioden, vilket också medför ökade kostnader.

Grundskolan i Mölnlycke och Landvetter har ett behov av ytterligare lokaler, vilket förhoppningsvis kan underlättas genom samordning av lokaler som i dag används av förskoleverksamheten. En förutsättning för en ekonomi i balans är att lokalfrågan löses genom nyttjande av befintliga lokaler. I Rävlanda kommer paviljonger tillfälligt att behövas då Fagerhultsskolan står klar för invigning först höstterminen 2021.

Det extra resurstillskott för fritidshemmen som ingick i plan 2017-19 utgår år 2020, förutom för lönekostnaden för de kommunalt inrättade förstelärarna i fritidshem. Kostnaden per elev i fritidshem kommer därmed bli lägre. För att utöka möjligheterna till studiebesök eller kulturaktiviteter tillskjuts 0,1 mkr till budgeten. Vart tredje år budgeterar verksamheten med att byta ut personaldatorer och nästa byte är planerat till 2020.

2.5 Gymnasium

2.5.1 Grunduppdrag

Kommunen ansvarar för att erbjuda alla ungdomar i gymnasieåldern hela det utbud av nationella program och inriktningar som den svenska gymnasieskolan och gymnasiesärskolan omfattar, oavsett om dessa erbjuds i egen regi eller inte. Till detta kommer en rad utbildningar med av regeringen bestämt riksintag, samt det samverkansavtal kommunen tecknat inom GR (Göteborgsregionens kommunalförbund). Gymnasieskolan regleras genom skollagen, gymnasieförordningen och läroplan 2011 (Gy 11) samt ämnes- och kursplaner.

Ungdomsgymnasiets övergripande uppdrag i Härryda kommun är att förmedla kunskaper och stödja elever så att de kan nå gymnasieexamen inom högskoleförberedande program och yrkesprogram. Verksamheten är en frivillig skolform och målgruppen är elever med olika bakgrund och åldersspannet är mellan 16-20 år. Verksamheten ska alltid möta varje elev utifrån hans behov och förutsättningar.

Den pedagogiska målsättningen (ledstjärnor) är att eleven under sin studietid på ungdomsgymnasiet ska må bra, vara trygg och trivas, samt klara av sina studier och nå målen för sin utbildning. För att nå dit krävs att verksamheten skapar förutsättningar så att eleven:

- Lär sig att se helheten i sina studier
- Är delaktig och har inflytande
- Utvecklar en social kompetens
- Blir medveten om sitt lärande

Det kommunala ungdomsgymnasiet erbjuder fyra yrkesprogram och fem högskoleförberedande program. Vidare erbjuder gymnasiet utbildning för de elever som inte är behöriga genom introduktionsprogrammen, där till exempel språkinträdning är ett av alternativen. Målsättningen är att eleven ska bli behörig till ett nationellt program.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) ligger också på ungdomsgymnasiet med syfte att ge ungdomar – som inte går på gymnasiet – en aktiv sysselsättning.

Informationsmått

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal elever på Hulebäcksgymnasiet	1 789	1 740	1 729	1 719	1 700
Antal ungdomar i gymnasieverksamhet, Härryda kommun	1 412	1 406	1 448	1 537	1 640

2.5.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Kommunens förskola, grundskola, gymnasieskola, särskola och fritidshem håller hög kvalitet, är konkurrenskraftiga och kreativa

Ungdomsgymnasiet Hulebäck ska fortsätta utveckla sina pedagogiska metoder på ett kreativt sätt, och på ett mer systematiskt sätt möta alla elevers behov, för fortsatt hög kvalitet och måluppfyllelse, och på så sätt vara fortsatt konkurrenskraftiga inom GR.

Gymnasiet ska fortsätta köpa platser för de elever som önskar andra program eller för dem som inte kommer in på Hulebäck. Gymnasiet ska vara drivande inom GR för att driva kvalitetsfrågor så att kommunens ungdomar får en bra utbildning oavsett gymnasium.

Introduktionsprogrammets verksamhet ska utvecklas så att även elever inom autismspektrat eller elever med utvecklingsstörning får en utbildning av hög kvalitet och blir konkurrenskraftigt.

Arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret ska fortsätta utveckla metoder och skapa en grund för praktik och utbildning av hög kvalitet.

2.5.3 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	116 597	102 538	106 121	107 956	109 923
Kostnad	257 899	248 813	263 761	276 518	293 633
Netto	141 302	146 275	157 640	168 562	183 710

Gymnasieverksamhetens anslag samvarierar till stor del med antalet ungdomar i åldern 16-19 år. Befolkningsprognosen pekar på en stadig ökning av denna åldersgrupp den kommande perioden och år 2021 förväntas gruppen vara ca 230 fler än i år. Inför 2018 höjdes dessutom priserna för köpta platser kraftigt. Dessa volym- och prisökningar medför ett utökat anslag till gymnasieverksamheten de kommande åren.

Hulebäcksgymnasiet har hittills erbjudit gymnasiesärskola, men på grund av ett vikande antal sökande till aktuella program planeras det nu för en utfasning av denna verksamhet. Mot slutet av planperioden väntas gymnasiesärskolan helt och hållet ha övergått till köpta platser. Antalet elever inom gymnasiesärskolan bedöms också öka under perioden. Tillsammans medför detta ökade kostnader för gymnasiesärskolan.

Den planerade utbyggnationen av Hulebäcksgymnasiets matsal har skjutits fram ett år till 2021. Utbyte av personaldatorer är sedan tidigare planerat till år 2019.

2.6 Vuxenutbildning

2.6.1 Grunduppdrag

Vuxenutbildningens övergripande uppdrag är att förmedla kunskaper och stödja elever och studerande så att de kan arbeta och verka i samhället eller fortsätta studera under hela sin yrkesverksamma tid. Medborgarna ska ha möjlighet att skola om sig med hjälp av gymnasial vuxenutbildning, både teoretiska och praktiska kurser. Rättigheten gäller även behörighetsgivande kurser för högskolestudier samt för vissa yrkeshögskoleutbildningar.

Uppdraget är att möta kommuninvånarnas och övriga sökandes behov av studie- och yrkesvägledning och utbildning på olika nivåer. Verksamhetens målgrupp är heterogen och eleverna/de studerande är individer med mycket olika bakgrund och varierande ålder (från 20 år och uppåt). Verksamheten ska alltid möta varje elev/studerande utifrån hens behov och förutsättningar.

Skollagen reglerar de skolformer som finns för den kommunala vuxenutbildningen. Skolformerna är följande: vuxenutbildning på grundläggande (gruv) och gymnasial nivå, utbildning i svenska för invandrare (SFI), samt särskild utbildning för vuxna (särvox).

Vuxenutbildningen bedriver verksamhet inom samtliga dessa skolformer. Utöver detta anordnas yrkeshögskoleutbildningar och uppdragsutbildningar. Yrkeshögskolan regleras av lagen om yrkeshögskolan. Kommunen ingår även i ett samverkansavtal med Göteborgsregionen gällande vuxenutbildning (yrkesvuxutbildningar, yrkesvuxutbildningar med språkstöd samt lärlingsutbildning). Dessa utbildningar regleras av förordning om statsbidrag för yrkesinriktad vuxenutbildning och fokus för utbildningarna är arbetsmarknadens behov av arbetskraft.

Informationsmätt

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal studerande, individer	867	1 150	1 250	1 200	1 200
Antal heltidsplatser gymnasial utbildning	166	185	200	220	240
Antal deltagare SFI	244	300	250	250	200
Antal deltagare Gruv	87	160	180	150	125
Antal deltagare inom GR	53	82	70	70	70
Antal studerande i annan kommun	75	70	70	70	70
Antal deltagare inom YH	391	300	350	350	350
Antal deltagare inom uppdragsutbildning	46	30	30	30	30

2.6.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål Yrkeshögskolan erbjuder attraktiva utbildningar i samverkan med arbetsmarknaden

Yrkeshögskolan har under 2018 skrivit och lämnat in sju ansökningar till Yrkeshögskolemyndigheten. Ansökningarna är inom olika områden och en blandning mellan distans och reguljär undervisningsform. Utöver de ansökningar som är inlämnade och som väntas besked på i januari 2019 bedriver verksamheten redan sju klasser inom tre områden och möjlighet att starta ytterligare två klasser vid årsskiftet som då utökar områdena till fyra. Fortsättningsvis arbetar verksamheten för att hitta, ansöka och anordna yrkeshögskoleutbildningar inom skilda områden under verksamhetsplanen för 2019-2021.

2.6.3 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	17 485	16 380	16 380	16 380	16 380
Kostnad	36 736	39 566	39 874	39 874	39 874
Netto	19 251	23 186	23 494	23 494	23 494

Vuxenutbildningens anslag är oförändrat den kommande treårsperioden. Två YH-utbildningar som skulle ha startat hösten 2018 ställs in på grund av för få sökanden, vilket i sin tur går att härleda till rådande högkonjunktur och låga arbetslöshet. Eventuellt kan någon av utbildningarna starta efter årsskiftet istället.

Inför år 2018 ökade anslaget genom att ett statsbidrag för rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux infördes. Utveckling av samarbetet med Hulebäcksgymnasiet har gett en gemensam utbildning inom yrkesvux med språkstödsprofil och inriktning mot fordon. Under våren 2019 planeras ytterligare en språkstödsutbildning starta, med inriktning mot handel i livsmedelsbutik. Gemensamt för de båda är att de vänder sig till nyanlända elever och har ett tydligt fokus på yrkesspår.

2.7 Kultur och fritid

2.7.1 Grunduppdrag

Kulturverksamheten ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Verksamheten ska främja kulturens ställning i kommunen och intresset för bildning, upplysning och kulturell verksamhet i övrigt. Verksamheten bidrar genom ett brett och professionellt kulturutbud till en god livskvalitet för medborgarna.

Verksamheten ska vara väl känd och tillgänglig så att alla medborgare erbjuds goda möjligheter att delta. Kulturen ska vara en självklar och tydlig del av samhällsbygget och präglas av ett innehåll som utifrån en demokratisk värdegrund fokuserar på frågor om öppenhet, tolerans och om allas lika värde.

Kulturskolan ska skapa förutsättningar för att ge alla barn och unga rätt till kulturella upplevelser och konstnärligt utövande. Kulturskolan ger barn och unga möjligheter att växa genom konst och kultur. Kulturskolan omfattar kursverksamhet för åldrarna 5-20 år och samverkar med grund- och gymnasieskolan samt deltar i regionala och internationella samarbeten.

Kulturhusen och biblioteken är platser med rum för upplevelser, inspiration, skapande, lärande och möten. I kulturhusen samsas bibliotek med ateljé, utställningsytor, dansgolv, plats för föreningsliv och scener. Kulturhusen och biblioteken ska vara en synlig och självklar resurs och spela en central roll för människors kulturliv. De ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser och ge utrymme för var och en att utveckla sina skapande förmågor.

Den offentliga konsten är en viktig del av kommunens identitet och i samhällsbygget. Verksamhetens arbete med den offentliga konsten sker i bred samverkan med andra sektorer i kommunen och i dialog med medborgarna.

Den lagstiftning som är särskilt inriktad mot verksamheten är Bibliotekslagen.

Fritid ungdom arbetar främjande och relationsskapande på olika mötesplatser för alla kommunens ungdomar i åldersgruppen 12-20 år. Enheten har också ett kommunövergripande uppdrag att arbeta med ungas inflytande i frågor som rör deras vardag och framtid.

Fritid förening främjar och stöttar kommunens föreningsliv genom konsultation och samverkan, bidrag samt administrativt stöd via Föreningsnavet. Enheten ansvarar för fördelning och uthyrning av träningstider i idrottsanläggningar till föreningar, uthyrning av anläggningar och lokaler till privatpersoner samt handläggning av lotteritillstånd utifrån lotterilagen. Sommartid tillhandahåller enheten simskoleverksamhet i kommunens olika delar.

Informationsmätt

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal kursplatser i Kulturskolans terminskurser	1 689	1 680	1 720	1 720	1 720
Antal utlån biblioteken	387 510	440 000	440 000	440 000	440 000
Antal besök Kulturhuset	490 098	500 000	500 000	500 000	500 000
Antal ungdomar 7-20 år, Härryda kommun	7 384	7 579	7 767	7 950	8 149
Antal mötesplatser som Fritid ungdom ansvarar för eller stödjer	11	12	9	9	9
Antal bidragsberättigade föreningar	125	128	130	132	135

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal barn som deltar i sportlabbet	216	198	210	215	220
Antal barn som deltar i simskolan	203	259	260	275	300
Antal utlån i fritidsbanken	-	1 000	3 000	4 000	5 000
Antal deltagartillfällen (LOK-stöd)	266 300	272 500	281 000	290 000	300 000
Antal föreläsningar till föreningslivet	7	8	8	8	8
Antal inlämnade Må Bra Kort	207	550	600	615	650

2.7.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Alla har möjlighet att ta del av kulturverksamhet och kulturarv

Kommunen erbjuder kulturhus med tillhörande bibliotek i både Mölnlycke och i Landvetter samt bibliotek i Hindås och i Rävlanda. I Hindås utvecklas samarbetet med föreningslivet genom Hindås station. Verksamheten satsar fortsatt på aktiviteter, program och projekt som värnar inkludering, mångfald och tolerans. Barn och ungdomar är i särskilt fokus liksom satsningar på lovaktiviteter. Delar av aktiviteterna är avgiftsfria. Satsningen på meröppet i Hindås bibliotek fortsätter. Verksamheten har utvecklat en särskild hemsida för att öka tillgängligheten.

Inriktningsmål: Elever i alla kommundelar har tillgång till en plats i en kulturskola av hög kvalitet

Verksamheten arbetar med en fortsatt utveckling av samverkan med skol- och fritidsverksamheterna i alla kommundelar. I Hindås etableras samverkan med föreningslivet för att möjliggöra utökad undervisning i Hindås station. För att säkerställa en hög kvalitet ska pedagogerna som huvudregel ha relevant utbildning på högskolenivå eller motsvarande.

Inriktningsmål: Antalet barn och unga som tar del av kulturskolans verksamhet ska öka

Verksamheten satsar på en fortsatt utveckling av kulturskolan för att möta nya målgrupper. Ett stort antal olika konstområden ingår och en fortsatt breddning eftersträvas. Även här är samverkan med skol- och fritidsverksamheten viktig. Framförhållning i organisering av verksamheten avseende tjänstefördelning, kompetens och lokalresurser är avgörande. Den öppna verksamheten liksom ett arbete med differentierat avgiftssystem, där vissa aktiviteter är kostnadsfria, bidrar också till att fler kan ta del av verksamheten. Här är det nationella stödet en avgörande resurs.

Inriktningsmål: Kommunen stödjer fritids- och föreningsverksamhet med mångfalds- och hälsoprofil

Förvaltningen arbetar tillsammans med SISU Idrottsutbildarna för att föreningar med ungdomsverksamhet (7-20 år) tar fram policy avseende hälsa/livsstil och mångfald. Policyarbetet är omfattande och involverar både styrelse, ledare, föräldrar och ungdomar. Föreningar med policy blir certifierade av kommunen. Föreningslivet erbjuds möjlighet att delta i utbildningar/föreläsningar om bland annat ANDTS, psykisk ohälsa, jämställdhet och integration. Förvaltningen stödjer lokala föreningsinitiativ som främjar arbetet med mångfald, jämställdhet och hälsa för kommunens ungdomar.

Inriktningsmål: Kommunen prioriterar breddverksamhet men stödjer även elitsatsningar

Breddidrott prioriteras samtidigt som elitverksamhet ges rimliga förutsättningar. Kommunen möjliggör bredd- och elitverksamhet genom att i möjligaste mån anpassa kommunens idrottsanläggningar utifrån föreningslivets behov.

Inriktningsmål: Kommunen erbjuder ändamålsenliga lokaler och anläggningar.

Vid ny- och ombyggnation av idrottsanläggningar är föreningslivet delaktiga i ett tidigt skede för att kunna påverka utformning och verksamhetsinnehåll.

Inriktningsmål: Härryda kommun samverkar med idéburna organisationer för ett samhällsklimat präglad av gemenskap och ömsesidig respekt mellan människor i olika åldrar och med olika bakgrund samt av enskilda människors inflytande och delaktighet

Förvaltningen samråder med de idéburna organisationerna i en mängd olika forum. Förutom ”Rådet för idéburna organisationer” samråder förvaltningen bland annat genom workshops, arbetsgrupper, ordförandeträffar och frukostmingel. Föreningsnavet som startade 2017 är ett nav för bland annat erfarenhetsutbyte föreningar emellan samt mellan kommun och föreningsliv.

2.7.3 Övriga politiska inriktningar och uppdrag

Kommunens konst tillgänglig för fler

Den platsspecifika konsten kan delas upp mellan utomhuskonst och inomhuskonst: Utomhuskonsten är i princip utan undantag tillgänglig för var och en som har fysiska förutsättningar att ta sig till respektive verk. För konsten i anslutning till skolor/förskolor kan vissa tidsbegränsningar förekomma. Den platsspecifika inomhuskonsten skiljer sig lite från utomhuskonsten genom att den fysiska tillgängligheten begränsas med hänsyn tagen till vissa verksamheters art. Detta gäller bl.a. konstverk på förskolor, skolor och äldreboenden. Däremot är verken i kulturhusen tillgängliga för var och en.

Den lösa konstens tillgänglighet har ungefär samma villkor som den platsspecifika inomhuskonsten, dvs. vissa verk är tillgängliga för en viss målgrupp som t.ex elever och värdragare och andra för alla medborgare t.ex. konsten i kulturhusen. Kommunen har totalt ca 1 050 lösa konstverk. Av dessa är samtliga med nedanstående undantag upphängda i kommunhus, kulturhus, äldreboenden, skolor osv. Kommunen har ca 100 lösa verk av Endre Nemes magasinerade. Dessa är föremål för särskilda utställningar varje år. I övrigt är fem konstverk är magasinerade.

Verksamheten har utvecklat och lanserat en hemsida med målsättningen att göra kulturen mer digitalt tillgänglig. Detta gäller också den offentliga konsten och då inte minst den som inte är direkt fysisk tillgänglig för alla. Utvecklingen av hemsidan pågår och fler och fler verk kommer att finnas tillgängliga

genom denna.

Ökad påverkansmöjlighet kring konstnärlig utsmyckning

En viktig och betydelsefull del av arbetet med den offentliga konsten är medborgarnas delaktighet och insyn i arbetet. Enligt den ordning för hantering av den offentliga konsten som kommunen har beslutat om och som verksamheten följer, görs varje gång konst upphandlas en bedömning om i vilken del av processen en medborgardialog kan föras. I vissa fall passar det bäst med ett medborgarsamtal inför själva upphandlingsprocessen. I andra fall används brukargrupper eller fokusgrupper, t.ex. elevgrupper, personalgrupper, föreningar och närboende.

Verksamheten arbetar med en översyn av nuvarande process med målsättning att utveckla samverkan med medborgarna.

Demokratisäkrat föreningsstöd och långsiktigt arbete med tillgången till idrottsanläggningar och föreningslokaler

Fritid har fått i uppdrag att göra en totalöversyn av föreningsstöd och taxor. Uppdraget ska vara klart under 2018. I samband med genomlysningen görs också en översyn av bidrags- och taxoreglerna så att kommunens föreningsstöd inte tillfaller eller lokaler används av föreningar vars värderingar och arbetssätt inte är förenliga med demokratiska grundprinciper.

För att säkra långsiktig tillgång till idrottsanläggningar och föreningslokaler har förvaltningen en positiv grundinställning och samverkar sektorsövergripande för att möta och ta tillvara privata initiativ vid nyetablering.

I lokalresursplanen finns en ishall inlagd 2022. Enligt plan ska en ny ishall byggas på annan plats istället för att rusta upp den nuvarande hallen. Det möjliggör att den nuvarande ishallen i Landvetter kan användas fram till den nya står klar, vilket innebär att verksamheten kan fortgå som vanligt. Den nya ishallens placering utreds inom ramen för lokalresursplaneringsgruppens uppdrag. Utformning och verksamhetsinnehåll för den nya ishallen tas fram i dialog med berörda föreningar och skolor.

Tillgänglighetsanpassad badplats

Under 2017 har en inventering genomförts med syfte att kartlägga de kommunala badplatsernas olika förutsättningar att tillgänglighetsanpassas. I dialog med målgruppen kommer förslag tas fram om vilken badplats som är mest lämpad och vilken utformning badplatsen ska ha.

2.7.4 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	6 394	4 520	7 329	7 329	7 329
Kostnad	49 479	49 382	100 861	104 554	113 865
Netto	43 084	44 862	93 532	97 225	106 536

Kulturverksamhetens anslag är oförändrat de kommande tre åren. Kulturhusen i Mölnlycke och Landvetter, biblioteken i de östra kommundelarna och kulturskolan fortsätter att bedriva sina respektive verksamheter inom givna ramar. Föreningsstödet till Hindås kulturstation är också planerat att fortsätta under aktuell planperiod.

Anslaget för föreningsnav tas bort från och med 2020 enligt plan. Budgeten har anpassats till stigande hyreskostnader för den kommande sporthallen i Mölnlycke fabriker samt gymnastik- och trampolinhallen i Mölnlycke. I väntan på sporthallen kommer den tillfälliga tälthallen behöva användas något längre än gällande plan. Hyra och städ budgeteras också för idrottshall i Härryda, vilket finansieras med sänkt investeringsbidrag till föreningar motsvarande ca 0,7 mkr. Den ökade nettokostnaden mellan 2020 och 2021 beror i huvudsak på ovan nämnda hallar.

2.8 Utveckling och flerspråkighet

2.8.1 Grunduppdrag

Verksamheten består av två enheter: Utvecklings- och stödenheten (USE) och Centrum för Flerspråkigt lärande (CFL). Både USE och CFL stödjer och samverkar med för- och grundskola i syfte att utveckla en hög och likvärdig kvalitet.

USE har i uppdrag att utifrån behov erbjuda och organisera handledning och professionsutveckling. Inom enheten finns specialistkompetens inom elevhälsa samt verksamhetsutveckling med inriktning på bl.a. digitalisering, hälsa, kommunikation, demokrati och inflytandefrågor. Inom resurscentren Tellus och ÅterC finns också ett särskilt fokus på kompetensutveckling för pedagoger och elever inom matematik, teknik, naturvetenskap och hållbar utveckling.

CFL har i uppdrag att introducera, kartlägga och undervisa nyanlända barn, elever och familjer på mottagningsenheten Välkomsten. I detta ingår även att stödja ledare och pedagoger i arbetet med mottagandet av nyanlända. CFL erbjuder också studiehandledning och modersmål. Syftet är att ge goda förutsättningar för nyanlända barn och elever att klara sin skolgång.

Arbetet inom UF utgår från den gemensamma helhetsidén - Rötter och Vingar. Målet är trygga barn och unga som lär och utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Informationsmått

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal elevbesök per år på Tellus	3 980	4 600	5 000	5 250	5 500
Antal pedagogbesök per år på Tellus	625	1 500	1 500	1 600	1 700
Antal elever som erbjuds modersmålsundervisning	315	320	340	350	360
Antal språk som erbjuds inom modersmålsundervisning	18	18	19	19	19

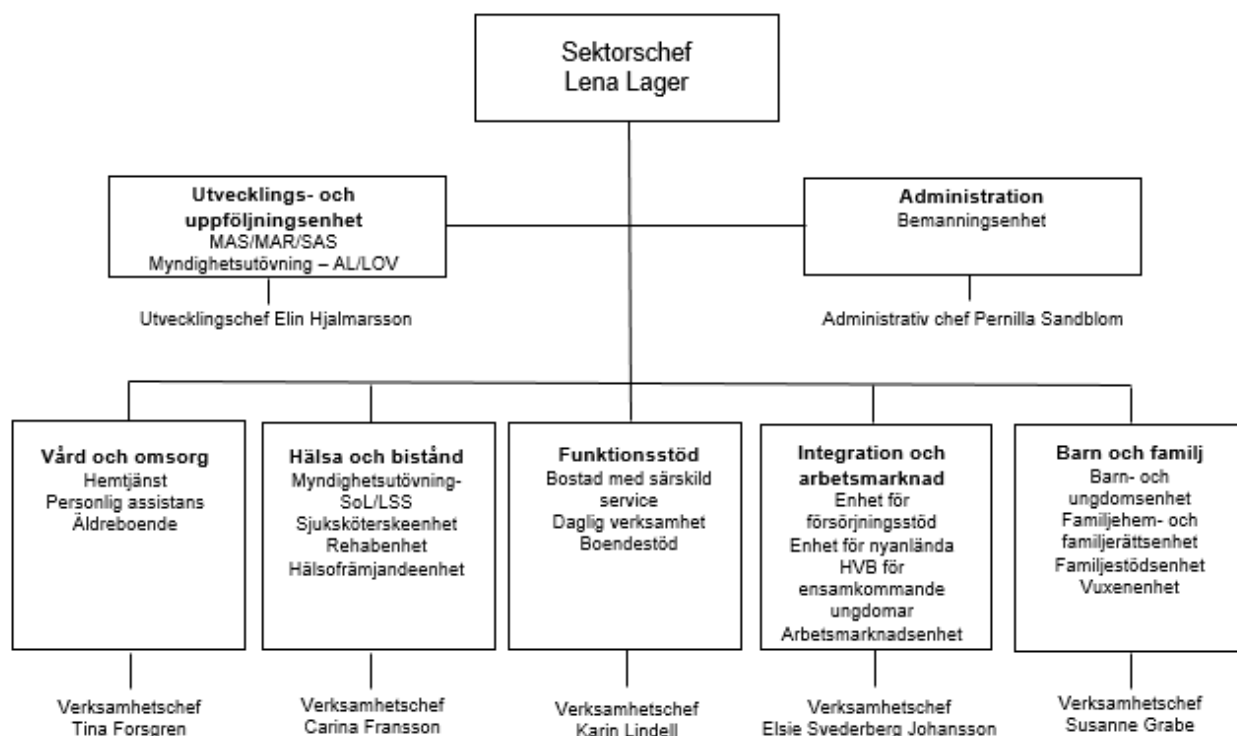
2.8.2 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	5 282	1 535	1 535	1 535	1 535
Kostnad	46 387	44 854	37 045	37 049	37 054
Netto	41 106	43 319	35 510	35 514	35 519

Ramen för Utveckling och Flerspråkighet förstärks de kommande tre åren. Detta sker dels genom två generella statsbidrag som båda syftar till att stärka arbetet med nyanlända elever i grundskolan, och dels genom att budget för modersmål förs över från grundskola till enheten Centrum för flerspråkighet. Samtidigt genomförs en organisationsförändring från och med 2019 där enheten Fritid ungdom flyttar till verksamheten Kultur och Fritid, vilket förklarar minskningen av ramen från år 2018 till 2019.

3 Sektor för socialtjänst

3.1.1 Sektorns organisation

Sektorn för socialtjänst har som uppdrag att bidra till goda livsvillkor hela livet för människor som vistas i Härryda kommun. Detta uppnås genom att erbjuda äldreomsorg, stöd till funktionsnedsatta, individ- och familjeomsorg, kommunal hälso- och sjukvård, flyktingmottagande och arbetsmarknadsåtgärder.

3.1.2 Sektorns ekonomi

Resultatbudget

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Taxor och avgifter	23 453	21 902	21 902	21 902	21 902
Hyror och arrenden	31 784	23 417	24 605	30 643	31 368
Bidrag	105 691	38 577	39 421	39 607	39 792
Försäljning av verksamhet och entreprenad	89 072	432	432	432	432
Övriga intäkter	811	102	102	102	102
Summa intäkter	250 811	84 430	86 462	92 686	93 596
Lönekostnader	478 043	398 142	405 673	407 821	412 451
Köp av huvudverksamhet	219 675	170 867	172 652	194 421	197 021
Lokalhyror och markhyror	54 306	51 745	55 258	57 080	58 584
Avskrivningar och internränta	4 272	5 290	5 290	5 290	5 290
Övriga kostnader	132 889	102 123	108 245	108 942	109 098
Summa kostnader	889 185	728 167	747 118	773 554	782 444
Nettokostnader	638 374	643 737	660 656	680 868	688 848

Driftbudget/plan för sekton socialtjänst innebär en kostnadsökning på 50,6 mkr och en intäktsökning på 9,2 mkr under planperioden, jämfört med budget 2018. Det innebär en nettokostnadsökning för planperioden på 41,5 mkr. De största förändringarna under planperioden består av följande poster:

- Förstärkning av personalbudget för metodhandledare inom vård och omsorg, på grund av minskat statsbidrag
- Förstärkning av personalbudget natt inom hemtjänsten och särskilt boende
- Förstärkning av personalbudget inom socialpsykiatri
- Ökat bidrag ekonomiskt bistånd
- Tillfällig förstärkning av köpt korttidsvård
- Tillfällig förstärkning av personalbudget för ekonomiskt bistånd
- Förstärkning av personalbudget inom Barn-och ungdomsenheten
- Borttagande av hyressubvention inom funktionsstöd och vård och omsorg
- Generell kostnadsminskning inom funktionsstöd
- Återgång av förstärkt budget för placeringar inom barn-och unga
- Framflyttning av boenden enligt lokalresursplanen (LRP)

Investeringsbudget

Verksamhet, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Inkomst	0	0	0	0	0	0	0
Utgift	4 461	10 269	2 100	2 300	2 500	2 100	2 100
Nettoutgift	4 461	10 269	2 100	2 300	2 500	2 100	2 100

I investeringsbudgeten finns anslag för datainventarier och reinvesteringar (förnyelse av inventarier) samt investeringar med anknytning till de objekt som finns upptagna i lokalresursplanen 2019-2023.

3.2 Ledning

Ledningens uppdrag är att leda och samordna sektorns olika verksamheter och företräda sektorn internt och externt. Ledningen ska stödja verksamheterna så att de kan bedrivas ekonomiskt effektivt, med god kvalitet utifrån politiska mål, gällande lagstiftning och tillämpliga föreskrifter. Ledningen ska säkerställa att vård, stöd och behandling är av god kvalitet. Ledningen ska skapa förutsättningar för systematiskt kvalitetsarbete och verksamhetsutveckling.

En utvecklings- och uppföljningsenhet och en administrativ enhet tillhör sektorns övergripande ledning.

Ekonomi

Ledning, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	5 669	1 020	1 170	4 770	4 770
Kostnad	36 009	41 418	44 635	73 366	73 512
Netto	30 340	40 398	43 465	68 596	68 742

Ledning och administration kommer att justera budgeten för upphandlad grupp- och servicebostad utifrån den prissättning som skett vid upphandling av extern drift. Budgeten för upphandlad familjerådgivning och kommande boenden inom vård och omsorg samt funktionshinder samlas även under sektorsledningen i samband med att verksamheter konkurrensutsätts. Det planerade särskilda boendet Säteriet är framskjutet till 2022 och sektorns budgeterade medel för denna verksamhet kommer under planperioden användas till alternativa kostnader för köpta platser inom särskilt boende och till köpta platser inom korttidsvård.

Vidare förstärks budgeten med 0,5 åa administratör från 2020 med anledning av fler arbetsuppgifter och ett utökat behov av systemstöd.

3.3 Vård och omsorg

3.3.1 Grunduppdrag

Verksamheten inom Vård och omsorg utgår från socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL), nationell lagstiftning och mål för äldrepolitiken samt kommunfullmäktiges politiska inriktningsmål för Vård och omsorg.

Verksamheten präglas av ett salutogent förhållningssätt och en helhetssyn med utgångspunkt från den enskildes behov och alla människors lika värde. Brukare inom Vård och omsorg ska ges möjlighet att leva ett värdigt liv och känna välbefinnande med fokus på självbestämmande, trygghet, integritet och bibehållet oberoende. Verksamheten ska verka för att aktivt stödja närstående.

Vården och omsorgen utmärks av respektfulla möten, delaktighet, meningsfullhet, inflytande, rättssäkerhet och en ansvarsfull resursanvändning. Verksamheten ska tillhandahålla högkvalitativ, evidensbaserad och personcentrerad social omsorg och hälso- och sjukvård med upplevd hög kontinuitet, i en välfungerande samverkan med regionen och andra aktörer.

Medarbetare inom Vård och omsorg ska få kontinuerlig kompetensutveckling och särskild vikt ska läggas vid gerontologi, geriatrik, demens, rehabilitering, habilitering, vård i livets slutskede samt etik och bemötandefrågor. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras och ledningssystem ska användas för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Vård och omsorg består av hemtjänst, dagverksamhet för äldre och särskilt boende.

Informationsmätt

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal personer med hemtjänst per månad (mätmånad oktober)	687	720	730	730	740
Antal beviljande timmar hemtjänst per månad (mätmånad oktober)	11 900	11 900	12 000	12 100	12 200
Antal permanenta platser särskilt boende (mätdatum 31/12)	249	261	261	261	261
Antal korttidsplatser särskilt boende (mätdatum 31/12)	27	27	27	27	27
Antal besök dagverksamhet (totalt under året)	4 004	5 000	5 000	5 000	5 000

3.3.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Kommunen erbjuder vårdbehövande högkvalitativ, evidensbaserad vård och omsorg med en upplevd hög kontinuitet, i samarbete med andra aktörer

Vård och omsorg ska öka kunskapen kring evidensbaserade metoder och arbetssätt genom olika typer av utbildningssatsningar och handledning av metodhandledare. Verksamheten kommer kontinuerligt att arbeta för att brukare ska ha ett reellt inflytande över sin vardag. Systematisk utbildning och handledning ska fortsätta att genomföras regelbundet för att skapa medvetenhet hos medarbetare kring hur värdegrundens intentioner omsätts i varje möte med brukaren. Kvalitet skapas i brukarens upplevelse av bemötande, kontinuitet och hur stödet utförs, därför genomför verksamheten regelbundet brukarundersökningar. Resultatet av dessa undersökningar ligger till grund för det ständiga förbättringsarbetet. För att tillgodose behov på individnivå och verksamhetsnivå ska intern och extern samverkan fortsätta att genomföras regelmässigt.

3.3.3 Övriga politiska inriktningar och uppdrag

Kommunen ska använda trädgård, grönska och natur som redskap för bättre välmående

På flera av kommunens särskilda boenden finns anlagda trädgårdar med möjlighet till olika sinnesupplevelser. Dessa trädgårdar ger tillfälle till sociala aktiviteter och ett ökat välbefinnande för brukare. Som ett resultat av ett pågående EU-projekt har ett flertal gröna miljöer skapats både utomhus och inomhus och manualer är framtagna och nya metoder och arbetssätt har prövats inom projektets ram. Användningen av trädgård, grönska och natur är redan idag stor och nu finns det ännu större förutsättning för att sociala aktiviteter med hjälp av gröna miljöer utvidgas, på grupp- och individnivå samt blir dokumenterade i brukarens individuella genomförandeplan (IGP). Uppföljning av brukares sociala aktiviteter och nya arbetssätt och metoder kommer att ske med hjälp av metodhandledare. Trädgårdar och gröna miljöer fordrar en god skötsel och Vård och omsorg ska genomföra en kartläggning och inventering av vilka behov den fortlöpande trädgårdsskötseln kräver då detta förutsätter en annan planering och andra resurser.

3.3.4 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	108 144	28 554	29 254	29 954	29 954
Kostnad	282 823	216 174	221 355	221 355	221 898
Netto	174 679	187 620	192 101	191 401	191 944

För att bibehålla god kvalitet införs metodhandledare inom vård och omsorg, 2 åa 2019 och ytterligare 1 åa 2021. Syftet är att kvalitetssäkra att verksamheten utförs i enlighet med intentioner i lagstiftning och politiska målsättningar. I planperioden förstärks bemanningen för nattpersonal inom hemtjänst 2,1 ÅA enligt plan och inom särskilt boende förstärks budgeten med 0,7 åa från 2019. Den hyressubvention som idag finns för hyror inom särskilt boende tas bort från andra halvåret 2019 och ökar intäktsbudgeten med 0,7 mkr 2019 och med 1,4 mkr från 2020.

3.4 Hälsa och bistånd

3.4.1 Grunduppdrag

Verksamheten inom Hälsa och bistånd utgår från Socialtjänstlagen (SoL), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), nationell lagstiftning, gällande avtal och överenskommelser inom Hälso- och sjukvårdens område samt kommunfullmäktiges politiska inriktningsmål för Hälsa och bistånd.

Verksamheten präglas av en rättssäker handläggning och tillhandahållande av förebyggande insatser samt en god och säker hälso- och sjukvård till kommunens invånare, utifrån målgrupp och behov. Beslut ska fattas och insatser planeras och utföras med brukaren/patienten i centrum samt med respekt för den enskildes integritet. Fokus är att med ett högkvalitativt, evidensbaserat arbetssätt bibehålla individens självständighet och möjliggöra en meningsfull tillvaro och upplevt välmående. Handläggningen utförs enligt delegationsordning för myndighetsutövning i enlighet med SoL och LSS. Myndighetsutövning sker genom rättssäkra utredningar och beslut.

För målgruppen utsatta vuxna med beroende och samsjuklighet ges insatserna huvudsakligen på frivillig grund men kan även, i vissa fall, ges i form av tvångsvård. Verksamheten ska arbeta aktivt med att underlätta för de personer som vårdar eller stödjer en närstående.

En stor del av arbetet sker i tvärprofessionella team i samverkan med andra aktörer inom sektorn samt med övriga sektorer. Samverkan sker även med externa samarbetspartner inom regionen och med brukar- och anhörigorganisationer.

Hälsa och bistånd består av handläggarenhet, vuxenenhet, sjuksköterskeenhet, rehabenhet och hälsofrämjande enhet.

Informationsmått

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inskrivna i kommunal HSV (genomsnitt år)	867	880	900	920	940
Antal personer som genomgått utbildning av/från/genom rehab och ssk (läkemedel, förflyttning, demens)	823	880	900	920	920
Antal besök på öppna träffpunkter	10 700	10 700	10 700	10 800	11 000
Antal utförda besök rehab	6 382	6 200	6 500	6 600	6 600
Antal utförda besök ssk	30 005	36 500	36 500	36 800	36 800
Antal personer med beviljad assistans LSS/FSB	20/49	25/50	20/50	22/51	25/52
Antal personer med beslut om LSS-insats/månad (mätes i oktober)	289	290	290	300	300
Antal timmar hemtjänst (mätmånad oktober)	11 900	11 900	12 000	12 100	12 200
Antal personer hemtjänst (oktober)	687	720	730	730	740
Antal vuxna som har kontakt med vuxenenheten	244	255	260	275	290
Antal placeringar Sol	22	20	21	22	23

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal placeringar LVM	4	4	5	5	6
Antal årsplaceringar på HVB	5	10	10	11	11

3.4.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Informationen från kommunen är anpassad till de behov och den förmåga att tillgodogöra sig densamma som personer med funktionsnedsättning har

I verksamhetens systematiska kvalitetsarbete säkerställs att information finns tillgänglig utifrån den enskildes behov. Syftet med informationen är dels att skapa delaktighet och dels att ha en rättssäker myndighetsutövning.

Inriktningsmål: Funktionshinder identifieras, beaktas och tas hänsyn till i alla verksamheters planering och budgetarbete

Antal ärenden och ansökningar inom respektive insatsområde följs kontinuerligt så att beslutad volym av insats och typ av insats följs upp och framtida resursbehov bedöms för god planering och framförhållning.

Inriktningsmål: Kommunens invånare i behov av Individ- och familjeomsorgens stöd erbjuds aktivt insatser som syftar till att de, så långt som möjligt genom egen förmåga, inkluderas i den sociala gemenskapen

Hälsa och bistånds enheter för vuxna ska erbjuda individuellt utformade insatser som syftar till ett självständigt liv. Vuxna med sammansatta behov ska möta en integrerad socialtjänst som har goda kontakter med andra huvudmän, vars insatser är nödvändiga för ett gott liv.

Inriktningsmål: Kommunen erbjuder vårdbehövande högkvalitativ, evidensbaserad vård och omsorg med en upplevd hög kontinuitet, i samarbete med andra aktörer

Den kommunala hälso- och sjukvården erbjuder inskrivna kommuninvånare en god hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå med specialisering inom områdena demens, palliativ vård och psykiatri. Genom en god planering i samarbete med primärvården förebyggs inläggningar på sjukhus.

3.4.3 Övriga politiska inriktningar och uppdrag

Erbjuda fixartjänst från 70 år, istället för dagens 75 år.

Det finns goda förutsättningar inom verksamheten för att sänka nuvarande åldern från 75 år till 70 år vilket kommer genomföras under planperioden.

Undersöka möjligheten att införa träffpunkter på äldreboenden.

Ett led i att undersöka möjligheten är att göra en kartläggning av nuvarande träffpunkter och fritidsverksamhet på särskilt boende och bostäder med god tillgänglighet (BGT). Kartläggningen ska innehålla omfattning av aktiviteter, aktiviteternas innehåll, målgrupper, volymer och geografisk spridning. Även lokalernas läge, utformning, tillgänglighet och dessa faktorerers betydelse för deltagandet ingår.

Tillse att det finns tillräckligt med korttidsplatser för att möta behoven.

Se över åtgärder för att öka tillgängligheten till befintliga korttidsplatser samt söka alternativa lösningar för växelvård i avvaktan på att säboplats kan erbjudas. Särskilda medel finns avsatta 2019 för ändamålet.

Personer över 90 år som ansöker om plats på vård- och omsorgsboende ska beredas plats.

Undersöka de juridiska förutsättningarna för en åldersstyrd biståndsbedömning. Se över aktuell riktlinje så att en åldersrelaterad biståndsbedömning främjas i samband med utredning av individens funktion och behov. För en god planering behövs fortsatt arbete för att bedöma eventuellt utökat behov av särskilt boende.

3.4.4 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	26 914	36 054	37 721	39 159	39 159
Kostnad	155 239	173 395	193 592	193 923	196 523
Netto	128 325	137 341	155 871	154 764	157 364

Den beviljade tiden för brukare inom hemtjänst ökar inte i samma takt som tidigare prognostiserats. Därför justeras budgeten för hemtjänst. Den tidigare volymförstärkningen enligt plan på 2,1 mkr minskas med motsvarande belopp 2019 och 2020. Vidare prognostiseras inte heller personlig assistans öka i den takt som tidigare prognostiserats varpå en minskning av budgeten görs med 1,0 mkr 2019 och 0,5 mkr 2020.

Hälsa och bistånd inrättar två tjänster inom socialpsykiatri, 1 åa 2019 och ytterligare 1 åa 2020. Lagen om samverkan träder ikraft 2018 och kommer att påverka betalningsansvaret för psykiatri sista kvartalet 2018. För att möta behovet från kommuninvånare behöver verksamheten utveckla mottagandet av vuxna med psykisk ohälsa och därtill myndighetsutövningen inom det socialpsykiatriska området.

För att möta behovet av korttidsvård förstärks budgeten tillfälligt för köpt korttidsvård 2019 med 2,5 mkr. Vidare sker en utökning av administratör från 2020 med 0,5 åa.

En organisationsförändring genomförs 2019-01-01 där vuxenenheten flyttas till Hälsa och bistånd.

3.5 Funktionsstöd

3.5.1 Grunduppdrag

Grunduppdraget för verksamhetsområdet funktionsstöd syftar till att skapa social trygghet och öka möjligheten till ett självständigt liv för invånarna i Härryda kommun. Verksamheten utför beviljade insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), biståndsbeslut och öppen verksamhet enligt socialtjänstlagen (SoL) samt utför delegerade uppgifter enligt hälso-och sjukvårdslagen (HSL).

Stödet riktas till personer med funktionsnedsättning, inom alla åldersgrupper, som omfattas av lagstiftningen. Individuellt anpassat stöd ska tillgodose enskildas behov inom olika livsområden. Enligt lagstiftningen ska stödet utformas utifrån den enskildes egna resurser för att stärka den enskildes möjlighet till att leva som andra, till att ha ett självständigt liv, till delaktighet i samhällslivet, till att bo på ett sätt som är anpassat efter individuella behov, till en meningsfull sysselsättning samt till avlastning för anhöriga i omvårdnaden av den enskilde.

Verksamheten ska säkerställa att insatserna är av god kvalitet. Insatserna ska ges i enlighet med mål och övriga bestämmelser i lagstiftningen och på ett sådant sätt att stödet tillgodoser den enskildes behov och uppnår verksamhetens syfte.

Verksamheten ska tillförsäkra den enskildes delaktighet och inflytande. Barnperspektivet ska beaktas utifrån barnkonventionens principer. Helhetssyn och samordning ska utgå från den enskildes samlade livssituation med samordnade insatser som ska präglas av kontinuitet. Insatserna ska vara trygga och rättssäkra med möjlighet till insyn och inflytande för den enskilde. Verksamheten ska vara kunskapsbaserad med personal som har lämplig utbildning och erfarenhet. Resurserna ska utnyttjas på ett effektivt sätt för att uppnå verksamhetens mål och uppdrag.

Funktionsstöd består av LSS-boenden (egen regi), daglig verksamhet, korttidsvistelse, personlig assistans, ledsagar- och avlösarservice, kontaktperson samt boendestöd.

Informationsmått

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal personer med beslut om LSS-insats/månad (mäts i oktober)	289	290	290	300	300
Antal dygn korttidsvistelse och läger	2 680	3 250	2 950	2 950	2 750
Antal personer med daglig verksamhet	113	123	133	138	138
Antal personer beviljade personlig assistans LSS/SFB	20/49	25/53	25/53	28/50	28/50
Antal personer med boendestöd	105	105	105	105	105

3.5.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Människors arbetsförmåga, resurser och möjligheter till egen försörjning främjas och utvecklas

Systematiskt arbeta enligt evidensbaserade metoder som främjar individens möjligheter att få och bibehålla praktik/arbete. Intern och extern samverkan med aktuella aktörer såsom arbetsmarknadsenheten, arbetsförmedling, försäkringskassa och näringsliv.

Inriktningsmål: Funktionshinder identifieras, beaktas och tas hänsyn till i alla verksamheters planering och budgetarbete

I samverkan med andra verksamheter och sektorer tillförsäkra att adekvata underlag finns tillgängliga med god framförhållning, för att på så sätt kunna möjliggöra god och effektiv planering, genomförande och uppföljning av insatserna utifrån målgruppens behov.

Inriktningsmål: Information från kommunen är anpassad till de behov och den förmåga att tillgodogöra sig densamma som personer med funktionsnedsättning har

I verksamhetens systematiska kvalitetsarbete säkerställs att informationen tillgängliggörs utifrån den enskildas behov med syfte att skapa ökad delaktighet.

3.5.3 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	17 572	7 881	8 181	8 481	9 206
Kostnad	303 662	164 978	161 663	162 186	168 850
Netto	286 090	157 097	153 482	153 705	159 644

En minskning av budgeten för köpta platser SoL/LSS görs med 0,7 mkr, dels på grund av nybyggnationer dels med anledning av tomma platser på befintliga funktionsstödsboenden. En generell kostnadsminskning inom funktionsstöd på 5,0 mkr från 2019 ligger i plan. Projektet kostnad per brukare (KPB) och annat jämförelsematerial visar att verksamheterna inom funktionsstöd har höga kostnader jämfört med andra kommuner.

Den hyressubvention som idag finns för hyror inom funktionsstödsboenden tas bort från andra halvåret 2019 och ökar intäktsbudgeten med 0,3 mkr 2019 och med 0,6 mkr från 2020.

I lokalresursplanen (LRP) ligger utökning av boenden inom funktionsstöd. Enligt LRP är tillgänglighetsanpassade lägenheter i Mölnlycke fabriker och på Idrottsvägen Mölnlycke framflyttade till 2022. Servicebostaden i Landvetter centrum är framflyttad till 2021, även detta enligt LRP.

Från 2020 förstärks verksamheten med 1 åa administratör.

3.6 Integration och arbetsmarknad

3.6.1 Grunduppdrag

Verksamheten Integration och arbetsmarknad ska genom en strukturerad samverkan med individen utveckla arbetsmetoder för att öka den enskildes möjligheter till egen försörjning samt integration. Verksamheten styrs av lagstiftning från förvaltningslagen, socialtjänstlagen, lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2016:38), lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2017:584) samt övriga föreskrifter, riktlinjer och politiska inriktningsmål som berör målgruppen.

Verksamheten präglas av rättssäker handläggning och individuellt anpassat stöd. Målsättningen är att den enskilde individen ska bli självförsörjande och leva ett självständigt liv, utifrån sin förmåga. För målgruppen nyanlända fokuseras arbetet på språkinläring, praktik, arbetsträning och boendecoaching för att underlätta och påskynda integrationen i det svenska samhället med större fokus på självförsörjning redan under etableringstiden. En stor del av arbetet sker i samverkan med andra, båda inom kommunens verksamheter samt med externa aktörer. De arbetsmetoder som används i verksamheten ska i möjligaste mån vara evidensbaserade och omvärldsbevakning är en viktig del inom verksamhetsområdet.

Verksamhetsområdet består av Försörjningsenheten, Arbetsmarknadsenheten (AME), samt Enheten för nyanlända/stödboende.

Informationsmått

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal hushåll som ansöker om försörjningsstöd	477	510	510	530	530
Antal hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd	219	220	220	220	220
Antal uppdrag som försörjningsstödsenheten skickar till AME	41	60	60	60	60
Antal deltagare i arbetsmarknadsåtgärder, exkl feriepraktik	153	180	180	180	180
Antal personer som erhållit stöd via AME och kommit i sysselsättning genom arbete eller studier	18	25	40	40	40
Antal kommunanvisade nyanlända	151	103	76	76	76
Antal hushåll med ett boendebeslut, enheten för nyanlända	114	170	200	200	200

3.6.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Integration och arbetsmarknad uppmärksammar, initierar och samordnar vid behov insatser till arbetslösa ungdomar som verksamheten möter

Verksamheten fokuserar på att arbetssökande ungdomar erbjuds stöd via arbetsmarknadsenheten för att närma sig arbetsmarknaden via individuellt anpassade insatser, såsom exempelvis ungdomsjobb, unga jobb och feriepraktik. Integration och arbetsmarknad arbetar aktivt, i samverkan med andra aktörer, med att uppmärksamma rehabiliterande insatser och remitterar ungdomar till rätt insatser inom kommunal verksamhet och externa aktörer.

Inriktningsmål: Alla nyanlända samt ensamkommande barn har goda förutsättningar för integration och delaktighet i det svenska samhället

Verksamhetens insatser i form av språkinläring, samhällsinformation, bostad i ordinärt boende och social gemenskap leder till nyanländas etablering i det svenska samhället. Det praktiska stödet till målgruppen ska utökas genom införande av introduktionsstödjare och boendecoach. Integration och arbetsmarknad arbetar aktivt med att uppmärksamma behov av rehabiliterande insatser och att remittera till rätt insatser. Genom en strukturerad samverkan med flera aktörer skapas goda förutsättningar för integration och delaktighet i samhället.

Inriktningsmål: Människors arbetsförmåga, resurser och möjligheter till egen försörjning främjas och utvecklas

Integration och arbetsmarknad ska genom en strukturerad samverkan utveckla arbetsmetoder för att öka den enskildes möjligheter till egen försörjning, utifrån individens behov och förutsättningar. Individuella handlingsplaner upprättas med ett tydligt fokus på att närma sig arbetsmarknaden. En satsning genomförs på personer med långvarigt försörjningsstöd via personalförstärkning och arbetsförmågebedömningar för att bryta ett långvarigt utanförskap.

3.6.3 Övriga politiska inriktningar och uppdrag

Mål 2020: lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd

Integration och arbetsmarknad arbetar genom strukturerad samverkan med att utveckla arbetsmetoder inom verksamhetsområdet mot en ökad egen försörjning genom ett tydligt fokus på arbete, enligt framtagna aktiviteter i Härryda Framtid. Aktiviteterna handlar bland annat om att utveckla kontakten med näringslivet genom en företagskoordinator, digitalisering av försörjningsstödsansökan, tydlig koppling mellan kravställande/individuella handlingsplaner och bistånd samt utveckla fler arbetsträningsplatser på kommunala och externa arbetsplatser.

Trädgård, grönska och natur som redskap för bättre välmående

Integration och arbetsmarknad ska undersöka möjligheten att ytterligare använda varierade former av trädgård, grönska och natur som redskap i arbetsmarknadsenhetens arbetsträning. Målsättningen är att bredda utbudet av arbetsträningalternativ för att på bästa sätt möta den enskilde individens behov.

3.6.4 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	92 511	8 279	9 123	9 309	9 494
Kostnad	111 451	41 402	47 712	47 898	46 835
Netto	18 940	33 123	38 589	38 589	37 341

Inför 2018 gjordes en omorganisation inom sektorn där Försörjningsstödsenheten flyttades till Integration och arbetsmarknad vilket förklarar nettokostnadsökningen mellan bokslut 2017 och budget 2018.

Utifrån 2017 års underskott och prognostiserad ökning av antal hushåll med utbetalt försörjningsstöd görs en förstärkning av ekonomiskt bistånd under planperioden med 4 mkr. Anledningen till den förväntade ökningen är att personer som lämnar etableringen kan komma att söka försörjningsstöd. För att kunna arbeta målmedvetet och aktivt med långvariga försörjningsstödsärenden och Härryda framtid förstärker verksamheten även organisationen med 2 åa inom försörjningsstöd under en projekttid av två år under planperioden, med start 2019.

3.7 Barn och familj

3.7.1 Grunduppdrag

Grunduppdraget för verksamheten Barn och familj är att utreda, skydda och hjälpa samt ge service till utsatta barn och unga och deras föräldrar i Härryda kommun. Barn och familj ska främja social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och öka möjligheten till ett självständigt liv för dem som bor och vistas i Härryda kommun. Arbetet ska, under hänsynstagande till människors ansvar för sin och andras sociala situation, inriktas på att frigöra och utveckla målgruppens egna resurser. Människor ska bemötas på ett respektfullt sätt och mötena ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Insatserna ska vara stödjande och individuellt utformade efter den enskildes behov. Verksamheten ska hålla god kvalitet. Omvärldsbevakning är en viktig del inom verksamhetsområdet. De arbetsmetoder som används i verksamheten ska i möjligaste mån vara evidensbaserade.

I verksamhetens uppdrag ingår samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda för att främja goda miljöer i kommunen.

Verksamheten styrs av lagstiftning inom förvaltningslagen (FL), socialtjänstlagen (SoL), lagen med särskilda bestämmelser om vård och unga (LVU) samt föräldrabalken (FB). Lagstiftningen kompletteras med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:6) och prejudicerande domar och beslut. Verksamheten styrs även av Västbus, en överenskommelse om samverkan mellan hälso- och sjukvården och kommunerna i Västra Götalandsregionen. Utöver detta tillkommer kommunens policyer och riktlinjer för verksamheten.

Barn och familj består av Barn- och ungdomsenheten, Familjehem- och familjerättsenheten samt Familjestödsenheten.

Informationsmätt

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Antal barn och unga som anmälts utifrån oro om att fara illa	587	583	587	587	587
Antal barn placerade utanför det egna hemmet	83	80	80	80	80
Barn och unga med insatsen öppenvård (bistånd o service)	407	400	404	406	406
Antal barn vars föräldrar deltagit i samarbetssamtal	132	130	131	133	131
Antal barn som varit aktuella i vårdnad, boende och umgängesutredningar	28	28	28	28	28

3.7.2 Politiska inriktningsmål

Inriktningsmål: Kommunens invånare i behov av Individ- och familjeomsorgens stöd erbjuds aktivt insatser som syftar till att de, så långt som möjligt genom egen förmåga, inkluderas i den sociala gemenskapen

- Tydligt fokus på att skapa förutsättningar för människor att på egen hand hitta möjligheter och lösningar för ett självständigt liv och inte bli långvarigt beroende av socialtjänsten.
 - Inriktningen ska vara hemmaplanslösningar istället för institution och familjehem.
 - Arbetet ska bedrivas familjecentrerat med VästBus som stöd vid behov och verktyget SIP (Samordnad individuell plan) för alla brukare som har behov av samordnade insatser både internt och externt.
 - Förbättrad och systematisk uppföljning av beslutade insatser - med fokus på brukarnas behov och nytta samt för ökad delaktighet.
 - Serviceinsatser ska finnas lättillgängliga för barn, unga och föräldrar via Familjestödsenhetens verksamheter.
 - Barn och unga och deras föräldrar i behov av stöd, hjälp eller rådgivning fångas upp i tidigt skede genom uppsökande och motiverande arbete via Familjecentralerna, fältsekreterarna och i nära samarbete med skolan och förskolan.
-

Inriktningsmål: Barn som lever i en familj med psykosociala och/eller ekonomiska problem, eller som själva tillhör en riskgrupp, identifieras tidigt och utreds omgående, så att de och deras familj kan erbjudas stöd/hjälp

- I samverkan med andra verksamheter och sektorer informera och sprida kunskap om målgruppen och dess behov, så att barn identifieras tidigt och får ta del av de resurser som finns inom verksamheten i form av olika stöd- och vårdinsatser.
 - Skapa förutsättningar för en hållbar socialtjänst som tar hand om de behov som inte kan tillgodoses på annat sätt.
 - Hög kvalitet i utredningsarbetet och snabb process till insats med stor delaktighet av den enskilde.
 - Barnhuset erbjuder stöd under gemensamt tak med åklagare, polis, barn- och ungdomspsykiatri och barn- och ungdomsmedicin vid utredning kring barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott.
-

Inriktningsmål: Kommunen har ett välfungerande förebyggande arbete mot ungdomskriminalitet

- Utveckla samarbetet inom SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) så att ungdomar som befinner sig i riskzon och deras familjer snabbt fångas upp och erbjuds stöd och hjälp.
 - Stärka samarbetet med polisen på fältet genom att vistas i samma miljöer och fånga upp ungdomar som är kriminella och/eller på väg att utveckla ett kriminellt beteende.
-

3.7.3 Övriga politiska inriktningar och uppdrag

Förebygga och motverka psykiska ohälsa bland barn och unga

För att förebygga och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga genomförs och planeras flera insatser för att höja kompetensen hos personalen. Sektorn för utbildning och kultur och sektorn för socialtjänst samverkar i detta arbete. Personal inom dessa båda sektorer, enheten fritid förening inom sektorn för teknik och förvaltningsstöd samt Mölnlycke vårdcentral och barn- och ungdomsmedicin inom Västra Götalandsregionen, får alla kompetensutveckling i främjande och förebyggande arbete för att tidigt kunna stötta barn och familjer.

Olika former av föräldrastöd erbjuds t ex genom Nätverkslaget. Syftet med detta är bland annat att familj, socialtjänst och skola gemensamt hittar vägar framåt och att psykisk ohälsa hos barn och unga ska förebyggas genom att vårdnadshavarna får stöd.

Sedan 2016 finns en överenskommelse mellan regeringen och SKL (Sveriges kommuner och landsting) gällande stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa. En länsövergripande analys och handlingsplan för arbetet är framtagen. Arbetet med att ta fram en lokal handlingsplan pågår och sker i samarbete med hälso-sjukvården i närområdet.

Ett första steg inför det nya uppdraget blir att se över nuvarande planer, projekt och satsningar inom området för att få ett bra underlag för det fortsatta arbetet.

Insatser för barn och unga som far illa genom att de lever inom hedersrelaterade normer

Inom socialtjänsten, på Barn och unga, finns en specialisthandläggare för ärenden som rör våld i nära relationer. Det finns även en samordnare med uppdrag att ta fram en handlingsplan och att upprätta kompetensförsörjningsplaner inom området. Härryda kommun har ett avtal med Dialoga, Göteborgs stads kompetenscentrum om våld i nära relationer. Alla socialsekreterare och familjebehandlare genomgår deras basutbildning.

Sektorn för utbildning och kultur och sektorn för socialtjänst kommer att ta fram en gemensam handlingsplan med mer fokus på hedersrelaterat våld och hedersrelaterade normer. Handlingsplanen ska stärka kommunens förmåga att tidigt upptäcka, förebygga och åtgärda insatser för barn och unga som far illa genom att de lever inom hedersrelaterade normer.

3.7.4 Ekonomi

Belopp, tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkt	0	2 642	1 013	1 013	1 013
Kostnad	0	90 800	78 161	74 826	74 826
Netto	0	88 158	77 148	73 813	73 813

En omvärdering görs av den tillfälliga förstärkningen av HVB-budgeten på 7 mkr. Enligt tidigare plan skulle minskning av kostnadsramen påbörjats 2019 för att vara helt återställd 2020. Istället görs nu en minskning av kostnadsramen med 4 mkr med start 2020. För att uppnå en stabilitet inom Barn- och ungdomsenheten görs en förstärkning av socialsekreterare, 2 åa 2019 och ytterligare 1 åa 2020, detta för att få förutsättningar att klara ökat antal ärenden. Verksamheten är ny från 2018-01-01, därav inget utfall bokslut 2017.

4 Bilagor

Bilaga 1: Protokoll KF 2018-11-19

Bilaga 2: Alliansen och sportpartiets budget 2019

Bilaga 3: Investering kommunledning 181119

Bilaga 4: Investering för UTK 181119

Bilaga 5: Investering för SOC 181119

Bilaga 6: Investering för SHB 181119

Bilaga 7: Investering för TOF 181119

Bilaga 8: Exploatering 181119

Sammanträdesdatum
2018-11-19

§ 190

Dnr 2017KS758

Fastställande av budget/plan 2019-2023 med tillhörande styrdokument

Härryda kommun har ett fastställt arbetssätt för långtidsplanering. Förslag till budget/plan från partierna behandlas som ett förslag "paket". Det innebär att partiernas förslag ska innehålla nedanstående delar som är en del i långtidsplaneringen.

Bostadsförsörjningsprogram 2019–2023

Bostadsförsörjningsprogrammet är en del av kommunens långsiktiga arbete med planförsörjning och investeringsbudget. På kort sikt utgör programmet underlag för detaljplaneläggning, projektering och för upprättande av befolkningsprognosen.

Mål för ekonomisk hushållning

I kommunallagen anges att det för ekonomin ska anges de finansiella mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska också anges mål och riktlinjer/verksamhetsmål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Driftbudget, inklusive verksamhetsplan och verksamhetsmål för år 2019–2021 samt investeringsbudget 2019-2023

Varje år ska en budget upprättas för nästa kalenderår samt en plan för de kommande tre åren för driftbudget och fem åren för investeringsbudget. Budgetåret utgör första året i planen.

Exploateringsbudget 2019–2023

Varje år upprättas en exploateringsbudget som redovisar de exploateringsprojekt som är aktuella för planperioden.

Lokalresursplan 2019–2023

En del i långtidsplaneringen är upprättandet av en samlad lokalresursplan (LRP) för den kommunala verksamheten.

Utdebitering 2019

Kommunfullmäktige ska varje år fastställa utdebiteringen för kommande år.

Tak för nettoinvesteringar 2019

Kommunfullmäktige fastställer från och med 2019 ett tak för nettoinvesteringar.

Långfristig upplåning 2019

Utifrån investeringsbudgeten bedöms ett behov finnas av långfristig upplåning under 2019.

Anslagsbindning 2019

Anslagsbindningsnivån fastställs varje år för drift- och investeringsbudget.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2018-11-19

Ekonomiutskottet behandlade ärendet den 18 september 2018 § 1.

Kommunstyrelsen behandlade ärendet i § 395/2018.

Kommunfullmäktiges behandling

Yttranden

Per Vorberg (M), Patrik Linde (S), Calle Johansson (SD), Maria Kornevik Jakobsson (C), Mats Werner (S), Håkan Eriksson (C), David Dinsdale (L), Anders Halldén (L) och Roger Nordman (M).

Yrkanden

Per Vorberg (M) yrkar med instämmande av Maria Kornevik Jakobsson (C), Håkan Eriksson (KD), David Dinsdale (L) och Anders Halldén (L) bifall till kommunstyrelsens förslag med följande ändring:

"Kommunfullmäktige fastställer driftbudget inklusive verksamhetsplan för 2019 och plan för 2020–2021 samt investeringsbudget för 2019–2023 enligt förvaltningens bedömning daterat den 12 juni 2018, reviderat med skatteintäktsprognos per den 16 augusti 2018, med tillägg och ändringar enligt budgetdokument 2019–2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2."

Roger Nordman (M) yrkar med instämmande av Gunnar Häggström (M) och Björn Magnusson (S) bifall till kommunstyrelsens förslag med tillägget:

"Revisorernas budget för verksamhetsåret 2019 ökas med 2 % motsvarande 25 660 sek för att tillse ett ökat utbildningsbehov. Kostnaden blir resultatpåverkande."

Propositioner

Efter ställd proposition på kommunstyrelsens förslag inklusive Per Vorbergs ändringsyrkande finner ordföranden att fullmäktige beslutat bifalla förslagen.

Efter ställd proposition på Roger Nordmans tilläggsyrkande finner ordföranden att fullmäktige beslutat bifalla yrkandet.

Beslut

Kommunfullmäktige noterar att till grund för budget/plan 2019–2023 ligger bostadsförsörjningsprogram för perioden 2019–2023 enligt förvaltningens bedömning daterat den 12 juni 2018 med tillägg och ändringar enligt budgetdokument 2019-2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2018-11-19

Kommunfullmäktige fastställer mål för god ekonomisk hushållning för perioden 2019–2023 enligt förvaltningens bedömning daterat den 12 juni 2018 med tillägg och ändringar enligt budgetdokument 2019–2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2.

Kommunfullmäktige fastställer driftbudget inklusive verksamhetsplan för 2019 och plan för 2020–2021 samt investeringsbudget för 2019–2023 enligt förvaltningens bedömning daterat den 12 juni 2018, reviderat med skatteintäktsprognos per den 16 augusti 2018, med tillägg och ändringar enligt budgetdokument 2019–2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2.

Kommunfullmäktige fastställer exploateringsbudget för perioden 2019–2023 enligt förvaltningens bedömning daterat den 12 juni 2018 med tillägg och ändringar enligt budgetdokument 2019–2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2.

Kommunfullmäktige noterar att till grund för budget/plan 2019-2023 ligger lokalresursplan för perioden 2019–2023 enligt förvaltningens bedömning daterat den 12 juni 2018 med tillägg och ändringar enligt budgetdokument 2019-2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2.

Kommunfullmäktige fastställer den kommunala utdebiteringen för år 2019 till 20,62 per skattekrona.

Kommunfullmäktige fastställer tak för nettoinvesteringar till 400 mnkr för år 2019.

Kommunfullmäktige beslutar att långfristig upplåning får ske år 2019 med 300 mnkr upp till maximal långfristig skuld på 1000 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutar att anslagsbindning för drift- och investeringsbudget ska ske enligt följande:

- anslagsbindning för driftbudget skall ske på kostnads- och intäktsnivå.
- anslagsbindning för driftbudgeten 2019 skall ske på verksamhetsnivå för sektorerna utbildning och kultur, socialtjänst och samhällsbyggnad.
- anslagsbindning för driftbudgeten 2019 skall ske på funktionsnivå för sektorerna teknik och förvaltningsstöd och övriga funktioner.
- anslagsbindning för investeringsbudget 2019 skall ske på sektorsnivå. Kommunstyrelsen beslutar om anslagsbindning för investeringsbudget 2019 på projekt.

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att genomföra en teknisk justering av sektorernas ramar i budget 2019 avseende avslutad lönerrevision.

Kommunfullmäktige lämnar uppdrag åt kommunstyrelsen enligt budgetdokument 2019-2023 antaget av kommunfullmäktige den 18 juni 2018 § 119, bilaga 2.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Sammanträdesdatum
2018-11-19

Kommunfullmäktige beslutar att revisorernas budget för verksamhetsåret 2019 ökas med 2 % motsvarande 25 660 sek för att tillse ett ökat utbildningsbehov. Kostnaden blir resultatpåverkande.

Calle Johansson (SD) anmäler att Sverigedemokraterna inte deltar i beslutet.

Signatur justerande		Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--------------------

2019

Budget 2019 för Härryda Kommun

Redaktionella justeringar:

Majoritetens förslag till budget 2019 och planer 2020 - 2021 för Härryda kommun

Den styrande majoriteten består av fem partier, moderaterna, liberalerna, centerpartiet, kristdemokraterna och sportpartiet. Vi är fem olika partier som tycker olika i vissa frågor men som ser vikten av ett stabilt långsiktigt samarbete. Vi visar respekt för varandras åsikter, och i ett bra samarbete ingår det att samtliga partier oavsett mandatstorlek får vara beredda att kompromissa för att hitta en gemensam ståndpunkt i olika beslut som t.ex. budget. Vi har alla ett stort fokus på våra medborgare och det är viktigt att vi tydligt visar i ord och beslut vår viljeriktning så att förvaltningen vet vad som skall göras och att medborgare ser nyttan. Denna budget som du nu läser är en gemensam budget som vi alla står för och anser är ansvarsfull med medborgarnas pengar.

Mölnlycke 2018-05-31

.....
för Moderaterna

.....
för Liberalerna

.....
för Centerpartiet

.....
för Kristdemokraterna

.....
för Sportpartiet

Budgetpaketet för 2019 plan 2020-21

Inledning

I vårt budgetförslag för 2019 och plan för 2020–2021 fortsätter vi vårt arbete med tydligare politisk styrning och nödvändiga förändringar för att nå våra mål med medborgarnas bästa för ögonen. Med den förda politiken av den rödgröna regeringen, ser vi nu hur allt mer kostnader vältras över på kommunerna, samtidigt som alla redan innan visste om de demografiska förändringarna för kommundistriktet. En anledning till att det ser allt sämre ut framöver beror på att medelskattkraften sjunker i Sverige, d.v.s. antalet människor som skall "försörjas" ökar betydligt snabbare än antalet arbetade timmar som genererar skatteintäkter.

Vi är medvetna om att det i plan framöver ser allvarligt ut. Därför är det viktigt att vi fortsätter arbetet med att hitta smartare sätt att arbeta, slutar göra saker som vi inte behöver och inte medför någon medborgarnytta, och framför allt förbereder oss på att kunna prioritera, detta gäller såväl politik som förvaltning. Vi kommer noga följa utvecklingen och vidtar nu vissa åtgärder och tar vårt ansvar för ekonomin och stabiliteten för kommunen vilket krävs. I vårt förslag finns satsningar som vi ser har goda effekter både på kort och lång sikt, och vi bedömer att med våra förslag så kommer de ekonomiska förutsättningarna förbättras över tid. Denna budget har fokus på att fortsätta med de satsningar vi tog i senaste budgeten och prioriterade inriktningar för förvaltningens arbete. Vi anser att vår budget är ansvarsfull och ger kommunen goda förutsättningar att ge medborgarna och näringslivet den service som kan förväntas, även om vi har utmaningar som vi ej ännu löst.

De tidigare strategiska områdena Näringsliv, kommunikation, Agenda 2030 och att kommunen skall vara en serviceorganisation till medborgarna och näringslivet kvarstår och är långsiktiga prioriteringar. Därför utvecklar vi inte de mer än det som redan beslutats i föregående budget.

Budgeten är en helhet och bygger på att alla delar hänger ihop som ett paket.

Budgetpaketet för medborgarnas utbildning

En kunskapskommun med växande ambitioner

En kommun med höga ambitioner måste ha ett utbildningsväsende i världsklass, från förskolan till gymnasiet. En väl fungerande skola ger människor makt att själva forma sina liv men är också en förutsättning för att komma i arbete och skapar på sikt, förutsättningar till ett hållbart samhälle. Utbildningen i grundskolan ska ge alla elever de kunskaper och färdigheter de behöver för att delta i samhällslivet och i fortsatt utbildning. Alla elever ska utifrån sina förutsättningar utmanas att nå längre.

I Härryda kommun har skolan under många år generellt kunnat ge elever en god kunskapsnivå tack vare alla de kompetenta och drivna lärare, pedagoger, rektorer och all annan personal, något som i flertalet nationella mätningar gett höga betyg. Det betyder inte att vi kan vara stillasittande och nöjd med dagens resultat, utveckling måste ständigt ske för att kommunen fortsatt ska ha en hög kvalitet inom hela utbildningen. **I föregående budgeten beslutade vi om ytterligare en stor satsning på grundskolan i flera delar, och dessa fortsätter vi med enligt plan, med kompletteringar.**

Utökade ekonomiska resurser till varje rektor

En förutsättning för att kunna bedriva en skolverksamhet på hög nivå är att tillräckliga ekonomiska resurser finns. Varje rektor måste ha möjligheten att i största möjliga utsträckning kunna styra över verksamheten på sin egna skola. **Därför föreslår majoriteten att resursökningen om 1 000kr/elev (till idag ca 3 000kr/elev och år) till den "Läromedelsbudget" som rektorn har direkt inflytande över kvarstår.**

Syftet med

resursökningen är att ge rektorerna en ökad möjlighet till att kunna sätta in olika typer av åtgärder eller göra inköp och aktiviteter för att höja resultaten och kvalitén på sin skola. Kostnaden för detta beräknas till ca. 6 miljoner.

Utökade ekonomiska resurser till kulturaktiviteter och studiebesök

Majoriteten beslutade även om centrala medel om 200 000 kr för att skapa likvärdiga möjligheter till studiebesök eller kulturaktiviteter av olika slag. Detta för att motivera, komplettera, bredda och fördjupa olika ämneskunskaper för alla elever, oberoende av vilken ort skolor ligger i. **Denna "pott" med pengar ökar vi nu på med 100 000 kr till totalt 300 000 kr.**

Förstärkning av psykologtjänster inom utvecklings- och stödenheten

Alla elever ska ges möjligheter att uppnå kunskapsmålen, oavsett förutsättningar. Det är viktigt att alla elever får den kunskapsstimulans de behöver för att utvecklas. För elever som behöver extra stöd ska insatser sättas in tidigt samtidigt som elever som har lättare att lära ska ges extra stimulans. Nolltolerans mot dåliga skolor ska gälla.

Skolan skall därför försäkra sig om att en elev når den lägsta acceptabla kunskapsnivån. Eleverna skall få ledning och stöd att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Även de elever som når kunskapskraven kommer att få ledning och stöd att nå längre. I nuläget minskar antalet elever som lämnar grundskolan med fullständiga betyg. Delvis är detta beroende på att deras inlärningssvårigheter inte i tid uppmärksammas av skolan och inte utretts i tid. Vi vet att tidiga insatser på många sätt har en avgörande effekt för utveckling, hälsa och förutsättningar senare i livet. Trots detta får barn och unga inte det stöd de behöver, vilket tydligt märks inom skola och utbildning.

En delfaktor för detta är att tillgången på psykologisk kompetens i skolan är otillräcklig. Därför är det viktigt med förstärkningen med två nya psykologtjänster som inrättats vid utvecklings- och stödenheten i syfte att utveckla och fördjupa kontaktytan med skolorna. **Inriktningen är att i deras uppdrag skall också ingå att stödja den pedagogiska personalens möjligheter att tidigare identifiera barn med behov av stöd och vilka insatser som då krävs. Arbetet skall vila på vetenskap och beprövad erfarenhet.**

Satsning i grundskolepaketet:

- 1) Redan beslutad satsning i budget för 2019 på 2 miljoner till fritidshemmen kvarstår.
 - 2) Resursökningen om 1 000kr/elev (till ca 3 000 kr/elev) till den "Läromedelsbudget" som rektorn har direkt inflytande över fortsätter.
 - 3) Centrala medel för att skapa likvärdiga möjligheter till studiebesök på t.ex. företag eller kulturaktiviteter utökas till 300 000 kr
 - 4) Resursförstärkningen med två nya psykologtjänster som inrättas vid utvecklings- och stödenheten får tydligare inriktning.
- För 2019 innebär detta att grundskolepaketet är på 2 miljoner + 7,5 miljoner kronor.

Psykisk ohälsa bland barn och unga

Under de senaste åren har problemen med psykisk ohälsa bland barn och ungdomar blivit allt större och mer utbrett. En av de stora utmaningarna är att problemen nu kommer allt lägre ned i åldrarna och därför behöver ett gediget arbete för att motverka detta inledas. **Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att arbeta med inriktningen förebyggande arbete och motverka den psykiska ohälsan. Därtill ska personalen få en utbildning i att kunna förebygga, bättre upptäcka och stödja. Arbetet och utbildningen skall vila på vetenskap och beprövad erfarenhet.**

Planera för ytterligare grundskolor i kommunen

Fler och fler barn går i Härryda kommuns skolor, vilket är positivt och glädjande. Brister i befolkningsprognoser, bostadsförsörjning, lokalresursplaneringen och ändrade flyttmönster av barnfamiljer, har gjort att vi har ett stort underskott av grundskolelokaler i hela kommunen. Samtidigt har vi flera gamla, överfulla och inte verksamhetsanpassade skolor och lokaler. **Därför ger Majoriteten förvaltningen i uppdrag att arbeta med inriktningen att vi behöver planera för fler skolor i planarbetet.** Placeringen bör vara i en av de västra delarna, exempelvis Mölnlycke, då antalet barn ökar mest där under de kommande åren, även Landvetter är i stort behov av ny skola.

Vidare ges förvaltningen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att kunna bygga om befintliga skolor alternativt ersättas med nya gärna med andra huvudmän.

Arbetsgrupp kring skolan

Kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor har under året arbetat med fokus på grundskolan. Gruppen är brett politiskt tillsatt av partier från både majoritet och opposition. Arbetsgruppen har gjort besök på samtliga grundskolor samt flera andra verksamheter, och intervjuat chefer, personal och fackliga representanter. Rapporten med förslag kommer efter sommaren 2018 och kan komma påverka budgeten i samband med fastställandet av verksamhetsplaner på budgetmötet i november.

Fortsatt arbete med att förbättra grundskolan

I budgeten för 2018 lade majoriteten fram flera förslag för att inleda arbetet med att förbättra grundskolorna i Härryda kommun. En del i satsningen är kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor som under året arbetat med fokus på grundskolan. Gruppen är brett politiskt tillsatt av partier från både majoritet och opposition. Arbetsgruppen har gjort besök på samtliga grundskolor samt flera andra verksamheter, träffat elever, intervjuat chefer, personal och fackliga representanter, för att ta del av deras tankar och idéer. Syftet med arbetet har varit att samla in material och kunskap för att kunna författa en rapport med ett antal förslag och åtgärder i syfte att förbättra kunskapsresultaten. Rapporten med förslag kommer efter sommaren 2018 och kan komma påverka budgeten i samband med fastställandet av verksamhetsplaner på budgetmötet i november. **Förvaltningen skall arbeta med inriktningen att stödja den politiska "närvaron" inom skolans alla delar.**

Stärka rektorernas roll

En av de viktigaste komponenterna för att få en väl fungerande skolorganisation i Härryda kommun är att rektorerna har en stark roll. Deras uppgift är att på varje skola leda och fördela arbetet och den pedagogiska verksamheten för att på bästa sätt ge alla barn goda förutsättningar i livet. Det är därför centralt att rektorerna ges ett större inflytande och bestämmande över sin skola än vad de har i dag. Ett exempel skulle kunna vara ett utökat ekonomiskt ansvar och kunna tillåta intraprenad för de skolor och förskolor där det finns ett intresse för detta. **Förvaltningen får i uppdrag att arbeta med inriktningen att rektorer skall minst en gång om året rapportera direkt till skolstyrelse/nämnd/utskott kring sin skola. Rapporteringen skall beröra elevers kunskapsresultat, arbetsmiljö för elever och personal, personalförsörjning, ekonomi och andra förutsättningar för att kunna planera och bedriva verksamheten för att leva upp till skollagen.**

Attrahera entreprenörer, forskare och studenter till Landvetter Södra

När den nya staden i form av Landvetter Södra är det med ledorden om att vara mänsklig, innovativ, internationell och modern. Något som i allra högsta grad skulle kunna innebära att entreprenörer, forskningsinstitut och universitet och högskolor börjar etablera sig i den nya staden. **Därför är det viktigt att en del av inriktningen i arbetet med planeringen av Landvetter Södra lägger fokus på att arbeta kring hur man ska kunna attrahera entreprenörer, forskare och studenter till staden.**

Exempelvis skulle det kunna handla om att etablera en science park där entreprenörskap kan blandas med forskning och utbildning.

Nytt gymnasium i kommunen

Länge har Hulebäcksgymnasiet varit ett av de mest populära gymnasierna i Göteborgsregionen. Med en engagerad personalgrupp och ledning har man effektivt (Både ekonomiskt och resursmässigt) arbetat hårt och får eleverna att nå i huvudsak goda kunskaper och resultat trots mycket trånga lokaler. Elever från hela Göteborgsregionen söker sig till Hulebäcksgymnasiet och de flesta klasserna har fyllts. Av skolans ca 1750 elever kommer hälften från andra kommuner än Härryda. Hulebäck är ett bra och populärt gymnasium och så vill vi att det skal förbli! Nu när antalet gymnasieelever ökar i regionen så ökar också trycket på bra gymnasieskolor. Hulebäck är redan en av Göteborgsregionens största gymnasieskolor och behöver snarare anpassa sig till att fortsätta var en bra skola, än att växa ytterligare. Men behovet av ytterligare gymnasieskola i Härryda kommun kvarstår. **Majoriteten vill därför att förvaltningen arbetar med inriktningen att det etableras minst ett nytt gymnasium i kommunen och gärna med annan huvudman.**

Handlingsplan för åtgärder kring hedersrelaterat våld och förtryck

Skolan och socialtjänsten i Härryda kommun har en oerhört viktig roll genom att se och upptäcka de barn och ungdomar som lever inom hederskulturen. För elever är skolan en skyddszon, en fristad mot hedersförtrycket. I dagsläget finns det handlingsplaner på några enskilda skolor i Härryda kommun, men ett helhetsgrepp behövs för att ta tag i denna problematiken. Förvaltningen behöver ta fram en gemensam handlingsplan för hela kommunen, vilket kan ge flera positiva samverkansmöjligheter mellan olika sektorer.

Majoriteten anser att hedersrelaterat våld och förtryck vare sig är acceptabelt eller ska få fortsätta i vårt land och i Härryda. Att bekämpa hederskulturer är en av vår tids största jämställdhetsfrågor. **Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att ta fram en gemensam handlingsplan för Härryda kommun för att tidigt kunna upptäcka, förebygga och åtgärda insatser för barn och unga som far illa genom att de lever inom hedersrelaterade normer.**

Budgetpaketet för medborgarnas behov av Kultur och föreningsliv

I Härryda har det under många år funnits ett stort engagemang för att ha ett rikt utbud av kultur- och fritidsmöjligheter, där de ideella föreningarna har en stor drivkraft och bidrar till mycket. Allt ideellt engagemang är en resurs för att kommunens medborgare i alla åldrar har tillgång till många olika idrotter, sporter och andra aktiviteter. Föreningsverksamhet och aktiviteter är en bas så att samhället håller ihop och ger medborgarna en bättre hälsa och trivsel. Därför är det oerhört viktigt att denna typ av verksamhet fortsätter få det stöd som det finns behov av.

Medborgarna ska få ta del av kommunens konst

Härryda kommun har genom åren köpt och samlat på sig konst som främst har till syfte att kunna användas som utsmyckning inom kommunens olika verksamheter. Dessa konstverk är alltifrån mindre till större tavlor och även ett antal skulpturer, skålar i varierande storlek m.m. Bilden är att delar av kommunens konstinnehav är magasinerat och inte finns framme för åskådning. **Majoriteten uppdrar därför åt förvaltningen att undersöka möjligheten att låna ut (konstlån) eller sälja de delar av konstinnehavet som inte används, och inte är donerade till medborgarna i Härryda kommun.**

Att arbeta med demokrati i konstnärliga utsmyckningen

I samband med byggnation finns det en inriktning att 0,5% av investeringen ska gå till konstnärlig utsmyckning, ett i grunden klokt beslut som innebär att det runt om i kommunen finns många fina och spännande konstnärliga objekt. Dessvärre är medborgarna inte alltid nöjda eller väldigt splittrad i om man gillar konstverken eller inte. Detta kan till stor del bero på att medborgarna har inget att säga till om när det gäller valet av konstnärlig utsmyckning. Det har inte vi som politiker heller, men vi får ändå stå till svars för vad som sätts upp. Det är också oklart om vilka kostnader (betydande belopp?) som belastar vilken sektor och vilken budget när det gäller den offentliga konsten. Vi tycker det är viktigt med inflytande, öppenhet och transparens också när det gäller offentlig konst.

Därför ger majoriteten förvaltningen i uppdrag att det utarbetas en inriktning och policy kring hur den konstnärliga utsmyckningen skall hanteras och fungera utifrån ett medborgarperspektiv.

Sporthallarna i Mölnlyckefabriker är vår "arena" för sport, event och mässor

Inom ramen för detaljplanen för Mölnlycke fabriker finns, och är tänkt att bygga minst två hallar, varav den ena med 2000 åskådarplatser m.m. Vi har hela tiden sett framför oss att detta är "vår arena", d.v.s. det är inte bara en sporthall med många åskådarplatser. Vi är nu oroliga för att det inte har uppfattats att det är en arena för idrottsevenemang, events, mässor och att det saknas planering för den utrustning som krävs och förväntas finnas när det är klart.

Därför förtydligar nu majoriteten till förvaltningen att inriktningen av sporthallarna i Mölnlycke fabriker är att det är "vår Arena", med allt vad det innebär och att om möjlighet ges till att kunna nyttja större ytor i anslutning än de två av kommunen byggda kommande hallarna, så skall det provas.

Demokratisäkra föreningsstöden

Härryda kommun ger varje år ett stort stöd till olika föreningar, ofta för sociala ändamål eller till idrottslivet. Just nu pågår också ett uppdrag i förvaltningen att se över hela stödstrukturen till föreningslivet. Ett rikt och mångfacetterat föreningsliv är omistligt i en demokrati. Föreningslivet gör det möjligt för människor från olika delar av samhället att träffas, det lär nuvarande och blivande samhällsmedborgare demokratiska arbetssätt och värderingar, och föreningars insatser är ovärderliga komplement till de verksamheter som bedrivs i annan regi.

Samtidigt finns det föreningar som inte alltid själva respekterar demokratiska värderingar. Det gäller dels det interna funktionssättet, och dels de värderingar som föreningarna och deras företrädare förmedlar till sina medlemmar och andra som kommer i kontakt med dem.

Majoriteten vill därför att förvaltningen arbetar med inriktning att säkerställa att kommunens föreningsstöd och lokaler inte tillfaller eller kan användas av föreningar vars värderingar och arbetssätt inte är förenliga med demokratiska grundprinciper, när man ser över hela stödstrukturen.

Ersättning för Landvetter ishall

Landvetter ishall är gammal sliten och står inför stora renoveringsbehov, och det finns ett antal miljoner avsatta för detta. Enligt vad som kommit oss till känna så finns risken att pengarna inte räcker och att det skulle krävas att verksamheten i ishallen stoppas under längre tid, vilket skulle påverka allmänhetens skridskoåkning, skolornas användande, konståkningsklubbens och ishockeyklubbens m.fl's möjligheter till träning, tävlingar, evenemang och matcher. Detta skulle få stora konsekvenser för våra medborgare och utövare. Vi har gett direktiv om planering för simhall och ishall i Landvetter södra, men vi vet i dagsläget inte när det kan byggas. Och i nuläget är byggpriserna alldeles för höga. För att inte hamna i en sådan situation att hallen måste stängas och verksamheten inte kan bedrivas, så måste vi ha framförhållning.

Därför ger majoriteten till förvaltningen i uppdrag att i samarbete med föreningarna titta på möjliga temporära och/eller permanenta lösningar som inte innebär avbrott för verksamheten och återkomma med förslag på hantering.

Behovet av idrottsanläggningar och föreningslokaler

Efterfrågan på idrottsytor och föreningslokaler är stort i Härryda kommun. Och betydligt större än vad kommunen mäktar med att bygga själva.

Förvaltningen skall därför arbeta med inriktningen att ta vara på andra aktörers, markägares initiativ när de önskar etablera idrottsanläggningar och föreningslokaler.

Budgetpaketet för arbete, omtanke och omsorg

Härryda Framtid – rätten, skyldigheten och möjligheten att försörja sig själv

Under 2017 och början av 2018 har förvaltningen arbetat fram en modell utifrån det politiska beslut som majoriteten tagit kring hur Härryda kommun ska arbeta för att ha Sveriges lägsta arbetslöshet. Modellen heter *Härryda framtid* och baseras på bland annat Solnamodellen. **Målet med arbetet är att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa i Sverige år 2020 och att Härryda kommun har år 2020 lägst antal hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige.** I dag är behovet av försörjningsstöd stort, och kostar årligen kommunen drygt 20mkr (och ökar). Detta är en hög siffra och fler personer behöver, utifrån sina möjligheter och förutsättningar, gå från bidrag till arbete. **Majoriteten vill utöver de mål som förvaltningen har tagit fram att kommunen inriktar arbetet för att stadigt minska kostnaderna för försörjningsstödet och att årligen vara som högst 10mkr före mandatperiodens slut (2019-2022)**

Plan för livsmedelsförsörjning vid händelse av samhällsstörning och extraordinär händelse

Var skall maten komma ifrån i ett läge om gränserna skulle stängas? Var skall den produceras? Med vilket drivmedel i en bristsituation skall maten produceras? Hur skall den transporteras? Detta är frågor som i en tid där världen är orolig är viktiga att arbeta med. Idag finns det inte någon myndighet som har ansvaret för dessa frågor även om det pågår ett nationellt arbete för att hantera frågan. I ett läge där kommunen eller Sverige drabbas av en samhällsstörning eller extraordinär händelse är det viktigt att ha en gedigen plan för hur livsmedelsförsörjningen i kommunen kan se ut. Vilka har kommunen ansvar för? **Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att ha med inriktningen om en plan för livsmedelsförsörjningen i det fortsatta arbetet med kommunens krisberedskap vid händelse av samhällsstörning och extraordinär händelse.**

Träffpunkter på äldreboenden

Stimulerande aktiviteter gör människor, friskare och lyckligare. I vissa kommuner har man inför s.k. "Träffpunkter". En Träffpunkt är en aktivitet (t.ex. liten trädgårdsodling och café) som finns i eller direkt anslutning till ett boende. En Träffpunkt skall vara öppna exempelvis mellan klockan 10.00–16.00 med en utbildad personal på plats som endast har hand om aktiviteterna och inte har huvudansvar för omsorgsarbetet under den tiden. Boende kan då komma och gå utefter vad dagsformen tillåter. Detta för att öka möjligheten till stimulans, en meningsfull vardag och ett meningsfullt liv. **Majoriteten ger förvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheten att införa träffpunkter på äldreboenden och i samband med detta studera goda exempel där detta redan genomförts, exempelvis Tre stiftelsers boenden Vegahusen och Änggårdsbacken.**

Vi behöver planera för och bygga fler korttidsplatser

Att ha tillgängliga korttidsplatser är bl.a. viktigt för att kunna hantera hemtagande av medicinskt färdigbehandlade och utskrivningsklara patienter från sjukhus, som avlastning eller som tillfälligt boende under speciella omständigheter. Vi är nu oroliga för att planeringen av fler och tillräckligt med korttidsplatser inte finns. **Majoriteten vill därför att förvaltningen arbetar med inriktningen att se till att vi har tillräckligt med korttidsplatser för att möta behoven för våra medborgare.**

Utökad fixartjänst från 70 år

I Härryda kommun finns en fixartjänst som kostnadsfritt hjälper medborgare med enklare inomhusarbeten som till exempel byte av glödlampor, proppar, gardiner eller sätta upp tavlor. Många vill också ha hjälp med att sätta halkskydd i trappan eller ta bort mattor - enkla sätt att förebygga fallolyckor.

Arbeten som innebär speciella yrkesmässiga kunskaper utförs inte, till exempel ombyggnation eller målning/tapetsering. Tjänsten är kostnadsfri och riktar sig idag till personer som fyllt 75 år oavsett om de har hemtjänst eller inte.

Även säkerhetsrond erbjuds. När någon anlitar fixaren finns det även möjlighet att göra en så kallad säkerhetsrond i hemmet. Då går fixaren och medborgaren tillsammans igenom en checklista där de tittar på till exempel brandsäkerhet och fall- och halkriser. I checklistan, som medborgaren får ta del av noteras eventuella brister som bör åtgärdas. Nu vill vi bredda möjligheten till denna tjänst.

Majoriteten vill att inriktningen hos förvaltningen är att kunna erbjuda fixartjänst från 70 år, istället för dagens 75 år.

Personer över 90 år skall ha rätt till plats på vård- och omsorgsboende (SÄBO)

När människor blir äldre och vård och omsorgsbehovet blir stort finns det möjlighet att få en biståndsbedömning om en plats på Vård- och omsorgsboende (Särskilt boende SÄBO). Idag är åldersfaktorn 90år en del av bedömningen som görs på helheten av vård och omsorgsbehovet. Vi vet att personer inte ansöker om en plats på ett vård- och omsorgsboende för att man tycker det är trevligt, utan man gör det för att få tryggheten och närheten till just vård och omsorg. Vi har haft politiska diskussioner om rätten till en plats på enbart faktorn att en person är över 90år och då har vi avvaktat med att ta ett sådant beslut på grund av bristen på platser och de stora kostnaderna det skulle kunna innebära för kommunen. Nu har vi en plan för att få fram fler bostäder generellt, men också specifikt bostäder för äldre. Med beslut om fler trygghetsbostäder och ett kvantifierat mål för detta, konceptboenden och att vi behöver fler korttidsplatser, ser vi ni att vi kan ta ett steg för att ordna värdiga bostäder för äldre. **Majoriteten vill därför att inriktningen hos förvaltningen är att personer över 90 år som ansöker om plats på vård- och omsorgsboende skall beredas plats.**

Trädgård, grönska och natur som ett redskap för bättre välmående

Det finns människor som är långtidssjukskrivna och eller står långt ifrån arbetsmarknaden, där för en del kan möjligheten att arbeta med trädgård, grönska och natur göra att man mår lite bättre. Det skall inte förväxlas med verksamheten "Grön Rehab" som finns inom Västra Götalandsregionen, och är en beprövad men resursintensiv verksamhet för personal som gått i väggen inom sjukvården. Denna verksamhet bedrivs i Botaniska trädgården i Göteborg och det är inte motsvarande verksamhet vi syftar på. Det handlar om att se möjligheter i det lilla men som kan påverka enskilda människors vardag positivt på något sätt. **Majoriteten vill att förvaltningen arbetar med inriktningen att stötta t.ex. samordningsförbundet i användandet av trädgård, grönska och natur för att förbättra sjukskrivnas hälsa och välmående. Därtill ska förvaltningen arbeta med inriktningen att de gröna miljöer man nu skapar på våra VoO-boenden, om de kan bevaras med god skötsel, och de arbetssätt man finner vara framgångsrika, ska användas även efter projektidens utgång.**

Servicegarantier

Servicegarantier

Inrättandet av servicegarantier är ett viktigt arbete för att garantera att medborgarna i Härryda kommun ges den service som de kan förvänta sig av kommunen. I samband med budget 2017 lade majoriteten ett uppdrag om att införa servicegarantier vilket nu är gjort. Inledningsvis blev det tre enkla och självklara servicegarantier, men dock ett steg i rätt riktning. Majoriteten vill att arbetet med att införa servicegarantier fortsätter. **Inriktningen till förvaltningen är att under kommande mandatperiod införa minst 30st servicegarantier. Prioriteringsordning och omfattning skall ske i arbete tillsammans mellan politik och förvaltning.**

Budgetpaketet för samhällsbyggnad och infrastruktur

Härryda Kommun ligger i Sveriges starkaste tillväxtregion. Näringslivet har svårt att hitta rätt kompetens, ungdomar söker egen bostad för att kunna flytta hemifrån och många nyanlända har kommit också till vår kommun. Detta är några anledningar till att fler bostäder behöver byggas, i hela vår kommun. I Göteborgsregionen står ca 340 000 personer i kö för en bostad. I vår egen kommunala bostadskö står 2 543 personer i tomtkö och 1 948 i kö för lägenhet per den 3 maj 2018. Vi vet att allt fler "äldre" vill sälja sina hus och byta till annat bekvämare boende, och många barnfamiljer söker möjlighet att bygga eller bo i villa med en egen liten trädgård. Samtidigt har vi väldigt höga produktionspriser som gör att det inte går att producera billiga boenden, och regeringens politik gör det ännu svårare för människor att komma in på bostadsmarknaden. Med detta som bakgrund ger vi förvaltningen följande inriktningar och uppdrag inom området för samhällsutveckling och infrastruktur.

Kommunens bostadsförsörjning och samhällsplanering

Bostadsförsörjningsprogrammet utgör riktlinjer för kommunens ambition om expansion och utveckling samt bostadsbyggandets omfattning. På kort sikt utgör programmet underlag för detaljplaneläggning och projektering samt kommande prognos för befolkningens tillväxt och fördelning. Programmet är tillsammans med befolkningsprognosen en viktig förutsättning för långtidsplanering och lokalresursplanering samtidigt som det ska kunna tillgodose nuvarande och kommande efterfrågan på bostäder i hela kommunen samt styra utvecklingen så att denna ligger i fas med infrastruktur och övriga behov. Vi har sett brister i dessa styrdokument, hur de arbetats fram och hur väl de ger ett tillräckligt bra underlag för beslut och styrning. **Därför ger vi förvaltningen i uppdrag att se över samtliga dessa dokument i sin struktur och innehåll med prioriteringar, likväl som arbetet med att ta fram dem och hur väl de hjälper till att var ett gott beslutsunderlag som det går att styra med.**

Fler starter av exploatörsdrivna detaljplaner

Vi i majoriteten har lagt stort fokus på att öka volymen av antalet bostäder i olika skeden av planprocesser. Ett av initiativen som har kommit igång under året är arbetet med Exploatörsdrivna detaljplaner. Syftet med exploatörsdrivna detaljplaner är att snabba upp processer och komplettera den av förvaltningen kommunala planeringen som går på högvarv. Det skall vara exploatörernas drivkraft i detaljplanearbetet som avgör vad planen kan innehålla, men en dialog om hur kommunen ser på blandade upplåtelseformer, konstnärlig utsmyckning och samhällsfastigheter skall göras. Arbetet med exploatörsdrivna detaljplaner visar att det går att få fram bra projekt i ett ganska högt tempo. Intresset är väldigt stort, och vi har fått igång tre olika planer som piloter samt godkänt en till med förbehåll för VA kapacitet. Med dessa som komplement till förvaltningens egna planarbete har vi nu ca 3000 bostäder i olika planskeden, vilket ger oss goda förutsättningar i framtiden att vara en ledande tillväxtkommun.

Och detta arbete behöver nu fortsätta med att fler detaljplaner startas av markägare och exploatörer. **Därför ger majoriteten till förvaltningen inriktningen att organisera sig för att kunna arbeta och stödja fler exploatörsdrivna detaljplaner, både för bostäder och samhällsservice (skolor, förskolor, boenden m.m.) och också för verksamheter (Verksamhets-/industri-områden).**

Förhandsbesked en möjlighet att få bygga utan detaljplan

Efter ett tidigare uppdrag från majoriteten har det under ett år arbetats fram och beslutats om principer för förhandsbesked. Förhandsbesked innebär att fastighetsägare kan få bygglov utan behov av detaljplan om de kan visa att de lever upp till de krav som ställs i principerna (Bl.a. angöring av väg samt VA-lösning). Detta innebär att fler bostäder kommer kunna byggas i fler delar av kommunen, främst dem som ligger utanför områden som i dag inte är detaljplanerade, eller lucktomter. Intresset för att bygga med hjälp av förhandsbesked är stort. **För att möjliggöra detta så ger vi inriktningen till förvaltningen att vara positivt inställda, serviceinriktade i att ge medborgare och markägare möjlighet att få bygglov via förhandsbesked.**

Förstärkning av detaljplanearbete genom ny projektgrupp

Under denna mandatperioden har vi sett att bristen på planberedskap när ”stora” planer som t.ex. Mölnlycke fabriker inte vinner laga kraft och förskjuts i flera år, påverkar utvecklingen och bostadsproduktionen. Vi har också sett att när förvaltningen begärt planuppdrag för t.ex. Mölnlycke stationsläge har det fått påverkan på andra pågående projekt utan att detta delgivits till politiken som faktaunderlag inför beslut. Detta har fått konsekvenser för ett stort antal kommuninvånare på ett negativt sätt, och det är inte acceptabelt.

För att möjliggöra en ökad produktion av detaljplaner, effektivisera arbetsprocesser, höja servicegraden samt, stå för och genomföra överenskommelser som kommunen har med medborgare och företag ges förvaltningen i uppdrag att införa en självfinansierad konsultgrupp med kommunal tjänsteman som tar myndighetsbeslut, för planer och bygglov. Inriktningen för projektgruppen skall vara att arbeta som ett professionellt, självfinansierat självständigt konsultteam med projektplaner, tidsredovisning, öppenhet, leverans och hög servicegrad. Vidare ges förvaltningen i uppdrag att stimulera den egna personalen att organisera sig som eller arbeta tillsammans med den nya projektgruppen. Förvaltningen skall stödja projektgruppens arbete och den skall ha en egen chef. Gruppen rapporterar direkt kommande samhällsbyggnadsnämnd.

Kommunal lantmäterimyndighet i Härryda

En del i processen med att gå från idé till färdig bostad, är den del då det skall göras fastighetsregleringar av olika slag. I dagsläget har Härryda kommun ingen egen lantmäterimyndighet, utan denna verksamheten bedrivs av Lantmäteriet. Väntetiden hos Lantmäteriet varierar mellan 6 – 12 månader beroende på ärende. Framöver har vi många projekt som behöver kunna hanteras på ett snabbare och mer effektivt sätt. **För att kunna ta ytterligare ett steg i arbetet med att effektivisera dessa processer, ger vi förvaltningen i uppdrag att Härryda kommun skall ansöka om att få inrätta en kommunal lantmäterimyndighet.**

Från 1972 kunde det finnas kommunala fastighetsbildningsmyndigheter och fastighetsregistermyndigheter. Sedan 1 januari 1996 kan kommuner genom *Lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet* ansöka skriftligt till Lantmäteriet och av regeringen få tillstånd att upprätta en kommunal lantmäterimyndighet. Lantmäteriet är även den myndighet som utövar tillsynen över de kommunala lantmäterimyndigheterna.^[2] Det finns nu 39 kommunala lantmäterimyndigheter.^[3]

En kommunal lantmäterimyndighet har den egna kommunen som arbetsområde, har åtminstone två tjänstemän som i huvudsak ägnar sig åt lantmäteriförrättningar, och samarbetar nära med Lantmäteriet.^[4]

De ärenden som en kommunal lantmäterimyndighet hanterar består av^[5]

- fastighetsbildning, förändringar av [fastighetsgränser](#), [samfälligheter](#) och [servitut](#),
- fastighetsbestämning,
- särskild gränsutmärkning, och
- [fastighetsregistrering](#).

Vissa ärenden skall dock på grund av storlek med mera överlåtas till Lantmäteriet. Sådana ärenden är^[6]

- änden då kommunen är inblandad och någon av de andra inblandade begär att Lantmäteriet skall ta över,^[6]
- ärenden som sträcker sig över kommungränsen,
- stora jord- och skogsbruksärenden som inte omfattar ny bebyggelse, och
- andra särskilda ärenden som av kompetens- eller resursskäl inte bör handläggas hos myndigheten.

Vi vill också att förvaltningen har inriktningen att se över om det finns intresse för gemensam kommunal Lantmäterimyndighet med någon eller några av våra grannkommuner (Göteborg och Mölndal har redan egna).

Utveckla Landvetter för framtiden

I budget för 2017 gav majoriteten förvaltningen i uppdrag att påbörja ett arbete med en fördjupad stadsbyggnadsstudie för Mölnlyckes centrala delar. Arbetet har resulterat i en första rapport som färdigställdes under början av 2018. Syftet är att vi som politiker skall få ett underlag om vägval för den fortsatta utvecklingen. Också Landvetter samhälle har sina utmaningar. R40 skär rak igenom orten och bullernivåerna måste lösas på något sätt. En överdäckning av R40 genom Landvetter måste utredas för att möjliggöras eller avfärdas och bullret måste hanteras oavsett.

För att säkra att Landvetter vidareutvecklas till det attraktiva samhälle som vi önskar, givet dess storlek och framtida utveckling med kopplingar till Landvetter Södra, och få ett fullödigt beslutsunderlag i rätt tid, **ger vi förvaltningen i uppdrag att göra en fördjupad stadsbyggnadsstudie på strategisk nivå/arkitekttävling/parallella uppdrag att genomföras under det kommande året. Inriktningen skall vara att ha ett särskilt fokus på en attraktiv stadskärna, överdäckning, minskat buller i Landvetter och hur en ändamålsenlig och rätt dimensionerad infrastruktur kan säkras för alla trafikslag och möjlig koppling till Landvetter södra. Resultatet utgör en del av underlaget till kommande översiktsplan (ÖP).**

Hantering och skötsel av kommunalägd skog, mark, Jakt- och fiskerätt

Härryda kommun är en stor markägare. Bland annat så äger vi en hel del skog, ängar och vatten. Hur kommunen sköter och förvaltar dessa regleras i gamla dokument eller i avsaknad av dessa. **För att vi skall sköta, förvalta, eller arrendera ut rätt, ger vi förvaltningen i uppdrag att se över helheten och återkomma med förslag på styrdokument då detta inte gjorts på många år. Inriktningen i arbetet är att det skall föras dialog med de markägare som har angränsande mark till kommunens eller arrenderar, för att få en samsyn kring hur arbetet skall fortskrida. När det gäller arrenden, jakt- och fiskerätter skall det ses över i sin helhet och det gäller även avgifter och delegationsrätten av beslut.**

Utreda möjligheten att Härryda Energi sköter driften av all belysning

Det kommunala energibolaget Härryda Energi är ett väl fungerande och erfaret bolag som arbetar med infrastruktur för El i alla dess former. Vi undrar vad det skulle kunna innebära i bl.a. samordningsvinster, minskad belastning på förvaltningen och andra konsekvenser om vi överförde den kommunal delen till Härryda Energi.

Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten och de ekonomiska konsekvenserna om Härryda Energi skulle ta ett helhetsgrepp kring belysningen och el-infrastrukturen i kommunen och utöver att leverera ström till dem även sköta driften av dem.

Utreda möjligheten att bolagisera eller göra en egen verksamhet av VA-verksamheten

Tillgång till dricksvatten är en ödesfråga för framtiden. Tillgången till rent vatten och dricksvatten är avgörande för samhällets överlevnad och utveckling. Härryda har idag planer på ett vattenverk i Hindås vid Västra Nedsjön som blir vår nästa vattentäkt. Härryda kommun arbetar också för att säkerställa överföringsledningar mellan Hällingsjö – Rävlanda – Hindås. Även en överföringsledning från Landvetter till nya vattenverket i Hindås planeras. Majoriteten tycker att vattenfrågorna är viktiga och vill att det undersöks om vi kan arbeta på ett sätt som stärker VA-frågan och arbetet i kommunen. Vi undrar t.ex. vad det skulle kunna innebära i bl.a. samordningsvinster, minskad belastning på förvaltningen och andra konsekvenser om vi överförde VA verksamheten till Härryda Energi, eller bildar ett eget bolag eller förvaltning med egen nämnd.

Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten och de ekonomiska konsekvenserna för att bolagisera eller göra en egen verksamhet av VA-verksamheten.

Strategi för inriktning på bostadsbyggandet

För att på bästa sätt kunna få en levande kommun, där alla orter utifrån sitt geografiska läge och sina förutsättningar kan fortsätta växa, vill majoriteten att det tas fram en strategi för hur bostadsbyggandet kan inriktas mot de olika orterna i kommunen. Av erfarenhet vet vi att byggnation av exempelvis större lägenhetshus lämpar sig bättre i de orter som har ett högt befolkningstal medans villor och mindre lägenhetshus lämpar sig bättre i de mindre orterna.

Därför ger majoriteten förvaltningen i uppdrag att i samband med ÖP-arbetet föra dialog med medborgarna om vilken bebyggelse-struktur, medborgarna vill ha i respektive ort.

Trivsamma centrum i alla orter

Oavsett i vilken av orterna i kommunen man bor eller besöker oftast ska man mötas av ett trivsamt centrum. Härryda kommun behöver arbeta mer aktivt för att tillse att det sker och framför allt handlar det om att lägga fokus på att det finns ordentligt med sittplatser, att det är enkelt att kunna ta sig fram, att det finns fina planteringar och fungerande belysning. Därtill kan man på de platser det är lämpligt, exempelvis Massetjärn i Mölnlycke bygga en vattenfontän. Vi har bl.a. beslutat om och inrättat en "ortsansvarig" och också gett en summa pengar för att kunna göra enklare insatser. "Ortsansvarig" är en länk mellan förvaltning och de samhällsföreningar vi har på orterna. **Vi ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta med "Ortsansvarig" och använda de medel som finns avsatta för att göra orternas centrum mer trivsamma. Vidare får förvaltningen i uppdrag att redovisa hur man tänker göra det mer trivsamt i centrum i alla våra orter.**

Tillgodose behovet av trygghetsboenden i kommunen

Antalet personer som närmar sig 75+ i Sverige och i Härryda kommun ökar. Det finns flera i denna grupp av äldre som inte längre vill eller har möjligheten att bo kvar i sin nuvarande bostad, utan hellre vill flytta till en bostad som är anpassad utifrån de behov man har. Boendeformen trygghetsboende har fördelen att det inte krävs att man blir biståndsbedömd för att kunna bo i dem, utan de är precis som en vanlig hyres- eller bostadsrätt. Det finns olika former och koncept av trygghetsboenden, men gemensamt är att inriktningen är att bostäderna gör att människor skall kunna vara trygga och anpassade för äldre som gillar gemenskap. Vi har i tidigare budget lagt uppdrag om inriktning för trygghetsboenden, och vi ser nu att intresset och efterfrågan ökar och vill därför ta ett steg till.

Vi ger därför förvaltningen i uppdrag att under 2019 kartlägga (genom t.ex. en enkät) efterfrågan och behovet, samt påbörja arbetet med att tillgodose behovet av trygghetsboenden i kommunen genom att under kommande mandatperiod (2019-2022) få in minst 200 trygghetsbostäder i pågående och kommande projekt och planer.

Bygglövsbefria installation av solceller

Utvecklingen av solceller och solpaneler har under de senaste åren gått kraftigt framåt och en viktig del är att ställa om vår nuvarande energiförsörjning till att bli mer förnyelsebar. I dag är installationen av solceller påtvingade bygglov i Härryda kommun och detta är något som majoriteten vill förändra. **Därför ges förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna att bygglövsbefria installation av solceller.**

Uppmuntra till fler exploateringar med miljösmarta lösningar

Klimatfrågan är en av de viktigaste frågorna under kommande år och ett större arbete behöver göras för att exempelvis ställa om energiförsörjningen till att bli mer förnyelsebar. Men det behöver även arbetas med att få en effektiv energiförsörjning och energilagring i nya bostäder och verksamhetslokaler. Som en del i vårt strategiska arbete med Agenda 2030 **ger majoriteten inriktningen till förvaltningen att öppna upp för möjligheten att kunna direktanvisa mark till projekt och/eller arkitektävlingar som arbetar med miljösmarta lösningar istället för att alltid göra markanvisningstävling. Ambitionen skall också provas vi markanvisningstävlingar.**

Utreda tryggheten i kommunen

Under de senaste åren har otryggheten blivit och upplevs som allt större i kommunen. Fler känner en rädsla över att röra sig utomhus under kvällstid, främst efter mörkrets inbrott. Vissa platser i vår kommun ter sig på grund av dess placering och utformning vara särskilt utsatta för kriminalitet och skapande av otrygghet. Detta är en utveckling som majoriteten ser mycket allvarligt på och vill åtgärda. **Därför ges förvaltningen i uppdrag att utreda hur tryggheten upplevs i kommunens alla delar och ge förslag på åtgärder för att tryggheten skall öka. Vi ser gärna kameraövervakade platser och fler poliser utifrån medborgarlöftet.**

Utreda möjligheten att vårda naturskyddsområdet kring Rådasjön och utveckla Råda Säteri

Runt Rådasjön finns det i dag ett naturskyddsområde som begränsar möjligheten till utveckling, samtidigt som skötseln av naturskyddsområdet har brister. I och med kommunfullmäktiges beslut om att påbörja en utveckling av området kring Råda Säteri är det ett nödvändigt steg att utreda möjligheten att undersöka möjligheten till undantag för naturskyddsområdet kring Råda Säteri, för att på så sätt kunna göra parken mer tillgänglig och funktionell för medborgarna. Möjliggöra bro mellan Råda Säteri och Gunneboområdet. Det finns också tidiga idéer på att kanske möjliggöra ett kanotcenter mellan Råda Säteri och Mölnlycke entré. **Därför ger vi förvaltningen i uppdrag att se över möjligheten hur en förändring av delar av naturreservatet skulle kunna göras för att uppnå ovan.**

Snygga till området kring Mölndalsån i Mölnlycke Entré

När medborgarna eller besökare kommer på Säterileden åkandes in mot Mölnlycke möte man i entrén av en igenvuxen yta kring Mölndalsån. I tidigare planer inom ramen för Mölnlycke dagvattenpark fanns skisser och planer på dammar, upprensning och trevliga gångstråk. Pengar fanns avsatta i budget och arbetet har fortskridit. Sedan en tid tillbaka har förvaltningen flyttat gränsen för Dagvattenparken österut till rondellen vid parkeringshuset. Detta för att pengarna inte skulle räcka till allt. Detta innebär att det fortsatt skulle vara igenvuxet i Mölnlycke Entré och detta tycker vi är fel. **Därför ges förvaltningen i uppdrag att utreda hur Mölnlycke Entré kan göras i ordning så att det ser trevligt ut och det blir en naturlig koppling mellan Mölnlycke centrum via Mölnlycke entré till Rådasjön och Råda Säteri.**

Bygga en tillgänglighetsanpassad badplats i kommunen

Det ska finnas goda möjligheter för personer med funktionsnedsättning att kunna bada och använda på de allmänna badplatserna runt om i kommunen. **Vi tycker det är viktigt och ger därför förvaltningen i uppdrag att arbete påbörjas med att bygga minst en tillgänglighetsanpassad badplats i kommunen.** Innan det bestäms vilken badplats så skall en inventering och dialog ske med de som berörs för att få in deras synpunkter. Det räcker alltså inte bara med representanterna i rådet för funktionshinderfrågor.

Byggnation av ägarlägenheter

Sedan länge finns det en bostadsform som heter ägarlägenheter. Kortfattat innebär ägarlägenheter att lägenheten ägs direkt av den boende och inte av en förening eller ett bolag. Kopplat till ägarlägenheter finns en samfällighet eller en förening som ansvarar för de gemensamma utrymmena och andra gemensamma intressen, men den äger inte de enskilda bostäderna. Detta är en mycket vanlig form utomlands, och det börjar dyka upp även i Sverige. Efterfrågan börjar nu öka och vi i majoriteten tycker detta är en intressant boendeform. Att äga sin bostad är den billigaste formen av boende och ger möjlighet till boendekarriär. **Därför ger vi inriktningen till förvaltningen att vid exploateringar försöka stimulera till byggnation av ägarlägenheter.**

"Fördjupad studie" av varje ort i kommunen

I budgeten för 2018 gav majoriteten förvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med en ny översiktsplan för Härryda kommun 2019. Översiktsplanen är kommunens möjlighet att på lång sikt kunna göra ett strategiskt ställningstagande kring hur kommunen ska utvecklas. **Som en del i framtagandet av den nya översiktsplanen ger majoriteten förvaltningen i uppdrag att genomföra fördjupade studier av alla orter, för att på så vis kunna få ett grundligt underlag för hur en framtida utveckling för respektive ort kan se ut.**

Nästa steg i utvecklingen av Mölnlyckes centrala delar

När budgeten för 2017 arbetades fram fick förvaltningen i uppdrag att genomföra en fördjupad stadsbyggnadsstudie för Mölnlyckes centrala delar. Sedan dess har ett arkitektkontor anlåtts och en rapport har tagits fram, men flera delar kvarstår och skall levereras till hösten. Nu är det dags för politiken att fundera över nästa steg i utvecklingen av Mölnlycke och de olika faktorer som kommer att påverka framtiden. **Förvaltningen får i uppdrag att tillsammans med politiken tar fram en inriktning där vi beslutar om vilken väg vi skall gå och hur vi tar nästa steg med t.ex. arkitekttävling eller parallella uppdrag, och då gärna med arkitekter med lokalkännedom.**

Utbyggnad av solceller på kommunens verksamhetslokaler

Utvecklingen av solceller och solpaneler har under de senaste åren gått kraftigt framåt och det är en viktig del i att ställa om vår nuvarande energiförsörjning till att bli mer förnyelsebar. En viktig del i detta är att kommunen arbetar intensivt med sitt miljömedvetande och att kommunens energiförsörjning ska ha en större andel av förnyelsebar energi. **Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att arbeta fram ett förslag på vilka verksamhetslokaler där installation av solceller vore kostnadseffektivt och lämpligt. Samt arbetar med inriktningen att använda effektiva och kostnadseffektiva energilösningar i all nyproduktion av kommunala fastigheter**

Översyn av kommunens tomt- och bostadskö - Uppdrag

Sedan länge har Härryda kommun en tomt- och bostadskö. I vår egen kommunala bostadskö står 2.543 personer i tomtkön och 1.948 i kö för lägenhet per den 3 maj 2018. Syftet med tomtkön var en gång att kunna erbjuda tomter till ett pris ”så att alla skulle ha råd” att bygga ett eget småhus, alternativt erbjudas lägenhet oavsett vem som äger marken eller bygger husen i kommunen. Idag rear vi inte längre ut kommunala tomter, då det inte är rimligt att någon kan göra en rejäl reavinst för att kommunen subventionerar tomterna. I stället säljs tomterna till marknadspris. Den andra kön som gäller lägenheter, är det krav från kommunens sida på exploatörer att först ta personer från kommunala kön innan de får ta sin egen, även om exploatören äger marken från början. Med den här funktionen uppstår några frågor.

- 1) Skall vi ta fram detaljplaner som motsvarar tomt- och bostadskön efterfrågan, d.v.s. 60% småhustomter och 40% lägenheter?
- 2) Är det rimligt och lagligt att ställa krav på exploatörer att de måste först ta personer från den kommunala kön innan de får ta sin egen? (detta gäller också när Förbo bygger i vår kommun fast de har en egen kö)
- 3) Kön för kommunal förtur, är det ytterligare en kö?

Därför ger vi förvaltningen i uppdrag att se över hur vi arbetar med tomt- och bostadskön utifrån frågeställningarna. Finns det alternativa lösningar (t.ex. Boplats)? Och vad kostar dagens hantering i pengar och resursåtgång?

Avveckling av kommunens oljepannor

Antalet kommunala oljepannor har gått från att vara till antalet noll, till två, till fem stycken, p.g.a. att kännedomen om dessa var begränsad till delar av förvaltningen även om frågan ställts, men nu inventerats ordentligt. Oljepannor är inte en energi eller värmekälla som vi vill att kommunen skall behöva använda. **Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att arbeta fram en tidplan med prioriteringsordning för utfasning av oljepannor.**

Är vi medlemmar i rätt nätverk och organisationer

Idag är Härryda kommun medlem i flera sammanslutningar eller organisationer men vi har ingen helhetsbild om de stämmer överens med dagens behov eller syfte t.ex. Europakorridoren som driver frågan om höghastighetsbanor. **Majoriteten ger därför förvaltningen i uppdrag att se över vilka sammanslutningar eller organisationer vi är medlemmar i och om syftet stämmer överens med kommunens mål.**

Utdebitering för 2019

Kommunfullmäktige skall varje år fastställa utdebiteringen för kommande år. Majoriteten föreslår ingen justering av skattesatsen för 2019 utan behåller befintlig nivå.

Majoritetens förslag

Majoritetens budget bygger på att kommunfullmäktige fastställer den kommunala utdebiteringen för år 2019 till 20,62 per skattekrona.

Bilaga 1.1

Investeringsbudget 2019-2023 och långfristig upplåning

Belopp i tkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Sektor för utbildning och kultur	18 111	12 110	14 290	16 610	13 910	13 910
Sektor för socialtjänst	10 269	2 100	2 500	2 300	2 100	2 100
Sektor för samhällsbyggnad						
-Skattefinansierad verksamhet	138 279	59 260	61 260	101 862	62 963	62 963
-Vattenverksamhet	135 088	154 230	141 300	27 800	17 800	17 800
-Avfallsverksamhet	1 599	270	150	150	150	150
Sektor för teknik och förvaltningsstöd	191 436	118 120	166 165	219 833	92 086	92 086
Sektor för administrativt stöd	6 547	1 690	1 917	1 836	931	931
Investeringsutgifter enl budgetanvisningar, inkl Råda Säteri:	501 329	347 780	387 582	370 391	189 940	189 940

Ombudgering från bokslut 2017 ingår enligt beslut i KF mars 2018, samt beslut om Råda Säteri KF 2017-12-11 §214

Förslag till investeringsbudget 2019-2023 och långfristig upplåning

Ange parti som inkommer med förslag till budget/plan:

Belopp i Tkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Investeringsutgifter enl budgetanvisningar, inkl Råda Säteri:	347 780	387 582	370 391	189 940	189 940
Sektor					
Samhällsbyggnad	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnad	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnad	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnad	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnad	0	0	0	0	0
Delsumma nettoförändringar för samhällsbyggnad	0	0	0	0	0
Teknik och förvaltningsstöd	0	0	0	0	0
Teknik och förvaltningsstöd	0	0	0	0	0
Teknik och förvaltningsstöd	0	0	0	0	0
Teknik och förvaltningsstöd	0	0	0	0	0
Delsumma nettoförändringar för teknik och förvaltningsstöd	0	0	0	0	0
NN	0	0	0	0	0
NN	0	0	0	0	0
NN	0	0	0	0	0
NN	0	0	0	0	0
Delsumma nettoförändringar för övriga sektorer	0	0	0	0	0
Summa nettoförändringar totalt	0	0	0	0	0
<i>Förändringar ovan beräknas med en schabloniserad driftkonsekvens utifrån: en ränteffekt med 2 procent. Avskrivningstid på 40 år för sektorerna samhällsbyggnad samt teknik och förvaltningsstöd. Övriga sektorer är beräknade utifrån en avskrivningstid på 10 år.</i>					
Summa investeringsutgifter enligt förslag	347 780	387 582	370 391	189 940	189 940
Förändringar enligt förslag från:	0				

Långfristig upplåning (belopp i mkr)

Långfristig upplåning år 2019 enligt anvisningar till budget 2019-2023	150
Maximal upplåning enligt anvisningar till budget 2019-2023	950
Långfristig upplåning	150
Maximal upplåning i mkr enligt nytt förslag	950

Bilaga 1.2

Förslag till driftbudget 2019-2021 och skattesats

Ange parti som inkommer
med förslag till budget/plan

Majoriteten (M+C+L+KD+SPP)

Skattesats som ingår enligt förvaltningens förslag	20,62	20,62	20,62
Ange eventuell förändring av skattesatsen. Om den föreslås sänkas sätt ett minustecken före förändringen.	+/-	+/-	+/-
Glöm ej att ange förändring för samtliga år			
Skattesats inklusive förändring	20,62	20,62	20,62

I det aprikosfärgade fältet i nedanstående tabell sker driftkonsekvenser med automatik för inlagda investeringsförändringar och/eller förändring av skattesatsen. Övriga förändringar anges manuellt i det gulmarkerade fältet. Förändringar anges per sektor. Lägg in minustecken för ökade nettokostnader och plustecken för minskade nettokostnader.

Belopp i tkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
Resultat enligt förvaltningens förslag kompletterat med skatteprognos från 170817	37 050	-20 609	-37 861	
Sektor				
Benämning				
Finans	Förändrad skattesats enligt ovan	0	0	0
Finans	Internränta pga investeringsförändringar	0	0	0
Finans	Extern ränta pga investeringsförändringar	0	0	0
SHB	Internränta pga investeringsförändringar	0	0	0
SHB	Avskrivning pga investeringsförändringar	0	0	0
TOF	Internränta pga investeringsförändringar	0	0	0
TOF	Avskrivning pga investeringsförändringar	0	0	0
Övriga	Internränta pga investeringsförändringar	0	0	0
Övriga	Avskrivning pga investeringsförändringar	0	0	0
NN	GSK-paket Förstärkt central pott för skolresor	100	100	100
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
NN	NN	0	0	0
Föreslagna förändringar	100	100	100	
Redovisat resultat enligt partiets förslag	37 150	-20 509	-37 761	

INVESTERINGSBUDGET/PLAN 2019-2023

Bilaga 3

Tkr Sektor	Budget 2018		Plan 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
Utbildning och kultur	0	18 111	0	12 610	0	15 080	0	17 500	0	16 470	0	11 810
Socialtjänst	0	10 269	0	2 100	0	2 300	0	2 500	0	2 100	0	2 100
Samhällsbyggnad	5 000	279 966	15 970	189 130	1 500	201 430	14 000	139 660	20 000	125 430	20 000	149 530
Teknik och förvaltningsstöd	0	191 436	0	113 130	0	332 770	0	328 191	0	97 244	0	34 241
Kommunledning	0	6 547	0	1 505	0	2 750	0	2 369	0	1 106	0	888
Summa inkomster/utgifter för sekt	5 000	506 329	15 970	318 475	1 500	554 330	14 000	490 220	20 000	242 350	20 000	198 569
Summa netto för sektorn		501 329		302 505		552 830		476 220		222 350		178 569

INVESTERINGSBUDGET/PLAN 2019-2023

Bilaga 3

Kommunledning

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Plan 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
IA82	E-handelsmodul		1 200		1 505		2 750		2 369		1 106		888		
IA01	Konstnärlig utsmäckning		5 247		100		0		0		0		0		0
IA90	E-arkiv														
	Summa inkomster/utgifter för sektorn		6 547		1 505		2 750		2 369		1 106		888		0
	Summa netto för sektorn		6 547		1 505		2 750		2 369		1 106		888		0

INVESTERINGSBUDGET/PLAN 2019-2023
SEKTOR FÖR UTBILDNING OCH KULTUR

Bilaga 4

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Plan 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
	LEDNING														
101	IE01 Inventarier				100		100						100		100
	Summa ledning			0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100
	FÖRSKOLA														
110	JG01 Reinvestering och inventarier				2 845		2 400		2 400				2 400		2 400
111	JG02 Nya förskolor				804				1 120				0		210
	Summa förskola			0	3 649	0	2 400	0	3 520	0	2 400	0	2 570	0	2 610
	GRUNDSKOLA														
120	IH01 Reinvestering och inventarier				5 517		5 360		5 360				5 500		5 500
121	IH10 Säteriskolan, upprustning				210										
122	IH12 Furuhälskolan, sex klassrum				2 637										
124	IH13 Backaskolan		2 637												
126	IH14 Fagerhultsskolan (paviljonger Rävlanda)		7 000				1 100						5 050		
123	IH15 Tillfälliga lokaler Mke (4 klassrum/paviljonger)		800												
125	IH16 Tillfälliga lokaler Lvr (4 klassrum/paviljonger)		800												
127	IH17 Högadalsskolan, tillfällig		400												
128	IH18 Ny F-5-skola Mölnlycke		4 700												
	Summa grundskola			0	9 214	0	6 460	0	7 360	0	10 550	0	10 200	0	5 500
	GYMNASIUM														
130	II02 Inventarier, reinvestering				2 416		2 050		2 050				2 050		2 050
	Summa gymnasium			0	2 416	0	2 050	0	2 050	0	2 650	0	2 050	0	2 050
	VUXENUTBILDNING														
140	II02 Inventarier, reinvestering				300		300		300				300		300
	Summa vuxenutbildning			0	300	0	300	0	300	0	300	0	300	0	300
	KULTUR														
150	IE01 Inventarier, Musik				996		500		950				950		950
151	IE02 Upprustning o inventarier, Mke Kulturhus		3 500		936		500		500				500		
	Summa kultur			0	1 932	0	1 000	0	1 450	0	1 200	0	950	0	950
	UTVECKLING, FRITID OCH FLERSPRÅKIGHET														
170	IY10 Inventarier				500		300		300				300		300
	Summa utveckling, fritid och flerspråkighet			0	500	0	300	0	300	0	300	0	300	0	300
	Summa inkomster/utgifter för sektorn			0	18 111	0	12 610	0	15 080	0	17 500	0	16 470	0	11 810
	Summa netto för sektorn				18 111		12 610		15 080		17 500		16 470		11 810

INVESTERINGSBUDGET/PLAN 2019-2023
SEKTOR FÖR SOCIALTJÄNST

Bilaga 5

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
IK10	IT-investeringar. Anslag för tillkommande funktionalitet och teknik under anvälsperioden samt ev. ny upphandling och anpassning till nationell e-Hälsa				3 770		500		500		500		500		500
IK12	Förnyelse av inventarier och arbetsmiljöåtgärder. Utbyte och komplettering av inventarier inom samtliga verksamheter.				2 773		1 600		1 600		1 600		1 600		1 600
IK14	Larm, övergång till digital teknik				479										
IK21	Byggården, särskilt boende teapp 1				68										
IK22	Båtsmanstorpets nyöppning				338										
IK23	Enebacken servicebostad. Inventarier till kontaktlägenhet				60										
IK24	Ny daglig verksamhet, 2016				312										
IK25	Servicebostad Mölnlycke, Stenbrottet 8 (+1) lgh, nybyggnation. Inventarier till kontaktlägenhet.				200										
IK27	Ny gruppboendestad Östra Backa, nybyggnation. Inventarier till gemensamma utrymmen i gruppboendestad, 6 lägheter, samt liftar				511										
IK30	Hvb Kabelvägen				100										
IK28	Stödboende Östra Backa				400										
IK31	Stödboende Östrekullen				400										
IK32	BGT Hindås. Inventarier till gemensamhetslokal				400										
IK33	Byggården särskilt boende, tillbyggnad. Inventarier och utrustning				458										
IK34	Tillgänglighetsanpassade lägenheter Mölnlycke fabriker 12 (+1) lgh, nybyggnation. Inventarier till kontaktlägenhet. Start 2022										200				
IK35	Tillgänglighetsanpassade lägenheter Mölnlycke Idrottsvägen, 12 (+1) lgh, nybyggnation. Inventarier till kontaktlägenhet. Start 2022										200				
IK36	Landvetter bostad med särskild service 12 lägenheter, nybyggnation. Start 2021.														
	Summa inkomster/utgifter för sektorn			0	10 269	0	2 100	0	2 300	0	2 500	0	2 100	0	2 100
	Summa netto för sektorn				10 269		2 100		2 300		2 500		2 100		2 100

INVESTERINGSBUDGET/PLAN 2019-2023
SEKTOR FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD

Bilaga 6

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
	Trafik, bundna projekt														
	<i>Projekt bundna till exploatering, kollektivtrafik mm</i>														
301	ME, Upprustning Råda Torg, MIKE Kv6 Ny ytbeläggning samt restaurering av murar mm		4 402								4 000				
302	ME kv 9 Idrottsvägen			402											
303	ME Säteriet Norra			198											
304	ME dagvattenpark Gång- och cykelbanor inkl cykelbro samt allmän plats. Samfinansierat med VA-verksamheten		35 000	14 000		2 000		6 000					5 000		
305	ME dagvattenpark. I vattendom ges möjlighet att bygga en felande-cykellänk mellan Åvägen-Biblioteksgatan		9 000			3 000				6 000					
306	ME Enebacken 2		6 000												
307	Mölnlycke fabriker inom plan		38 531	8 531		14 000		15 000							
308	ME Mölnlycke fabriker utanför plan, (kapacitetförstärkning, cykelvägar, park runt Massetjärn)		26 000	7 000		10 000		5 000							
309	ME P-hus Idrottshall (150 samutnyttjande off plats 150 ingår i bygglov 2017)		18 000	15 000		3 000									
310	ME provisoriska P-hus		15 000	5 000		10 000									
311	ME Utbyggnad av ett centralt P-hus		7 000												
312	ME, Mölnlyckemotet, kollektivtrafikåtgärder		15 500	1 000		500		5 000							
313	LR, Landvetter centrum kv 2-3 (Förbo)		7 008	3 008		1 000		3 000							
314	LR, Landvetter centrum kv 5-6 Stenåkersg Phus		25 000	155											
315	LR, Landvetter centrum kv 6 P-hus centrum		45 155	500											
316	LR, Backa Östra plankostnader Gång, cykelväg och anslutning till Eskilsbyvägen samt förstärkningsåtgärder			5 853											
317	LR, Backa västra, väg och GC-väg inkl ev trafiksignalförändring järnväg byggstart hösten			8 000											
318	HS, Bocköhalvön			1 000											
319	HS Roskullen tillgänglighet			921											
320	HS Solåsen inkl Slalomvägens förlängning		16 000												
321	HO, Söder om skolan		2 000												
322	Mölnålsån Upphämtning, upprustning samt anpassning av Mölnålsåns funktion för att förhindra framtida översvämningar, bland annat fördjupning av ån i Mölnlycke och Landvetter samt prognosstyrt regleringssystem mm			1 668											

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
323	K2020, Initiala åtgärder enligt K2020 inkl 2013 Vägskillnaden, mindre pendel- och cykelparkeringar samt anslutande cykelbanor bla till L.R. resecentrum		3 723		1 223		500		500				500		500
324	HÖ Cykelbana Hällingsjö Rävlanda		25 000		5 000		10 000		10 000						
	<i>Projekt bundna till omvandlingsområden</i>														
325	ME Kobacka				443										
326	ME, Gärdessområdet plankostnader samt gång cykelväg wendelsvägen		9 943		9 443		500								
327	ME, Abborrtjärn GC-bana		5 500						500						
328	HS Limmerhult/ Södra klädgårde				500										
	Trafik, valfria projekt														
329	ME, cykelbana kyrkvägen		4 000											4 000	
330	ME, Stenbrottet (Kors. Benarebyv - Djupedalsängsv) Ombyggnation av två näraliggande trevägskorsningar längs Benarebyvägen.		14 500		7 500									7 000	
331	ME, Musikvägen säkrare passager och felande gång cykellänkar														
332	ME, Tillgänglighetsanpassning Råda portar Västra busshpl inkl GC-bana		1 500		1 500										
333	ME, Kapacitetförstärkning buss, cirkulationsplatsen Boråsvägen-Säterivägen				1 440										
334	ME, Platåvägen - Boråsvägen cirkulationsplats				8 447										
335	ME, Parkeringsledningssystem centrum		2 000		2 000										
336	ME,Bibloteksvägen upprustning		16 000											10 000	
337	Trafiksäkra skolvägar				529										6 000
	Satsningen trafiksäkra skolvägar.														
338	Utö GC-vägar				93										
	Utbyggnad av gång- och cykelvägar														
339	Utbyggnad av trafiksäkra cykel och skolvägar		8 584				1 200		1 200					1 300	
340	Trafikmiljö åtg.		25 531		3 031		4 500		4 000					4 000	
	Bla buller och trafiksäkerhetshöjande åtgärder.														
341	Reinvesteringar underhåll verksamhet gata		49 119		6 119		7 000		8 000					9 000	
342	Brokonstruktioner. Upprustning av bro och andra konstruktioner		21 339		10 339		1 000		2 000					2 000	
343	Upprustning grannskapspark del av Grön plan		5 000											3 000	
344	Elektroniska info-skyftar infarter Härryda				925										
	S:a inkomster/utgifter Trafik			5 000	142 219	10 000	68 200		60 200	5 000	78 800	20 000	81 900	7 000	66 000
	S:a netto				137 219		58 200		60 200		73 800		61 900		59 000

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
	Övrigt														
345	Inventarier sektorn för Samhällsbyggnad. Anslag avser inköp av inventarier för hela sektorn för Samhällsbyggnad		360		60		60							60	60
346	Mark- och Bostad, allmän markreserv		6 000		1 000		1 000							1 000	1 000
347	Nytt GeografiskInformationSystem		500		500		500								
348	Arendehanteringssystem Miljö		500		500		500								
	S:a inkomster/utgifter övrigt, SHB			0	1 060	0	2 060	0	1 060	0	1 060	0	1 060	0	1 060
	S:a inkomster/utgifter, Skattefinansierat	5 000		143 279		10 000	70 260	0	61 260	5 000	79 860	20 000	82 960	7 000	67 060
	S:a netto för Skattefinansierat			138 279		60 260			61 260	74 860			62 960		60 060
	Avfall														
349	Inköp kompostkärl		140		40		20		20					20	20
350	Förbättringsåtgärder AVC (staket, belysning, skyltställ etc)		600		100		100		100					100	100
351	Förbättringsåtgärder AVS (staket etc.)		300		50		50		50					50	50
352	Ny byggnad för återanvändning på Bråta		1 309		1 259		50								
353	Införande av fastighetsnära insamling		200		150		50								
	S:a inkomster/utgifter, avfall			0	1 599	0	270	0	170	0	170	0	170	0	170
	S:a netto för avfall				1 599		270		170		170		170		170
	Vatten														
	<i>Investeringar utanför exploatering</i>														
354	Verk		30 345		13 345		5 000		6 000					3 000	
	Medel för investeringar på vatten- och avloppsverk, vattenverk och ny högreservoar														
	Hindås														
355	Västra Nedsjön ny produktionsanläggning + överföringsledningar		250 000		50 670		70 000		100 000					29 330	
356	Befintliga ledningar		57 014		7 014		10 000		10 000					10 000	10 000
	Investeringar på befintliga VA-ledningar.														
357	Nya ledningar		13 732		3 732		2 000		2 000					2 000	2 000
	Investeringar på nya ledningar utanför exploateringsverksamheten.														
358	Nya TA-ledningar från AP Benareby till självfällspunkt		10 500		500		5 000		5 000						
359	Långhälsborrning S+V Sommarhemsvägen-Benarebyvägen		1 500		1 500										
360	Dagvattenhantering PIXBO/Vällsjön inkl.D-anläggning		4 200		200		4 000								
361	Ny AT-ledning från Åsvägen till ny AP Skinnefjäll		991		991										
362	Dagvattenpark Mölnlycke entré		34 472		22 472				12 000						
363	Nya överföringsledningar Hällingsjö-Rävlanda		27 964		27 964										

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
364	Nya överföringsledning Rindås-Rävlanda		50 300												
365	VA-serviser		10 000												
	Nya serviser i diverse områden utanför exploateringsområdena		1 000												
366	Byte av debiteringsmätare														
	Byte av debiteringsmätare för VA-avläsning.		500												
367	Inventarier														
	Inventarier Finnsjön, Rävlanda, Hällingsjö		10 000												
368	Kläddegårde Hindås		20 000												
369	Abborrtjärnsvägen Mölnlycke														
	Delsumma investeringar utanför exploatering														
	Inkomster/utgifter				0		128 388		0		137 500		0		46 630
	<i>Slutredovisningar exploatering, ej likvid</i>														
370	Ombudgeterat från 2017														
371	Stenbrottet		4 770				4 770								
372	Kvarteret VIII, Idrottsvägen		3 000				3 000								
373	Mölnlycke fabriker		15 000				2 000				9 000				13 000
374	Kobackavägen, Mölnlycke		1 700				1 700								
375	Gärdesområdet (Trädgårdsväg, Wendelsväg) Mölnlycke		8 000				8 000								
376	Roskullen, Hindås		1 200				1 200								
377	Bocköhalvön		13 000												13 000
378	Björkelidsvägen		2 500						1 500						2 500
	Delsumma investeringar avseende slutredovisningar exploatering				0		6 700		5 970		1 500		0		13 000
	Totalsumma inkomster/utgifter VA				0		135 088		5 970		1 500		0		13 000
	Summa netto för VA						135 088				138 500				50 630
	Summa inkomster/utgifter för sektorn				5 000		279 966		15 970		1 500		20 000		125 430
	Summa netto för sektorn						274 966		173 160		14 000		105 430		129 530

INVESTERINGSBUDGET/PLAN 2019-2023
SEKTOR FÖR TEKNIK OCH FÖRVALTNINGSSTÖD

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
	LRP UTK														
	Förskola														
400	Pixbo, revonering 3 avd		11 470				5 000		6 470						
401	Hindås, 1 avd		8 316										2 495		5 621
402	Hällingsjö, 1 avd		8 470					200	2 541				5 729		
403	Hedens förskola			15 693											
	Summa förskola			15 693		5 000		6 670	2 741			8 224		5 621	
	Grundskola														
404	Mölnlycke, 300 elever nybyggnad		130 000				1 000		5 000				91 000		33 000
405	Fägerhultsskolan, 450 elever nybyggnad		173 500	3 288					115 050				58 450		
406	Backaskolan, 320 elever nybyggnad.			6 500											
	Summa grundskola			9 788		1 000		120 050	149 450			33 000		0	0
	Övrigt utbildning och kultur														
407	Hulebäcksgymnasiet, tillbyggnad matsal		10 500						5 250				5 250		
408	Hulebäcksgymnasiet, tillbyggnad klassrum		10 800				300		5 000				5 500		
409	Hindås stationshus			3 276											
	Summa övrigt inom utbildning och kultur			3 276		300		10 250	10 750			0	10 750		0
	LRP SOC														
	Vård och omsorg														
410	Östra Bygården, 12 lgh tillbyggnad.			591											
	Summa vård och omsorg			591		0		0	0			0	0		0
	Funktionsstöd														
	Summa funktionsstöd			0		0		0	0			0	0		0
	Övrigt socialtjänst														
1	Stödboende Orrekullen, 10 lgh.			9 238											
2	Stödboende Östra Backa, 10 lgh.			4 059											
	Summa övrigt socialtjänst			13 297		0		0	0			0	0		0
	LRP TOF														
	Fritid förening														
413	Sporshall Mölnlycke fabriker, nybyggnad		130 000	33 726			47 000		41 000						
414	Gymnastik- och trampolinhall, nybyggnad		45 000	4 824					23 500				16 500		
415	Pinnatpshallen Norra Ömteröd, nybyggnad			37 717											
416	Ishall Landvetter, nybyggnad		70 000				500		20 000				45 000		4 500
417	Idrottsshall Härrydsåskolan, nybyggnad		54 600				1 000		38 220				15 380		
418	Omklädningsrum Mölnlycke idrottsplats		13 600				1 000		18 600				6 000		
419	Idrottsshall vid ny skola Mölnlycke		56 000				300		3 000				39 200		13 500
420	Hindås idrottsshall, tillbyggnad av förråd samt inredning		2 000										2 000		
	Summa fritid förening			76 267		0	49 800		144 320		0	124 080	18 000		0

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
	ÖVRIGT INOM TOF														
421	Upprustning ventilationsanläggningar förskolor/skolor				1 860	1 500	1 500	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
422	Verksamhetsanpassning.				4 122	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
423	Ombyggnad kök.				2 099	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
424	Ombyggnad Solstensförrådet.				3 000										
425	Lunnaskolan, ombyggnad kök och matsal.				7 445										
426	Akustikåtgärder.				100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
427	Belysning p-platser/lekplatser.				300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
428	Säkerhetslarm.				1 082	2 500	2 500	2 500	2 500	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
429	Handikapptolitisk plan.				373	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
430	Garantiarbeten.				1 621	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
431	Lokalanpassning förskola.				910	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
432	Lokalanpassning grundskola				1 723	1 500	1 500	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
433	Upprustning gårdar skolor/förskolor.				3 000	3 000	3 000	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
434	Enkelt avhjälpta hinder.				547	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
435	Maskiner/redskap				2 000	1 500	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
436	Upprustning utemiljö.				3 500										
437	Upprustning mark Skinnefjällskolan.				2 512										
438	Furuhällskolan tillbyggnad				5 000	5 060	5 060	5 060	5 110	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
439	Komponentutbyte.				873										
440	Råda säteri mur m.m.				1 000										
441	Upprustning stall Råda säteri				6 300										
442	Utveckling Råda säteri		20 500			7 800	7 800	2 500	2 500	1 100	1 100	2 800	2 800		
443	Kulturhuset Mölnlycke, ombyggnad uteplats		3 000			300	300	2 700	2 700						
444	Hulebäcksgymnasiet upprustning av gårdar, fasadbelysning och stolpbelysning		5 000			2 500	2 500	2 500	2 500						
445	Djupedalsskolan renovering av omklädningsrum och duschar		2 000			2 000	2 000								
446	Kommunhuset ventilation		6 000			2 000	2 000	4 000	4 000						
447	Landvetterskolan ombyggnad av fasader matsalshuset		1 000			1 000	1 000								
448	Utbyte av fettavskiljare					1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
449	Energieffektivisering				1 736	4 000	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Nr	Projekt/beskrivning (belopp i tkr)	Projektbudget totalt		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift
	IT														
450	Infrastruktur		4 000		6 270		6 720		2 620		2 620		2 620		3 120
451	Televäxel kommunhus		300		300		300		300		300		300		300
452	Verksamhetsspecifika IT-investeringar				1 500		1 500		1 500		1 500		1 500		1 500
	Mark och anläggningar														
453	Ovriga inventarier		1 410		1 000		1 000		1 000		1 000		1 700		1 900
454	Maskiner och fordon		1 000		3 000		1 000		1 000		1 100		1 300		1 500
455	Lekplatser		700												
456	Närdriftsplatser: Sektorn avser att anlägga närdriftsplatser i kommunen. Tanken är att uppmuntra spontandrott och det ingår i ett större förändringsarbete som sker tillsammans med föreningslivet och bottnar i folkhälsoarbete.		1 611				1 000								
457	Upprustning ridstigar.						1 000						700		
458	Upprustning av badplatser.		762												
459	Utrustning lekutrymmen: De avtal som skrivs med föreningar om lekplatser och kvartersbollplaner innebär att vissa av objekten behålls. För att klara underhåll och säkerhet framöver krävs investeringsanslag.		54				400		400						
460	Inventarier Pinntrorshallen		2 000						2 000						
461	Inventarier och utrustning, ljus, ljud till Mölnlycke sporthall														
462	Byte av konstgräs Mölnlycke IP		7 000												
463	Byte av konstgräs Landvetter B-plan.												7 000		
464	Upprustning hägar, Råda stall														200
465	Byte av konstgräs Landvetter A-plan														
466	Nya belysningsstolpar samt LED-armaturer												3 000		
467	Landehof														
	Måltidsservice														
468	Maskiner och inventarier måltidsservice		550		500		1 100		800		800		500		500
	Service														
469	Investeringar husansvarig		100		100		100		100		100		100		100
470	Möbler konferensrum						300								
	Städservice														
470	Städmaskiner		650		500		650		650		650		500		500
	Sektorsgemensamt														
471	Kontorsinventarier TOF		100		100		100		100		100		100		100
	Summa övrigt inom TOF		0		72 524		57 030		51 480		41 170		38 020		28 620
	Summa inkomster/utgifter		0		191 436		113 130		332 770		328 191		97 244		34 241
	Summa netto för sektorn				191 436		113 130		332 770		328 191		97 244		34 241

Exploateringsverksamhet 2019-2023
SEKTORN FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD

Benämning	Beskrivning	Ingående balans 2018		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Netto	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst
Industrimark															
Airport City	Detailplanearbete och utbyggnad av gata, vatten och avlopp i etapper. Härryda kommun äger ca 220 000 kvm mark i etapp 4.	13	13					1 400	25 500	25 500		20 000	500	20 000	
Björkåsen	Försäljning av industrimark pågår, cirka 3 500 kvm finns tillgängligt.	9 877	4 516	-5 361	1 500	1 500									
Björrod	Försäljning av industrimark pågår, totalt inom Björrodsområdet finns cirka 155 000 kvm mark tillgängligt.	45 002	15 214	-29 788		3 400			3 000	15 000					
Bårhults företagspark	Utbyggnad gata och kommunalt vatten och avlopp färdigställt våren 2018. Ca 140 000 kvm planlagd industrimark för verksamhetstableringar, varav ca 70 000 kvm är sålt. Markförsäljning pågår.	4 393	41 069	36 676	15 000										
Hindås industriområde	Försäljning av industrimark pågår, cirka 20 000 kvm mark finns tillgängligt för försäljning	2 164	718	-1 446	1 000										
Mölnlyckemotet	Detailplaneläggning pågår. Området beräknas innehålla ca 30 000 kvm industrimark.				9 000	11 400			5 000	5 000				1 500	
Summa industrimark		61 436	61 530	94	16 500	27 500	16 200	5 000	30 000	20 000	27 000	35 000	500	20 000	20 000
Mark för bostäder					7 500	11 300			-25 000	-7 000		34 500			20 000
Bocköhalvön	Detailplaneläggning och gatukostnadsutredning pågår.				12 000	1 400			1 500		500				
Björkelidsvägen	Detailplan laga kraft sommaren 2017. Bostäder i flerbostadshus om 72 lägenheter samt radhus om 9 äganderätter beräknas byggstarta hösten 2018.	21	21		5 500	14 500									
Enebacken	Forsta etappen med 18 radhus och 46 lägenheter i flerbostadshus färdigställdes hösten 2016. Detailplanearbete för etapp 2 pågår, ca 400 bostäder	16 165	14 932	-1 233		1 400			2 000		2 000			4 000	21 000
Grönsångarvägen	Byggnation av bostäder pågår. Området omfattar 38 nya småhusomter samt befintlig bebyggelse. Härryda kommun har sålt alla sina tomter totalt 17 stycken.	37 501	23 900	-13 601											
Hindås skola	Detailplaneläggning för skola och bostäder pågår. Samrådsförslaget innehåller fem tomter för småhus.	53	53		6 400	9 000			3 000	3 000					
Idrottsvägen	Detailplaneläggning pågår. Området beräknas innehålla ca 250 bostäder, förskola samt kommersiella lokaler.	20	20		6 000	19 000			36 000	10 000		12 000	9 500		

Benämning	Beskrivning	Ingående balans 2018		Budget 2018		Budget 2019		Plan 2020		Plan 2021		Plan 2022		Plan 2023	
		Inkomst	Utgift	Netto	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst	Utgift	Inkomst
Kobacka	Laga kraft vunnit detaljplan. Kommunalt vatten och avlopp samt standardhöjning av gata färdigställdes hösten 2017, ett fåtal nya småhusomtomter finns för nybyggnation.	3 996	9 025	5 029											
Landvetters Backa	I Östra Backa färdigställs infrastruktur våren 2018. Byggnation bostäder pågår och 35 lgh påbörjades hösten 2018. 22 tomter till tomtekon med byggstart tidigast 2019.	2 706	42 180	39 474	26 000	20 000	31 000	8 400	45 000	10 000	10 500	30 000	9 000		500
Landvetter Centrum	Detaljplan för kvarter 2 och 3 vunnit laga kraft, byggstart bostäder hösten 2019. Detaljplanarbete för kvarter 4-6 pågår.	12 684	8 644	-4 040	14 000		6 400	6 400	10 300	12 000	7 000	10 000	1 000		
Landvetter södra	Arbete med fördjupad översiktsplan pågår. Under 2018 kommer ett kommunalt bolag driva projektet framåt. Utbyggnad av kommunal gata, vatten och avlopp påbörjas som en del av Västra Landvetters Backa 2018.	7	1 439	1 433			26 000	26 000	16 000		16 000				
Roskullen Hindås	Under hösten 2017 har byggnation av 25 BGT lägenheter påbörjats. 12 lägenheter i flerbostadshus upplåtna med bostadsrätt påbörjas under våren 2018.	5 905	3 017	-2 888	7 000	7 500									
Stenbrottet	Byggnation om 9 radhus, 36 bostadsrätter och 82 hyresrätter pågår, färdigställt under 2018.	25 043	31 370	6 328											
Polösen Hindås	Detaljplanläggning pågår. Området planeras med blandad bebyggelse med olika upplåtelseform	10	1 450	1 440							500		1 000		12 000
Återet, Särskilt boende	Detaljplanläggning av särskilt boende samt upphandling av vårdbolag pågår. Preliminär		15	15			6 000	3 400							
Återet, BH Förbo	Norra Återet ca 300 bostäder														
Bräta, BH	ca 850 bostäder														
Björred,															
Albertsväg BH															
Nya projekt															
	Summa mark för bostäder	104 017	136 066	32 049	44 500	85 500	51 500	74 800	100 300	55 500	12 000	52 000	26 500	4 000	40 000
	Netto mark för bostäder				-41 000		-23 300		44 800		-35 500		25 500		-36 000
	Totalt Exploatering	165 453	197 596	32 143	61 000	94 500	79 000	91 000	105 300	85 500	32 000	87 000	27 000	24 000	40 000
					-33 500		-12 000		19 800		-42 500		60 000		-16 000

Delgivning av anteckningar från
kommunstyrelsen utbildningsutskott 2018

6

2018VFN28

Utbildningsutskott

Datum
2018-12-17

Dnr
2018KS702 073

Närvarande:
Per Vorberg (M) ordförande
Patrik Linde (S) vice ordförande
Eva Rydén (C)
David Dinsdale (L)
Håkan Eriksson (KD)
Birgitta Olsson (MP)
Siw Hallbert (S)

Adjungerad:
Maria Kornevik Jakobsson (C)

Tjänstemän:
Peter Lönn
Päivi Malmsten
Marie Fremle
Ann Nilsson-Mäki
Camilla Ahlin
Sofia Grebner
Elin Rosén
Fredrik Larsson
Emelie Ivarson

**Anteckningar från utbildningsutskott
den 17 december 2018 kl. 14.00-16.30**

Nr	Ärende
1.	<p>Upprop och val av tid och plats för justering av anteckningar</p> <p>Per Vorberg och Päivi Malmsten justerar anteckningarna onsdag den 19 december 2018 klockan 17:00 på kansliet.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
2.	<p>Samverkan lokaler förskola och grundskola</p> <p>Förslag om samverkan kring lokaler för förskolan och grundskolan redogjordes för på utbildningsutskottet den 22 oktober.</p> <p>Fredrik Larsson, planeringsledare sektorn för utbildning och kultur, informerar om förslag till samverkan av lokaler mellan förskola och</p>

	<p>grundskola och svarar på utbildningsutskottets frågor kring bland annat var barnen på Stommens förskola samt Västergårdets förskola bor samt vilka förskolor som ligger nära Högadals förskola</p> <p>Bilaga 1: Samverkan lokaler förskola och grundskola</p> <p>En eventuell nedläggning av förskoleavdelningar förändrar inte barngruppernas storlek eftersom barnantalet i förskoleålder minskar. I LRP 2019-2023 har förskolan till hösten 2020 lagt in avveckling av förskolelokaler motsvarande 5 avdelningar i Landvetter och 4 avdelningar i Mölnlycke på grund av färre antal barn jämfört med tidigare prognoser.</p> <p>Sektorn påbörjar under våren 2019 placeringar för barn som har sökt förskola till hösten 2019. Om inget beslut om avveckling har fattats innan placeringsarbetet påbörjas i mars kommer förvaltningen placera barn på Högadals och Stommens förskola i samma utsträckning som tidigare år. Detta innebär att vid en eventuell avveckling 2020 kommer det vara fler barn som behöver flyttas än som tidigare redovisats.</p> <p>Sektorn återkommer med att presentera helheten i lokalfrågan.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
3.	<p>Redovisning av lokalkartläggning grundskola</p> <p>Fredrik Larsson, planeringsledare sektorn för utbildning och kultur, redogör för lokalkartläggning för grundskolan.</p> <p>Bilaga 2: Lokalkartläggning grundskola</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
4.	<p>Redovisning av måluppfyllelse</p> <p>Sektorn för utbildning och kultur följer kontinuerligt och systematiskt upp, utvärderar och analyserar verksamheternas resultat. Utifrån detta vidtas utvecklingsåtgärder för att måluppfyllelsen ska förbättras, så att varje elev ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande.</p> <p>Sektorn informerar utbildningsutskottet om resultat, måluppfyllelse och analys för samtliga skolformer, samt svarar på utskottets frågor och för dialog.</p> <p><u>Grundskola och grundsärskolan</u></p> <p>Verksamhetschef för grundskolan, Ann Nilsson Mäki, redogör för uppföljning och analys av elevers lärande och utveckling i grundskolan och grundsärskolan.</p> <p>Däribland redovisas uppföljning av särskolan, resultat per enhet från nationella proven åk 3, åk 6 och åk 9, meritvärde, betygsfördelning</p>

pojkar/flickor, gymnasiebehörighet samt elevers syn på lärande i skolenkät från GR samt analys av resultaten.

Bilaga 3: Uppföljning av elevers lärande i grundskola och grundsärskola

Gymnasiet

Verksamhetschef för gymnasiet, Camilla Ahlin, redogör för uppföljning och analys av elevers lärande och utveckling för de nationella programmen (högskoleförberedande och yrkesförberedande) introduktionsprogrammen, gymnasiesärskolan samt för aktivitetsansvar för ungdomar som inte fyllt 20 år (KAA).

Däribland redovisas elever med examen inom 3 år, genomsnittlig betygspoäng samt relation mellan nationella kursprov och kursbetyg samt analys av resultaten.

Bilaga 4: Resultat och analys av måluppfyllelse för gymnasiet

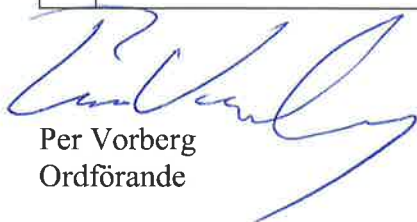
Vuxenutbildningen

Verksamhetschef för vuxenutbildningen Sofia Grebner redogör för uppföljning och analys av elevers lärande och utveckling för vuxenutbildningar på grundläggande samt gymnasial nivå, regionala yrkesutbildningar, uppdragsutbildningar, distanskurser, utbildning i svenska för invandrare (sfi) samt för särskild utbildning för vuxna (särvox).

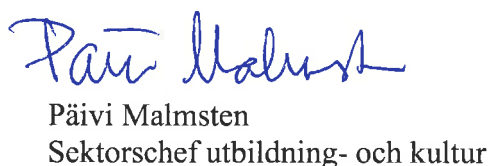
Däribland redovisas genomströmning, godkända betyg, antal avbrott och resultat på nationella prov samt analys av resultaten.

Bilaga 5: Resultat och analys av måluppfyllelse för vuxenutbildningen

Utbildningsutskottet noterar informationen.

Per Vorberg
Ordförande

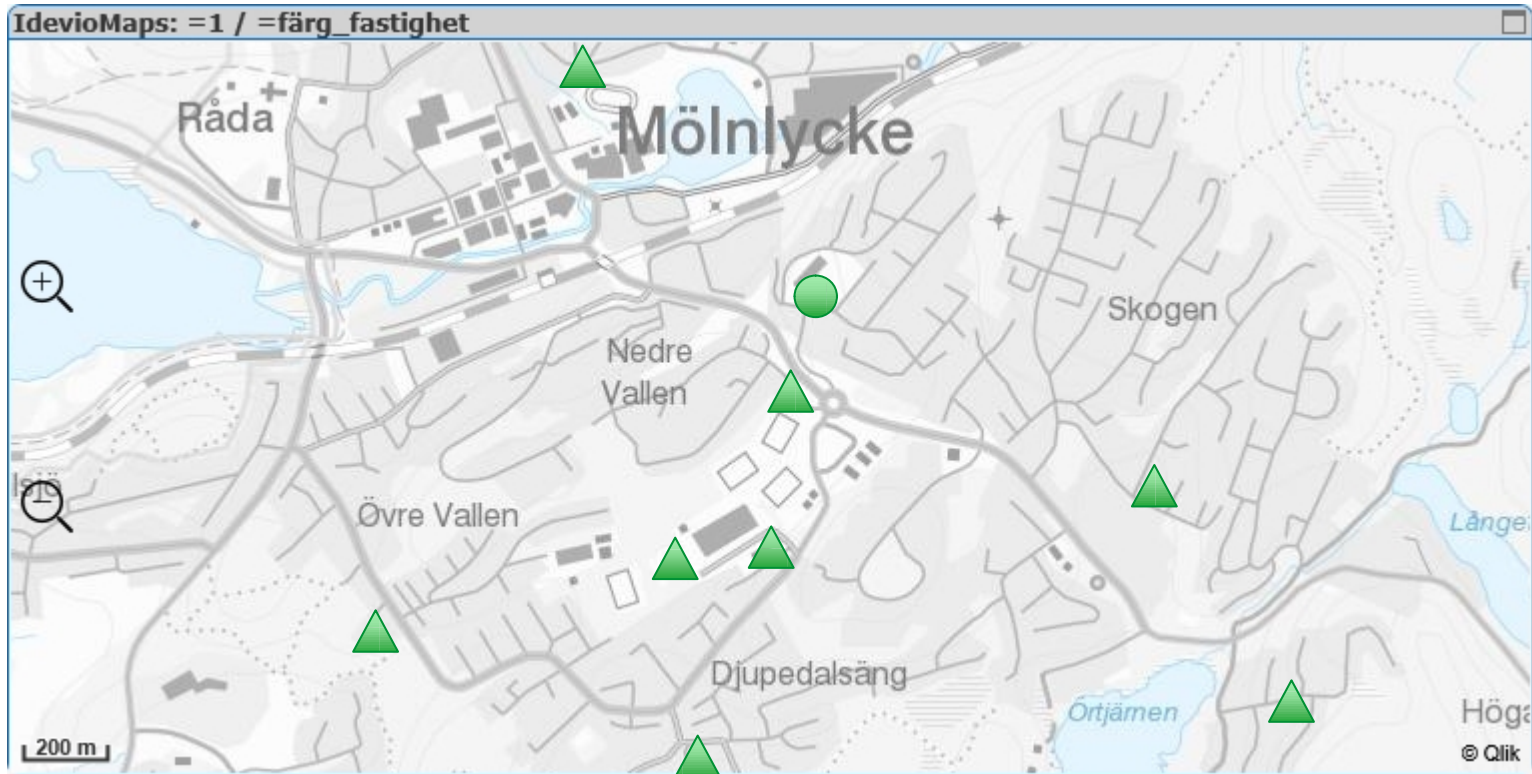
Päivi Malmsten
Sektorschef utbildning- och kultur

Bilaga 1: Samverkan lokaler förskola och grundskola

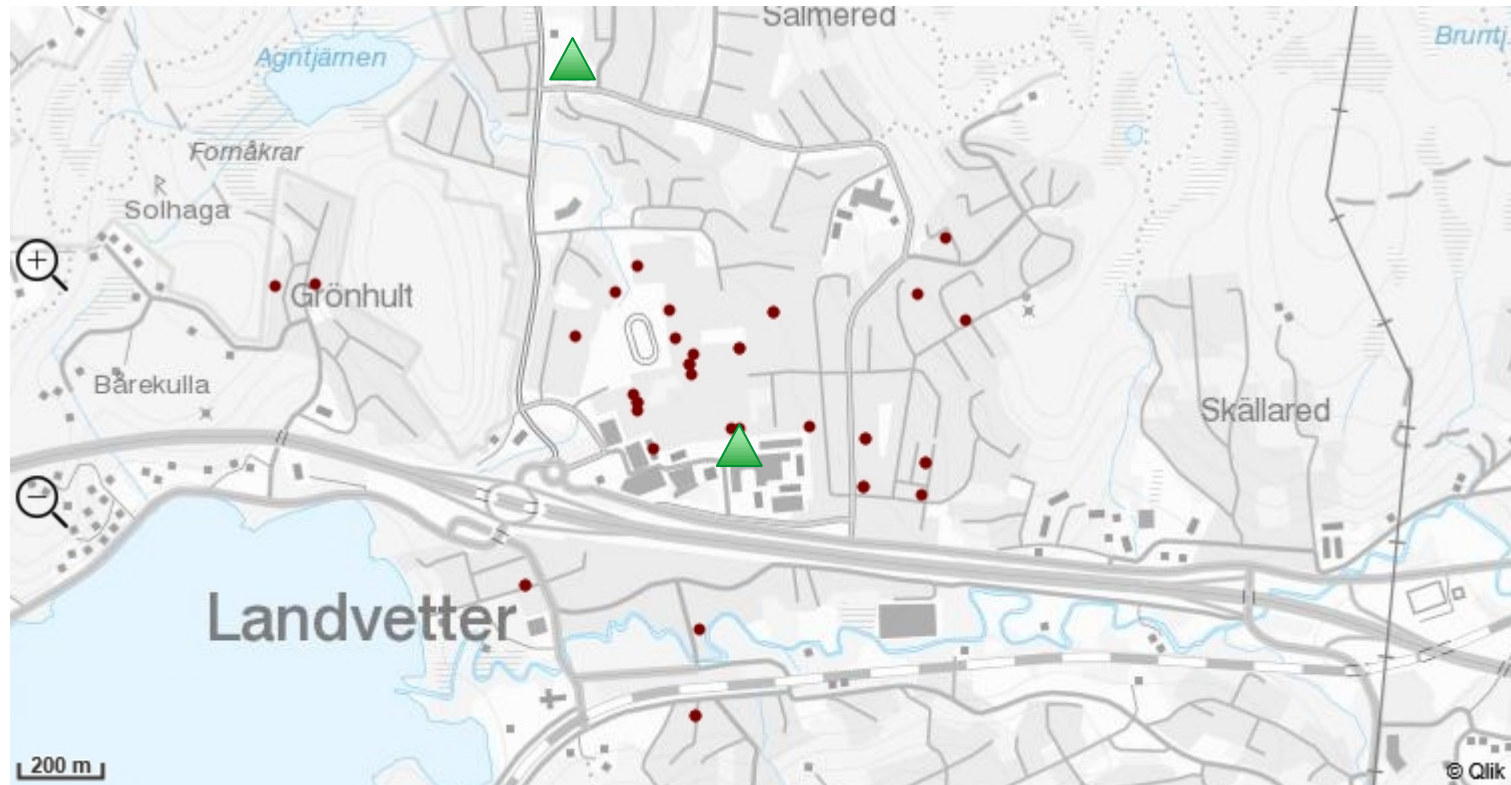
Samverkan lokaler

För- och grundskola

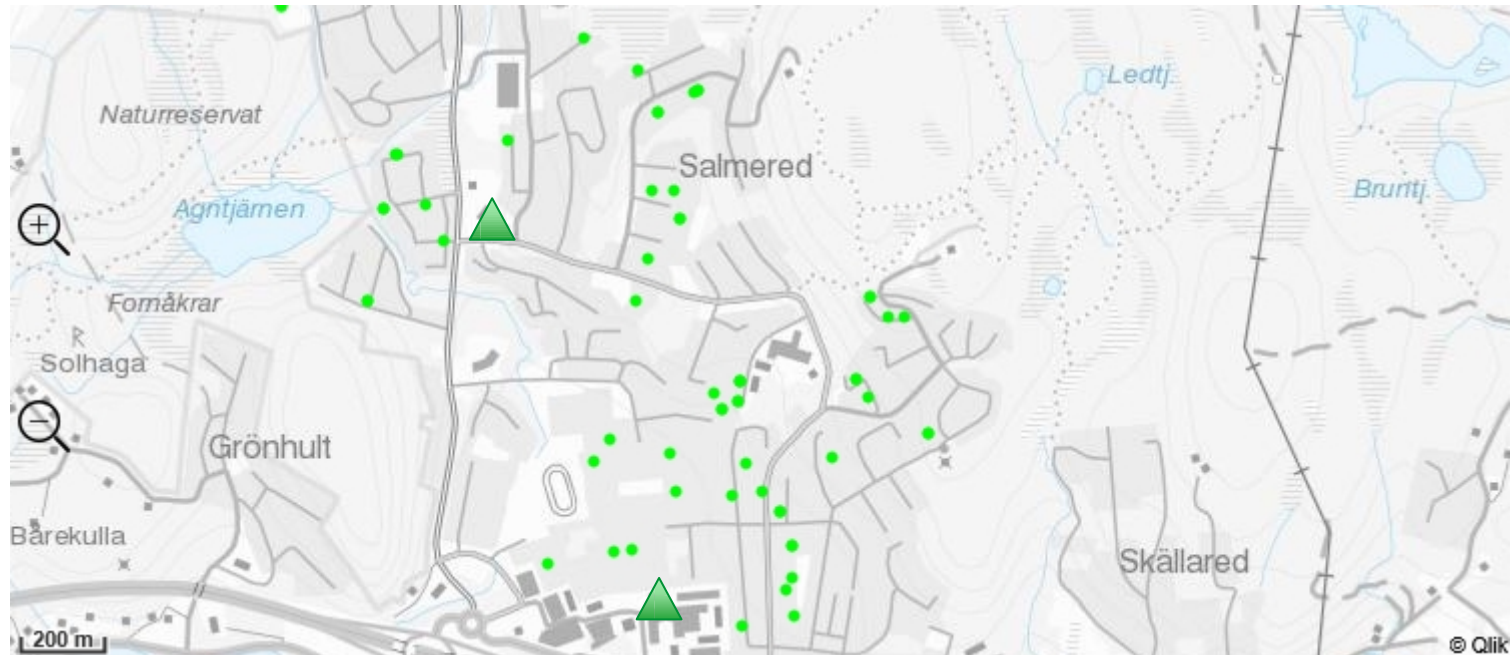
Högadals förskola

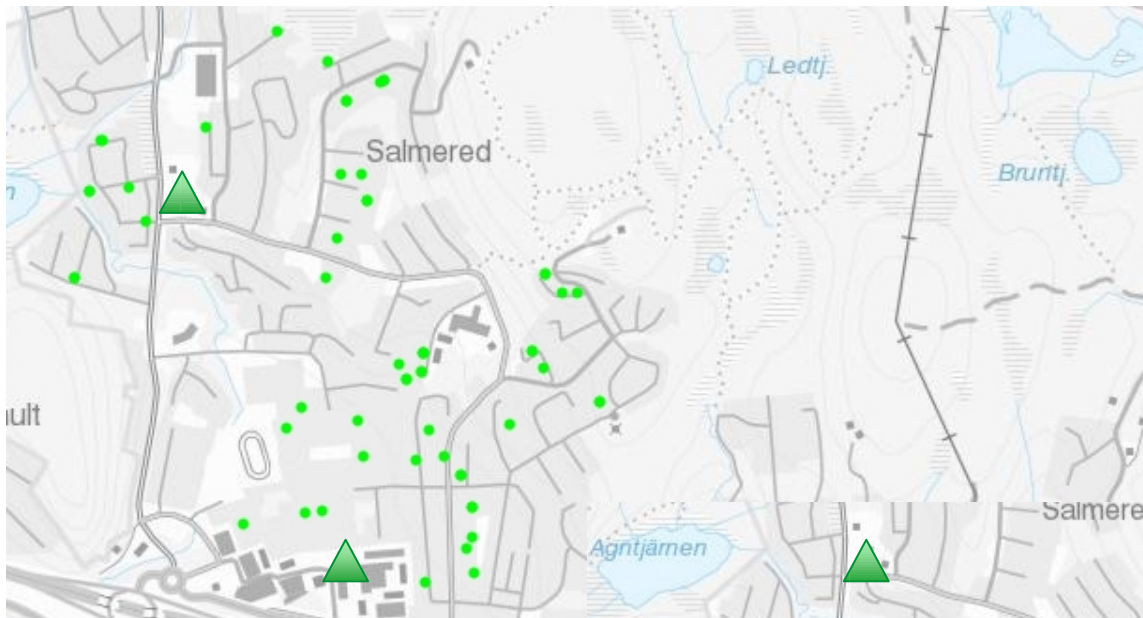

Placerade barn på Stommen

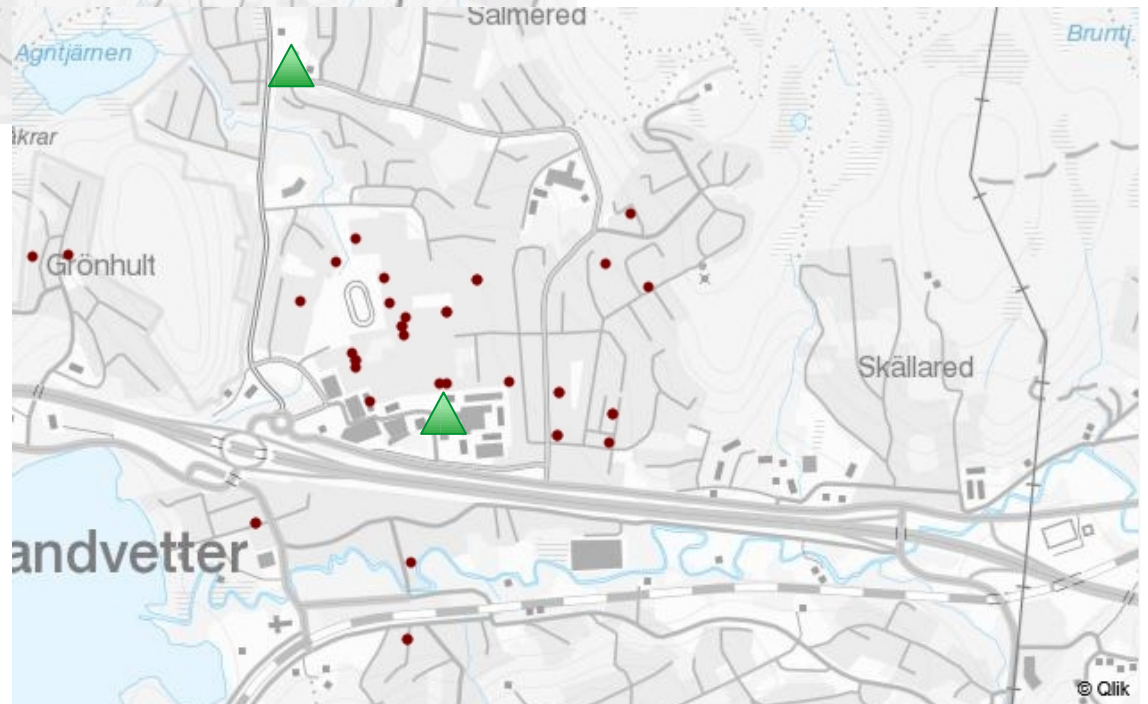

Placerade barn på Västergärdet

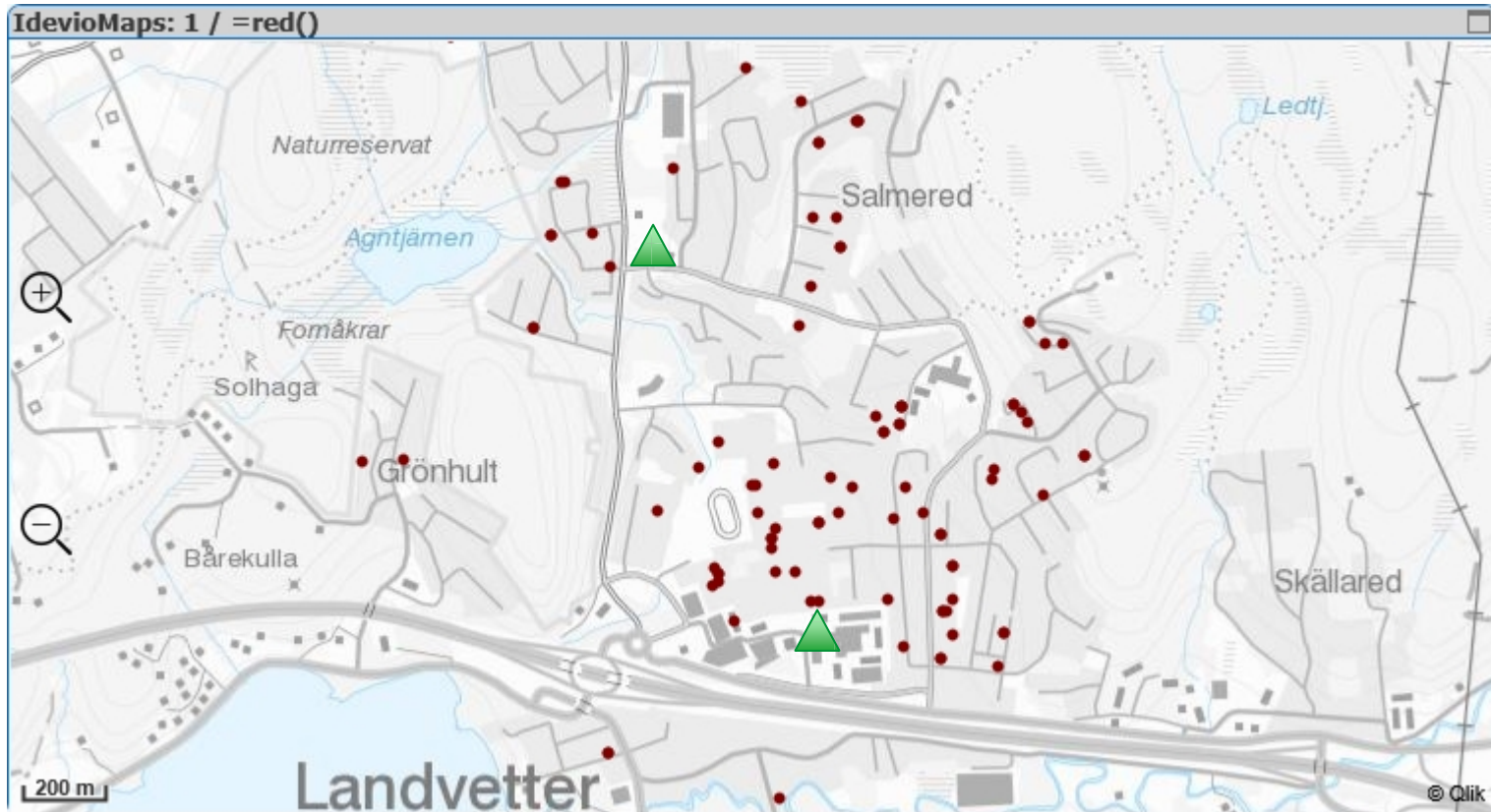

Västergärdet

Stommen

Placerade barn Stommen och Västergärdet

Kapacitetsutredning grundskolor

Kapacitetsutredning

- Kartläggning av hur lokalerna används av verksamheten
- Gruppstorlek
- Salar
- Flexibla utrymmen

Gruppstorlekar

- 229 grupper i kommunen
 - **21% med fler än 25 elever**
 - **14% med 25 elever**
 - **65% med färre än 25 elever**
- Två grupper på över 28 elever (Vällsjöskolan och Landvetterskolan)

Exempel grupp fördelning

- Landvetterskolan årskurs 8
 - 19 elever
 - 24 elever
 - 26 elever
 - 29 elever
- Djupedalskolan årskurs 7
 - 23 elever
 - 20 elever
 - 26 elever

Salar per grupp

- Gruppantalet som använts för att räkna ut undervisningssalar per grupp är 25 elever (upp till 28 vid inflytt)
- I undervisningssalar ingår samtliga salar på skolan, dvs. både specialsalar (NO, musik, etc.) och övriga salar
- I grupprum ingår samtliga grupprum på en skola, dessa kan variera i storlek och placering. Även studiehallar räknas som grupprum.
- Salar som används för kommungemensam SU-grupp samt grundsärskola är inte medräknade i sammanställningen

Skolor årskurs F-3 och F-5

Enhet	Undervisningssalar per grupp	Exklusive paviljonger	Grupprum per undervisningssal
Furuhäll	1,3	1,1	0,9 (1)
Hindås	1,5	1,1	1 (1)
Hällingsjö	1,3	-	1,1
Härryda	1,3	-	2
Högadal	1,3	1,1	0,7 (0,6)
Landvetter	1,4	1,1	1 (0,9)
Lunna	1,3	-	1,1
Rävlanda	1,3	0,9	0,5 (0,3)
Skinnefjäll	1	-	1,8
Säteriet	1,2	-	1,3
Vällsjön	1,5	-	1

Skolor årskurs 4-9 och 6-9

Enhet	Undervisningssalar per grupper	Exklusive paviljonger	Grupprum per undervisningssal
Båtsman	1	-	0,8
Djupedal	1,3	1,1	0,7 (0,7)
Ekdala	1,3	-	1
Landvetter	1,5	-	0,3
Rävlanda	1,5	-	0,4
Önneröd	1,3	-	0,4

Skillnader mellan skolor

- Paviljonger
- Förråd
- Organisation
 - **Flexverksamhet**
 - **Lärararbetsplatser**
 - **Arbetslag**
 - **Fritidshem**
 - **Samverkan**

Uppföljning elevers lärande – grundskola och särskola

Utbildningsutskottet 17 december 2018

Rötter och vingar

Uppföljning särskolan

Särskolans utmaning är att utgå från gruppen då elevernas förutsättningar utifrån sina funktionsvariationer är så olika. Undervisningen bygger på helt individuella planeringar.

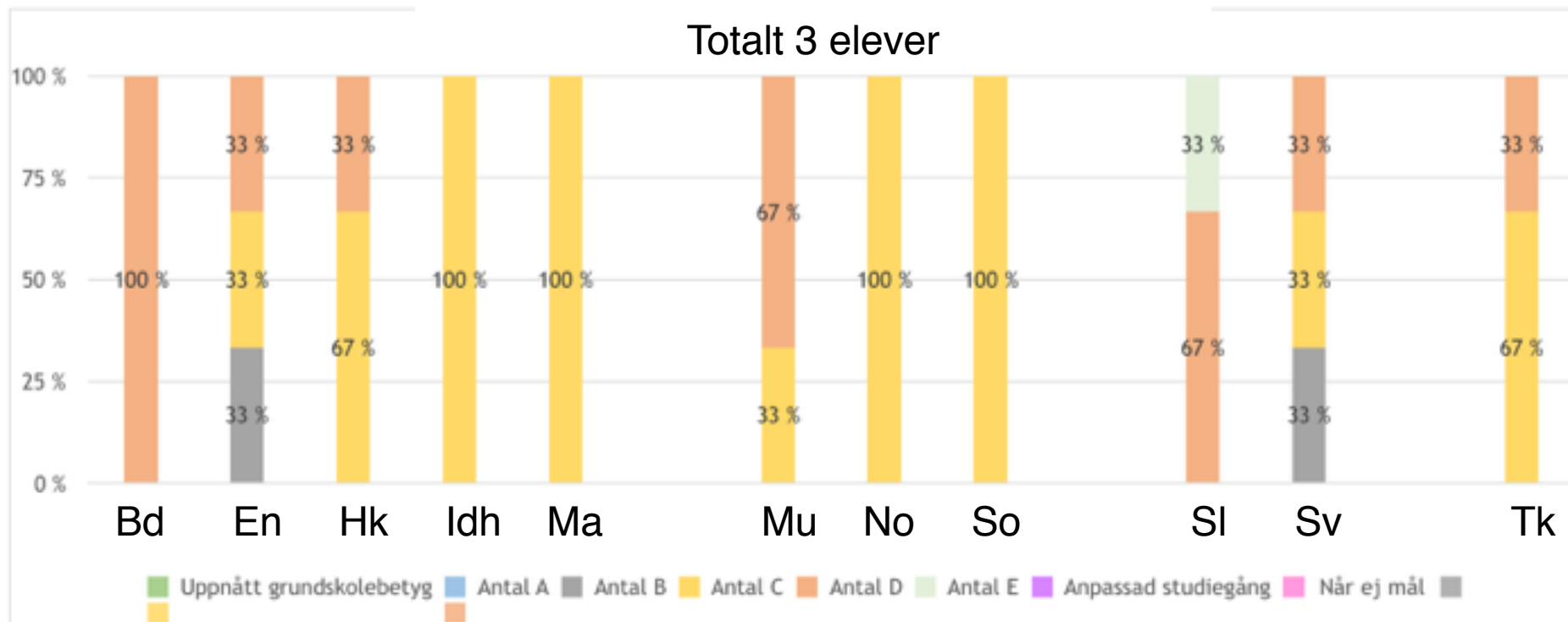
Nära samarbete med syv för att coacha mot en gymnasieutbildning som kan ge en framtida sysselsättning.

Särskolan består av två olika inriktningar

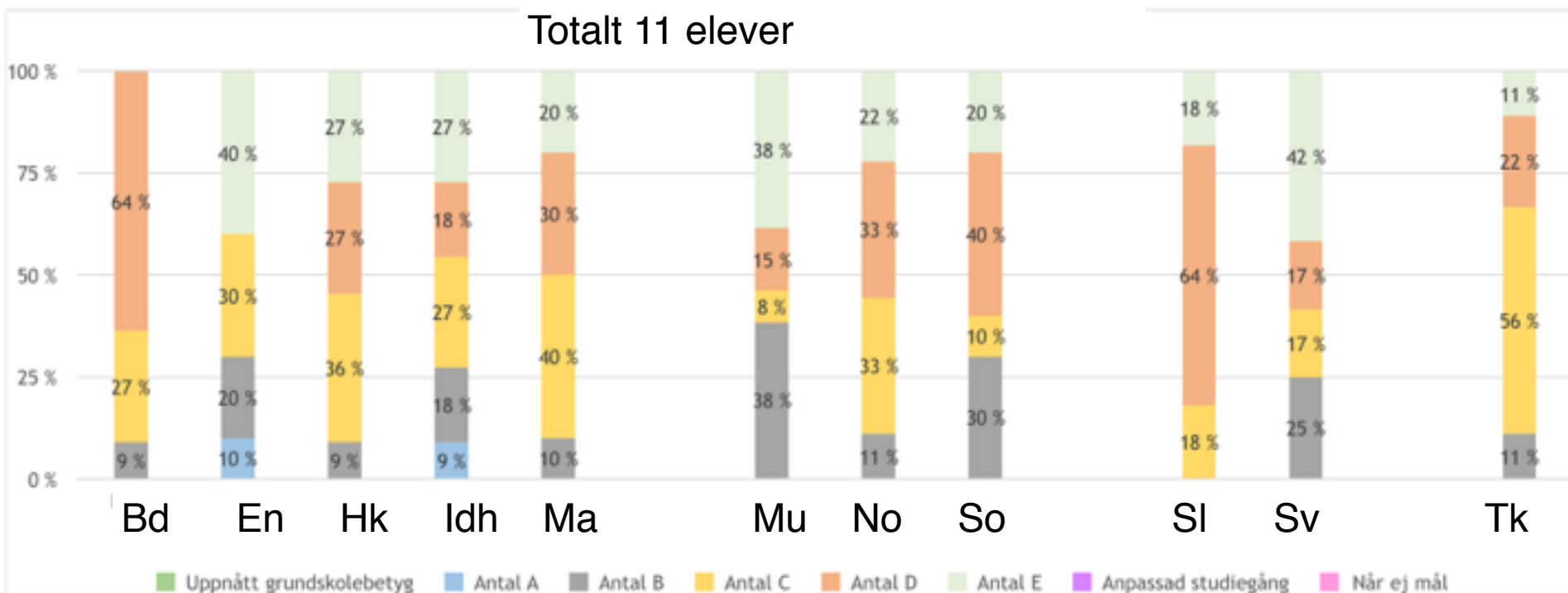
Grundsärskolan - elevernas kunskaper bedöms efter särskolans kunskapskrav och faller ut i betyg F - A. Klarar inte eleverna kunskapskraven kan de bedömas utifrån ämnesområden.

Träningsskolan - eleverna bedöms utifrån ämnesområden där måluppfyllelsen sätts efter elevens egna förutsättningar.

Uppföljning särskolan åk 6

Uppföljning särskolan åk 7-9

Uppföljning särskolan åk 7-9

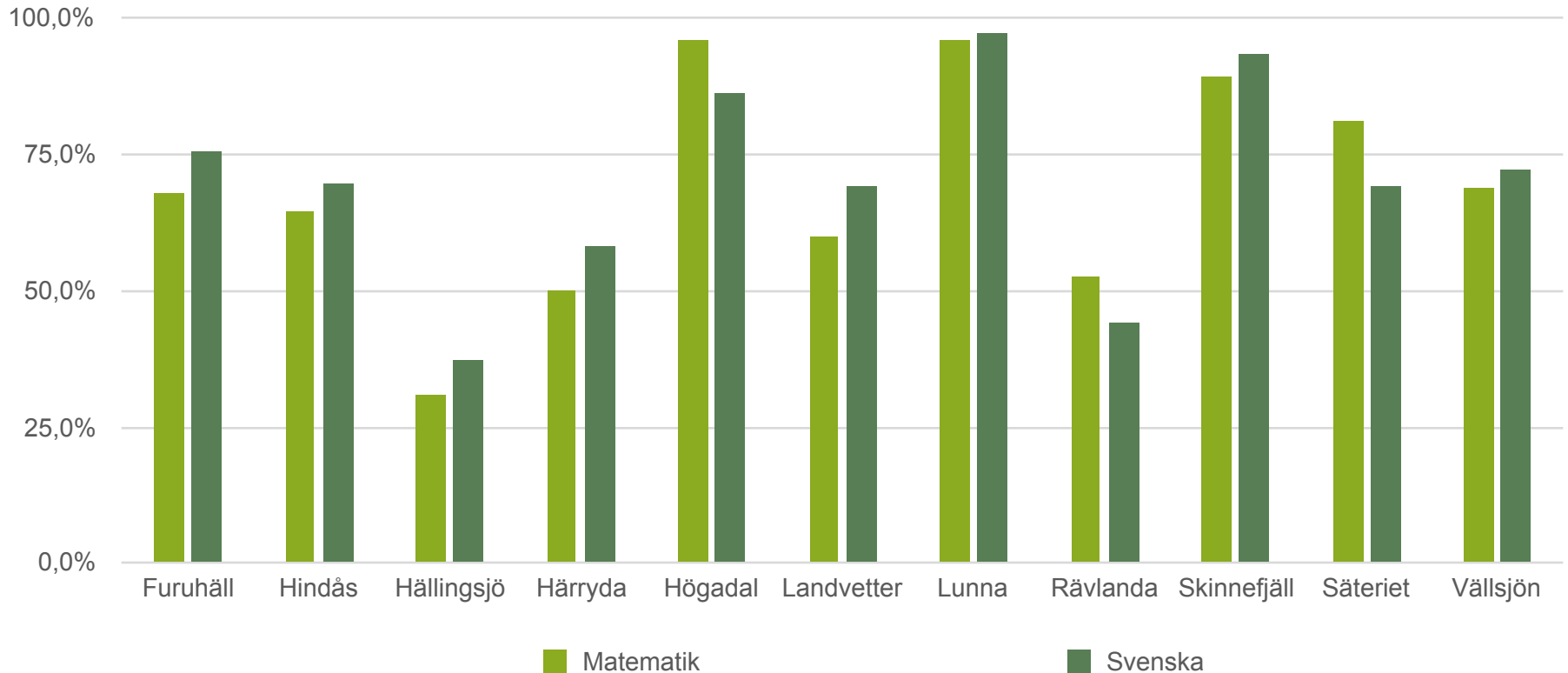
2 elever läser ämnesområden - svårt att nå grundskolans kunskapskrav

- Estetisk verksamhet
- Kommunikation
- Motorik
- Vardagsaktiviteter
- Verklighetsuppfattning

Alla elever som följer särskolans kursplaner når målen - utmaning att få fler elever att läsa enligt grundskolans kursplaner.

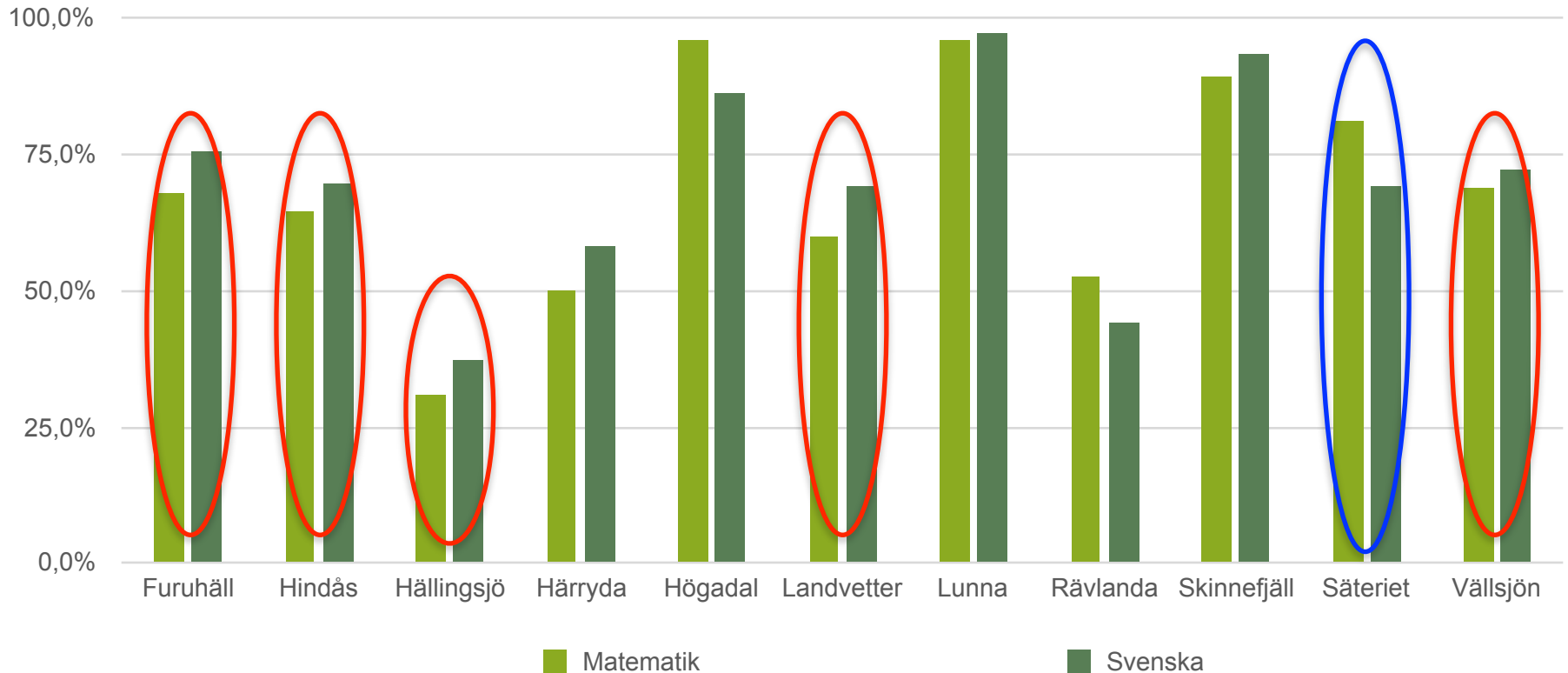
NP-resultat per enhet, åk 3 (VT 18)

(Andel elever som klarat alla delprov i ämnet)

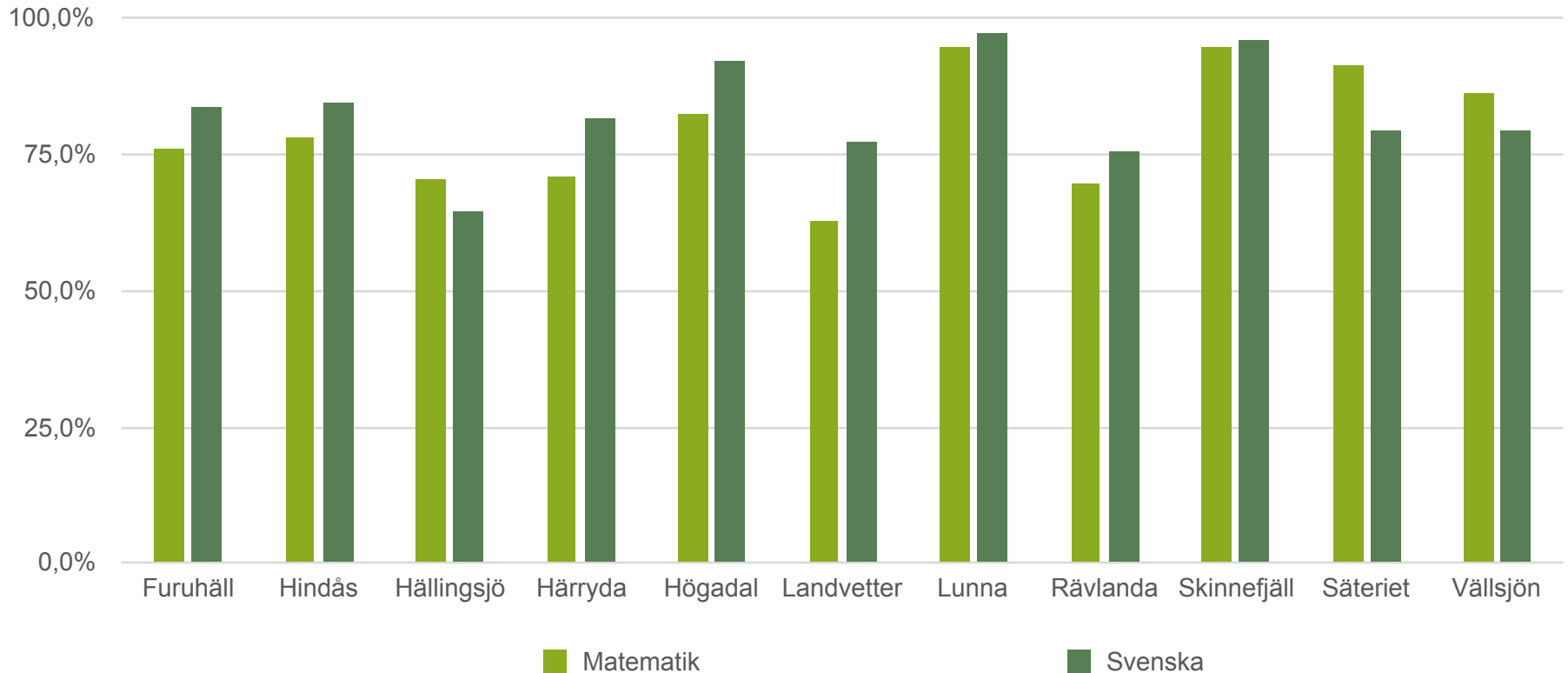
NP-resultat per enhet, åk 3 (VT 18)

(Andel elever som klarat alla delprov i ämnet)

NP-resultat per enhet, åk 3 (VT 18)

(lägsta resultat på delprov)

Analys resultaten np åk 3

Hällingsjö och Hindås - satte in åtgärder direkt och uppmätte ett avsevärt bättre resultat nu under hösten för samma elever i åk 4. Hindås t.ex ökade måluppfyllelsen med 20 procentenheter.

Furuhäll och Vällsjön har satt mål att fokusera på just måluppfyllelsen i sv och ma. Nya rektorer som har högre förväntningar på skolans resultat utifrån de förutsättningar som finns.

Landvetter - stor systematik från fsk till åk 3. Resultaten följs upp i december med offentlig statistik.

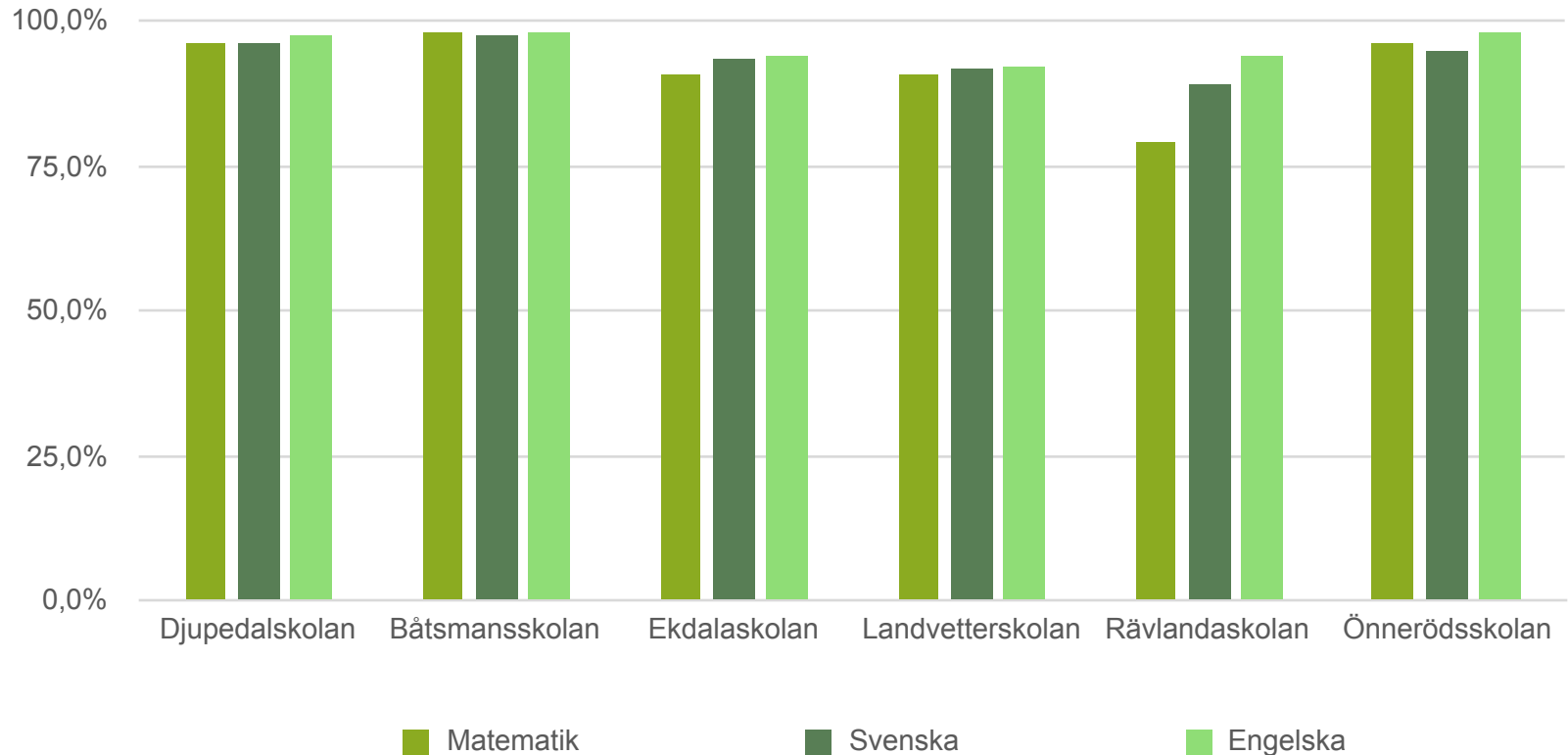
Elevens måluppfyllelse på enskilt delprov är hög men måluppfyllelsen för eleverna att klara av alla delprov är mkt skiftande och på flera skolor låg.

Säteriskolan - stort fokus under senaste åren på allas ansvar att möta elevernas behov och anpassa undervisningen därefter. Högre måluppfyllelse än förväntat.

Bedömningsstöd i förskoleklass och åk 1 är obligatoriskt from ht 19. Används from ht 18.

NP-resultat per enhet, åk 6 (VT 18)

(Andel elever som klarat provet)

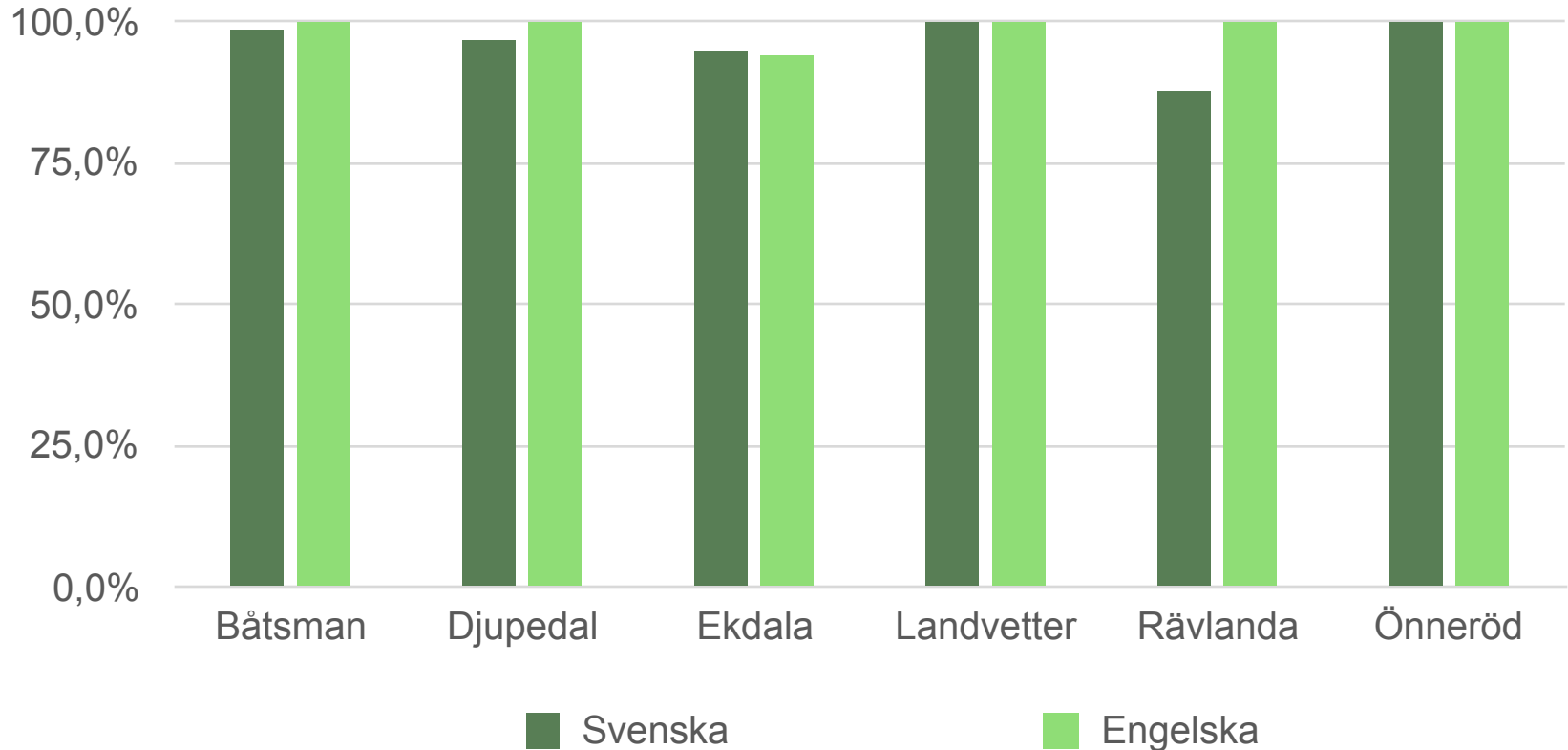
Analyser av resultaten np åk 6

Rävlanda och Landvetter - stor progression av resultaten mellan åk 4-6.

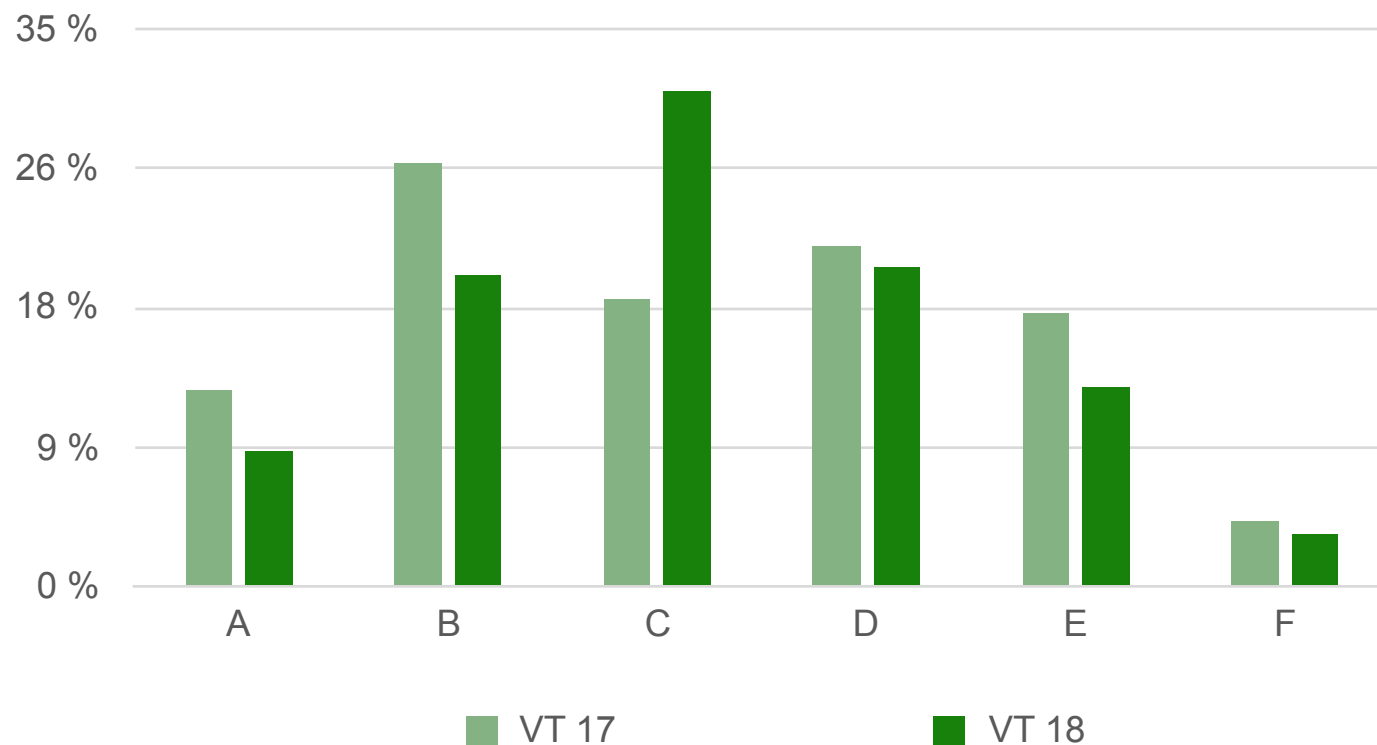
På vilket sätt hade ett högre utgångsläge i åk 3 påverkat resultaten i åk 6?

NP-resultat per enhet, åk 9 (VT 18)

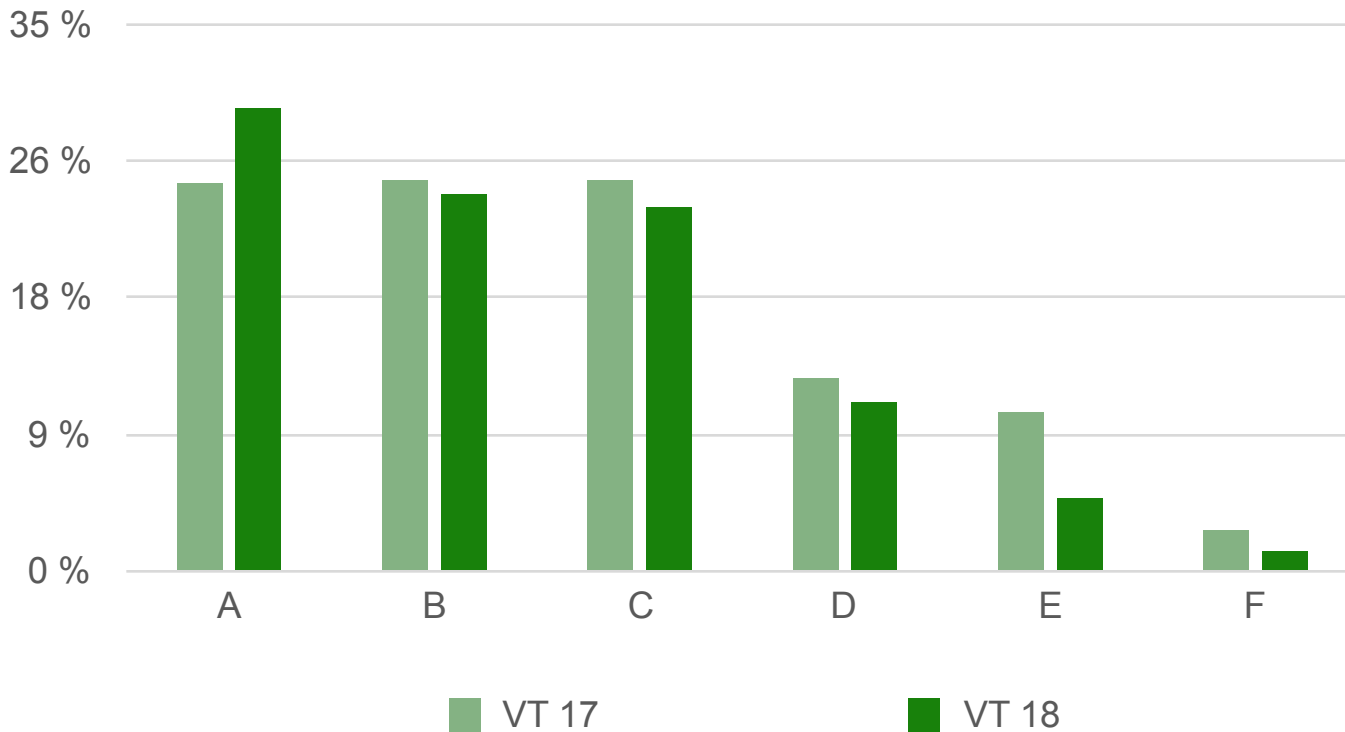
(Andel elever som klarat provet)

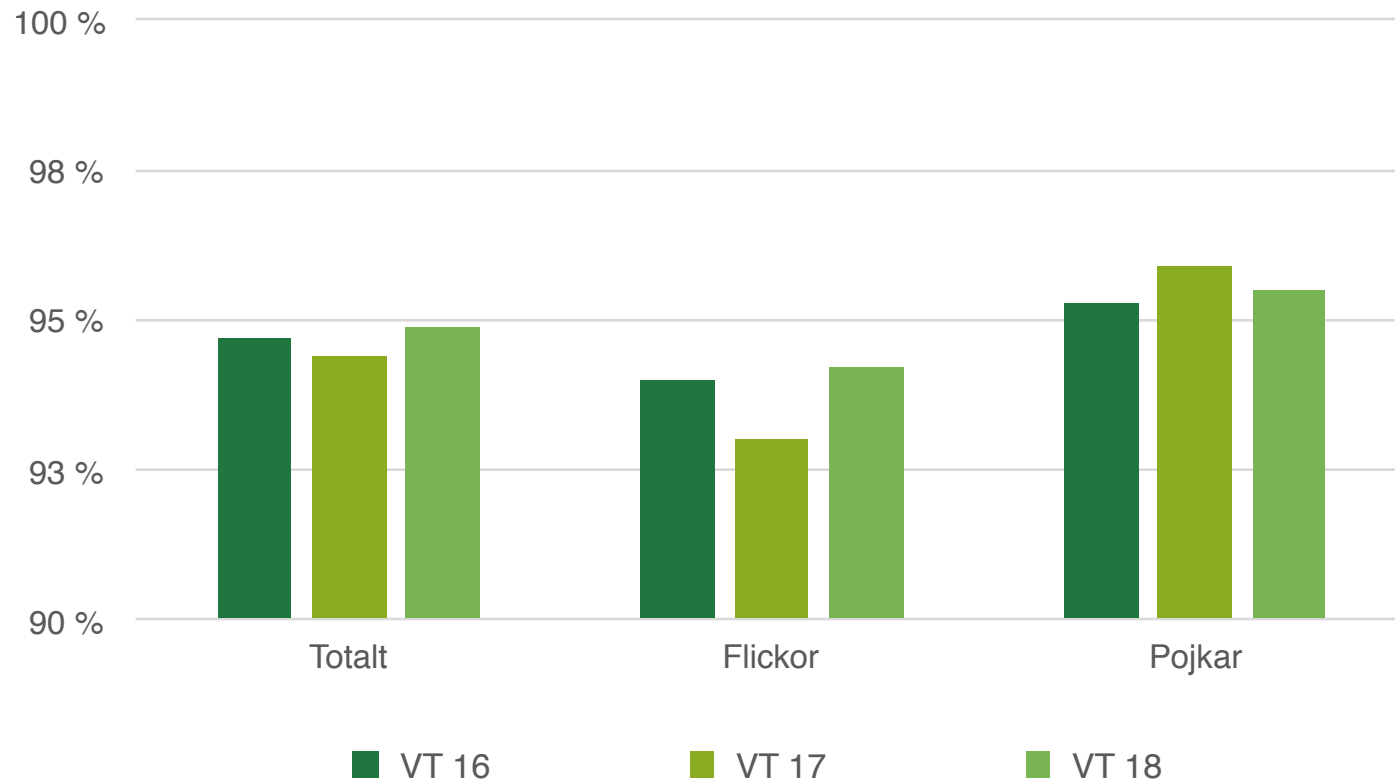
NP-resultat åk 9: Svenska

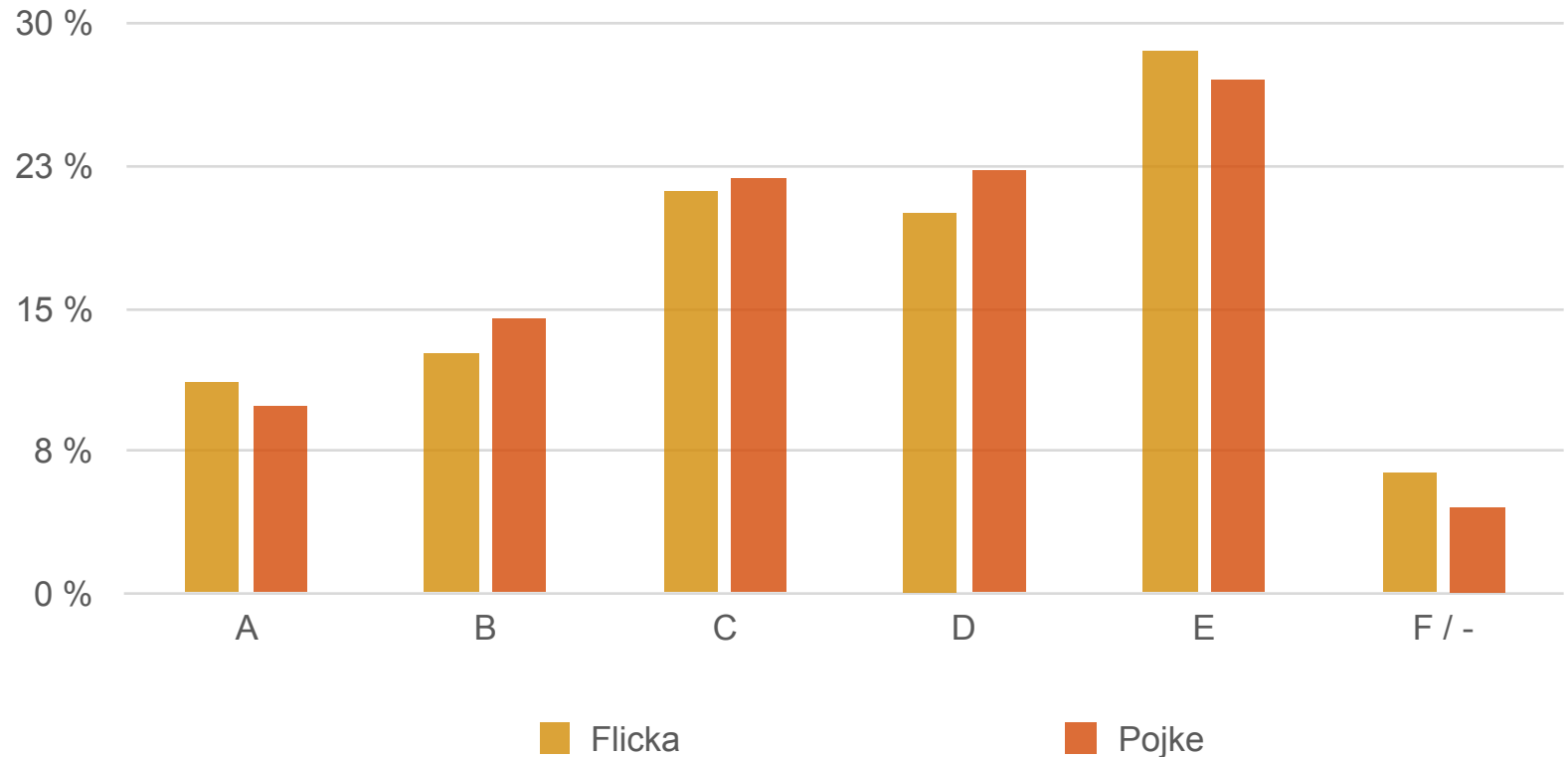
NP-resultat åk 9: Engelska

Måluppfyllelse matematik utifrån betyg

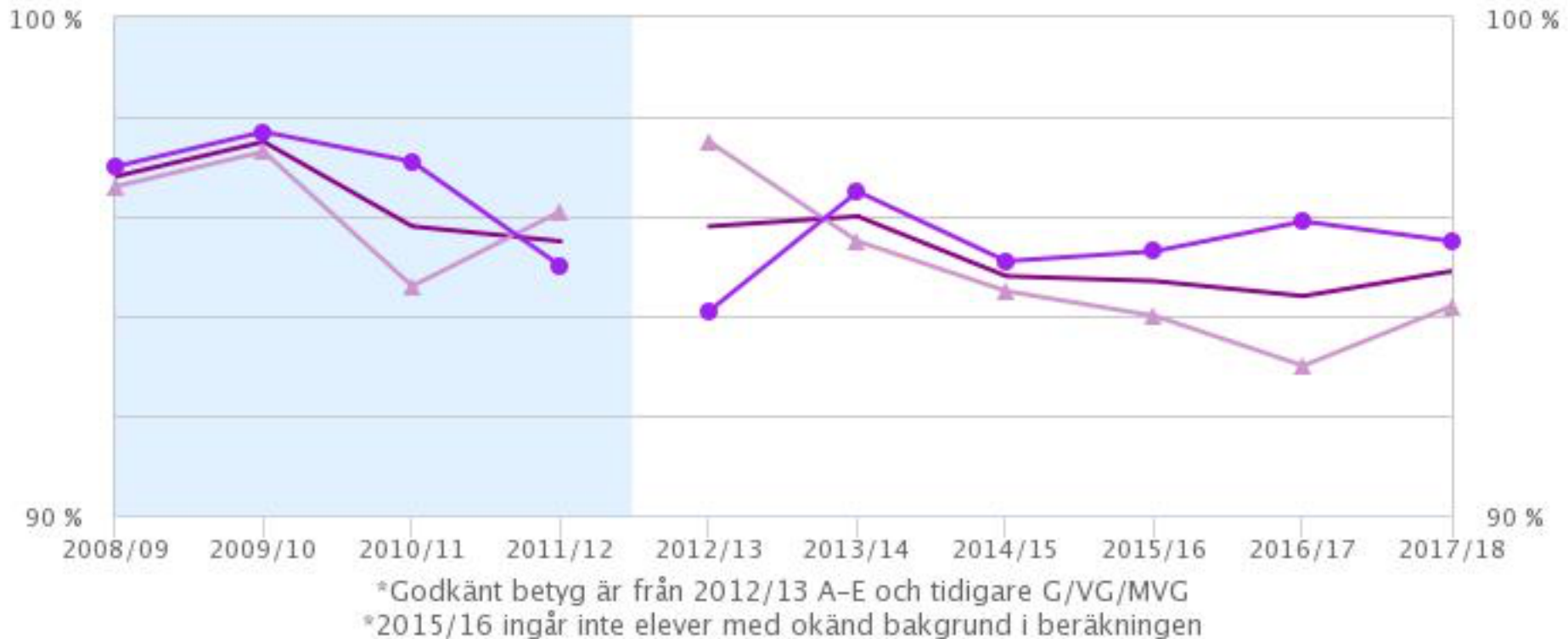

Betygsfördelning per kön i matematik åk 9 VT 18

Betygsfördelning per kön i matematik

Andel elever som uppnått godkänt betyg i matematik – Härryda

— Urval, Totalt, G/VG/MVG
— Urval, Flickor, G/VG/MVG
— Urval, Pojkar, G/VG/MVG

— Urval, Totalt, A-E
— Urval, Flickor, A-E
— Urval, Pojkar, A-E

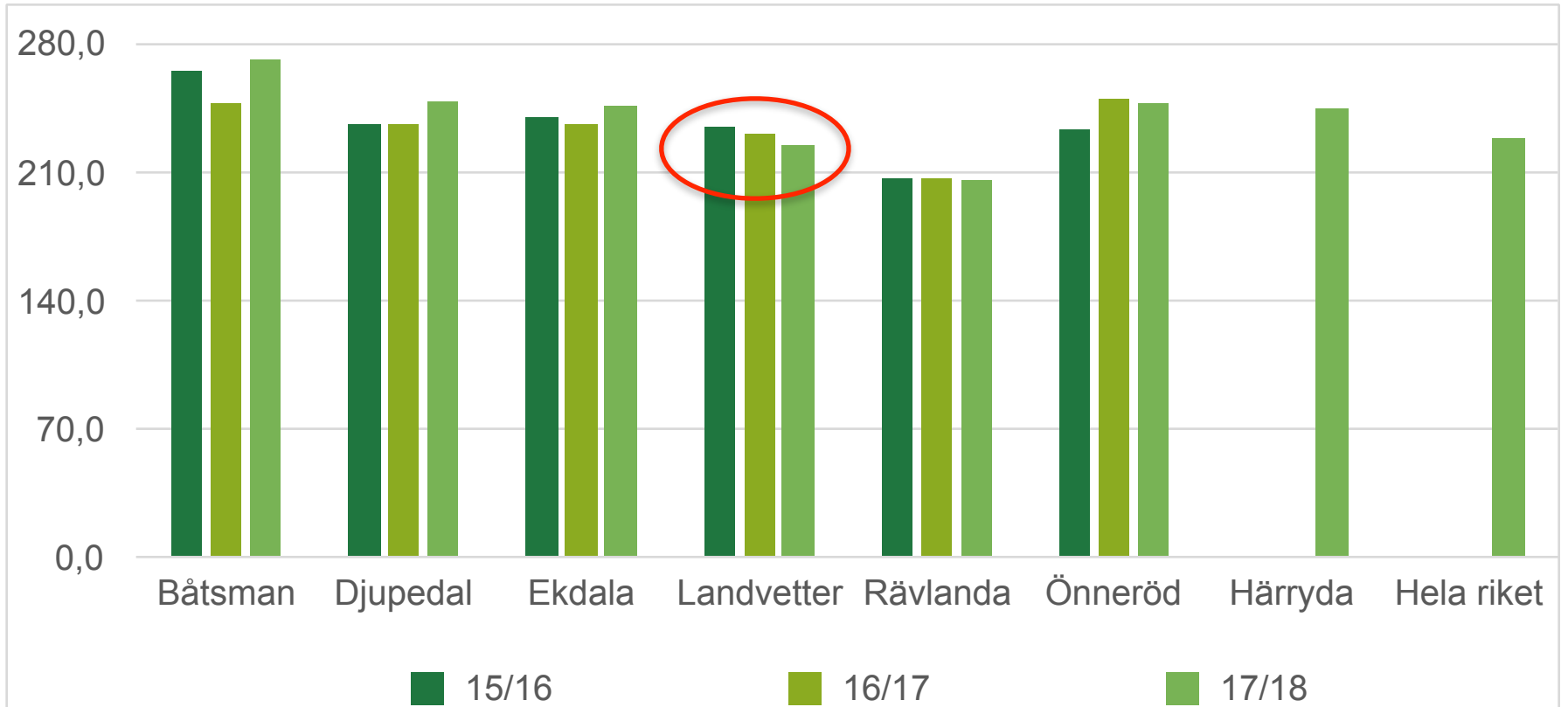
Analys av resultaten np åk 9

I matematik bryts trenden att flickorna har högre resultat än pojkarna. På vilket sätt påverkar detta undervisningen då det är flickorna som ska utmanas och uppmärksammas?

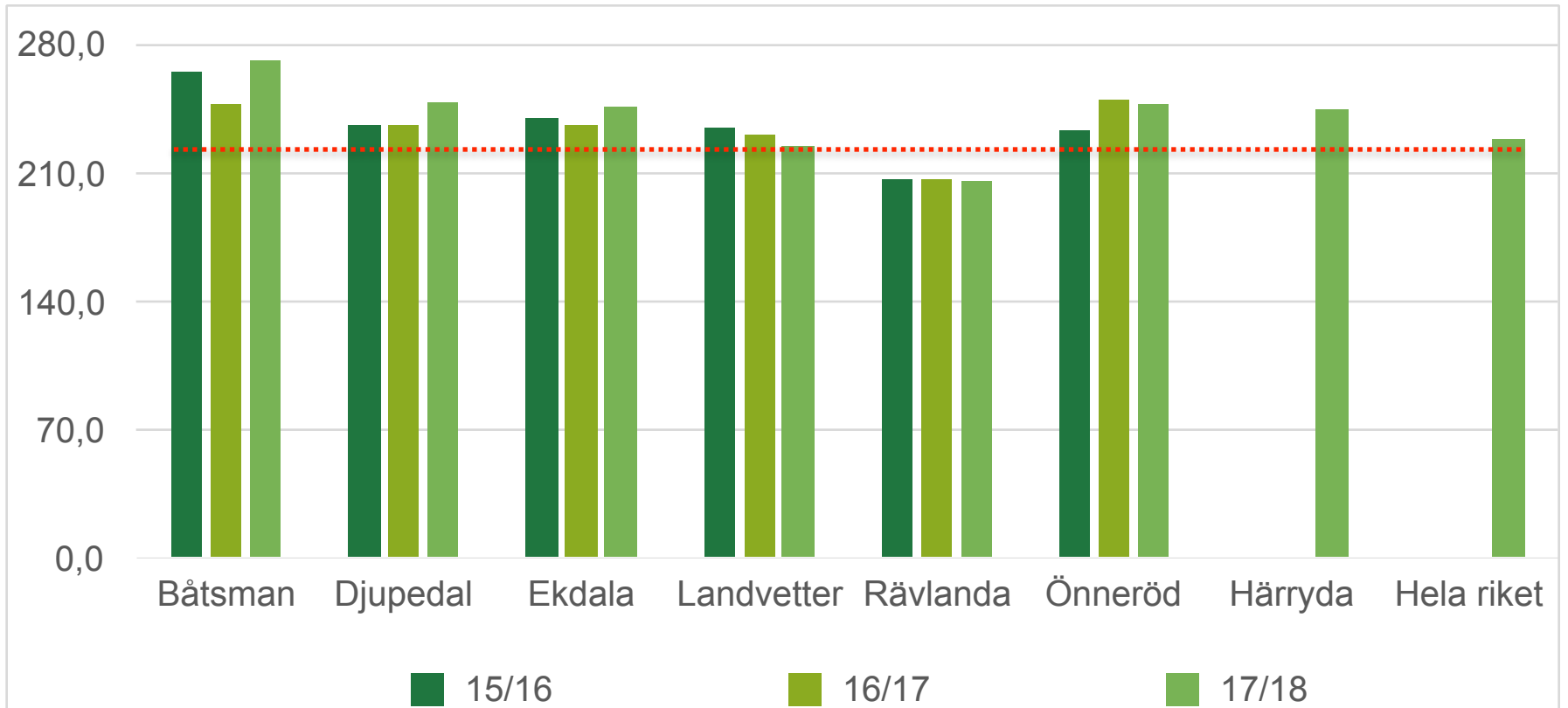
Svenska är ett ämne som behöver bevakas för att inte tappa ytterligare i måluppfyllelse. Viktigt att hitta nya ingångar i ämnet som motiverar och utmanar eleverna.

Eleverna har bäst kunskaper i engelska. Ett språk som ofta används i andra sammanhang än i skolan.

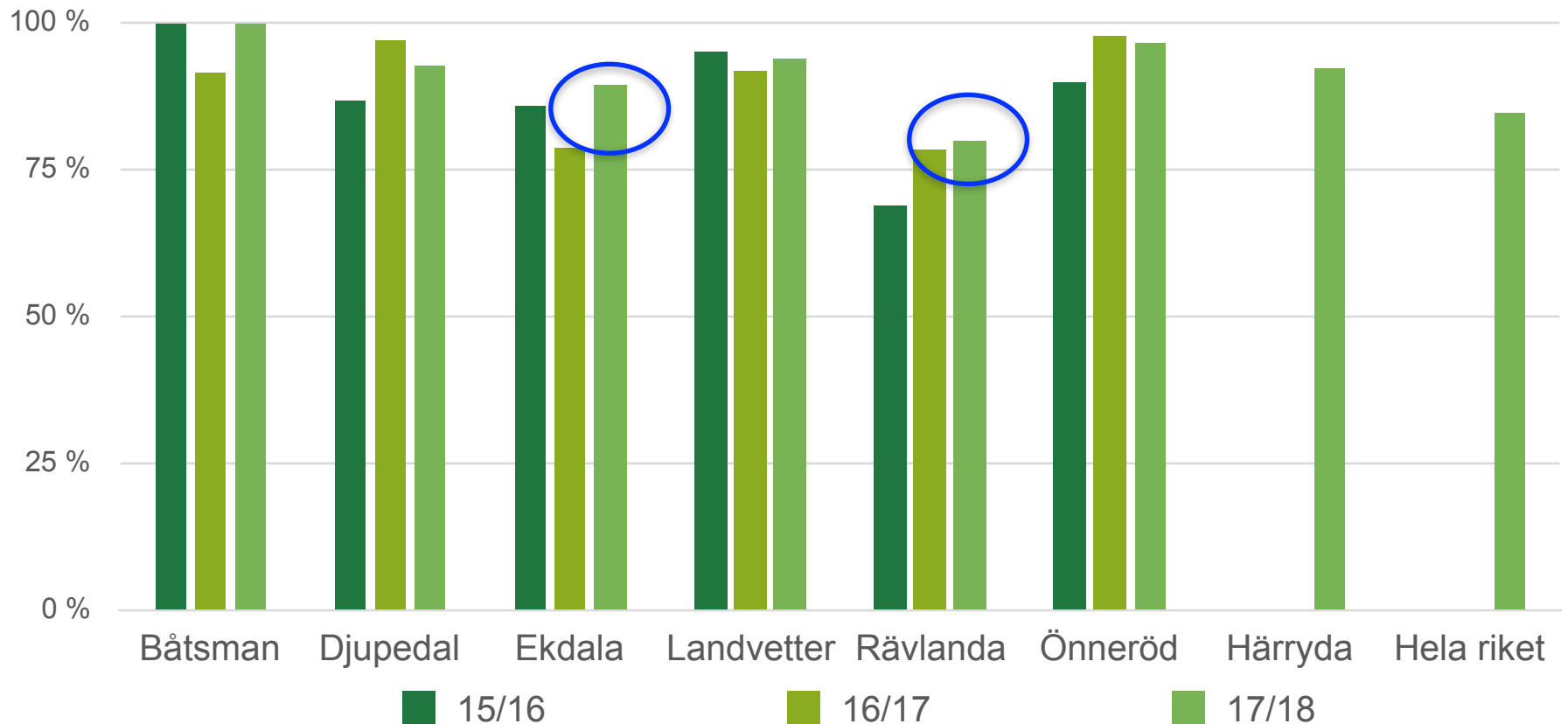
Meritvärde, åk 9

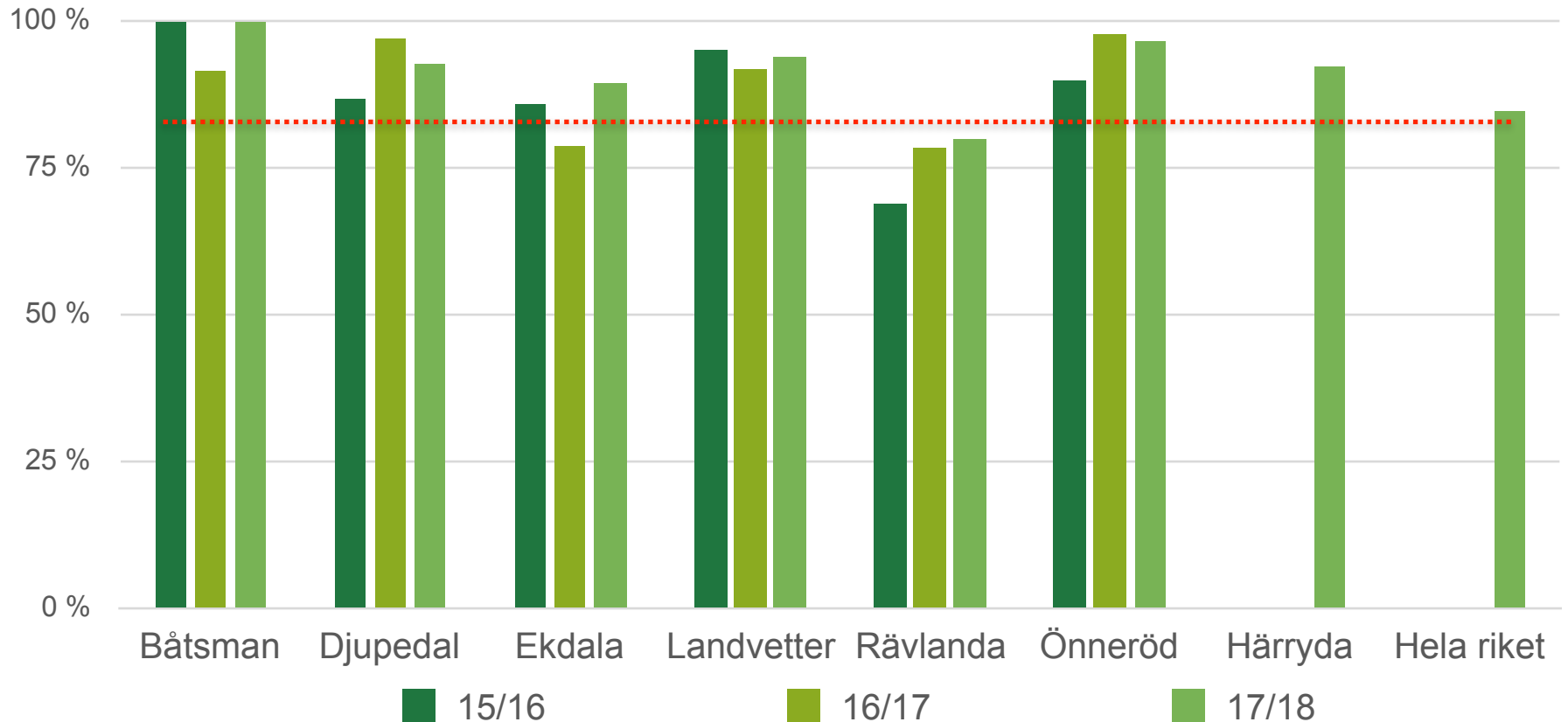
Meritvärde, åk 9

Gymnasiebehörighet yrkesprogram, åk 9

Gymnasiebehörighet yrkesprogram, åk 9

Analys av meritvärde och gymnasiekompetens

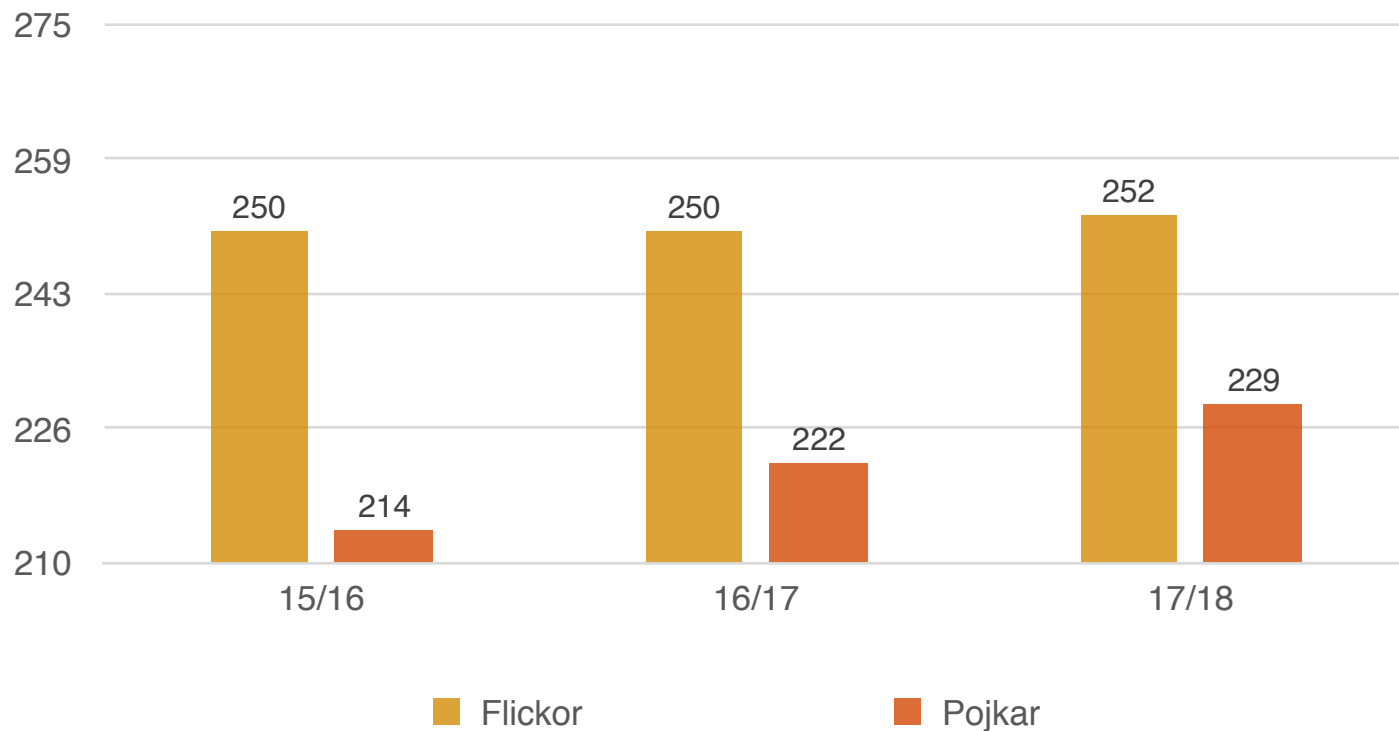
Rävlanda och Djupedal - elevnära arbete med skolbibliotekarie och studie- och yrkesvägledare för att öka motivationen.

Fokusgrupper med elever som ger rektorerna elevperspektivet.

Flera avstämningar under ett läsår som visar på elevernas måluppfyllelse. Underlättar prioriterade insatser.

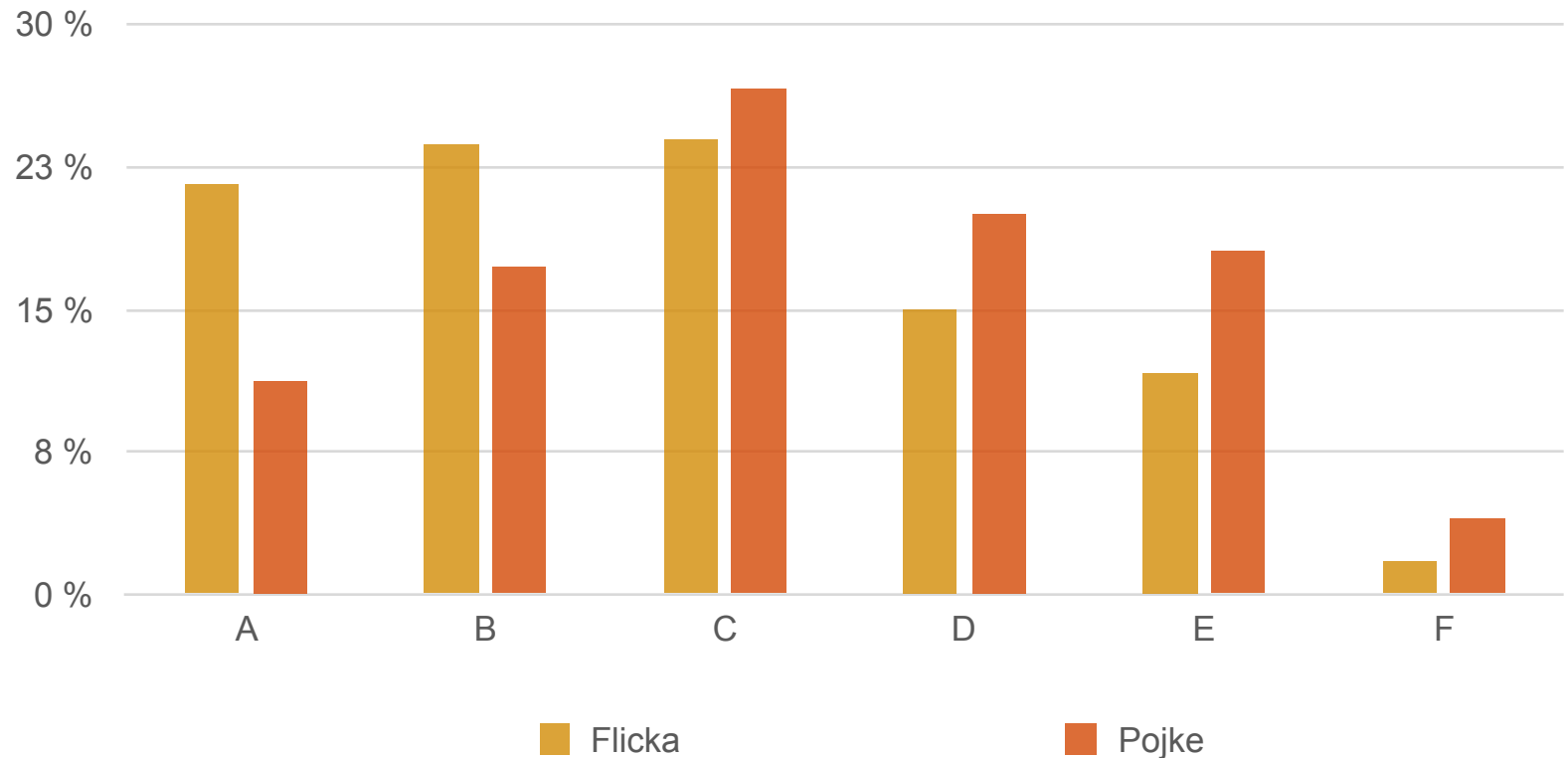
Ekdala och Rävlanda har bara 1 elevs skillnad på gymnasiebehörighet men ändå skiljer det 10 procentenheter på deras resultat. Rävlanda 80% och Ekdala 90,1%

Meritvärde åk 9, flickor/pojkar

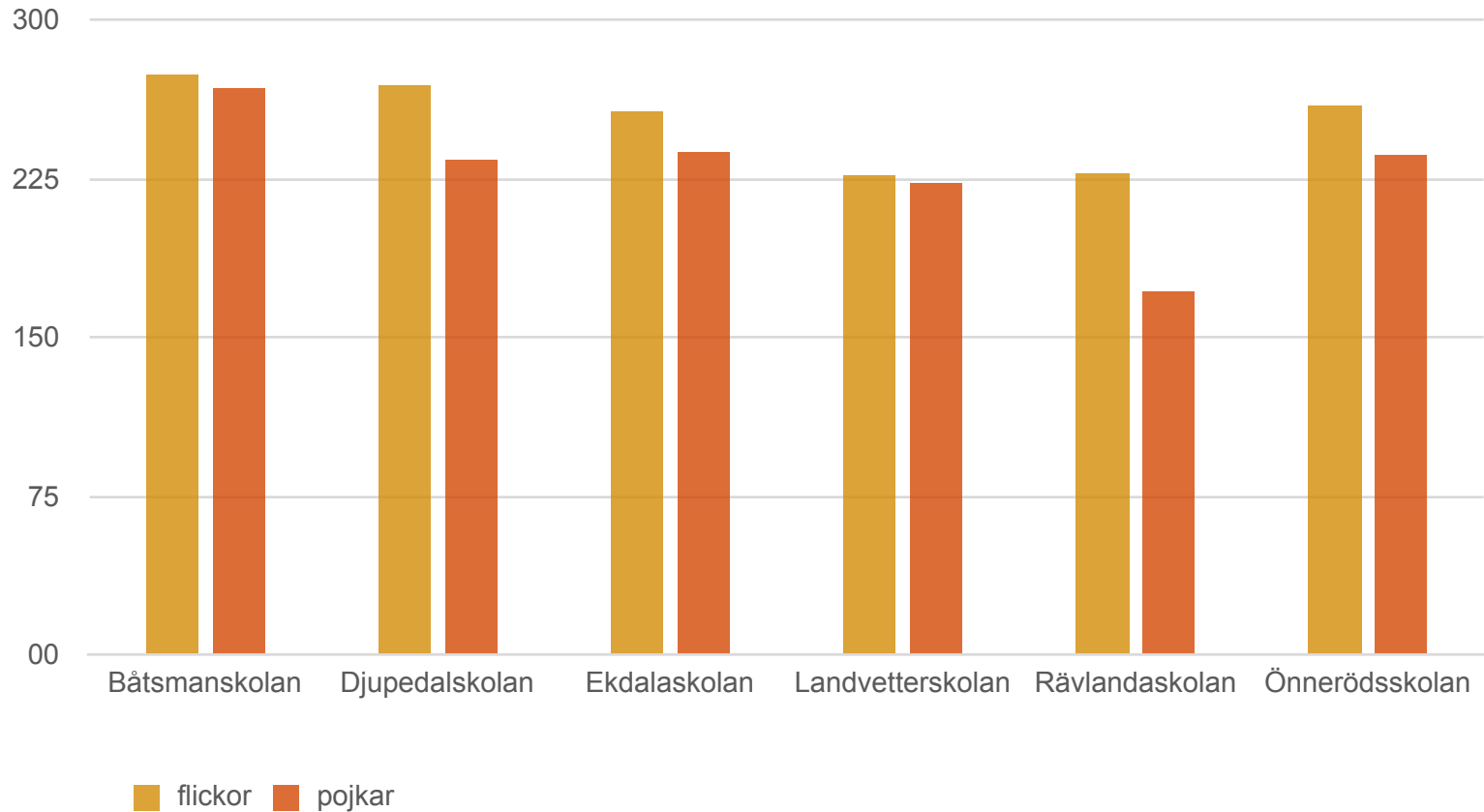

Betygsfördelning per kön åk 9

VT 18

Meritvärde flickor/pojkar VT 18

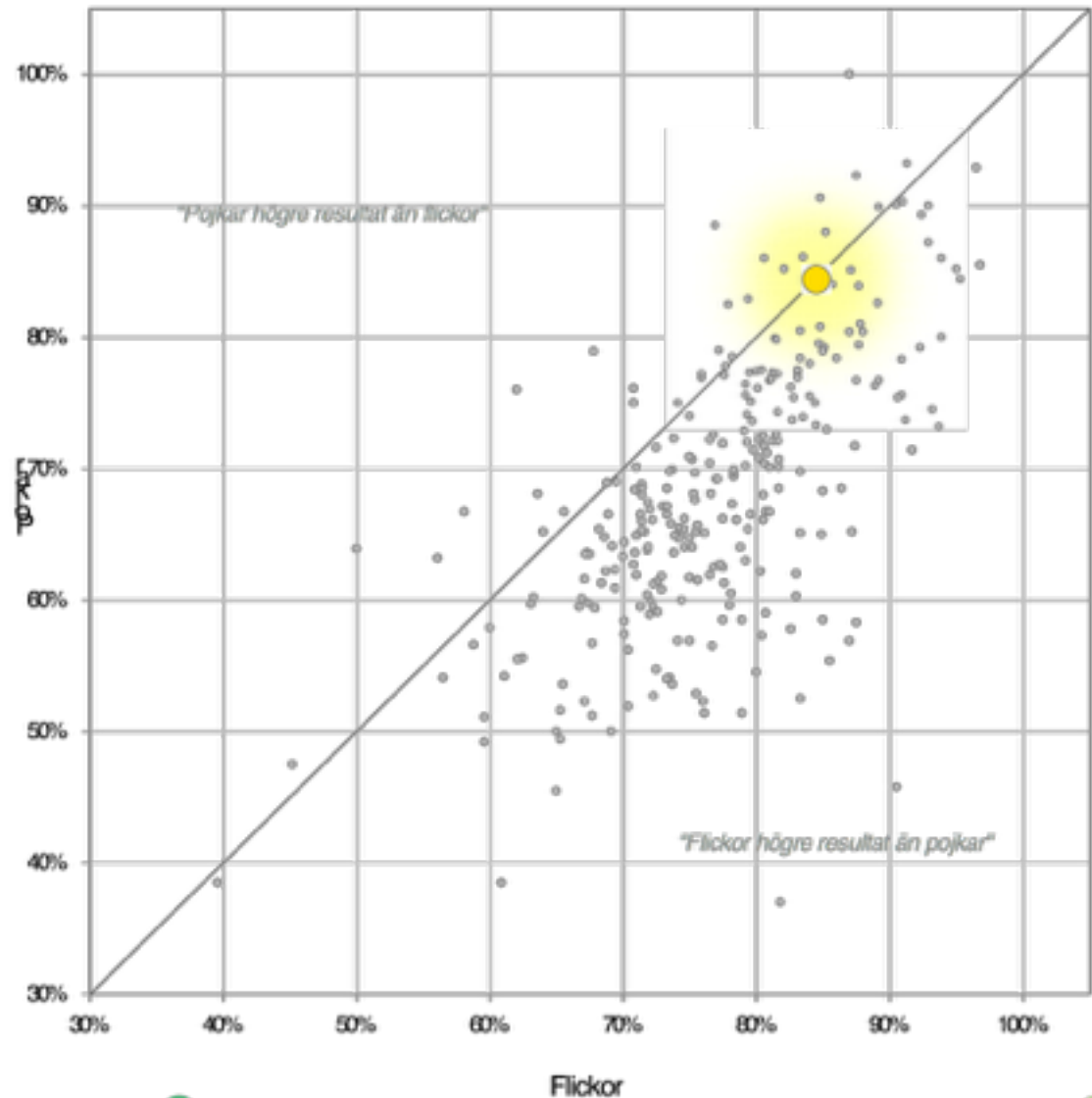
Andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen flickor respektive pojkar år 2018

Uppnådda kunskapskrav

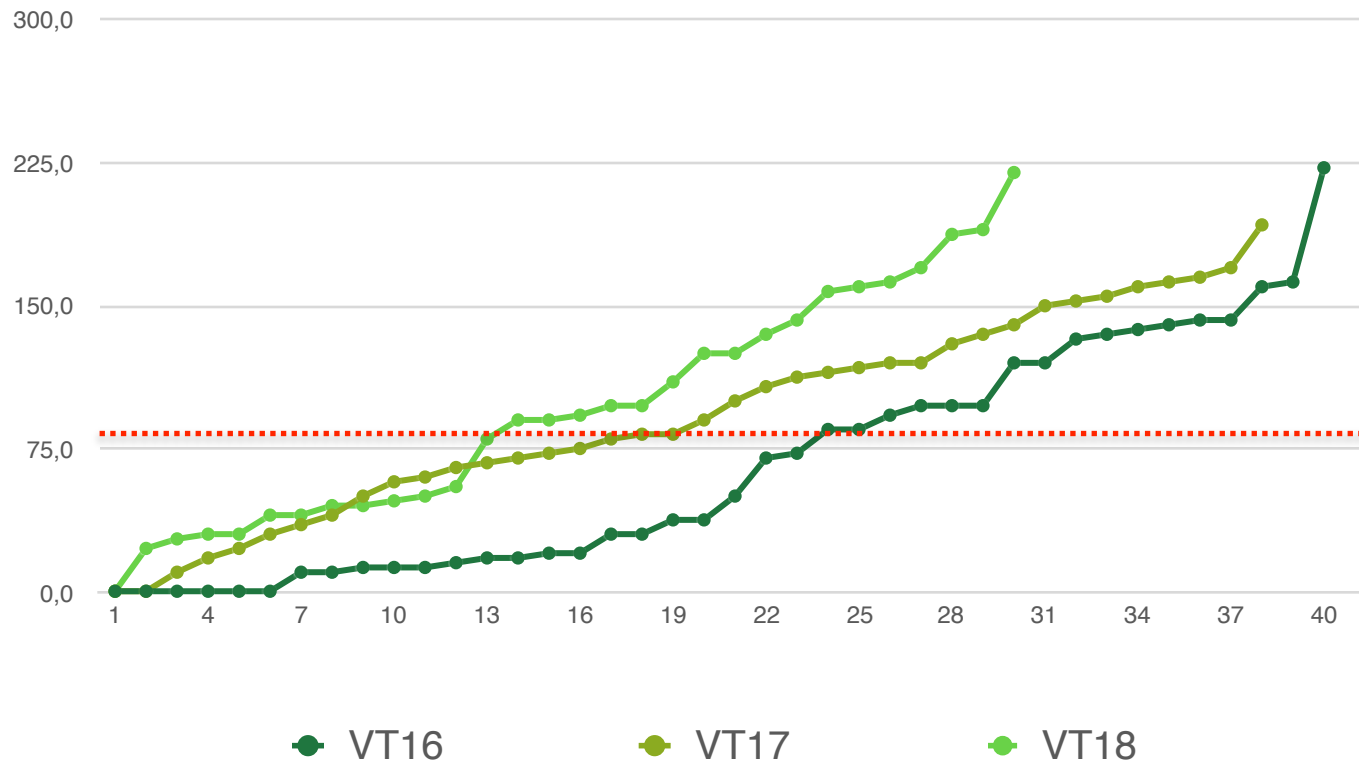
- skillnaden mellan pojkar och flickor

Diagrammet illustrerar pojkar respektive flickors uppnådda kunskapskrav i åk. 9 år 2018.

Punkterna representerar Sveriges 290 kommuner och på y-axeln avläses hur stor andel av pojkarna som uppnådde kunskapskraven och på x-axeln motsvarande andel för flickorna.

Meritvärde obehöriga yrkesprogram VT 16, 17 och 18

Varje punkt motsvarar en elev

HÄRRYDA KOMMUN 28

Elevernas syn på lärande, vt 18

skolenkäten GR

Frågeområden	Båtmansskolan	Djupedalsskolan	Ekdalaskolan	Landvetterskolan	Rävlandaskolan	Önnerödskolan
Veta vad som krävs	6,1	6,4	6,7	6,5	5,9	6,2
Stimulans	4,6	5,2	5,6	4,9	5,2	4,9
Tillit till elevens förmåga	6,7	7,8	7,5	6,8	7	7,3
Anpassning efter elevens behov	7	7	7	7	6,5	7
Utmaningar	6,9	7,1	6,8	6,9	7,2	6,8
Frågeområden	GR	Härryda kommun				
Veta vad som krävs	6,3	6,3				
Stimulans	5,1	5,1				
Tillit till elevens förmåga	7,4	7,2				
Anpassning efter elevens behov	7	7				
Utmaningar	7,1	6,9				

Slutsatser

Ökat fokus på kunskapsutvecklingen i F-3.

Kommunens skolor är bra på att ge eleverna gymnasiebehörighet men behöver utmana mer i undervisningen för högre måluppfyllelse.

Utveckla samverkan och övergången till gymnasiet.

Mer av rektors egna analyser av sin skola.

Fokus på undervisningens kvalitet

”Det är kvaliteten i lärarens kunskaper, handlingar och förmågor som skapar förutsättningar för elevens lärande och kunskapsutveckling”

Gymnasiet Härryda kommun

Nationella program

Högskoleförberedande

Yrkesförberedande

Introduktionsprogram

Gymnasiesärskolan

KAA – Kommunala aktivitetsansvaret

Statistik och analys

- Öppna jämförelser skl
 - **Positiv trend där ökande andelar elever på både högskole- och yrkesförberedande program uppnår gymnasieexamen inom tre år.**
 - **Elevantalet i gymnasiesärskolan har minskat betydligt sedan reformerna 2011 och 2013.**
- Skolverket Siri
 - **Jämförelsen sker mellan riket, ej GR**
- Rektor
 - **Viktigt att rektors betygsanalys ligger till grund för åtgärder**

Rektorer gymnasiet Härryda

- Enhet 1 – BF, EL, FT, HA
- Enhet 2 – ES
- Enhet 3 – NA
- Enhet 4 – EK, IM, KAA
- Enhet 5 – SA
- Enhet 6 – HAV, TE

Elever med examen inom 3 år

Härryda kommun

Program	Andel (%)	Rang (av kommuner)
Samtliga program (inkl. IM)	76	
Högskoleförberedande	92	
Yrkesprogram	78,9	

Källa: Öppna jämförelser, skl.se

Gymnasieelever med examen inom 3 år

Program	Härryda (%)	Riket (%)
Yrkesprogram	78,9	88
Barn- och fritidsprogrammet	92,9	86,5
El- och energiprogrammet	68,2	91,1
Fordons- och transportprogrammet	-	85
Handels- och administrationsprogrammet	89,7	86,4
Högskoleförberedande program	92	91,2
Ekonomiprogrammet	96,1	90,6
Estetiska programmet	92,4	90,2
Naturvetenskapliga programmet	94,8	93,4
Samhällsvetenskapliga programmet	88,3	90,9
Teknikprogrammet	89,5	90

Genomsnittlig betygspoäng

Program	Härryda	Riket
Yrkesprogram	13	13,1
Barn- och fritidsprogrammet	13,5	12,8
El- och energiprogrammet	11,2	12,7
Fordons- och transportprogrammet	-	12,7
Handels- och administrationsprogrammet	13,4	12,8
Högskoleförberedande program	15	14,8
Ekonomiprogrammet	15,3	14,5
Estetiska programmet	15,6	14,8
Naturvetenskapliga programmet	15,5	15,8
Samhällsvetenskapliga programmet	14,6	14,4
Teknikprogrammet	14	14,2

- Framgångsfaktorer
 - Rektors systematiska uppföljningsarbete
 - Arbetslag kring programmen
- Utvecklingsområden
 - Uppföljning årskurs 9
 - Förebyggande och främjande elevhälsoarbete

Ej examen,
tidigt kända och
av hälsoskäl

- Framgångsfaktorer
 - GRIT
 - Sommarskola
 - Dubblering av lärare
- Utvecklingsområden
 - Likvärdighet mellan programmen

Goda
studieresultat

- Framgångsfaktorer
 - God betygsanalys av rektor
 - Olika kurser på olika program
 - Samarbete mellan kurser
- Utvecklingsområden
 - Se över programstrukturen och poängplanen.
 - Öka skolnärvaron

Ett fåtal kurser
står för 80 % av
satta F

- Framgångsfaktorer
 - Var den du är – bli vad du vill
 - Studier över tid
- Utvecklingsområden
 - Mellan betyg A och B
signifikant skillnad mellan
pojkar och flickor
 - SOL

Skillnader

Gymnasiesärskolan

- 100% som når examen
- Framgångsfaktorer
 - **God resurstillsättning**
 - **Hög delaktighet**
- Utvecklingsområde
 - **Trygghet i alla skolans lokaler**

Introduktionsprogrammen

Preparandutbildning(programinriktat val)

Programinriktat individuellt val (programinriktat val)

Yrkesintroduktion

Individuellt alternativ

Språkintroduktion

Sprint

- I juni 2018 slutade 8 elever
 - **2 antagna till GRVUX**
 - **1 till VO med språkstöd i Mölndal**
 - **3 till VUX Mölnlycke**
 - **1 till VVS Lindholmen**
 - **IM Lillebäck**

Relation mellan nationella kursprov och kursbetyg

- Sedan 180101 endast obligatoriska att genomföra i högst avslutande kurs för respektive program och inriktning

Frågor?

Camilla Ahlin

Verksamhetschef för gymnasiet

camilla.ahlin@harryda.se

Resultatanalys H17V18

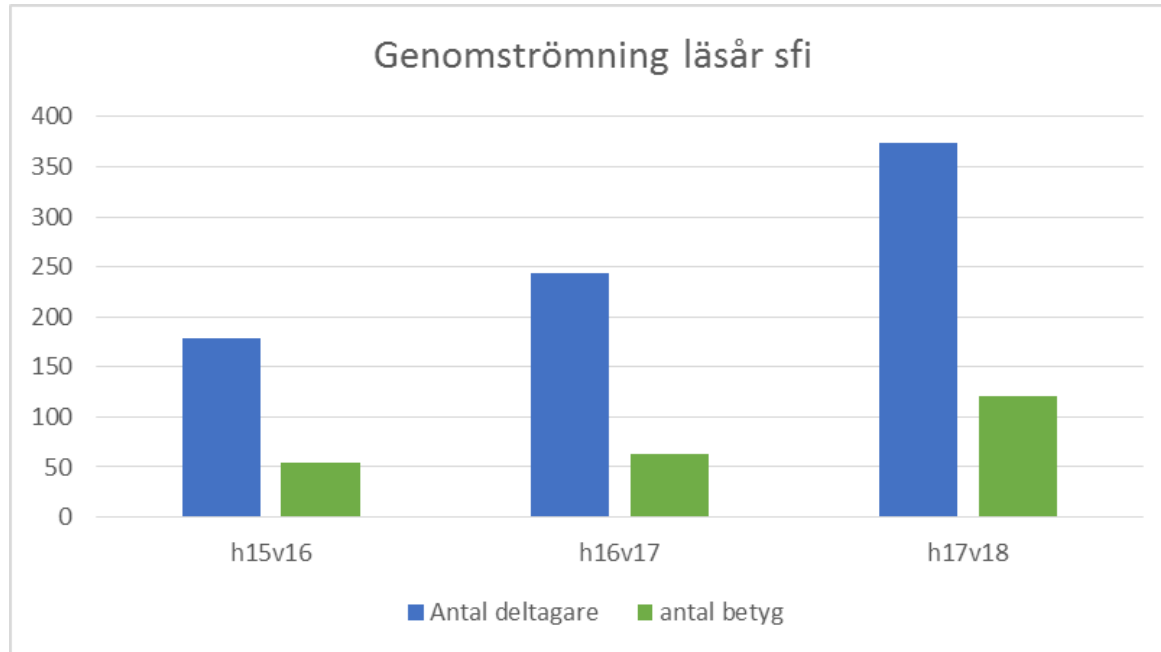
Grundläggande information

695 betyg satta för skolformen GY ↓

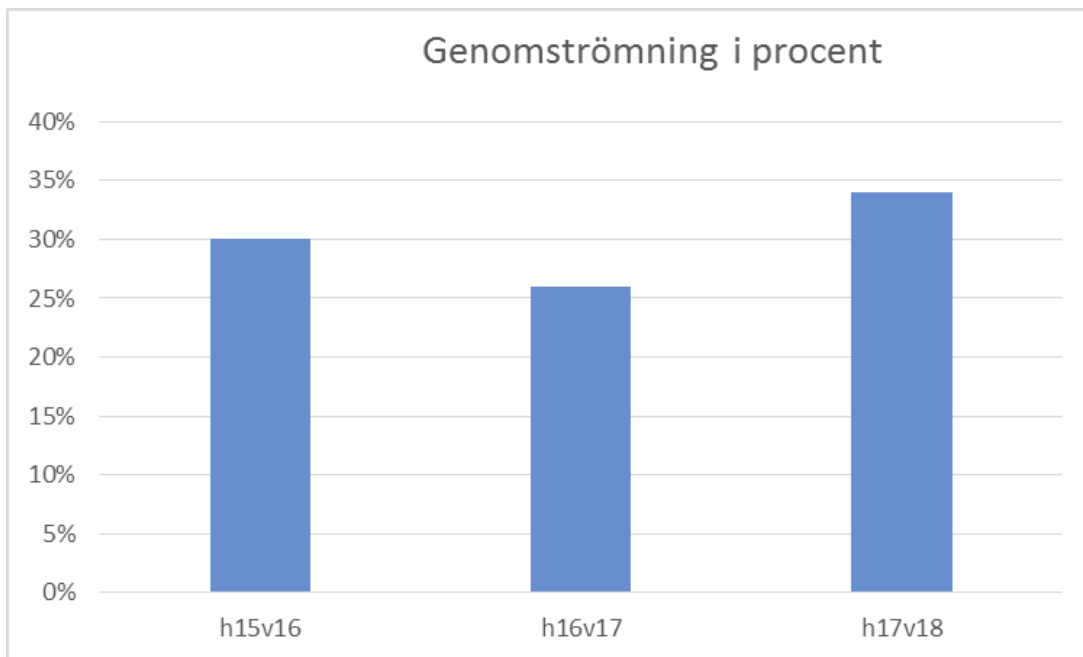
125 betyg satta för skolformen GRUV ↑

121 betyg satta för skolformen SFI ↑

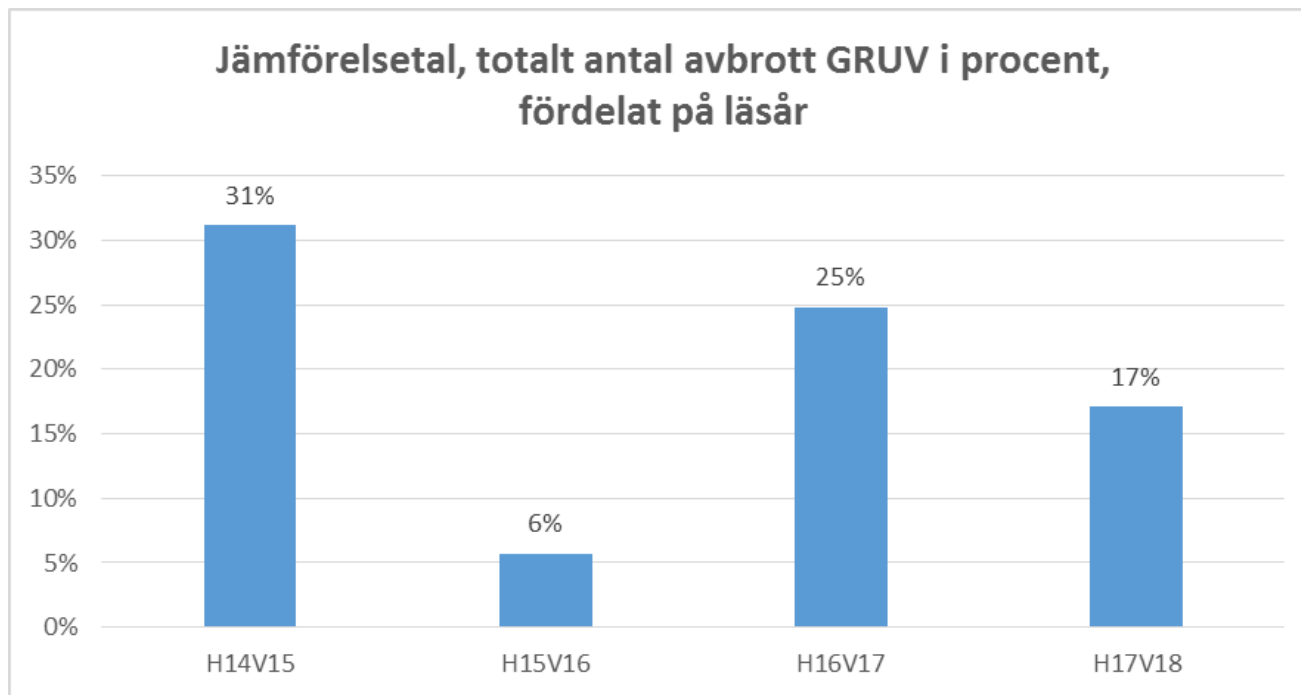

374 deltagare på sfi under "läsåret". En deltagare kan vara samma person men i fler kurser exempelvis på kurs 2b och 2c under ett år. Ökning av antal betyg och högre genomströmning.

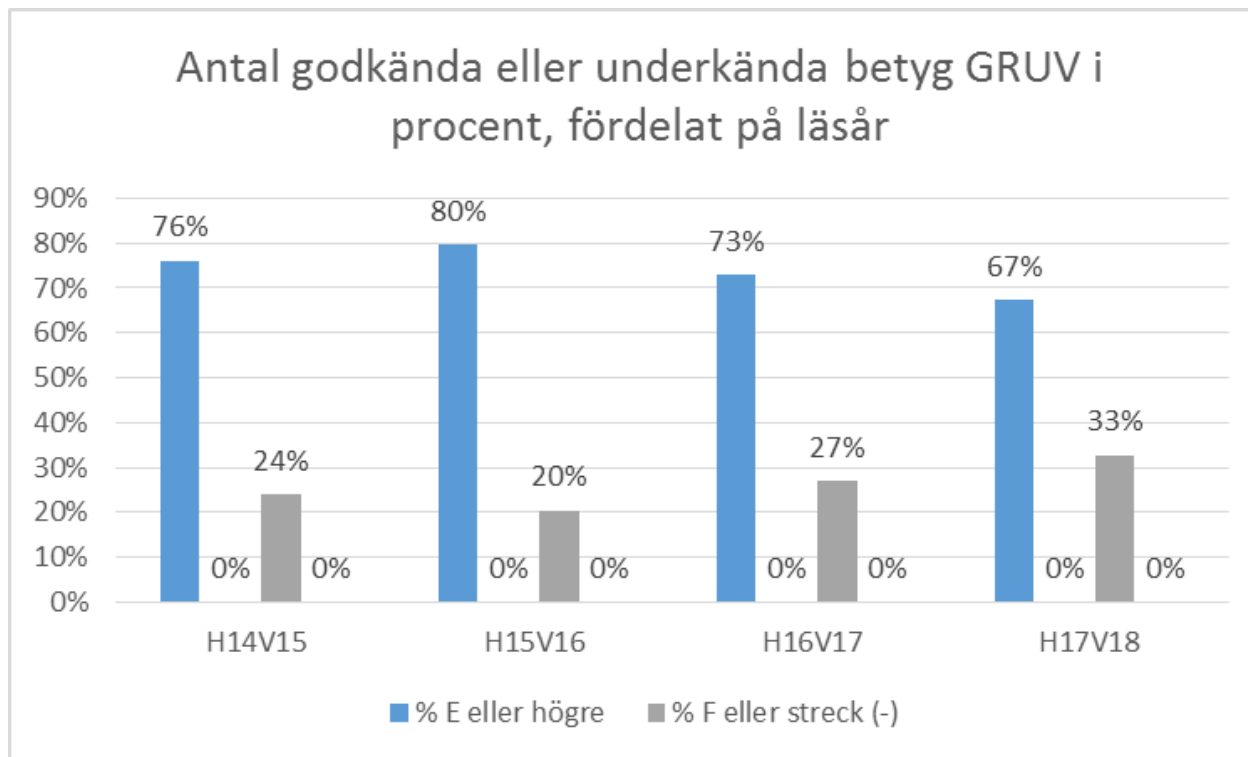
Hög andel mottagande sedan hösten 2016 och framåt.
Genomströmningen har vänt och pekar uppåt. Resultat för läsåret är 32%.

Avbrott på gruv

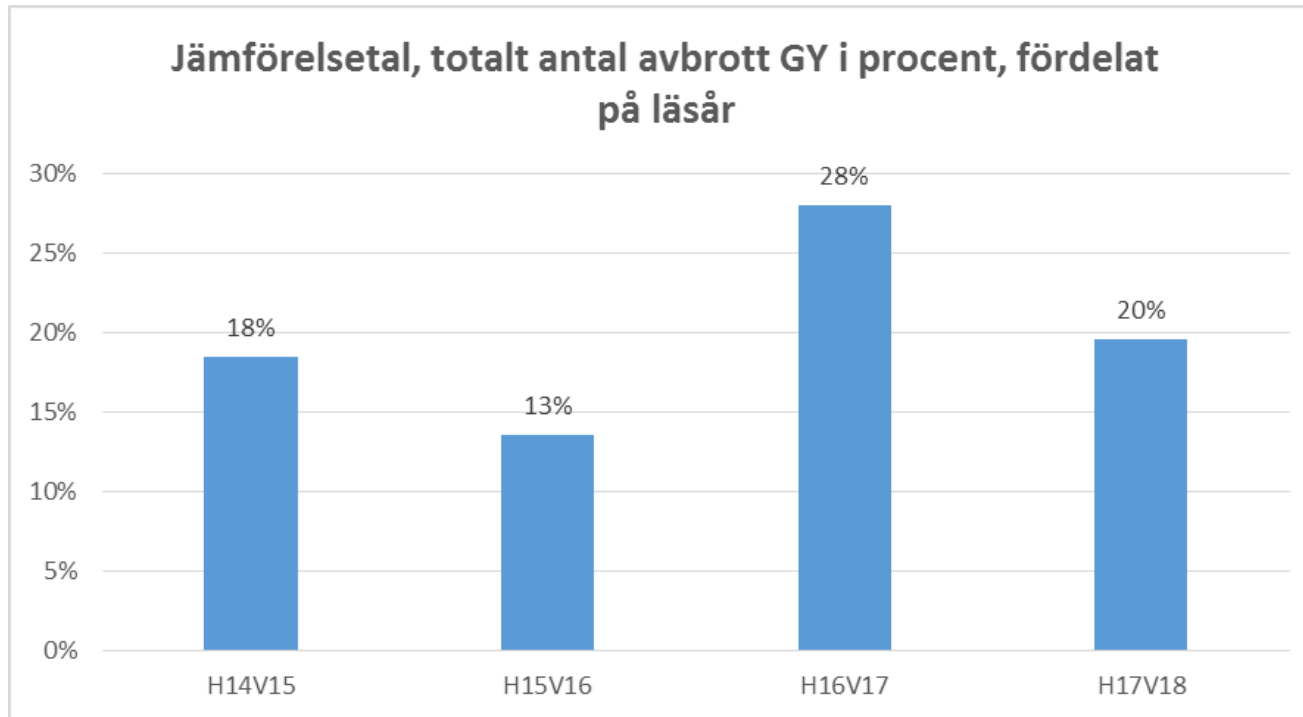
26 st avbrott på Gruv ger ett litet underlag för analys
Motsvarande siffra för riket är för 2017 18%. Denna siffra är inte direkt jämförbar.

Godkända betyg på gruv

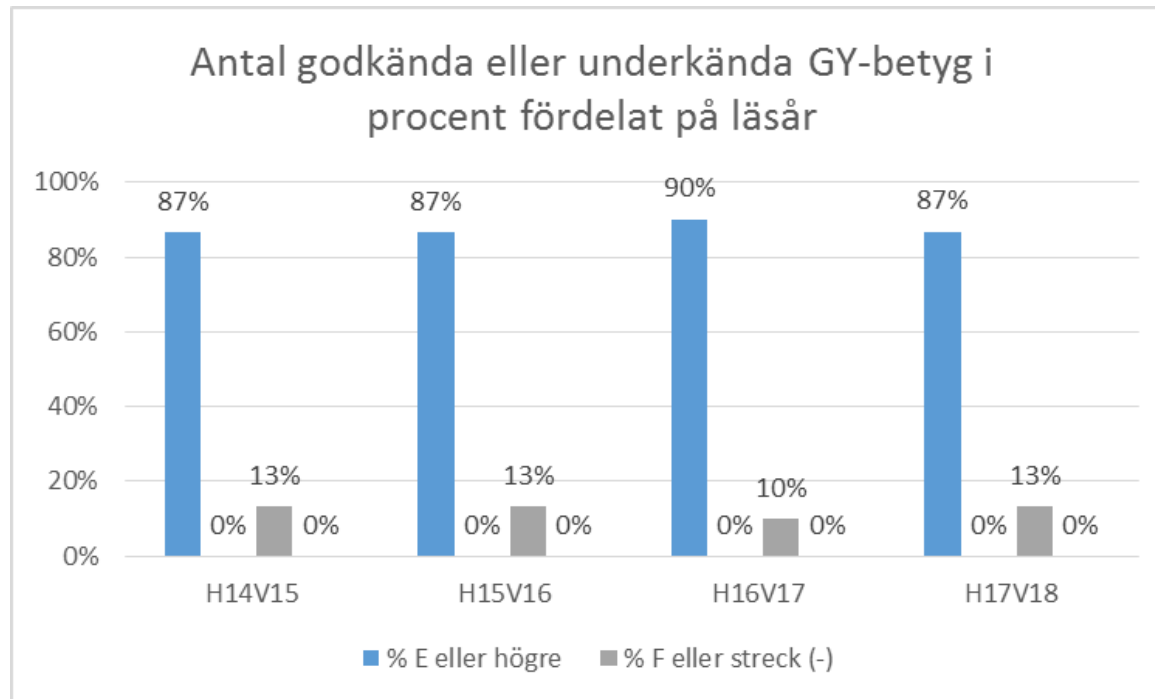
Nytt kurssystem på gruv vilket ger betyg efter varje "termin". Löpnade antagning gör att eleverna kommer in i terminen och inte hinner klart innevarande termin. Resultatet blir ett F eller – och eleven får läsa om nästkommande termin.

Avbrott på gymnasievux

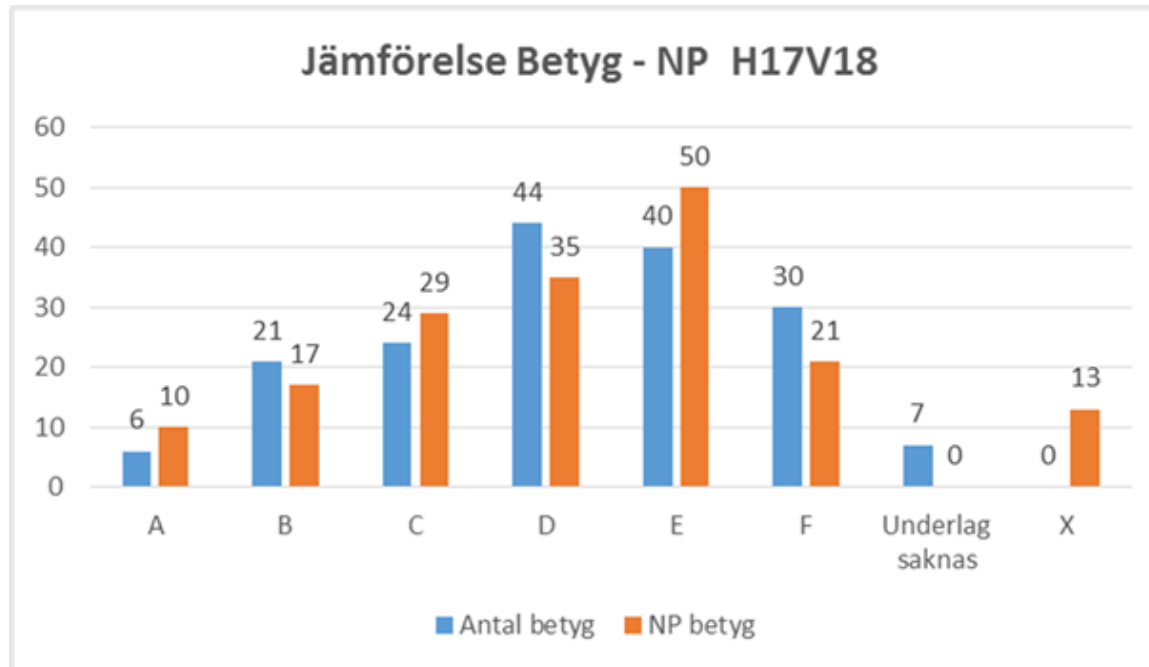
186 avbrott är gjorda på gymnasiala kurser. 20 % är något högre än rikets 17% för 2017. Alltså inte en exakt jämförelse

Godkända betyg på gymnasievux

Fortsatt goda resultat, nedgången i genomströmning kan hänga ihop med minskningen av avbrott

NP vs betyg

X= NP resultat men inget betyg

Analys för grundläggande nivå

Relativt litet underlag, avbrott och F får stort genomslag

Ändringen i betygsättning får genomslag för genomströmningen, kommer rätta ut sig om några år

Resultatets analys:

Stor andel utlandsfödda i skolformen (på nationell nivå 90%), utmaning för lärarna

Förändringar inom kurserna (nytt kurssystem) NO, SO kommer till

Fler elever som läser fler skolformer samtidigt ger (ibland) längre tid i enskild skolform

Analys för gymnasialnivå

Fler elever med F som betyg och färre avbrott

Lärarna arbetar med att behålla eleverna i studier

Löpande antagning påverkar resultat och tid i studierna

Nationella prov ligger i linje med betygen

Analysen av varför eleverna avbryter sina studier är viktigt

Schemakrockar måste försöka minska

Eleverna upplever stress i kurserna

Ökat antal elever med behov av särskilt stöd

Nya avbrottsorsaker har arbetats fram och implementerats

Resultat Särskild utbildning för vuxna

Sex kurser inom verksamheten

Tre olika nivåer, träningskolenivå, grundsär och gymnasiesär

35 kursdeltagare (några elever läser flera kurser)

Ämnena som erbjuds under H18V19 är:

Svenska

Matematik

Engelska

Historia

Natur och miljö

Språk och kommunikation

Samtliga elever har en individuell studieplan med mål med studierna

Träningsskolenivå

Nio elever i kursen **Språk och kommunikation**

Kursen är uppdelad på musik/sång-del och en rullstolsdans-del.

Målsättningen med denna undervisning är att "träna på" och främja:

Kommunikation och samarbete

Väntan/Förväntan

Minne och självförtroende

Kroppskännedom och rörelseglädje

Programmet bygger på sång, tal, teckenkommunikation och rullstolsdans och är uppbyggt på ett sådant sätt att eleverna skall känna igen delarna och kunna skapa förväntan.

Fem elever i kursen **Natur och miljö**

Målsättningen är att undersöka naturen och samhället och praktiskt blanda in dess beståndsdelar i undervisningen. Undervisningen ska främja minnesträning, språkutveckling, läsa, skriva.

Verksamheten bedömer att samtliga elever tillhör målgruppen och de följer målsättningen med kursen vilket är att upprätthålla redan förvärvade kunskaper och skapa igenkänning samt främja minnesträning och språkutveckling

Grundsär

13 elever fördelade på fyra kurser

Samläser med eleverna på gymnasiesär och undervisande lärare anpassar elevernas undervisningsmaterial efter förmåga.

Samtliga elever upplever sig ha glapp från tidigare utbildning och vill hämta hem kunskap. Har långsiktiga studieplaner där de vill läsa mer inom historia, samhällskunskap, svenska, engelska och matematik.

Eleverna utvecklas i sina delkurser och gör framsteg mot kursmålen. Flera av elever deltar på annan kurs på gymnasiesärnivå.

Utifrån analysen läggs mer fokus på egna sammanfattningar och digitala medier för att eleverna ska ha möjlighet att nå målen.

Samtliga elever bedöms inte nå målen för delkurserna varvid mer undervisning och repetition behövs.

Gymnasiesär

10 kursdeltagare (några som läser andra kurser på grundsärnivå) fördelat på två kurser

Undervisande lärare gör anpassningar utifrån elevernas kunskaper och möjligheter att tillgodogöra sig enskild kurs.

Både skriftliga och bildliga källor används i undervisningen och lässtrategier tränas. Kommunikationen i grupperna är viktiga och flera av eleverna lär bäst genom muntlig information och frågeformulering.

Utveckling av ordförråd, strategier för inläring och faktakunskap utvecklas i samtliga delkurser.

Utifrån analyser läggs mer fokus på konkretisering av film och fakta genom bild och text.

Samtliga elever bedöms inte nå målen för delkurserna varvid mer undervisning och repetition behövs.

Specialpedagogiskt projekt med fokus på sÄrvux under 2018

Bakgrund och mål:

SÄrvux har ett stort ansvar för att utveckla elevernas läsförståelse. Elever behöver lära sig att tillsammans prata om texter och hitta lässtrategier för förståelse för att hitta det meningsfulla. För att inte hamna i utanförskap behöver elever utmanas i sina kunskaper, få stöd och strategier i att förstå texter. Våra elever med lindrig utvecklingsstörning klarar ofta av att avkoda texten. I en del fall läser eleven långsamt, vilket kan bidra till svårigheter att minnas vad de läst när arbetsminnets kapacitet är begränsat. Många elever är vana vid att svara på korta faktafrågor, men har i regel svårigheter att bearbeta en text med egna ord.

Under året sker samtal med eleverna om läsvanor och lässtrategier. Genom hela projektet genomförs kollegialt lärande, studieteknik och arbete med lässtrategier. Strukturerade textsamtal genomförs två gånger i veckan på sÄrvux. Tiden anpassas utifrån hur länge eleverna orkar fokusera.

Utbildningsutskott

Datum
2018-11-19

Dnr
2018KS702 073

Närvarande:
Per Vorberg (M) ordförande
Patrik Linde (S) vice ordförande
Eva Rydén (C)
David Dinsdale (L)
Håkan Eriksson (KD)
Birgitta Olsson (MP)
Siw Hallbert (S)

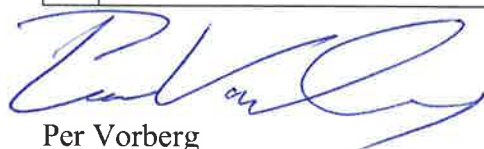
Tjänstemän:
Peter Lönn
Päivi Malmsten
Marie Fremle
Ann Nilsson-Mäki
Annika Gry
Elin Rosén
Emelie Ivarson

**Anteckningar från utbildningsutskott
den 19 november 2018 kl. 14.00-16.00**

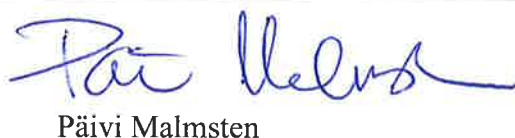
Nr	Ärende
1.	<p>Upprop och val av tid och plats för justering av anteckningar</p> <p>Per Vorberg och Päivi Malmsten justerar anteckningarna måndag den 26 november 2018 klockan 14:30 på kansliet.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
2.	<p>Återkoppling från förra mötet</p> <p><u>Skolval</u></p> <p>Av de 6061 folkbokförda eleverna i grundskoleålder i Härryda kommun har cirka 87% valt kommunal grundskola, 9,5% har valt Fridaskolan och cirka 2% har valt skolgång i annan kommun.</p> <p>I den kommunala skolan i Härryda kommun görs val av skola, inför förskoleklass och åk 6, via en e-tjänst där man väljer ett första- och ett</p>

	<p>andrahandsval. Förra året fick 95% sitt förstahandsval i de kommunala skolorna i Härryda kommun.</p> <p><u>Eskilsby</u> Befolkningsprognosen för åren 2019-2023 visar på en ökning av antalet barn i Eskilsbys närområde. Med ett ökat antal barn i Eskilsbyskolan kommer skolans befintliga lokaler inte vara tillräckligt stora för att bedriva verksamhet för både förskola och grundskola under kommande år.</p> <p>Förvaltningen har utrett alternativ till lösningar och ärendet ska hanteras på kommunstyrelsens sammanträde den 26 november 2018.</p> <p>Bilaga: 2018KS897 Förslag gällande verksamhetsförändring av förskola och grundskola i Eskilsby</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
3.	<p>Dialog kring rapport från kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor</p> <p>Kommunstyrelsen behandlade rapport från kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor den 27 augusti 2018 i § 317 och beslutade att uppdra åt förvaltningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att ta fram en plan för att förbättra arbetsmiljön för lärare och elever. Planen ska bland annat innehålla gemensamma riktlinjer vid hot och våld, samt för arbete med trygghet och studiero. • att ta fram en plan för att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler. • att stärka rektorernas roll och möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling bland annat i ledarskap och kommunikation. • att ansvara för att internetuppkopplingar och IT-verktyg fungerar. • att organisera grundskolan i lågstadium, mellanstadium och högstadium. • att se över organisationen för skolsköterskorna vad gäller samordning och möjlighet till gemensam kompetensutveckling. <p>Utbildningsutskottet och sektorn för dialog om ovanstående uppdrag. Politiken förtydligar intentionen med vissa av uppdragen. Sektorn informerar om vad som påbörjats och vad som planeras utifrån uppdragen.</p> <p>Återkoppling kring uppdraget om ändamålsenliga lokaler sker på utbildningsutskottet den 17 december 2018.</p>

	<p>Huvudmannens kontakt med rektor lyfts som ett sätt att bland annat stärka rektor. Förslagsvis planeras möte med rektorer in på sammanträde med välfärdsnämnden under våren.</p> <p>Dialog förs om en långsiktig plan, vid exempelvis planering av nybyggnation, för att organisera grundskolan i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Återkoppling från sektorn efterfrågas under våren eller hösten 2019 till välfärdsnämnden.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
4.	<p>Dialog kring kommissionens rapport om Rävlandaskolan</p> <p>Kommunstyrelsen fick den 8 oktober 2018 i § 381 information om rapporten från kommissionen för skolorna i Rävlanda.</p> <p>Utbildningsutskottet går igenom kommissionens rapport och för dialog om innehållet.</p> <p>Utbildningsutskottets beslut</p> <p>Utbildningsutskottet förslår att kommunstyrelsen den 10 december 2018 ger förvaltningen ett antal uppdrag utifrån rapporten från kommissionen för skolorna i Rävlanda.</p> <p>Återkoppling av uppdragen föreslås ske i välfärdsnämnden under våren 2019.</p>
5.	<p>Planering för nästa möte</p> <p>Förslag på ärenden till utbildningsutskottet den 17 december:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovisning av måluppfyllelse • Samverkan lokaler förskola och grundskola • Ändamålsenliga lokaler - kartläggning <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>

Per Vorberg
Ordförande

Päivi Malmsten
Sektorschef utbildning- och kultur

Förslag gällande verksamhetsförändring av
förskola och grundskola i Eskilsby

19

2018KS897

Kommunstyrelsen

Datum
2018-10-30

Dnr
2018KS897 291

Förslag gällande verksamhetsförändring av förskola och grundskola i Eskilsby

Sammanfattning

Härryda kommun bedriver förskoleverksamhet och grundskoleverksamhet i Eskilsby. I förskolan går 22 barn och i grundskolan går 14 barn fördelat på tre årskurser F-2. Förskolan och grundskolan delar på en byggnad som består av två klassrum, två grupprum, matsal samt administrativa utrymmen.

Befolkningsprognosen för åren 2019-2023 visar på en ökning av antalet barn i Eskilsbys närområde. Detta innebär att de nuvarande lokalerna inte kommer att räcka till för både för- och grundskola om samtliga barn i området ska kunna erbjudas plats. Redan hösten 2019 är lokalerna för små för att bedriva båda verksamheterna.

Förvaltningen har sett över olika alternativ för hur lokalsituationen kan hanteras framöver, där ett alternativ förordas. Alternativet innebär att grundskoleverksamheten i Eskilsby flyttas till Backaskolan och att förskola nära hemmet för de yngre barnen prioriteras.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att flytta grundskoleverksamheten på Eskilsbyskolan till Backaskolan från och med läsåret 2019/2020.

Kommunstyrelsen beslutar att använda skollocalerna i Eskilsby till förskoleverksamhet.

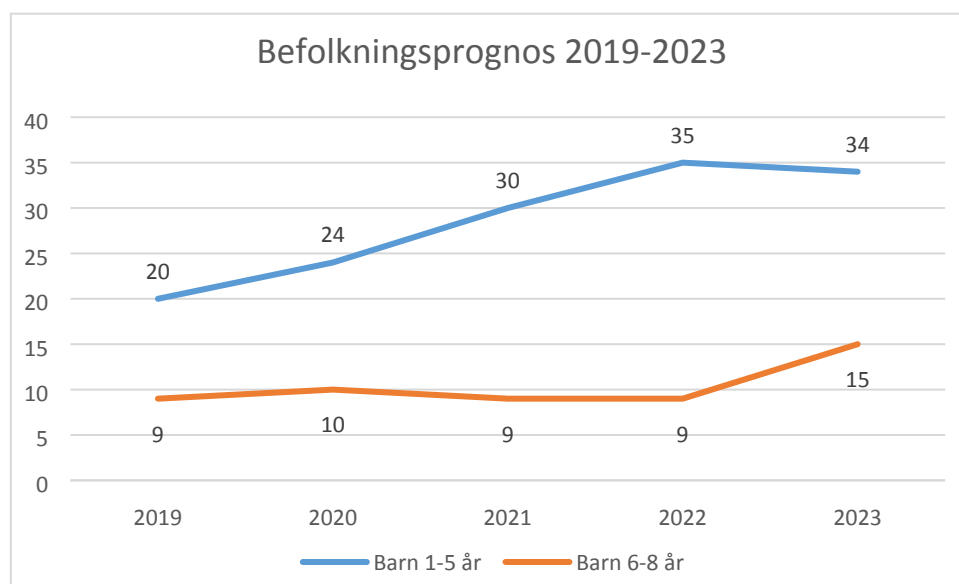
Ärendet

Härryda kommun bedriver förskoleverksamhet och grundskoleverksamhet i Eskilsby. Förskolan och grundskolan delar på en byggnad som består av två klassrum, två grupprum, matsal samt administrativa utrymmen. Även utemiljön delas av båda verksamheterna. Förskolan har 22 barn inskrivna under hösten 2018. I grundskolan går under hösten 2018 totalt 14 elever från förskoleklass till årskurs 2. Eleverna går tillsammans i en åldersblandad klass där läraren undervisar eleverna utifrån den läroplan och timplan som gäller för respektive årskurs. Förskolans verksamhet använder ett klassrum samt ett grupprum. Klassrummet som används för förskolans verksamhet är ombyggt och har delats upp i en uppehållsyta samt ett vilrum och ett mindre rum.

Förskolans lokaler är mindre än en genomsnittlig avdelning på kommunens övriga förskolor. Grundskolan använder det andra klassrummet samt ett grupprum. Eleverna i grundskolan åker idag till Backaskolan för undervisning i idrott och musik.

Befolkningsprognos 2019-2023

Befolkningsprognosen för åren 2019-2023 visar på en ökning av antalet barn i Eskilsbys närområde. De nuvarande lokalerna kommer inte att räcka till under prognosperioden för både för- och grundskola om samtliga barn skulle erbjudas plats. Lokalerna beräknas idag kunna hantera en avdelning förskola, ca 18 barn, och en grundskoleklass, ca 25 barn. Antal barn i förskoleåldern (1-5 år) förväntas under perioden att öka till 34 barn 2023. Antalet elever (barn 6-8 år) förväntas under motsvarande period att öka till 15 elever. Redan hösten 2019 räcker inte lokalerna till för att kunna bedriva både förskoleverksamhet och grundskoleverksamhet för samtliga barn och elever.

Befolkningsprognos 2019-2023 för barn i åldern 1-5 år och 6-8 år i Eskilsbys närområde.

Framtida användning av befintlig för- och grundskolebyggnad i Eskilsby

Utifrån befolkningsprognosen för 2019-2023 kommer den nuvarande byggnaden i Eskilsby inte att vara tillräckligt stor för att bedriva både förskola och grundskola under förutsättning att alla barn i närområdet ska erbjudas plats. Förvaltningen har sett över fem alternativ för hur lokalsituationen kan hanteras framöver.

1. Grundskoleverksamheten flyttar till Backaskolan

Grundskoleverksamheten flyttar till Backaskolan och eleverna får plats i de klasser som finns där idag. Om grundskoleverksamheten flyttas till Backaskolan frigörs lokaler i den nuvarande byggnaden. Förskola i Eskilsby kan då erbjudas till samtliga barn som enligt prognosen för 2019-2023 kommer att bo i Eskilsbys närområde. Backaskolan ligger cirka 8,5 km från Eskilsbyskolan. Eleverna som bor i området kommer att ha rätt till skolskjuts till och från sin skolverksamhet på

Backaskolan. Elever på Eskilsbyskolan har redan idag viss del av sin undervisning på Backaskolan då det saknas förutsättningar för idrotts- och musikundervisning i Eskilsby.

Inför läsåret 2019/2020 kommer de sju elever som för närvarande går i årskurs 2 på Eskilsbyskolan erbjudas fortsatt skolgång i årskurs 3 på Backaskolan. Inför årskurs 4 kommer eleverna tillsammans med övriga årskurs 3 från Backaskolan erbjudas plats på en skola som har årskurs 4. Tidigare har elever från årskurs 2 på Eskilsbyskolan erbjudits plats på Landvetterskolan. Detta är inte längre möjligt då organisationen har ändrats på Landvetterskolan för att få plats med fler elever i årskurserna 4-9.

Alternativ ett innebär att elever från Eskilsby som börjar förskoleklass på Backaskolan på sikt enbart kommer att behöva genomgå ett skolbyte inför årskurs 4 och inte som nu, både inför årskurs 3 och inför årskurs 4.

Om grundskoleverksamheten flyttas till Backaskolan kommer de 14 elever som idag går på Eskilsbyskolan istället att få en plats på Backaskolan från och med läsåret 2019/2020. Under hösten 2018 genomförs skolval till förskoleklass för läsåret 2019/2020. De elever som i skolvalet till förskoleklass önskat Eskilsbyskolan kommer vid en flytt av grundskoleverksamheten få möjlighet att lämna önskemål om plats på en annan kommunal skola.

Alternativ ett medför en mindre kostnad för att anpassa grundskolelokalerna till en utökad förskoleverksamhet. Det handlar exempelvis om inköp av nya inventarier och anpassning av toaletter.

2. Förskolan läggs ner och barn erbjuds förskoleplats i Landvetterområdet

Förskoleverksamheten avvecklas och befintliga lokaler används till grundskoleverksamhet för de elever som önskar gå på Eskilsbyskolan. Prognosen för 2019-2023 visar att det som mest kommer att bo 15 elever i Eskilsbys närområde vilket innebär att det kommer finnas kapacitet att ta emot elever från andra områden. Om inga andra elever söker sig till skolan kommer grundskoleverksamheten inte behöva utnyttja samtliga lokaler utan vissa delar kan komma att stå oanvända. Ett alternativ är att organisationen för grundskolan utökas till att även omfatta årskurs 3. Organisationen kommer att bestå av två klasser uppdelade på årskurs F-1 och årskurs 2-3. Elevunderlaget varierar under prognosperioden 2019-2023 och som mest kommer det totalt att finnas 17 elever. Storleken på respektive klass kommer att variera mellan fyra och 13 elever. För att bedriva undervisning enligt en ny organisation med en klass för årskurs F-1 och en klass för årskurs 2-3 behövs ytterligare en lärartjänst.

Om förskolan läggs ner kan samtliga barn i förskoleåldern (1-5 år) erbjudas plats på förskolor i Landvetter. Avståndet med bil från Eskilsby förskola till närmsta förskolan i Landvetter är cirka 9,5 km. Till Landvetter centrum är det cirka 10 km. Från Landvetter centrum finns det inom en radie på cirka 1 km flera olika förskolor. Om plats på förskola i Landvetter erbjuds innebär det att de yngsta

barnen får en längre restid till förskolan jämfört med grundskoleleverna (6-8 år) som går på Eskilsbyskolan. Barn i förskolan har inte rätt till skolskjuts utan det är föräldrarnas ansvar att ta sina barn till och från förskolan.

Alternativ två utifrån en oförändrad organisation i grundskolan medför kostnader för att anpassa förskolelokalerna till grundskoleverksamhet. Det handlar om att återställa lokalen som används av förskolan till ett klassrum samt inköp av inventarier. Ifall grundskolans organisation utökas till att omfatta årskurs 3 tillkommer även personalkostnader för en ny lärartjänst motsvarande cirka 650 tkr/år. Sett över perioden 2019-2023 innebär detta en kostnadsökning på cirka 3,3 mkr.

3. Förskolan och grundskolan finns kvar i befintliga lokaler

Alternativet innebär att både förskolan och grundskolan finns kvar i de befintliga lokalerna. Antalet barn i förskolan måste då begränsas till 18 barn, vilket motsvarar en avdelning, för att det inte ska bli för trångt i lokalerna. Samtliga barn i förskoleåldern i Eskilsbys närområde kommer därmed inte kunna erbjudas plats på förskolan i Eskilsby. Under prognosperioden 2019-2023 beräknas det bli upp till 17 barn som inte kommer att kunna erbjudas plats i Eskilsby. Dessa barn kommer istället erbjudas plats på förskolor i Landvetter.

Alternativ tre bedöms vara kostnadsneutralt eftersom lokalerna inte behöver anpassas för någon av verksamheterna.

4. Utökning av lokaler med befintlig organisation (förskola och grundskola F-2)

Alternativet innebär att befintliga lokaler kompletteras med tillfälliga lokaler för att hantera ökningen av antalet barn enligt prognoserna för 2019-2023. Förvaltningens bedömning är att det måste till tillfälliga lokaler motsvarande ett klassrum med ett tillhörande grupprum om samtliga barn i Eskilsbys närområde ska kunna erbjudas plats i förskola och grundskola F-2. Vid en utökning av lokaler måste matsalens kapacitet utredas och hur måltid kan hantera det ökade antalet barn och elever.

Alternativ fyra uppskattas medföra kostnader på cirka 625 tkr/år för paviljongen de tre första åren. Kostnaden omfattar bygglov, markarbeten, VA och el, etablering av paviljong på platsen samt hyreskostnad. Kostnaden från och med år fyra och framåt uppskattas till ca 200 tkr/år då endast hyreskostnaden kvarstår. Utöver dessa kostnader tillkommer en engångskostnad på cirka 150 tkr för inköp av inventarier. Paviljongen kommer behöva stå kvar på platsen åtminstone till 2023 enligt gällande prognos, vilket innebär en kostnad på cirka 2,4 mkr sett över perioden 2019-2023. En framtida avetablering av paviljonger medför en kostnad på cirka 300 tkr.

5. Utökning av lokaler med ny organisation (förskola och grundskola F-3)

Alternativet innebär att befintliga lokaler kompletteras med tillfälliga lokaler för att hantera ökningen av antalet barn enligt prognoserna för 2019-2023. Alternativet innebär också att grundskolans verksamhet utökas till att även

omfatta årskurs 3. Organisationen kommer att bestå av två klasser uppdelade på årskurs F-1 och årskurs 2-3. Elevunderlaget varierar under prognosperioden 2019-2023 och som mest kommer det totalt att finnas 17 elever. Storleken på respektive klass kommer att variera mellan fyra och 13 elever.

Förvaltningens bedömning är att det måste till tillfälliga lokaler motsvarande två klassrum med tillhörande grupprum om samtliga barn i Eskilsbys närområde ska kunna erbjudas plats i förskola och grundskola till och med årskurs 3. Vid en utökning av lokaler måste matsalens kapacitet utredas och hur måltid kan hantera det ökade antalet barn och elever.

Alternativ fem uppskattas medföra kostnader på cirka 825 tkr/år för paviljonger de tre första åren. Kostnaden omfattar bygglov, markarbeten, VA och el, etablering av paviljonger på platsen samt hyreskostnad. Kostnaden från och med år fyra och framåt uppskattas till cirka 400 tkr/år då endast hyreskostnaden kvarstår. Utöver dessa kostnader tillkommer en engångskostnad på cirka 300 tkr för inköp av inventarier. Paviljongerna kommer behöva stå kvar på platsen åtminstone till 2023 enligt gällande prognos, vilket innebär en kostnad på cirka 3,6 mnkr sett över perioden 2019-2023. Förutom den utökade lokalkostnaden tillkommer även kostnader för personal. För att bedriva undervisning enligt den nya organisationen med en klass för årskurs F-1 och en klass för årskurs 2-3 behövs ytterligare en lärartjänst. Personalkostnad för en ny lärartjänst uppgår till cirka 650 tkr/år. Totalkostnaden för de utökade lokal- och personalkostnaderna uppgår till cirka 6,9 mnkr sett över perioden 2019-2023. En framtida avetablering av paviljonger medför en kostnad på cirka 300 tkr.

Ekonomiska konsekvenser

Alternativ 1 och 3 bedöms rymmas inom befintlig budget för förskola och grundskola. Dessa båda alternativ handlar om anpassningar i nuvarande lokaler till den verksamhet som ska vara där.

Alternativ 2 bedöms rymmas inom befintlig budget förutsatt att organisationen för grundskolan förblir oförändrad. En utökad organisation ryms inte inom befintliga budget. En ny lärartjänst medför en kostnadsökning vilket gör att nedskärningar måste genomföras på andra områden. Detta kan till exempel leda till lägre personaltäthet inom förskolan eller grundskolan.

Alternativ 4 och 5 ryms inte inom befintlig budget. En utökning med paviljonger samt en ny lärartjänst medför en kostnadsökning vilket gör att nedskärningar måste genomföras på andra områden. Detta kan till exempel leda till lägre personaltäthet inom förskolan eller grundskolan. Kostnaden för paviljonger är i båda alternativen baserad på den faktiska kostnaden av de paviljonger som nyligen har etablerats på Furuhällsskolan inför läsåret 2018/2019.

Samråd

Tjänstemän från sektorn för utbildning och kultur samt kommunstyrelsens ordförande

träffade den 7 november representanter för föräldraföreningen i Eskilsby. Vid detta möte fördes en dialog kring förvaltningens förslag på alternativ enligt föreliggande tjänsteskrivelse. Föräldraföreningen lämnade synpunkter på de olika förslagen och framförde själva tankar kring förskolans och grundskolans framtid i Eskilsby. Vid mötet bestämdes att fortsätta dialogen efter att beslut tagits i frågan.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att en flytt av grundskoleverksamheten från Eskilsbyskolan till Backaskolan skapar bättre förutsättningar för elevers lärande och utveckling. Förvaltningen gör bedömningen att Backaskolan är väl rustad för att ta emot eleverna från Eskilsby och att det på en större skola är lättare att organisera undervisning med behörig personal. Förvaltningens bedömning är att det är positivt för eleverna att få undervisning i samtliga ämnen på Backaskolan i ett större socialt sammanhang där det finns såväl närvarande ledning som elevhälsopersonal på plats som ett stöd runt eleverna. Detta är svårare och i vissa fall inte möjligt att tillgodose på en skola av Eskilsbys storlek. På Eskilsbyskolan arbetar en lärare vilket även gör det till en ensam arbetsplats för läraren och det blir svårare för en rektor att bedriva pedagogiskt ledarskap på grund av avståndet mellan skolledning och skola. Att ha en skola med få elever innebär även färre sociala kontakter för eleverna vilket kan leda till en utsatt situation för en elev om det sociala samspelet inte fungerar.

Alternativet innebär samtidigt att förvaltningen kan bibehålla och utveckla förskoleverksamheten i Eskilsby. Förvaltningens bedömning är att det är positivt att förskola nära hemmet för de yngre barnen i Eskilsbys närområde prioriteras.

Päivi Malmsten
Sektorschef

Utbildningsutskott

Datum
2018-10-22

Dnr
2018KS702 073

Närvarande:
Per Vorberg (M) ordförande
Patrik Linde (S) vice ordförande
Eva Rydén (C)
David Dinsdale (L)
Håkan Eriksson (KD)
Birgitta Olsson (MP)
Siw Hallbert (S)

Tjänstemän:
Peter Lönn
Päivi Malmsten
Marie Fremle
Ann Nilsson-Mäki
Annika Gry
Sofia Grebner
Elin Rosén
Emelie Ivarson
Fredrik Larsson
Pernilla Palm
Eva-Maria Smith

**Anteckningar från utbildningsutskott
den 22 oktober 2018 kl. 14.00-17.00**

Nr	Ärende
1.	Upprop och val av tid och plats för justering av anteckningar Per Vorberg och Päivi Malmsten justerar anteckningarna måndag den 29 oktober 2018 klockan 14:30 på kansliet. Utbildningsutskottet noterar informationen.
2.	Reflektioner från förra mötet

	Utbildningsutskottet noterar informationen.
3.	<p>Aktuellt från verksamheterna</p> <p><u>Annika Gry, verksamhetschef utvecklings- och stödenheten, Use informerar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verksamheten har gått med i ett nationellt nätverk, för samverkan kring att minska den psykiska ohälsan, med skolverket och skolstyrelsen. I Härryda deltar socialtjänsten, utbildning- och kultur och vårdcentralen. <p><u>Ann Nilsson-Mäki, verksamhetschef kommunal grundskola informerar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tio rektorer och Ann Nilsson Mäki har varit på skolledarkonferens om digitalisering i Tallinn. • Huvudmannens klagomålshantering är inrättad. Vilka klagomål som inkommit och insatser redovisas till huvudmannen förslagsvis i det systematiska kvalitetsarbetet. <p><u>Marie Fremle, verksamhetschef kommunal förskola informerar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verksamheten har gjort en genomlysning av arbetet med digitalisering och kartlagt förskolornas arbete. Nätverk kring digitalisering har skapats för att utveckla arbetet och öka likvärdigheten. • Marie Fremle har arbetsmiljödialog med alla förskolors enhetsråd. Arbetsmiljödialoger genomfördes även förra året och de handlingsplaner som gjordes då följs nu upp. • Politiken lyfter samarbete med de fristående förskolorna kring bland annat digitalisering. <p><u>Sofia Grebner, verksamhetschef vuxenutbildningen informerar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ansökningsomgångarna för yrkeshögskolan har tidigarelagts från inlämning i september till maj. Beslutet om att verksamheten kan starta en utbildning kommer i januari, vilket innebär att de två processerna nu ligger samtidigt. • Ny rektor är snart på plats. • Vuxenutbildningen erbjuder en uppsökande verksamhet, <i>träffa en studie och yrkesvägledare från vuxenutbildningen</i>, där studievägledare kommer finnas på plats på biblioteken i Mölnlycke, Landvetter, Hindås och Rävlanda. <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>

4.	<p>Presentation av enkät trygghet och studiero vuxenutbildningen</p> <p>Sofia Grebner verksamhetschef vuxenutbildningen, presenterar resultat från enkät om trygghet och studiero.</p> <p>Bilaga: Trygghet och studiero h17v18 Vuxenutbildningen_Utb.utskottet 181022</p> <p>På särskild utbildning för vuxna, särvux finns 25 elever uppdelade på tre olika nivåer; träningskolenivå, grundsärnivå och gymnasiesärnivå. Verksamheten behöver hitta ett sätt att redovisa särvux resultat till huvudmannen utan att det blir på individnivå. Ett förslag är att utgå från elevens individuella studieplan och jämföra med var läraren anser att eleven befinner sig i sin utveckling.</p> <p>Specialpedagogiska skolmyndigheten (spsm) har tagit fram ett underlag för hur grundskolan kan följa upp elevernas kunskap inom särskolan, detta passar dock inte att använda på särvux.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
5.	<p>Lokaler - utmaningar på kort och lång sikt</p> <p>Pernilla Palm planeringschef och Eva-Maria Smith sektorsekonom informerar om lokaler för förskolan och grundskolan och redogör för förslag om samverkan.</p> <p>Bilaga: Samverkan lokaler förskola och grundskola_Utb.utskottet 181022</p> <p><u>Bakgrund</u></p> <p>I LRP 2019-2023 har förskolan till ht-20 lagt in avveckling av förskolelokaler motsvarande 5 avdelningar i Landvetter och 4 avdelningar i Mölnlycke på grund av färre antal barn jämfört med tidigare prognoser. Grundskolan har i samma plan från ht-20 angett ett tillfälligt lokalbehov motsvarande en parallell i åk 6-9 i både Landvetter och Mölnlycke på grund av de stora elevkullarna födda 2008, 2010 och 2012. I plan ligger även inlagt att ersätta befintliga paviljonger på Högadalskolan (2 klassrum) ht-20. UTK har utifrån detta fått i uppdrag från FLG att ta fram förslag på hur för- och grundskolan kan samverka om lokaler.</p> <p>Förslaget om samverkan om lokaler är i enlighet med budgetförslaget 2019-2021. Om samverkansförslaget inte används kommer det innebära en merkostnad för grundskolan, för till exempel paviljonger. Det finns även</p>

kostnader för förskolan som är förknippade med att hålla övertaliga avdelningar öppna, framförallt måltidskostnader och städkostnader. Måltidskostnader betalas per avdelning inte per måltid.

Förskolor i Landvetter centrum diskuteras.

När skolplaceringar planeras har verksamheten haft en gräns på i snitt 25 elever per klass. Skolornas beläggning gör att gränsen nu är ändrad till 28 i Mölnlycke och Landvetter.

Politiken efterfrågar att få ta del av ekonomiska konsekvenser, befolkningsprognos samt siffror på kapacitet och beläggning på skolor i kommunen. Det behöver säkerställs att befolkningsprognosen har med sig rätt underlag.

Per Vorberg efterfrågar en plats för att bygga en ny skola, utrymma och riva en gammal skola och bygga en ny på samma plats.

Samverkansförslaget kommer att tas upp igen på utbildningsutskottet den 17 december. Inför utskottets sammanträde den 17 december ska frågor, som politiken behöver få svar på för att ställa sig bakom förslaget, skickas till emelie.ivarson@harryda.se. Skicka in frågor senast den 14 november.

Förslaget kommer ställa stora krav på god kommunikation och samverkan mellan politik och förvaltning gentemot vårdnadshavare.

Fredrik Larsson planeringsledare informerar om verksamheten i Eskilsby.

Bilaga: Eskilsbyskolan_Utb.utskottet 181022

Vilken verksamhet vill kommunen erbjuda i Eskilsby och för vilka? Ska Buarås tillhöra Eskilsbys upptagningsområde?

Olika alternativ kring Eskilsbys verksamhet diskuteras.

Förvaltningen föreslår att verksamheten utvecklar förskolacapaciteten och flyttar skolverksamheten. Backaskolan har plats och det finns tillgång till skolskjuts.

Under mötet lyfte Patrik Linde förslaget att bygga en ny förskola eller sätta upp paviljonger och återställa skolan till en f-1 och en 2-3 med två pedagoger. Finansiering krävs i så fall.

Politiken efterfrågar bra långsiktiga lösningar. Oavsett verksamhet behöver lokalerna ses över.

Politiken efterfrågar att förvaltningen har en dialog med de berörda invånarna på orten. Förvaltningen har sen tidigare en träffa inbokad med föräldraföreningen för dialog.

	Utbildningsutskottet noterar informationen.
6.	<p>Elever i behov av stöd//tidiga insatser//särskild undervisningsgrupp Ann Nilsson-Mäki verksamhetschef för grundskolan informerar.</p> <p>Bilaga: Elevens behov_Utb.utskottet 181022</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
7.	<p>Dialog kring rapport från kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor Ärendet bordläggs till nästa utskottssammanträde.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
8.	<p>Förslag på punkter till nästa möte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dialog kring Rävlanda kommissionens rapport. • Dialog kring rapport från kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor. <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>

Per Vorberg
Ordförande

Päivi Malmsten
Sektorschef utbildning- och kultur

TRYGGHET OCH STUDIERO

Vuxenutbildningen
H17V18

Resultat från studerandeenkät

- Studerandeenkät från h17v18
- Antal respondenter 230
- Antal svar 120
- Svarsfrekvens 53%
- Elever från grundläggande och gymnasial vuxenutbildning
- Även deltagare från sfi som också läser på grundläggande nivå
- Enkäten kompletteras med djupintervjuer för samtliga skolformer inom den kommunala vuxenutbildningen inkl särvox

Bemötande och individuella förutsättningar

Hur tycker du att lärarna lyssnar och har förståelse för dina individuella förutsättningar?	Antal svar
Mycket bra	39 (32,0%)
Bra	67 (54,9%)
Dåligt	9 (7,4%)
Mycket dåligt	3 (2,5%)
Vet ej	4 (3,3%)
Summa	122 (100,0%)

87 % av de svarande eleverna upplever att lärarna lyssnar och har förståelse för individuella förutsättningar

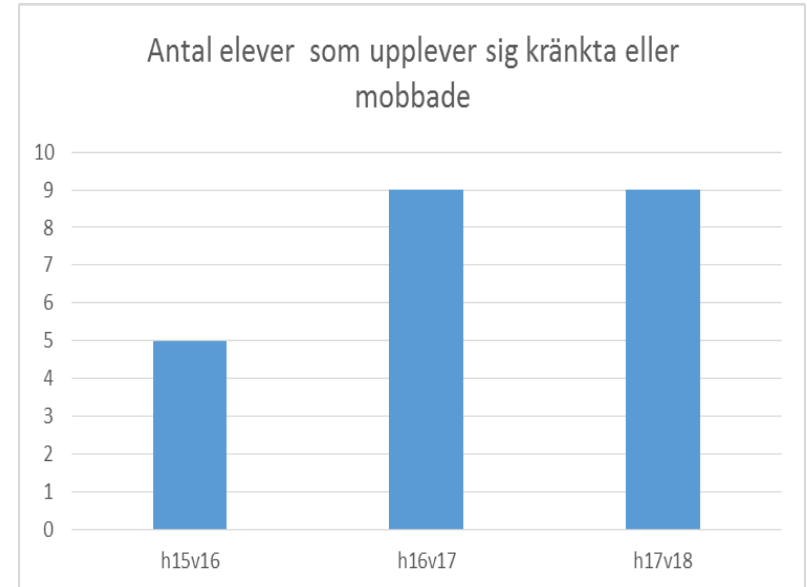
Hur upplever du dina lärares bemötande?	Antal svar
Mycket bra	59 (48,4%)
Bra	54 (44,3%)
Dåligt	4 (3,3%)
Mycket dåligt	1 (0,8%)
Vet ej	4 (3,3%)
Summa	122 (100,0%)

92 % av eleverna upplever lärarnas bemötande som mycket bra eller bra.

Kränkande behandling och mobbing

Har du någon gång känt dig illa behandlad/mobbad?	Antal svar
Ja	9 (7,4%)
Nej	113 (92,6%)
Summa	122 (100,0%)

Vem betedde sig illa mot dig/mobbade dig?	Antal svar
En elev	2 (25,0%)
En lärare	5 (62,5%)
Annan personal	1 (12,5%)
Summa	8 (100,0%)

Slutsatser vuxenutbildningen

- Önskemål om fler lektioner och fler provtillfällen utanför ordinarie tillfällen-mer flexibilitet
- Vissa elever upplever stress vid heltidsstudier
- Ökat antal elever hos vår specialpedagog och som är i behov av stöd
- Svårt att komma åt kränkande behandling då det inte rapporteras till skolledningen
- Likabehandlingsplanen och dess innehåll är välförankrat, inkl sfi och särvox
- Djupintervjuerna är viktiga som komplement till studerandeenkäten

Att fundera över..

- Svårare att få deltagare till fokusgrupper – elevdemokrati
- Hitta bra sätt att redovisa sÄrvux resultat och medinflytande

Samverkan lokaler förskola och grundskola

Bakgrund

- I LRP 2019-2023 har förskolan till ht-20 lagt in avveckling av förskolelokaler motsvarande 5 avdelningar i Landvetter och 4 avdelningar i Mölnlycke pga. färre antal barn jmf med tidigare prognoser.
- Grundskolan har i samma plan från ht-20 angett ett tillfälligt lokalbehov motsvarande en parallell i åk 6-9 i både Landvetter och Mölnlycke pga. de stora elevkullarna födda 2008, 2010 och 2012.
- I plan ligger även inlagt att ersätta befintliga paviljonger på Högadalskolan (2 klassrum) ht-20.
- UTK har utifrån detta fått i uppdrag från FLG att ta fram förslag på hur för- och grundskolan kan samverka om lokaler.

Förutsättningar

- Beräkningar är gjorda utifrån befolkningsprognosen för 2019-2023.
- Barngruppernas storlek återgår till i snitt 18 barn per grupp – har de två senaste åren varit 17 barn per grupp.
- Efterfrågan på förskola är oförändrad.
- Inga nya barn förutom syskon placeras på de förskolor som ska avvecklas från och med hösten 2019.

Samverkan Landvetter

Stommens förskola lämnas till Landvetterskolan

- Stommens förskola (3 avd.) avvecklas ht-20 och Landvetterskolan tar över lokalerna.

Konsekvenser för grundskola

- Klarar lokalbehovet fram till vt-23. Efter detta kan det finnas ett behov av ytterligare lokaler redan ht-23 beroende på hur kommande prognoser ser ut.

Samverkan Landvetter

Konsekvenser för förskolan

- Cirka 45 barn kommer behöva flytta till en ny förskola. Det är möjligt att flytta samtliga barn till en och samma förskola, antingen till Västergärdet eller Salmered.
- Ingen förskola i Landvetter centrum.
- Kommer ställa stora krav på god kommunikation och samverkan mellan politik och förvaltning gentemot vårdnadshavare.

Samverkan Mölnlycke

Högdals förskola lämnas till Högdalsskolan

Högdals förskola (4 avd.) avvecklas ht-20 och Högdalsskolan tar över lokalerna som ersättning för paviljongerna som tas bort. Nya paviljonger placeras vid Ekdalaskolan (ca 2 klassrum) för att täcka grundskolans tillfälliga behov.

I LRP 2019-2023 finns inlagt en ny skola i Mölnlycke. Potentiell plats för denna är tomten där Högdals förskola ligger. Om ny skola byggs rivs förskolan och samverkan är därmed inte möjlig. Högdalsskolan får klara sig utan paviljong tills ny skola är på plats.

Samverkan Mölnlycke

Konsekvenser för grundskolan

- Det tillfälliga lokalbehovet täcks av paviljonger vid Ekdalaskolan.
- Grundskolan behöver omfördela ca. 460 tkr/år för att finansiera paviljonger.
 - Två klassrum paviljonger kostar ca. 600 tkr/år
 - Borttagande av paviljonger vid Högadalskolan sparar 140 tkr/år i hyreskostnader

Samverkan Mölnlycke

Konsekvenser för förskolan

- Cirka 35 barn kommer behöva flytta till en ny förskola. Det kommer inte att vara möjligt att flytta samtliga barn till en och samma förskola.
- Kommer ställa stora krav på god kommunikation och samverkan mellan politik och förvaltning gentemot vårdnadshavare.

Avveckling av ytterligare förskoleavdelningar i Landvetter

- Enligt prognos behöver ytterligare två avdelningar stängas utöver Stommens tre avdelningar.
- Antingen stängs hela Sjöholmens förskola eller 2 avdelningar på andra befintliga förskolor.
- En avveckling av 2 avdelningar ht-20 kommer att leda till platsbrist våren 2024 och kanske redan våren 2022.

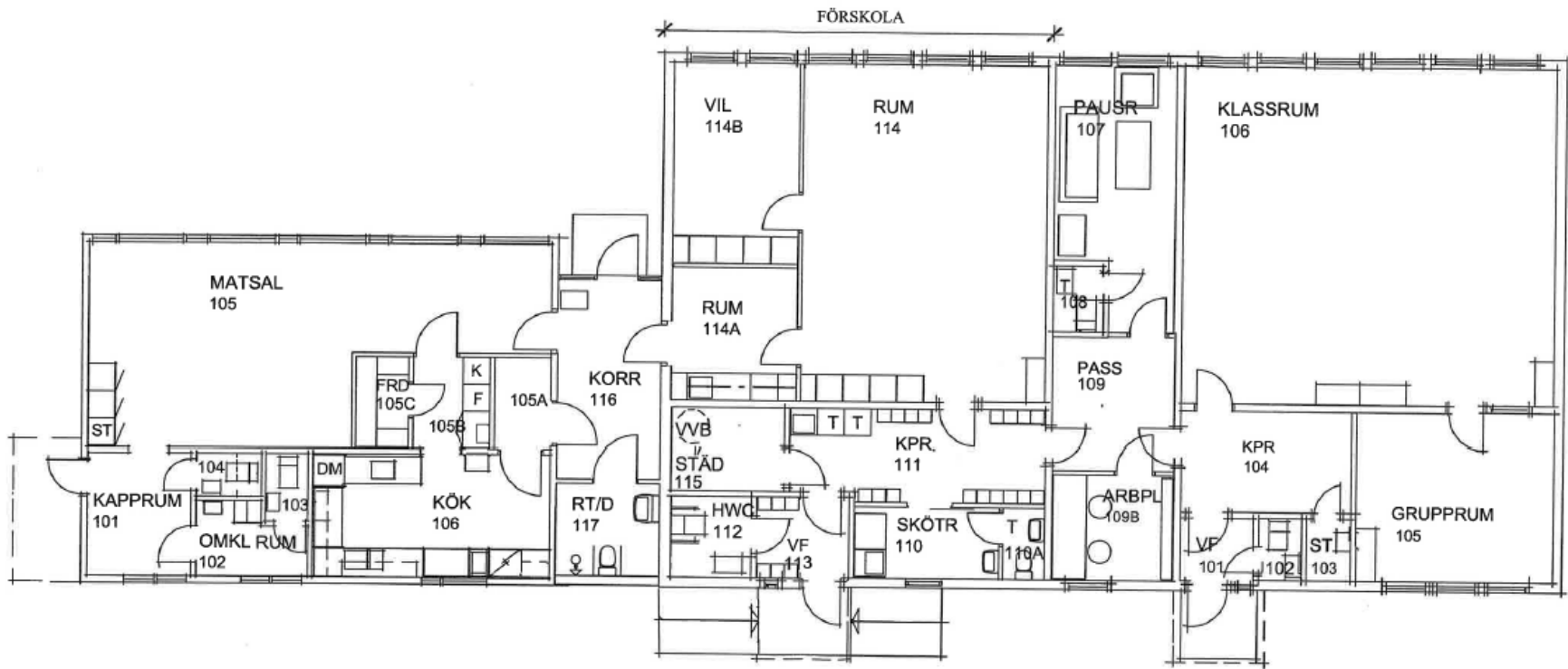
Eskilsby

Lokaler

Placeringar förskola januari

Placeringar blivande årskurs 3 hösten -19

Upptagningsområde

Lokaler

- Lokalernas utformning för förskolan är inte ideal vare sig för barn eller personal
- Grundskoleelever åker idag till Backaskolan för undervisning i idrott och rytmik

Kapacitet yta

- 1 klassrum + grupprum (max 28 elever)
- 1 klassrum förskola + extra rum (en "avdelning")
- Total kapacitet undervisningslokaler
 - **Antingen 2 klasser (max 28 elever per klass) kräver ombyggnad**
 - **Eller 2 "avdelningar" förskola (max ca 30 barn) givet 10 kvm/barn – dvs. 15 barn/avdelning**
- Matsalen är utnyttjad till max idag

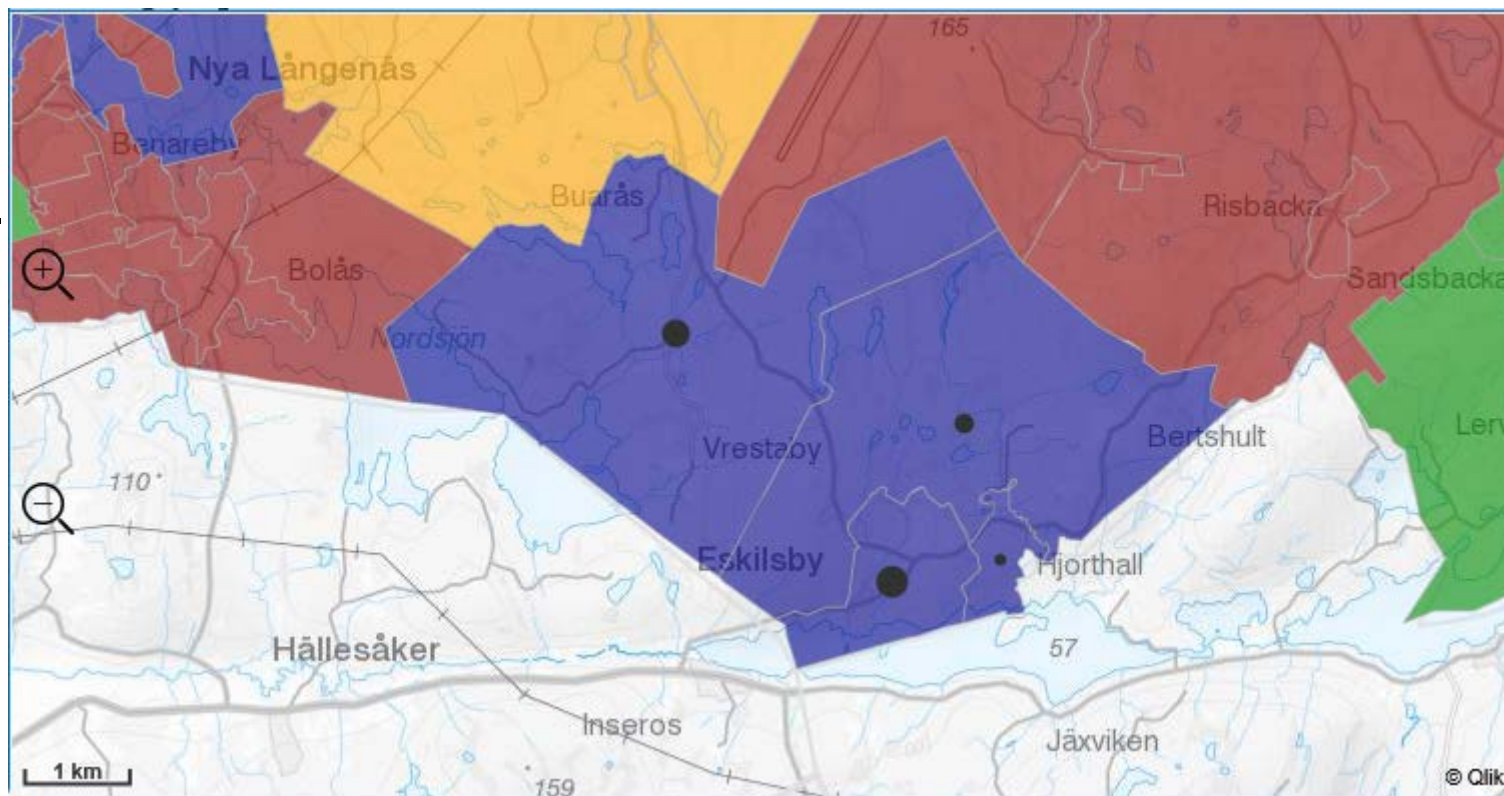
Placeringar förskola januari

- Förskolan idag har 22 barn
 - **2 barn i kö för att placeras i januari 2019 (1 syskon)**
 - **3 barn i kö just nu för att placeras i augusti 2019 (1 syskon)**
- Förskolan har mindre lokalyta än en avdelning – med 22 barn är det trångt i lokalerna
- Förvaltningens bedömning är att fler barn inte kan placeras på Eskilsby förskola
- De två barn som står i kö till januari erbjuds plats i Landvetter och får ställa sig i omplaceringskö till Eskilsby

Placeringar blivande årskurs 3

- Elever från Eskilsbyskolan som ska börja i årskurs 3 hösten 2019 kommer att placeras på Backaskolan (7 elever)
- Tidigare har dessa elever placerats på Landvetterskolan
 - **Organisationen på Landvetterskolan ändrades i och med att Backaskolan färdigställdes för att få plats med fler elever i åk 4-9 på Landvetterskolan**

Upptagningsområde

Nyckelkodsområde runt Buarås

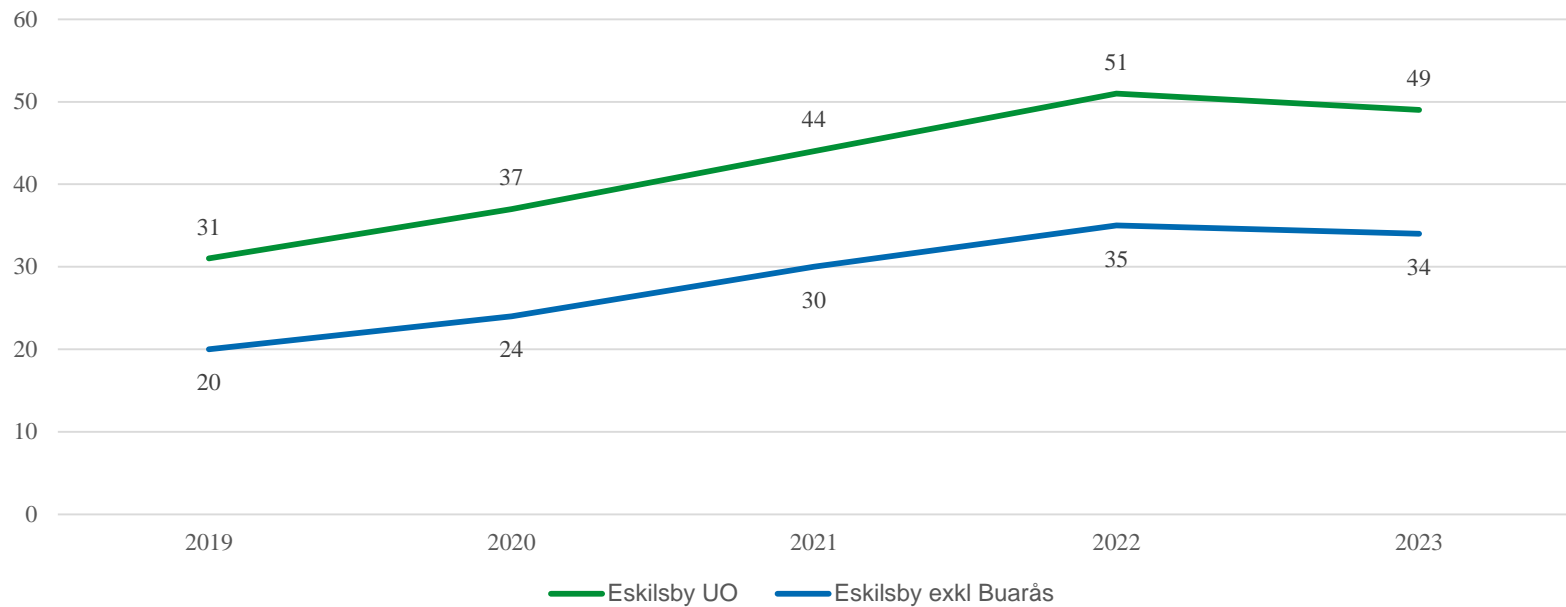
- 1 av 10 barn i förskoleålder är idag placerat på Eskilsby förskola
 - **Ingen av de övriga nio har önskat placering på Eskilsby**
- Fyra elever i åk F-2 bor i området
 - **2 Backaskolan**
 - **1 Landvetterskolan**
 - **1 Eskilsbyskolan**

Avstånd till för- och grundskolor

- Buarås – Eskilsby 4,4 km
- Buarås – Backaskolan 4 km
- Buarås – Smedjebacken 5 km

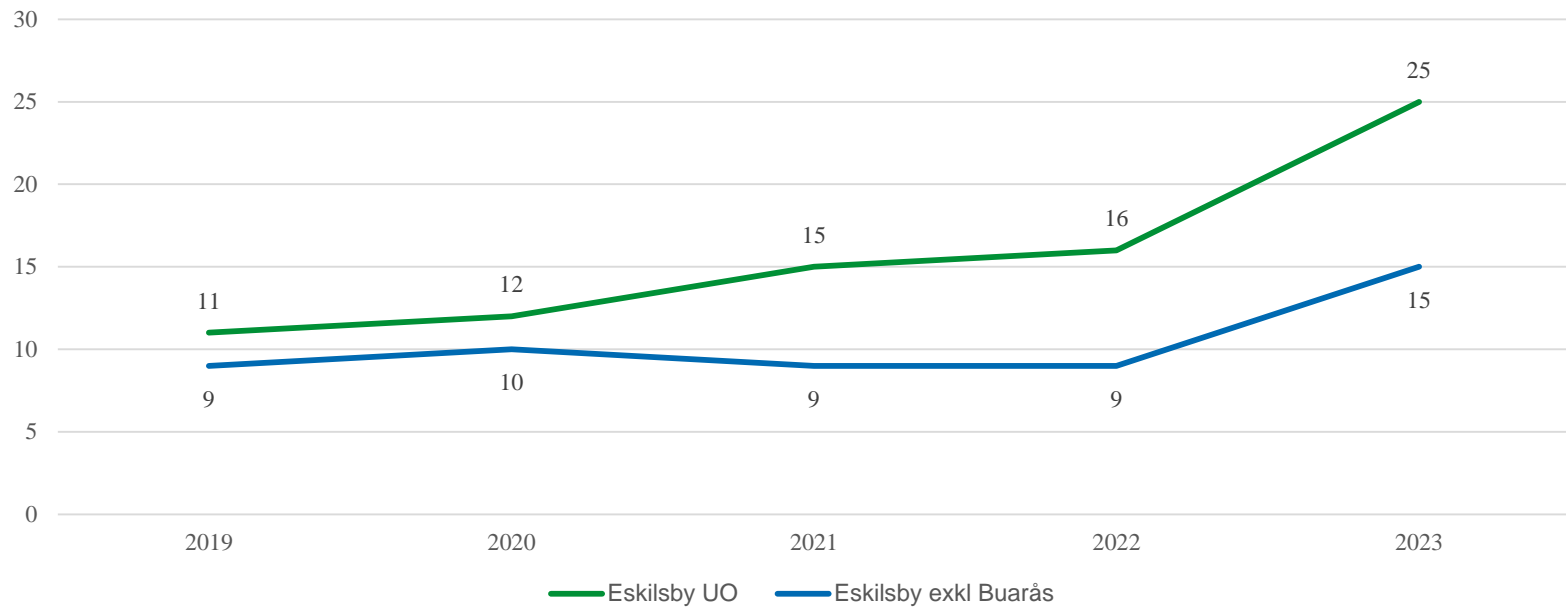
Befolkningsprognos förskola

Antal barn 1-5 år

Befolkningsprognos grundskola

Elever 6-8 år (ÅK F-2)

Elevhälsans främjande systematiska arbete

ett tillsammansarbete inom
grundskola och grundsärskola för att
stödja eleven att nå kunskapskraven

Rötter och vingar

Lärande och hälsa

(Kunskapsöversikt från Kungliga Vetenskapsakademin)

Det råder ett ömsesidigt samband mellan skolprestationer och psykisk hälsa.

Resultaten visar att god hälsa leder till ökat välbefinnande och därmed bättre förutsättningar för lärande.

Men de visar också att lärande i sig, att gå ut skolan med godkända betyg, leder till minskad ohälsa, kriminalitet och utanförskap

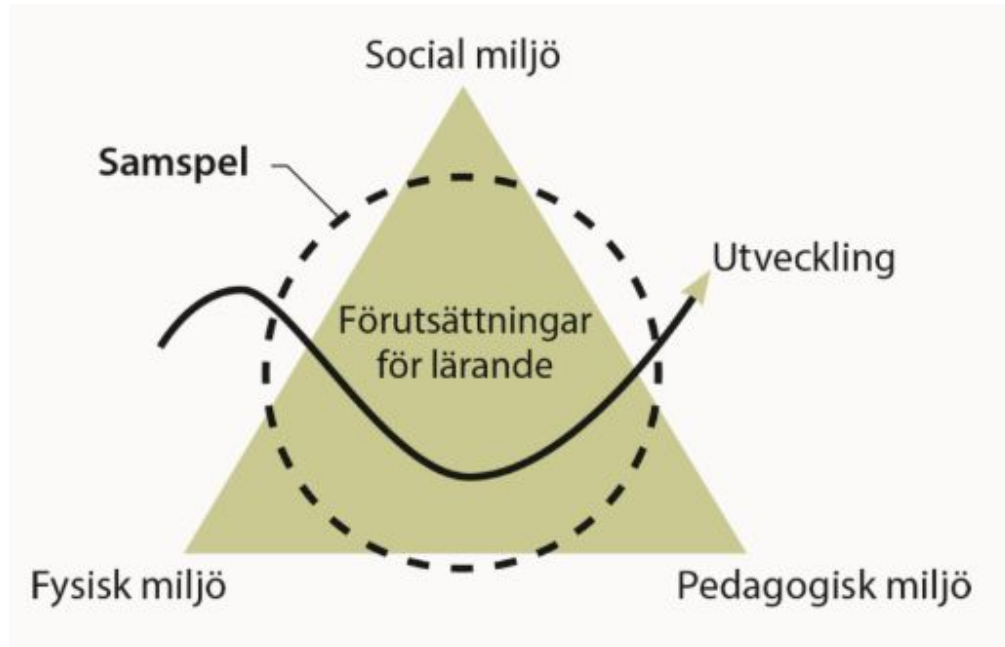
Rötter och vingar

“Elevhälsa” på skolan

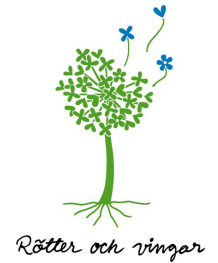
- Samspel mellan elevhälsoteamets kompetenser, rektor och lärare. Rektor ansvarar och leder.
- Gemensamma insatser som ska bidra till att skapa miljöer som **främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa**

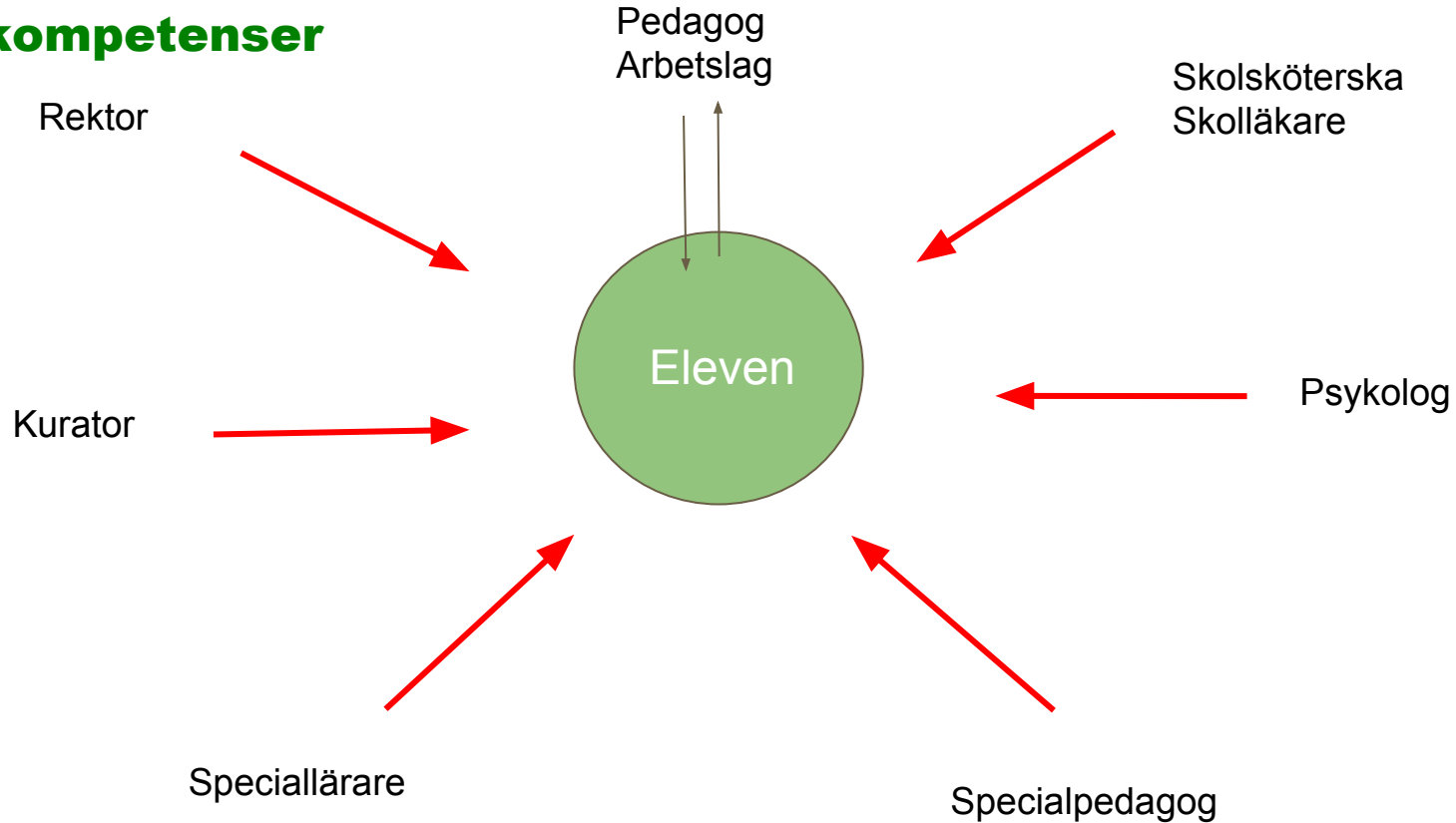
Rötter och vingar

Spsm tillgänglighetsmodell

Elevhälsoteamets kompetenser

Elevhälsoteamets kompetenser

Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att **undanröja hinder för varje elevs lärande och utveckling.**

Den primära uppgiften är att utgöra **en stödprocess till rektorer och lärare vid planeringen av arbetet med elevernas lärande.**

Skollagen (2010:800)

Rötter och vingar

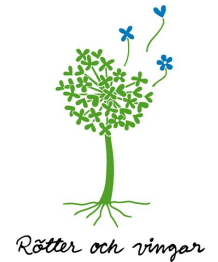
Skolans uppdrag att möta alla elever

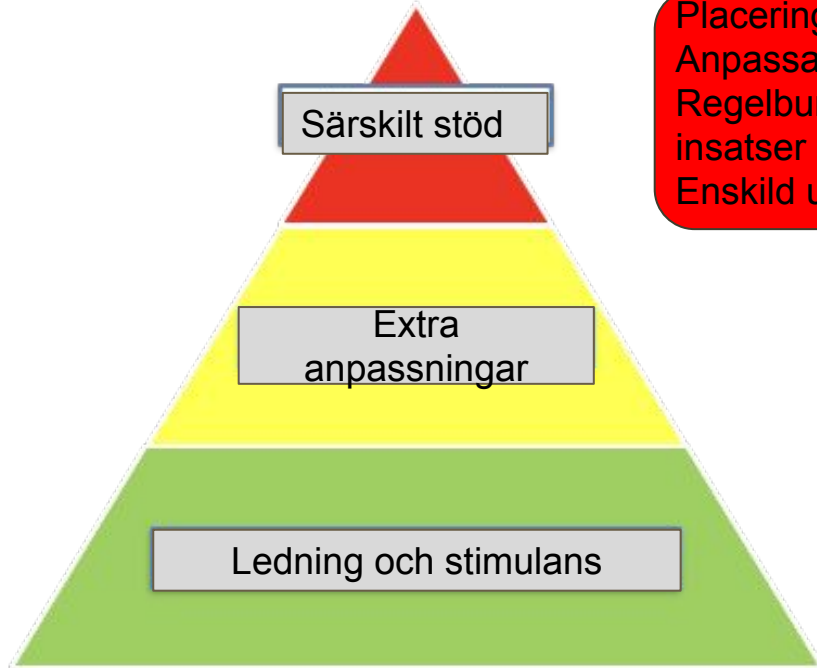

Skollagen 2 kap 25 §

Skollagen 3 kap 3 §

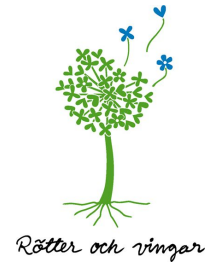
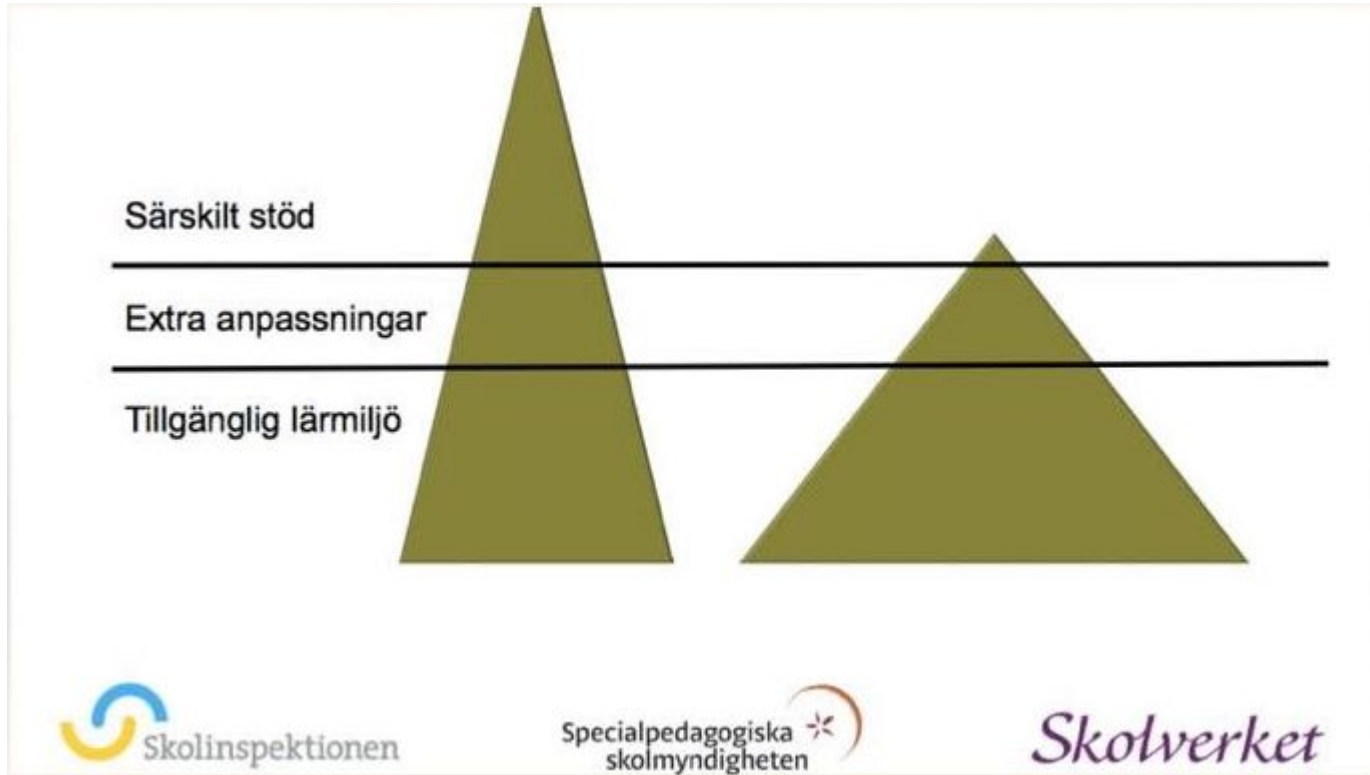
Placering i särskild undervisningsgrupp
Anpassad studiegång
Regelbundna specialpedagogiska insatser
Enskild undervisning

Särskilt schema över skoldagen.
Extra tydliga instruktioner
Stöd att sätta igång arbetet
Hjälp att förstå texter
Anpassade läromedel med digital teknik
Enstaka specialpedagogiska insatser.

Ex. varierad och differentierad undervisning, filtskärmar, tydligt ledarskap, schemaläggning, varierade grupper, hörselkåpor, varierande redovisningsätt.

Rötter och vingar

Särskilt stöd

Beslut fattas av rektor om utredning av skolsituationen.

Åtgärdsprogram upprättas och utvärderas enligt plan.
Insatserna följs upp regelbundet inför utvärderingen.

Skollagen (2010:800)

Rötter och vingar

Organisation för att möta elevens behov av särskilt stöd.

- Kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper, 3 st
- Flexverksamhet, på de flesta skolorna
- Enskild undervisning, på skolorna och på Satelliten
- Anpassad studiegång för eleven på skolan

Rötter och vingar

Use -

Utvecklings- och stödenheten

Förskoleteam

Skolteam

Psykologteam

Verksamhetsutvecklare

Arbetar på organisation, grupp och individnivå på uppdrag av förskolechef och rektor utifrån det systematiska kvalitetsarbetet för en hög och likvärdig kvalitet. Ibland även på uppdrag av verksamhetschef utifrån kommungemensamma satsningar och/eller riktat stöd mot individ och skola.

Rötter och vingar

Framgångsrika skolor (utifrån skolforskning)

Lärarens **ledarskap**, förhållningssätt och bemötande **är den största påverkansfaktor** på elevernas resultat

Att **utveckla undervisningen och lärmiljön** har stor effekt, tex en god lektionsstruktur och organiserade gruppaktiviteter

Rektors **ledarskap** som ger förutsättningar i **organisation anpassad efter elevernas behov**

Höga förväntningar på eleven

Utbildningsutskott

Datum
2018-09-17

Dnr
2018KS702 073

Närvarande:
Per Vorberg (M) ordförande
Patrik Linde (S) vice ordförande
Eva Rydén (C)
David Dinsdale (L)
Håkan Eriksson (KD)
Birgitta Olsson (MP)
Siw Hallbert (S)

Tjänstemän:
Päivi Malmsten
Marie Fremle
Ann Nilsson-Mäki
Annika Gry
Egil Gry
Joakim Albrektson
Elin Rosén
Emelie Ivarson

**Anteckningar från utbildningsutskott
den 17 september 2018 kl. 15.00-17.00**

Nr	Ärende
1.	<p>Upprop och val av tid och plats för justering av anteckningar</p> <p>Per Vorberg och Päivi Malmsten justerar anteckningarna måndag den 24 september 2018 klockan 14:30 på kansliet.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
2.	<p>Presentation av deltagare, fastställande av praktiska frågor som dagordning, anteckningar och mötesformer fram till årsskiftet 2018/2019</p> <p>Utskottets politiker samt föredragande tjänstemän presenterar sig.</p> <p>Ordförande informerar om syfte, dagordning, anteckningar och mötesformer för utbildningsutskottet.</p>

	<p>Syfte med utbildningsutskottet är att det ska utgöra ett forum för samråd, ömsesidig dialog och information i tidiga skeden mellan kommunstyrelsen och förvaltningen i frågor gällande utbildning.</p> <p>Från förvaltningen deltar sektorschef, sekreterare och övriga som sektorschefen väljer att kalla.</p> <p>Kommunstyrelsens presidium Per Vorberg och Patrik Linde utgör presidium i utbildningsutskottet.</p> <p>Sektorschefen upprättar föredragningslista efter samråd med presidiet.</p> <p>Vid sammanträdena ska anteckningar skrivas. Anteckningarna ska fortlöpande delges kommunstyrelsen.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
3.	<p>Dialog om vilka förväntningar som finns på mötena samt förslag på innehåll framåt</p> <p><u>Förväntningar på arbetet i utskottet</u></p> <p>Förväntningarna är att utskottet ska utgöra ett forum där verksamhet och politik ses för att kommunicera och där möjlighet ges för politiken att fördjupa sig i utbildningsfrågor.</p> <p>Utskottet förväntas även utgöra ett forum där förvaltningen kan kommunicera till huvudmannen det som förvaltningen ser att huvudmannen behöver få information om.</p> <p>Både politik och förvaltning efterfrågar en öppen dialog där problemställningar och lösningar kan diskuteras.</p> <p><u>Förslag på innehåll framåt</u></p> <p>Utskottet avser behandla områden som politiken framöver ska fördjupa sig i, så att ansvarig nämnd kan ta sitt ansvar som huvudman. I <i>Rapport från kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor</i> har politiken identifierat ett antal utvecklingsområden att utgå ifrån.</p> <p>Följande förslag ges för kommande ärenden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultat från respektive skola. Hur kan resultaten förbättras? • Stöd till elever, elevhälsan. Hur fungerar det på olika skolor? • Ändamålsenliga lokaler • Introduktionsprogrammen och det kommunala aktivitetsansvaret • Modersmålsundervisning och studiehandledning <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>

4. Aktuellt från verksamheterna

Elin Rosén, administrativ chef informerar

- Enligt en ny bestämmelse i skollagen ska huvudmannen utse en eller flera skolchefer som ska biträda huvudmannen med att se till att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet.

Huvudmannen kan utse en skolchef för hela verksamheten eller flera skolchefer för delar av verksamheten. Bestämmelsen gäller hela skolväsendet och omfattar alltså alla skolformer, från förskola till särskild utbildning för vuxna, och fritidshemmet.

Egil Gry, verksamhetschef gymnasiet informerar

- Hulebäcksgymnasiet byter utbildningsplattform och inför Office 365 istället för GAFE. Office 365 ska införas kommunövergripande i etapper och gymnasiet samt vuxenutbildningen har redan bytt. Pluttra kommer finnas kvar.
- Verksamheten utreder möjligheter att skapa ett alternativ där elever med utvecklingsstörning och elever inom autismspektrat kan gå på gruppbaserad yrkesintroduktion på introduktionsprogrammen (IM).
- Verksamheten utreder alternativ för elever som tillhör autismspektrat, som kan gå ett nationellt program med stöd. Idag köps dessa platser i andra kommuner, men verksamheten vill ha det i egen regi framöver. Det handlar om 20-30 elever och gruppen ökar. Det är en avvägning mellan att fortsätta köpa platser eller utföra det i egen regi, vilket kräver lokaler.
- Egil Gry slutar som verksamhetschef och blir chef över Göteborgs högre samskola. Från och med den 21 september är Camilla Ahlin verksamhetschef för gymnasiet.

Marie Fremle, verksamhetschef kommunal förskola informerar

- En reviderad läroplan för förskolan, Lpfö 18 träder i kraft den 1 juli 2019. Verksamheten arbetar med att sätta sig in i vad som behöver förändras utifrån Lpfö 18 samt med att förbereda implementering. Förändringen innebär bland annat större fokus på kunskap och undervisning.
- Verksamheten deltar i läslyftet där syftet är att utmana och stimulera barns språk-, läs- och skrivutveckling. 21 av 30 förskolor deltar och 12 medarbetare har utbildats av skolverket till handledare.

- Barnantalet minskar i kommunen fram till 2023 och verksamheten behöver se över lokaler.

Annika Gry, verksamhetschef UFF informerar

- Kommunen erbjuder sommarprogram med aktiviteter så som simskola, cirkusskola och teknik för flickor på Tellus. Verksamheten samarbetar med kultur, fritid förening och centrum för flerspråkigt lärande för att kunna erbjuda ett brett utbud och nå ut till många. Verksamheten genomför riktade insatser så som lägerskola och utflykter med nyanlända och svenska ungdomar.
- Nytt för i år är att verksamheten erbjuder lovskola, för åk 6 och åk 7, för de elever som behöver stöd för att klara måluppfyllelse i matematik. Lovverksamhet kommer även erbjudas på höstlovet.
- Verksamheten har utbildat sex förstelärare i fritidshemmen. Politiken önskar ta del av utvärdering av satsningen på fritidshemmen.
- Resursförstärkningen med psykologer har inneburit att verksamheten haft möjlighet att arbeta med psykologer även med de yngre barnen.

Ann Nilsson-Mäki, verksamhetschef kommunal grundskola informerar

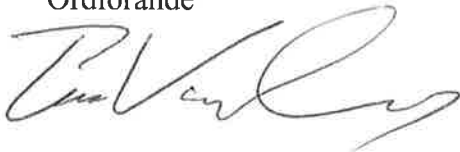
- Verksamheten har fått medel från länsstyrelsen för att arbeta främjande och förebyggande med barn som är utåtagerande i yngre åldrar. Verksamheten kommer i samverkan med kulturskolan, i ett ettårs projekt, anställa en dramapedagog som ska arbeta på skolorna med att bland annat ge eleverna verktyg för att lösa konflikter.
- Verksamheten behöver se över formerna för ansökning till den kungemensamma musikprofilen på Ekdalaskolan.

Joakim Albrektson, verksamhetschef kultur informerar

- Kulturskolan växer och breddas i utbud. Ambitionen är att nå fler.
- Kulturskoleutredningen som gjorts föreslår flera åtgärder i sitt betänkande, bland annat att nationella mål för den kommunala kulturskolan ska införas och ett nationellt kulturskolecentrum ska inrättas.
- I våras presenterades utkastet till den nationella biblioteksstrategin som nu är på remiss.

	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamheten gör utvärdering av mångfaldsarbetet i kommunen. • Verksamheten har lanserat en kulturwebb med information om verksamheten och utbud. <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
5.	<p>Presentation och dialog av elevenkätresultatet för trygghet, studiero och elevinflytande för grundskola och gymnasium</p> <p>Ann Nilsson-Mäki, verksamhetschef för grundskola och grundsärskola, och Egil Gry, verksamhetschef för Hulebäcksgymnasiet och gymnasiesärskolan, presenterar resultat från årets skolenkät inom tre utvalda områden: elevinflytande, trygghet och studiero.</p> <p>Vuxenskolans enkätresultat presenteras på nästa utskottssammanträde.</p> <p>Politiken vill ta del av kommande analyser av enkätresultaten. Utskottet efterfrågar även rektorernas analys av resultaten och vilka förbättringsåtgärder som de vill genomföra.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>
6.	<p>Dialog kring rapport från kommunstyrelsens arbetsgrupp för skolfrågor</p> <p>Ärendet bordläggs till nästa utskottssammanträde.</p> <p>Utbildningsutskottet noterar informationen.</p>

Per Vorberg
Ordförande

Päivi Malmsten
Sektorschef utbildning- och kultur

Upplägg elevenkät 2018

- 2018 genomförde GR elevenkäten, en regiongemensam undersökning som omfattade åk 2, åk 5 och åk 9 i grundskolan samt år 2 i gymnasieskolan.
- Samma frågor som i Skolinspektionens skolenkät som genomförs vartannat år (gäller årskurs 5, årskurs 9 och år 2 gymnasiet)
- Webbenkät med svarsalternativen *Stämmer helt och håller*, *Stämmer delvis*, *Stämmer ganska dåligt*, *Stämmer inte alls* samt *Vet ej*
- Indexvärde 0-100. Högt indexvärde indikerar positiv uppfattning
- Svarsfrekvens: Åk 2 kommunrapport: 95,2%, Åk 5 kommunrapport: 95,1%, Åk 9 kommunrapport: 89,3%, År 2 GY kommunrapport: 80,7%

Frågor i enkäten, åk 2

Trygghet

Jag är trygg i skolan

Jag har vuxna att prata med i skolan

Jag trivs i skolan

Lärarna är snälla mot mig

Jag har kompisar att vara med på skolan

Studiero

Det är lugn och ro i klassrummet

Delaktighet och inflytande

Lärarna lyssnar på mig

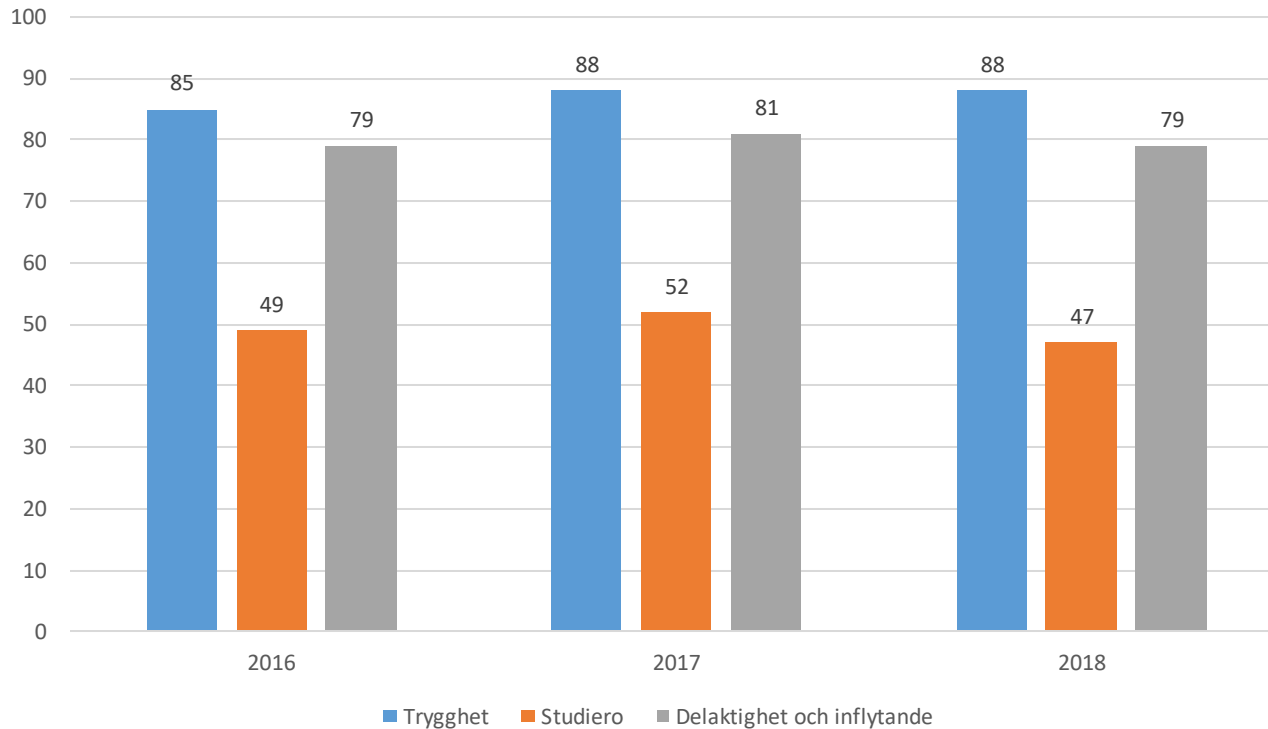
Jag kan påverka vad vi gör i skolan

Jag kan påverka hur vi arbetar i skolan

Åk 2 - Sammanräknat index per frågeområde jmf GR (13 kommuner)

	2015	2016	2017	2018	GR 2018
Studiero	53	49	52	47	57
Trygghet	85	85	88	88	89
Delaktighet och inflytande	78	79	81	79	82

Åk 2 - sammanräknat indexvärde jmf 2017

Åk 2 Jmf enheter inom kommunen

	Studiero	Trygghet	Delaktighet och inflytande
GR	57	89	82
Härryda	47	88	79
Furuhällsskolan	57	84	73
Hindåsskolan	45	80	71
Hällingsjöskolan	31	76	70
Härrydaskolan	44	88	76
Högadalsskolan	48	91	84
Landvetterskolan	24	83	77
Lunnaskolan	51	88	81
Rävlandaskolan	65	82	83
Skinnefjällsskolan	54	96	88
Säteriskolan	47	90	77
Vällsjöskolan	57	96	81

Frågor i enkäten, åk 5

Trygghet

I min skola finns det elever som jag är rädd för (-)

Jag känner mig trygg i skolan

I min skola finns det vuxna som jag är rädd för (-)

Studiero

På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-)

Jag har studiero på lektionerna

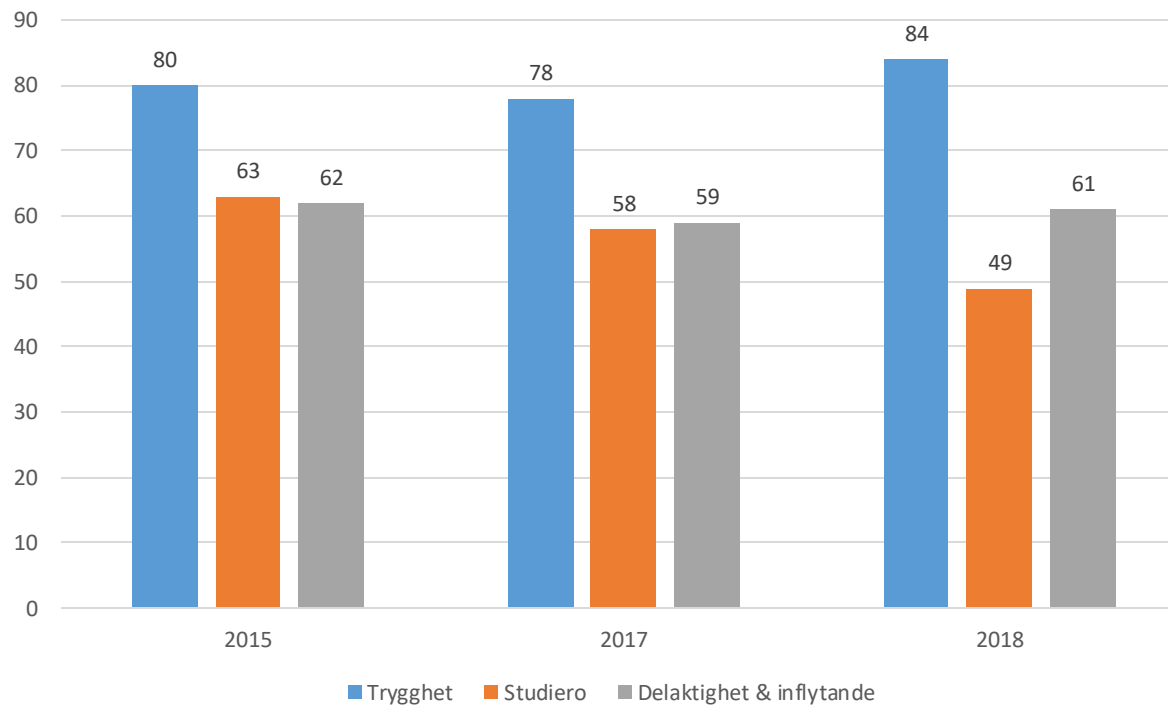
Delaktighet och inflytande

På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter

Åk 5 - Sammanräknat index per frågeområde jmf GR (9 kommuner)

	2015	2017	2018	GR 2018
Studiero	63*	58*	49	52
Trygghet	80*	78*	84	85
Delaktighet och inflytande	62*	59*	61	65

Åk 5 – sammanräknat indexvärde jmf över tid

Åk 5 Jmf enheter

	Studiero	Trygghet	Delaktighet & inflytande
GR	52	85	65
Härryda	49	84	61
Djupedalsskolan	53	83	65
Furuhällsskolan	54	83	67
Hindåsskolan	50	83	57
Hällingsjöskolan	63	91	59
Härrydaskolan	48	88	63
Högasalsskolan	60	86	63
Landvetterskolan	39	81	59
Rävlandaskolan	35	69	63
Säteriskolan	48	88	62
Vällsjöskolan	54	86	61
Önnerödsskolan	44	83	54

Frågor i brukarenkät, åk 9

Trygghet

I min skola finns det elever som jag är rädd för (-)

I min skola finns det personal som jag är rädd för (-)

Jag känner mig trygg i skolan

Studiero

Jag har studiero på lektionerna

På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-)

Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna

Delaktighet och inflytande

Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll

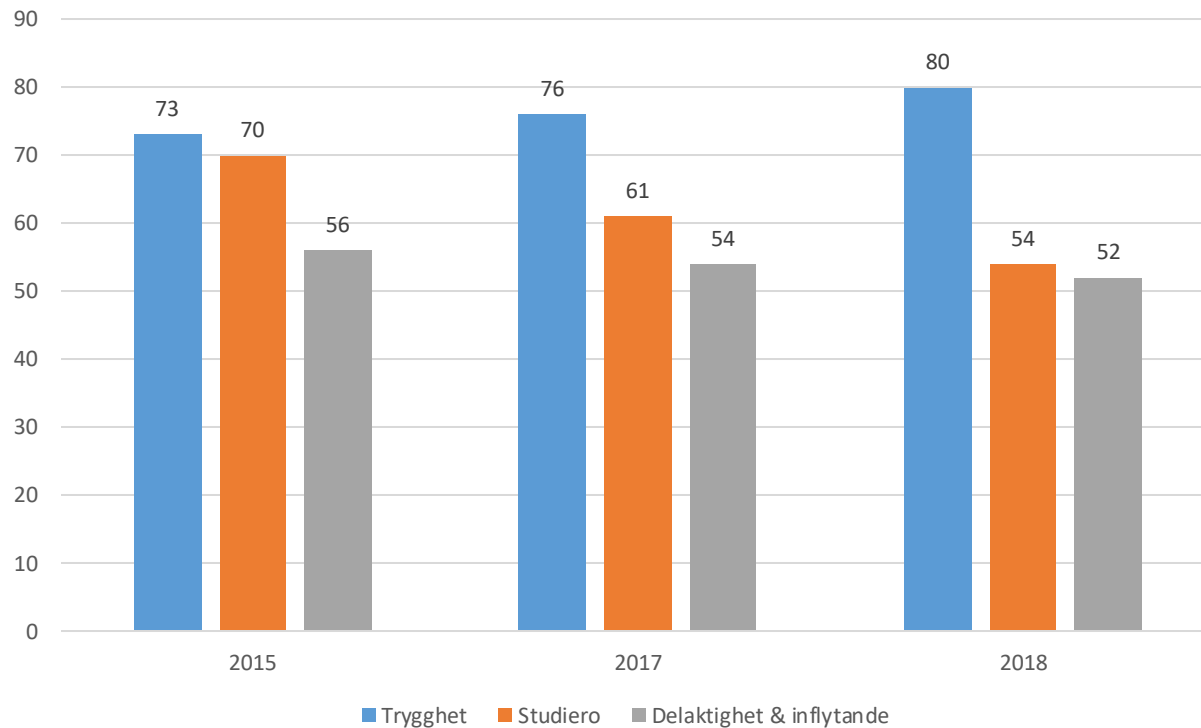
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter

I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö

Åk 9 - Sammanräknat index per frågeområde jmf GR (9 kommuner)

	2015	2017	2018	GR 2018
Studiero	70*	61*	54	53
Trygghet	73*	76*	80	81
Delaktighet och inflytande	56*	54*	52	50

Åk 9 – sammanräknat indexvärde jmf över tid

Åk 9 – jmf enheter

	Studiero	Trygghet	Delaktighet & inflytande
GR	53	81	50
Härryda	54	80	52
Båtsmansskolan	55	84	52
Djupedalskolan	50	81	58
Ekdalaskolan	51	80	51
Landvetterskolan	52	78	45
Rävlandaskolan	58	87	60
Önnerödsskolan	59	74	46

Slutsatser grundskolan

- Viktigt att arbeta med elevernas arbetsmiljö i de yngre åldrarna!
- Frågeställningarna varierar mkt mellan åldersgrupperna. Vilken påverkan har åldern på förståelsen av innebörden av frågorna?
- Stor variation mellan enskilda skolors resultat och även mellan årskurser, t.ex Hällingsjö och Rävlanda.
- Alltför låga resultat på elevinflytande som är en så central del av skolans uppdrag.

Frågor i brukarenkät, år 2 (GY)

Frågeområde: Trygghet

I min skola finns det elever som jag är rädd för

I min skola finns det personal som jag är rädd för

Jag känner mig trygg i skolan (ställs även till åk 1 och 3)

Frågeområde: Studiero

Jag har studiero på lektionerna (ställs även till åk 1 och 3)

På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet

Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna

Frågeområde: Delaktighet och inflytande

Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll (även åk 1 och 3)

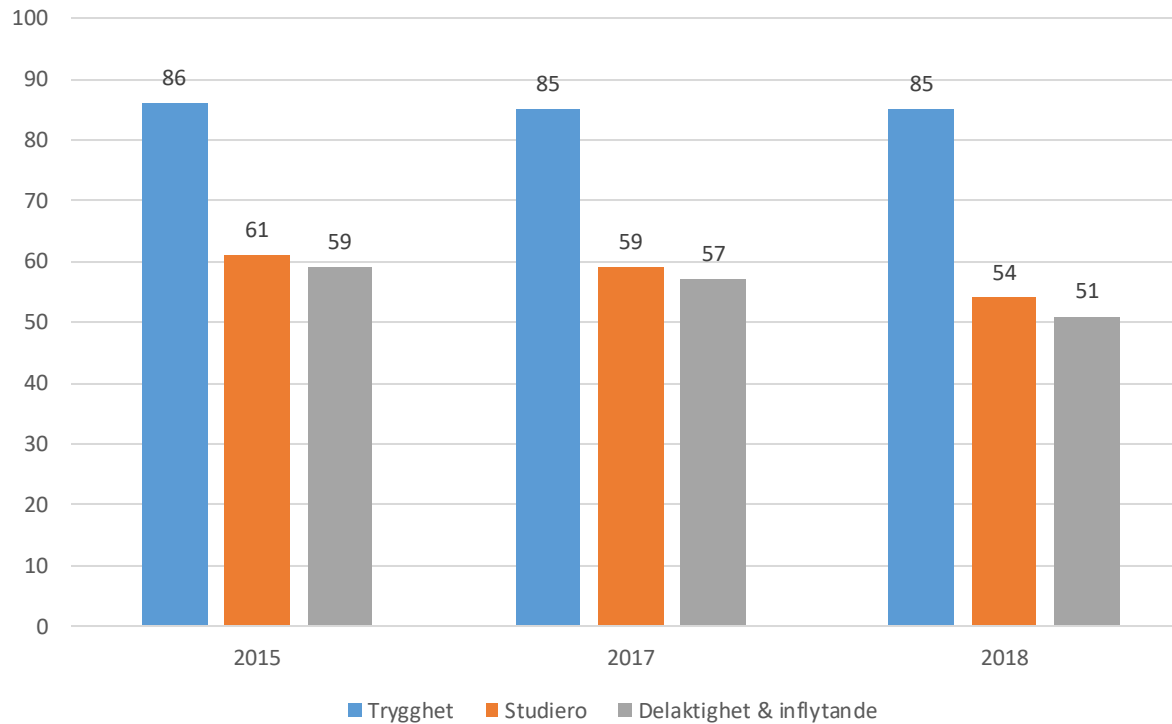
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter

I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö

År 2 GY – sammanräknat indexvärde per frågeområde jmf GR (8 kommuner)

	2015	2017	2018	GR 2018
Studiero	61	59	54	58
Trygghet	86	85	85	84
Delaktighet och inflytande	59	57	51	54

År 2 – sammanräknat indexvärde jmf över tid

Specifika frågor åk 1-3 över tid

Jag har studiero på lektionerna	
2016	80%
2017	67%
2018	69%

Jag känner mig trygg i skolan	
2016	97%
2017	95%
2018	94%

Inflytande i undervisningen	
2016	67%
2017	60%
2018	50%

År 2 GY – jmf program

	Studiero	Trygghet	Delaktighet & inflytande
GR	58	84	54
Hulebäcksgymnasiet	54	85	51
Barn- och fritidsprogrammet	66	84	59
Ekonomiprogrammet	60	84	48
El- och energiprogrammet	39	84	47
Estetiska programmet	47	83	56
Fordons- och transportprogrammet	35	75	49
Handel- och administrationsprogrammet	38	77	60
Naturvetenskapsprogrammet	65	89	50
Samhällsvetenskapsprogrammet	51	87	47
Teknikprogrammet	47	86	52

Slutsatser gymnasiet

- Hulebäcksgymnasiet är en fortsatt trygg skola där eleverna trivs mycket bra.
- Upplevelsen av studiero på lektionerna har förbättrats något sedan det stora tappet från föregående år (**DOCK EJ I ÅK 2!**). Fortsatt arbete med mentorskapet och ledarskapet i klassrummet är viktigt.
- Det låga resultatet av elevernas upplevelse av inflytande i undervisningen är ett allvarligt problem. Detta måste vi grundligt se över och diskutera med elever och lärare vad resultatet står för.

Delgivningar från sektorn för utbildning och
kultur 2019

7

2018VFN37

Datum

Dnr

Delgivning till välfärdsnämnden 2019-01-16

Rektor	Anmälan till huvudman om kränkande behandling
Annemi Lindoffer	Rävlandaskolan
Annemi Lindoffer	Rävlandaskolan
Annmei Lindoffer	Rävlandaskolan
Annemi Lindoffer	Rävlandaskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Hans Melin	Önnerödsskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Susanne Flenner	Lunnaskolan
Susanne Flenner	Lunnaskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Frans Stjerna	Landvetterskolan
Gabriella Knutsson	Lunnaskolan
Niklas Henningsson	Hällingsjöskolan
Niklas Henningsson	Hällingsjöskolan
Niklas Henningsson	Hällingsjöskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Louise Högberg	Säteriskolan
Carina Torstensson	Furuhällsskolan
Carina Torstensson	Furuhällsskolan
Hanna Ranner	Vällsjöskolan
Annika Svensson	Hindåsskolan
Patrik Johansson	Ekdalaskolan
Patrik Johansson	Ekdalaskolan

Rektor	Anmälan till huvudman om kränkande behandling
Patrik Johansson	Ekdalaskolan
Louise Högberg	Säteriskolan
Susanne Flenner	Lunnaskolan
Hans Svensson	Härrydaskolan
Katrin Frilén Hyddén	Landvetterskolan
Frans Stjerna	Landvetterskolan
Gabriella Knutsson	Lunnaskolan
Gabriella Knutsson	Lunnaskolan
Hans Melin	Önnerödsskolan
Mikael Svensson	Hulebäcksgymnasiet
Hanna Ranner	Vällsjöskolan
Louise Högberg	Säteriskolan

Anmälan av delegationsbeslut från sektorn för
utbildning och kultur 2019

8

2018VFN36

Datum

Dnr

Anmälan av delegationsbeslut till välfärdsnämnden 2019-01-16

Beslutsfattare	Beslut
Marie Fremle	Beslut om bidrag avseende tilläggsbelopp
Ann Nilsson-Mäki	Beslut om bidrag avseende tilläggsbelopp
Pernilla Palm	Yttrande till Skolinspektionen (dnr 41-2018:9937)
Susanne Lorenzatti	Utrett misstanke om kränkande behandling, Landvetterskolan
Susanne Lorenzatti	Utrett misstanke om kränkande behandling, Landvetterskolan
Kristin Gemrud	Yttrande till Skolinspektionen (dnr 41-2018:9830)
Annette Hansen	Ledarutbildningsbidrag
Annette Hansen	Selektivt bidrag
Pernilla Palm	Yttrande till Skolinspektionen (dnr 41-2018:9091)
Gabriella Knutsson	Utrett misstanke om kränkande behandling, Lunnaskolan
Ingrid Källström	Avslag interkommunal ersättning

Anmälan av delegationsbeslut från
kommunledning och funktionerna: Utveckling,
Personal, Ekonomi och upphandling 2019

9

2019VFN44

Datum 2019-01-10

Dnr 2019VFN44 002

Anmälan av delegationsbeslut till välfärdsnämnden

Beslutsfattare	Beslut
Peter Lönn	Beslut om vidaredelegation